

HELP

รายงานผู้ตรวจการแผ่นดิน
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

ตราสัญลักษณ์

ลักษณะของสัญลักษณ์

เป็นดวงตรารูปอาร์ม

องค์ประกอบของสัญลักษณ์

ชั้นใน

ตรงกลางมีรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
ประดิษฐานอยู่บนพานสองชั้นมีช่อชัยพฤกษ์
ประกอบอยู่ด้านข้างทั้งสองข้าง

ชั้นนอก

ใต้พานรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย
เป็นแถบแพรมีอักษรข้อความว่า “สำนักงาน
ผู้ตรวจการแผ่นดิน” มีชุ่มุขบกประกอบ
อยู่ด้านบน

สี

สีแดงชาด

ใช้เป็นสีพื้น หมายถึง อำนาจอันชอบธรรม
ภายในพระปรมาภิไธยพระมหากษัตริยาธิราช
อันทรงไว้ซึ่งพระบรมเดชานุภาพและ
ทศพิธราชธรรมจริยา ตามบทบัญญัติแห่ง
รัฐธรรมนูญ

สีทอง

ใช้เป็นสีสำหรับองค์ประกอบของสัญลักษณ์
หมายถึง ความรุ่งเรือง มีศักดิ์ศรี สง่างาม
สูงส่ง

นายสมศักดิ์ สุวรรณสุจริต

ประธานฟุตบอลแห่งประเทศไทย

รองศาสตราจารย์วิสิษฐ์ วิชาญโรจน์

ฟุตบอลแห่งประเทศไทย

นายทรงศักดิ์ สายเชื้อ

ฟุตบอลแห่งประเทศไทย

สารจาก ผู้ตรวจการแผ่นดิน

ผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มีหน้าที่และอำนาจในการแก้ไขปัญหาคาความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมของประชาชน อันเนื่องมาจากกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใด ๆ ตลอดจนการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย หรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน ตลอดจนเสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้ทราบถึงการที่หน่วยงานของรัฐยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วนตามหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ ของรัฐธรรมนูญ เพื่อคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพของประชาชน และผู้ตรวจการแผ่นดินอาจเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครองได้เมื่อเห็นว่ามีกรณีบทบัญญัติแห่งกฎหมายใดมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ หรือกรณีกฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย ให้เสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อศาลปกครอง

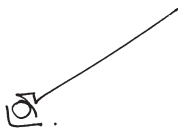

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ผู้ตรวจการแผ่นดินได้ปฏิบัติหน้าที่และยึดหลักในการดำเนินงานตามเจตนารมณ์แห่งกฎหมาย โดยมุ่งเน้นการทำงานในการแก้ไขความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมของประชาชน ทั้งการแก้ไขปัญหาเฉพาะรายกรณี การแก้ไขปัญหาที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนในวงกว้าง และดำเนินการเชิงรุกในการหยิบยกเรื่องร้องเรียนขึ้นมาพิจารณา (Own Motion Investigation) แม้ไม่มีผู้แจ้งหรือผู้ร้องเรียนเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้แก่ประชาชนอีกทางหนึ่ง นอกจากนี้ ในกรณีที่พบว่า เป็นปัญหาที่เกิดขึ้นซ้ำ ๆ หรือเป็นปัญหาในระดับนโยบาย หรือปัญหาข้อกฎหมาย ผู้ตรวจการแผ่นดินจะดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริง และศึกษา วิเคราะห์ สภาพปัญหาและแก่นแท้ของการแก้ไขปัญหาในเชิงระบบเพื่อให้ได้ข้อเสนอแนะและนำแนวทางดังกล่าวมาป้องกันแก้ไขปัญหามีลักษณะเดียวกันได้

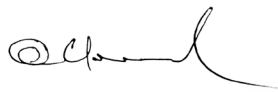
นอกจากนี้ สิ่งที่สำคัญอีกประการหนึ่ง คือ การดำเนินงานเพื่อส่งเสริมให้ทุกภาคส่วนมีความรู้ ความเข้าใจองค์กรผู้ตรวจการแผ่นดิน และเข้าใจบทบาท หน้าที่ และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดินในการแก้ไขความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมให้แก่ประชาชน อันเนื่องมาจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย หรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ การสร้างเครือข่ายกับหน่วยงานภาครัฐและภาคประชาสังคม เช่น กำนันและผู้ใหญ่บ้าน สื่อมวลชนท้องถิ่น อาสาสมัครประชาสัมพันธ์ประจำหมู่บ้าน เป็นต้น เพื่อเป็นกลไกสำคัญในการสนับสนุนการดำเนินงานของผู้ตรวจการแผ่นดิน รวมถึงความร่วมมือกับองค์กรผู้ตรวจการแผ่นดินต่างประเทศเพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์ ทักษะที่สำคัญในการปฏิบัติงาน ตลอดจนการดูแลช่วยเหลือคนไทยที่ไปพำนักรับการศึกษาต่อ หรือทำงานในต่างประเทศ และประสบความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรม

การปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดิน โดยมีสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นหน่วยงานสนับสนุน ได้มีการพัฒนาศักยภาพบุคลากรของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินอย่างต่อเนื่องเพื่อเพิ่มประสิทธิภาพในการปฏิบัติงานแก้ไขความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมของประชาชน รวมถึงการพัฒนาและปรับปรุงระบบเทคโนโลยีดิจิทัลเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของสำนักงานให้มีความทันสมัย สะดวก รวดเร็วมากขึ้น ทั้งนี้ ความสำเร็จในการปฏิบัติภารกิจของผู้ตรวจการแผ่นดินในรอบปีที่ผ่านมาเป็นผลมาจากความร่วมมือของผู้ตรวจการแผ่นดิน ผู้บริหาร บุคลากรของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน และหน่วยงานของรัฐและภาคส่วนที่เกี่ยวข้องในการร่วมกันแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมให้แก่ประชาชนอย่างเป็นรูปธรรม

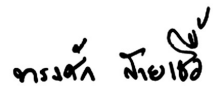
ทั้งนี้ ผู้ตรวจการแผ่นดินมุ่งมั่นที่จะพัฒนาองค์กรผู้ตรวจการแผ่นดินให้เป็นองค์กรที่เป็นที่พึ่งของประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรม เป็นองค์กรแห่งการเรียนรู้ และปฏิบัติงานด้วยความเป็นมืออาชีพ ภายใต้หลักการทำงาน “สุจริต เทียงธรรม กล้าหาญ และปราศจากอคติทั้งปวงในการใช้ดุลพินิจ” เพื่อเป็นที่พึ่งของประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรม

นายสมศักดิ์ สุวรรณสุจริต
ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน

รองศาสตราจารย์อิสริย์ หรรษาจรูญโรจน์
ผู้ตรวจการแผ่นดิน

นายทรงศักดิ์ สายเชื้อ
ผู้ตรวจการแผ่นดิน

คำนำ

รายงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ได้รวบรวมผลการดำเนินงานตามหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดินในการแก้ไขปัญหาคือความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมของประชาชน ในช่วงวันที่ 1 ตุลาคม 2566 – 30 กันยายน 2567 เพื่อให้ประชาชนผู้สนใจ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ทราบถึงบทบาท หน้าที่และอำนาจ ผลการดำเนินงานของผู้ตรวจการแผ่นดินและสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน เช่น การยกตัวอย่างการแก้ไขปัญหारेื่งร้องเรียนตามประเภทต่าง ๆ การดำเนินการตามพันธกรณีทั้งในระดับประเทศ และต่างประเทศ การพัฒนาองค์กร และทรัพยากรบุคคลของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน เป็นต้น และเพื่อให้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 มาตรา 39 ที่กำหนดให้ “ภายในหนึ่งร้อยแปดสิบวันนับแต่วันสิ้นปีงบประมาณ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินทำรายงานประจำปีเสนอต่อคณะรัฐมนตรีและรัฐสภา โดยอย่างน้อยให้ผู้ตรวจการแผ่นดินสรุปปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินการด้วย และเผยแพร่ให้ประชาชนทราบเป็นการทั่วไป ทั้งนี้ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมาแถลงรายงานประจำปีต่อรัฐสภาด้วย”

ผู้ตรวจการแผ่นดินและสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินหวังเป็นอย่างยิ่งว่า รายงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จะเป็นประโยชน์ต่อผู้สนใจ และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ทราบและเข้าใจบทบาท หน้าที่และอำนาจ และผลการดำเนินงานของผู้ตรวจการแผ่นดินและสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินในการแก้ไขความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมของประชาชน และขอขอบคุณภาคส่วนต่าง ๆ ที่มีส่วนสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินและสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินมา ณ โอกาสนี้

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

บทสรุป

ผู้บริหาร

ผลการดำเนินงานด้านเรื่องร้องเรียน

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ผู้ตรวจการแผ่นดินดำเนินการเรื่องร้องเรียนทั้งสิ้น 5,316 เรื่อง โดยได้พิจารณาตรวจสอบ ประสานงาน แสวงหาข้อเท็จจริง จนมีคำวินิจฉัย หรือมีข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีการปรับปรุงกฎหมาย กฎ หรือ คำสั่งหรือขั้นตอนใด ๆ หรือการปฏิบัติที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือไม่เป็นธรรม แก่ประชาชนแล้วเสร็จเป็นจำนวน 3,199 เรื่อง หรือคิดเป็นร้อยละ 60.18 ของเรื่องร้องเรียน ที่ดำเนินการในรอบปี และอยู่ระหว่างดำเนินการจำนวน 2,117 เรื่อง หรือคิดเป็นร้อยละ 39.82 ซึ่งส่วนใหญ่เป็นเรื่องที่เพิ่งรับไว้พิจารณา หรือเป็นเรื่องร้องเรียนที่มีความสลับซับซ้อน และกำลังเร่งดำเนินการตามแผน โดยปรากฏผลดำเนินการที่สำคัญ เช่น การปรับปรุงระเบียบกรมที่ดินว่าด้วยการตรวจหลักฐานทะเบียนที่ดิน การขอคัด ขอลายสำเนาเอกสาร และการตรวจสอบหลักทรัพย์ พ.ศ. 2556 และที่แก้ไขเพิ่มเติม เพื่อให้ประชาชนได้รับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรม หรือลดภาระแก่ประชาชนที่ไม่จำเป็น หรือเกินสมควรแก่เหตุ เนื่องด้วยการบังคับคดีตามคำพิพากษาจำต้องมีการสืบทรัพย์ เพื่อบังคับคดียึดทรัพย์ขายทอดตลาดชำระหนี้ กรณีที่ดินเจ้าหนี้ไม่อาจทราบได้ว่าลูกหนี้ มีที่ดินอยู่แห่งใดบ้าง ซึ่งเดิมเจ้าหนี้หรือผู้แทนก็ต้องมีภาระค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปยัง คำขอคัด ขอลายสำเนาเอกสาร และการตรวจสอบหลักทรัพย์ ณ สำนักงานที่ดินที่ดินนั้น ตั้งอยู่ กรณีนี้ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงแสวงหาข้อเท็จจริงในประเด็นสำคัญว่า กรมที่ดิน จะสามารถปรับปรุงระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้สามารถยื่นคำขอดังกล่าว ณ สำนักงาน ที่ดินทุกแห่งเพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายในการเดินทางของผู้ขอตรวจได้หรือไม่ ซึ่งต่อมากรมที่ดิน ได้ออกระเบียบกรมที่ดินว่าด้วยการตรวจหลักฐานทะเบียนที่ดิน การขอคัด ขอลายสำเนา เอกสารและการตรวจสอบหลักทรัพย์ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2566 โดยมีสาระสำคัญว่าให้ผู้ที่มีความประสงค์ขอตรวจสอบหลักทรัพย์สามารถยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ สำนักงาน ที่ดินแห่งใดแห่งหนึ่งก็ได้ เพื่อให้ประชาชนได้รับความสะดวก รวดเร็ว ลดภาระค่าใช้จ่าย ในการเดินทาง และพนักงานเจ้าหน้าที่สามารถปฏิบัติงานให้บริการการตรวจสอบหลักทรัพย์ แก่ประชาชนได้ เป็นต้น

นอกจากนี้ผู้ตรวจการแผ่นดินยังให้ความสำคัญกับการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนในเชิงระบบ อันหมายถึง การแก้ไขปัญหาเรื่องที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนในวงกว้าง หรือเรื่องที่มีแนวโน้มจะก่อให้เกิดความเดือดร้อน หรือความไม่เป็นธรรมให้แก่ประชาชน โดยผู้ตรวจการแผ่นดินสามารถหยิบยกและนำมาศึกษา เพื่อหามาตรการป้องกัน และการแก้ไขปัญหาเชิงรุก ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ผู้ตรวจการแผ่นดินได้ดำเนินการเชิงระบบในหลายกรณี อาทิ

1. โครงการศึกษาปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนกลุ่มเปราะบางในการเข้าถึงสิทธิรักษาพยาบาล ศึกษากรณีกลุ่มเปราะบางที่มีความเสี่ยงสูงกว่าบุคคลทั่วไปในกลุ่มผู้สูงอายุ ผู้ทุพพลภาพ และผู้ป่วยติดเตียงในกรุงเทพมหานคร
2. โครงการศึกษาปัญหากรณีกรมโรงงานอุตสาหกรรมอนุญาตให้ขยายโรงงานจำพวกที่ 3 ที่ใช้ประโยชน์ในที่ดินมาก่อนผังเมืองรวมใช้บังคับ
3. โครงการบูรณาการเพื่อการแก้ไขปัญหาที่ดินเชิงระบบพื้นที่เกาะช้าง
4. กรณีพิจารณาสิทธิในการขอรับเงินช่วยเหลือค่าจัดการศพซึ่งเสียชีวิตจากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่อำเภอสาบบุรี จังหวัดปัตตานีล่าช้า

ทั้งนี้ ตัวอย่างผลการดำเนินการในเรื่องร้องเรียนเพื่อคุ้มครองประโยชน์สาธารณะ และการแก้ไขปัญหาเฉพาะรายบุคคล ได้นำเสนอไว้ในรายงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 แล้ว

เป้าหมายหลักในการดำเนินงานของผู้ตรวจการแผ่นดิน เน้นประชาชนเป็นศูนย์กลางการทำงาน เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ ซึ่งสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้ดำเนินการสำรวจความพึงพอใจของผู้ร้องเรียนที่มีต่อการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนเพื่อนำผลการสำรวจดังกล่าวมาปรับปรุงแก้ไขการดำเนินงานของผู้ตรวจการแผ่นดินและสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินให้เกิดมาตรฐานและเป็นที่พึงพอใจต่อประชาชนผู้มาร้องเรียนมากที่สุด

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนของความพึงพอใจของผู้ร้องเรียนปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 พบว่า ผู้ร้องเรียนมีความพึงพอใจต่อการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนในทุกด้าน อยู่ในระดับ มาก (ค่าเฉลี่ย = 4.17) คิดเป็นร้อยละ 83.4 โดยมีรายละเอียดของความพึงพอใจ ในแต่ละด้าน ดังนี้

1. ด้านการยื่นและรับเรื่องร้องเรียน ร้อยละ 87.20
2. ด้านการพิจารณาแสวงหาข้อเท็จจริงตามคำร้องเรียน ร้อยละ 83.20
3. ด้านการพิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องเรียน ร้อยละ 81.40
4. ด้านการดำเนินการหลังการพิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องเรียน ร้อยละ 72.20
5. ด้านความพึงพอใจต่อการพิจารณาสอบสวนเรื่องร้องเรียนในภาพรวม ร้อยละ 79.60
6. ด้านภาพลักษณ์และการให้บริการของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ร้อยละ 85.80

(รายละเอียดหน้า 174)

นอกจากนี้ จากผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับความพึงพอใจ ต่อการบริการสาธารณะและการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ ในปี พ.ศ. 2566 โดยสถาบัน พระปกเกล้าร่วมกับสำนักงานสถิติแห่งชาติ พบว่า ผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นองค์กรที่ได้รับความเชื่อมั่นในการทำงานจากประชาชนมากที่สุดในกลุ่มองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ (รายละเอียดหน้า 176)

ผลการดำเนินงานในด้านการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ ของหน่วยงานของรัฐ ตามหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ ของรัฐธรรมนูญ

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 230 (3) กำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีหน้าที่และอำนาจในการเสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้ทราบถึงการที่หน่วยงานของรัฐยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วนตามหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ โดยกำหนดให้รัฐมีหน้าที่ต่อประชาชน เพื่อให้รัฐต้องดำเนินการในเรื่องที่กำหนดให้ประชาชน “ทุกคน” หรือ “ทุกชุมชน” เป็นการทั่วไป โดยที่ประชาชนหรือชุมชน “ไม่ต้องใช้สิทธิร้องขอ” ถ้ารัฐไม่กระทำตามหน้าที่ที่จะเป็นกรณีจึงไม่ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ หรือปฏิบัติหน้าที่ไม่ถูกต้องครบถ้วน ประชาชนและชุมชนย่อมมีสิทธิติดตามและเร่งรัดให้รัฐดำเนินการ และฟ้องร้องหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อจัดให้ประชาชนหรือชุมชนได้รับประโยชน์นั้นได้

โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ได้ทำการศึกษาและจัดทำข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีให้ทราบถึงการที่หน่วยงานของรัฐยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วนตามหมวด 5 หน้าที่ของรัฐไปแล้วจำนวน 4 เรื่อง ประกอบด้วย

1. โครงการศึกษาเรื่อง ปัญหาการติดตั้งโซลาร์เซลล์บนหลังคา
2. แนวทางในการอนุรักษ์ ฟืนฟู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะและวัฒนธรรมของหน่วยงานของรัฐ
3. การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม วิสาหกิจชุมชน และเศรษฐกิจชุมชน
4. กรณีประชาชนได้รับความเดือดร้อนจากการขอรับใบส่งตัวก่อนเข้ารับบริการที่โรงพยาบาลตามสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

ผลการดำเนินงานในการเสนอเรื่องพร้อมความเห็นต่อ

ศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครอง

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 มาตรา 23 และมาตรา 22 (4) ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 กำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดินอาจเสนอเรื่องหรือยื่นคำร้องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ หรือเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลปกครองได้ใน 3 กรณี โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ปรากฏผล ดังนี้

1. กรณีบทบัญญัติแห่งกฎหมายมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ (มาตรา 23 (1) ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560)

- ได้รับเรื่องร้องเรียน จำนวน 49 เรื่อง
- เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ จำนวน 3 เรื่อง
- ยุติการพิจารณา จำนวน 46 เรื่อง

2. กรณีกฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใด ของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย (มาตรา 23 (2) ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560)

- ได้รับเรื่องร้องเรียน จำนวน 29 เรื่อง
- ไม่มีการเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลปกครอง
- ยุติการพิจารณา จำนวน 29 เรื่อง

3. กรณีบุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้ยื่นคำร้องว่าการกระทำนั้น ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ (มาตรา 22 (4) ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561)

- ได้รับเรื่องร้องเรียน จำนวน 123 เรื่อง
- เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ จำนวน 1 เรื่อง
- ยุติการพิจารณา จำนวน 122 เรื่อง

ผลการดำเนินงานด้านความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายทั้งในและต่างประเทศ

1. ผลการดำเนินงานด้านความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายภายในประเทศ

การดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ผู้ตรวจการแผ่นดินได้มีการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับภาคีเครือข่ายภายในประเทศ คือ 1) การสร้างเครือข่ายและพัฒนาเครือข่าย 2) การส่งเสริมการมีส่วนร่วมเครือข่าย 3) การเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจในหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดินเพื่อเสริมสร้างความเป็นธรรมแก่สังคม มีผลการดำเนินงานโดยสรุป ดังนี้

1.1 การกิจด้านการสร้างเครือข่ายและพัฒนาเครือข่ายผู้ตรวจการแผ่นดิน

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ผู้ตรวจการแผ่นดินสามารถสร้างเครือข่ายหน่วยงาน/องค์กร ภาครัฐทั้งในส่วนกลางและส่วนภูมิภาค องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำนันและผู้ใหญ่บ้าน ตลอดจนประชาชนและเยาวชน โดยดำเนินการ 3 โครงการ ได้แก่ 1) **โครงการพัฒนาและขยายเครือข่ายธรรมาภิบาลเพื่อเสริมสร้างความเป็นธรรมในสังคม** ประกอบด้วยกิจกรรมความร่วมมือในการสร้างความเป็นธรรมในหน่วยงานภาครัฐ (เครือข่ายกำนันและผู้ใหญ่บ้าน) กิจกรรมความร่วมมือระหว่างสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินกับเครือข่ายประชาสัมพันธ์ระดับจังหวัด 2) **โครงการยกระดับเครือข่ายและการสร้างความเป็นธรรมในสังคม** ประกอบด้วยกิจกรรมเครือข่ายบัณฑิตแรงงานอาสาทำดี ในจังหวัดชายแดนภาคใต้ คือ จังหวัดปัตตานี และ จังหวัดนราธิวาส ซึ่งนับเป็นเครือข่ายที่มีความสำคัญอย่างยิ่ง เพราะจะเป็นการประสานความสัมพันธ์ระหว่างภาครัฐและประชาชน เปิดโอกาสให้มีกิจกรรมส่งเสริมและสร้างความเข้าใจ รับรู้ รับทราบ สภาพปัญหาที่เกิดขึ้นในพื้นที่ และร่วมเยียวยาแก้ทุกข์ให้ประชาชน โดยภายหลังจากการจัดโครงการ ผู้ตรวจการแผ่นดินได้รับความร่วมมือจากบัณฑิตแรงงานอาสาของทั้งสองจังหวัดในการเผยแพร่อำนาจหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดิน

การเป็นช่องทางในการประชาสัมพันธ์ภารกิจของผู้ตรวจการแผ่นดินอย่างเข้มแข็ง มีการติดต่อประสานงานการแก้ไขเยียวยาให้ประชาชนที่เดือดร้อน ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ผู้ตรวจการแผ่นดินจะดำเนินการเพิ่มเติมในจังหวัดยะลา และจังหวัดอื่น ๆ ต่อไป

3) โครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการแก้ไขความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน ประกอบด้วยกิจกรรมเยาวชนคนดีเพื่อสังคม กิจกรรมประชาชนคนทำดี

1.2 ภารกิจด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมเครือข่ายผู้ตรวจการแผ่นดิน

ผู้ตรวจการแผ่นดินและสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้ดำเนินโครงการและกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมให้กับเครือข่ายผู้ตรวจการแผ่นดินอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้ เพื่อเป็นการรักษาและสร้างความสัมพันธ์ของเครือข่ายผู้ตรวจการแผ่นดินให้มีความเข้มแข็ง และเกิดการช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกันและกันระหว่างเครือข่าย โดยมุ่งเน้นให้เครือข่ายสนับสนุนการปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน พร้อมทั้งสร้างความรู้ความเข้าใจในด้านบทบาทหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดินให้กับเครือข่าย เพื่อเพิ่มศักยภาพและเตรียมความพร้อมในการเป็นต้นแบบเพื่อขยายเครือข่ายผู้ตรวจการแผ่นดินให้ครอบคลุมในแต่ละพื้นที่ต่อไป โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 มีการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่าย ประกอบด้วย 3 โครงการ คือ **1) โครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการแก้ไขความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน** ประกอบด้วย กิจกรรมรับฟังความคิดเห็นเพื่อสร้างความเป็นธรรมในสังคม (Place of Justice) **2) โครงการส่งเสริมธรรมาภิบาลเพื่อต่อต้านการทุจริต** ประกอบด้วย กิจกรรมการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการขับเคลื่อนจังหวัดคุณธรรม และกิจกรรมสัมมนาพัฒนาและขับเคลื่อนจังหวัดคุณธรรม ภาคกลาง 22 จังหวัด **3) โครงการบูรณาการและยกระดับธรรมาภิบาลภาครัฐ** ประกอบด้วย การบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง โดยมีหน่วยงานที่เข้าร่วมประชุมและบูรณาการความร่วมมือ ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ กรมการปกครอง กรมส่งเสริม

การปกครองท้องถิ่น สถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น สำนักนายกรัฐมนตรี สำนักงานกิจการยุติธรรม สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน) และกิจกรรมการอบรมเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจ การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลและเกี่ยวกับกฎหมาย กฎ ระเบียบต่าง ๆ โดยมีผู้เข้าร่วมประกอบด้วย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน สมาชิกสภาเทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่ของรัฐ

1.3 การเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดินเพื่อเสริมสร้างความเป็นธรรมแก่สังคม โดยมีการดำเนินงานโครงการ/กิจกรรม ดังนี้ 1) โครงการผู้ตรวจการแผ่นดินสัญจรพบประชาชน เพื่อเผยแพร่เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาท หน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดิน สิทธิในการร้องเรียนของประชาชนตามรัฐธรรมนูญ ขั้นตอนและวิธีการยื่นเรื่องร้องเรียนต่อสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ให้ประชาชนและหน่วยงานภาครัฐได้รับทราบ พร้อมกับส่งเสริมให้หน่วยงานภาครัฐมีการปฏิบัติหน้าที่ต่อประชาชนอย่างเป็นธรรม จำนวน 3 ครั้ง ได้แก่ จังหวัดนครศรีธรรมราช จังหวัดนครพนม จังหวัดสุโขทัย 2) โครงการสืบสานพระราชปณิธาน สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้รับการแต่งตั้งให้เป็นหนึ่งในคณะทำงานโครงการสืบสานพระราชปณิธาน ตั้งแต่วันที่ 16 มีนาคม 2565 โดยให้ดำเนินงานตามขอบเขตภารกิจด้านการบริการความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย และรับเรื่องร้องเรียนที่ประชาชนขอรับความเป็นธรรมอันนำไปสู่การแก้ไข ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการขับเคลื่อนและส่งเสริมให้สังคมเกิดความเข้มแข็ง สนับสนุนให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี ร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ โดยลงพื้นที่ดำเนินงานโครงการสืบสานพระราชปณิธาน จำนวน 6 ครั้ง ได้แก่ จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดหนองบัวลำภู จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดมุกดาหาร และจังหวัดลพบุรี 3) กิจกรรมผู้ตรวจการแผ่นดินบูรณาการร่วมกับกรุงเทพมหานคร มุ่งเน้นการลงพื้นที่ชุมชนตามเขตต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานครเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์บทบาทหน้าที่ และภารกิจของทั้งสององค์กร โดยดำเนินการไปแล้วกว่า 15 เขต โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ดำเนินการจำนวน 3 ครั้งใน 3 เขต ได้แก่ เขตหนองแขม เขตดุสิต และเขตตลิ่งชัน

โดยจากการลงพื้นที่ 3 เขตดังกล่าว นอกจากจะเป็นการเผยแพร่หน้าที่ภารกิจของผู้ตรวจการแผ่นดินแล้ว ยังเป็นการพบประชาชนรับฟังปัญหาความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นจากหน่วยงานของรัฐ พร้อมกับการแก้ไขปัญหา ณ จุดร้องเรียน โดยผู้แทนกรุงเทพมหานคร ผู้อำนวยการเขตต่าง ๆ ซึ่งได้รับความชื่นชมจากประชาชนในพื้นที่เป็นอย่างมาก ประชาชนส่วนใหญ่แสดงความขอบคุณผู้ตรวจการแผ่นดินที่มีโครงการนี้เพื่อบำบัดทุกข์บำรุงสุขให้กับประชาชน

4) โครงการ Ombudsman Care กิจกรรมประชาสัมพันธ์เชิงรุก มุ่งเน้นลงพื้นที่ไปในแหล่งชุมชนต่าง ๆ ทั่วประเทศ เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน รวมถึงการรักษาสิทธิประโยชน์ที่ประชาชนพึงมีพึงได้ผ่านช่องทาง การร้องเรียนต่าง ๆ ของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน เพื่อให้ประชาชนในส่วนภูมิภาคหรือพื้นที่ห่างไกลเข้าถึงความเป็นธรรมได้มากขึ้น โดยดำเนินการจำนวน 4 ครั้ง ได้แก่ จังหวัดชลบุรี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดนครสวรรค์ และจังหวัดหนองคาย

2. ผลการดำเนินงานด้านความร่วมมือกับภาคีเครือข่ายต่างประเทศ

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินมียุทธศาสตร์ในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับพันธกรณีต่างประเทศ เพื่อยกระดับการขับเคลื่อนการทำงานด้านเครือข่ายความร่วมมือระหว่างประเทศ ซึ่งมีเป้าหมายเพื่อให้เครือข่ายผู้ตรวจการแผ่นดินช่วยสนับสนุนภารกิจด้านการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมให้กับประชาชน และสามารถขับเคลื่อนความร่วมมือด้านต่างประเทศได้อย่างเป็นรูปธรรมและมีประสิทธิภาพ อาทิ ความร่วมมือกับผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งสาธารณรัฐอินโดนีเซียในการแก้ไขปัญหา 1. กรณีการอัญเชิญพระพุทธรูปจากประเทศไทยมาประดิษฐาน ณ วัดไทยในเมืองเมดาน ที่ประสบปัญหาความไม่ชัดเจนของขั้นตอนการขนส่งระหว่างประเทศ 2. กรณีความไม่สะดวกในการนำผู้ต้องขังชาวไทยออกนอกทัศนสถานเพื่อเข้ารับการรักษาพยาบาล ณ เมืองตังเกอริง (Tangerang) ซึ่งมีความจำเป็นต้องออกไปรับการถ่ายเลือดในโรงพยาบาลอย่างสม่ำเสมอ

2.1 การส่งเสริมบทบาทของผู้ตรวจการแผ่นดินไทยในเวทีระหว่างประเทศ

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน (นายสมศักดิ์ สุวรรณสุจริต) ได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งประธานภูมิภาคเอเชีย (Asian Regional President) ของสถาบันผู้ตรวจการแผ่นดินระหว่างประเทศ (International Ombudsman Institute: IOI) เป็นสมัยที่สองติดต่อกัน ในวาระปี 2567 – 2571 และยังดำรงตำแหน่งฝ่ายบริหารของ IOI (IOI Executive Committee) ตามข้อบังคับของ IOI อีกหนึ่งตำแหน่ง อีกทั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดิน (นายทรงศักดิ์ สายเชื้อ) ได้เข้าร่วมเป็นคณะทำงานสหประชาชาติ (United Nations Working Group: UNWG) ของ IOI เพื่อแสวงหาความร่วมมือกับ UN ในการผลักดันเพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ของโลกในปี ค.ศ. 2030 (พ.ศ. 2573) สำหรับกรอบความร่วมมือระดับภูมิภาคเอเชีย ผู้ตรวจการแผ่นดินไทยเป็นสมาชิกสามัญของสมาคมผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งเอเชีย (Asian Ombudsman Association: AOA) และได้มีส่วนร่วมร่วมกับสมาคมในการเข้าร่วมการอบรมรูปแบบออนไลน์เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์อันเป็นประโยชน์ระหว่างหน่วยงานสมาชิก นอกจากนี้ ผู้ตรวจการแผ่นดินไทยในฐานะสมาชิกผู้ก่อตั้งของเวทีผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Southeast Asian Ombudsman Forum: SEAOF) ยังแสดงบทบาทเชิงรุกในการกำหนดทิศทางการร่วมมือในเวทีดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องและมีส่วนส่งเสริมสถานะและบทบาทของประเทศไทยในประชาคมโลกตามยุทธศาสตร์ชาติ โดยผู้ตรวจการแผ่นดินไทยได้เข้าร่วมในเวทีต่างประเทศ อาทิ การเข้าร่วมการประชุมระดับโลกของสถาบันผู้ตรวจการแผ่นดินระหว่างประเทศ (IOI World Conference) ครั้งที่ 13 ณ กรุงเฮก ราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์ การเข้าร่วมการประชุมระดับผู้ตรวจการแผ่นดินของ SEAOF (SEAOF Full Members Meeting) ณ เมืองยอกยาการ์ตา สาธารณรัฐอินโดนีเซีย เป็นต้น

2.2 การขับเคลื่อนความร่วมมือระหว่างประเทศของผู้ตรวจการแผ่นดิน

ผู้ตรวจการแผ่นดินให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและขับเคลื่อนความร่วมมือระหว่างประเทศกับองค์กรผู้ตรวจการแผ่นดินในต่างประเทศในระดับทวิภาคีและพหุภาคีมาอย่างต่อเนื่อง เพื่ออาศัยกลไกความร่วมมือเป็นโอกาสในการศึกษา เรียนรู้วิทยาการ นโยบาย แนวปฏิบัติ วิธีการจัดการเรื่องร้องเรียนและแก้ไขปัญหาตามที่ได้รับการร้องเรียนจากประชาชน เพื่อนำมาปรับใช้กับระบบการดำเนินงานและการให้บริการแก่ประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ตลอดจนเพื่อการเสริมสร้างศักยภาพของบุคลากรสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินในทุกกระดับ ผ่านการฝึกอบรม สัมมนา แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ทักษะสำคัญในการปฏิบัติงานของบุคลากร ยุกระดับแนวปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ ที่สามารถเทียบเคียงกับมาตรฐานในต่างประเทศ ซึ่งจะมีส่วนสำคัญในการพัฒนาการดำเนินงานของผู้ตรวจการแผ่นดินให้เป็นที่ยอมรับและสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชนและสังคมได้ดียิ่งขึ้น อาทิ การลงนามเพื่อขยายระยะเวลาการมีผลบังคับใช้ของบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือระดับทวิภาคีระหว่างผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งราชอาณาจักรไทยและผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งสาธารณรัฐอินโดนีเซีย เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2566 การสถาปนาความร่วมมือระหว่างประเทศระดับทวิภาคีกับผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งรัฐชินด์ เมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน 2566 ณ สำนักงานเลขาธิการมุขมนตรีแห่งรัฐชินด์ เมืองการากี สาธารณรัฐอิสลามปากีสถาน รวมถึงในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้จัดส่งบุคลากรเข้าร่วมการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการที่จัดโดยสมาคมผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งเอเชีย (Asian Ombudsman Association) ในหลายหัวข้อ เช่น กลไกการระงับข้อพิพาททางเลือก / การป้องกันการล่วงละเมิดในสถานที่ทำงาน เป็นต้น

นอกจากการกระชับความสัมพันธ์อันดีระหว่างสถาบันผู้ตรวจการแผ่นดินไทยและผู้ตรวจการแผ่นดินประเทศต่าง ๆ ผู้ตรวจการแผ่นดินยังได้มีส่วนประสานการเยียวยาช่วยเหลือประชาชนไทยที่ประสบปัญหาและตกทุกข์ได้ยากในระหว่างการอาศัยในประเทศต่าง ๆ อาทิ สาธารณรัฐอินโดนีเซีย สหรัฐอาหรับเอมิเรตส์ เป็นต้น ซึ่งจะนำไปสู่การสร้างเครือข่ายระหว่างผู้ตรวจการแผ่นดินกับองค์กรเครือข่ายภาคประชาชนในประเทศสำคัญที่มีคนไทยไปอาศัยอยู่เป็นจำนวนมากต่อไปในอนาคต

ผลการดำเนินงานของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

ด้านการเบิกจ่ายงบประมาณ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้รับจัดสรรงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จำนวน 433,571,100.00 บาท ผลการเบิกจ่ายงบประมาณ จำนวนทั้งสิ้น 326,469,155.74 บาท คิดเป็นร้อยละ 75.30 รายละเอียดดังนี้

ตารางงบประมาณที่ได้รับจัดสรรและผลการเบิกจ่ายงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

แผนงาน/ หมวดค่าใช้จ่าย	ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567				
	งบประมาณจัดสรร	ผลการเบิกจ่าย	ร้อยละ เบิกจ่าย	งบประมาณ คงเหลือ	ร้อยละ คงเหลือ
1. แผนงานบุคลากร	282,073,600.00	278,883,490.48	98.87	3,190,109.52	1.13
1. ค่าใช้จ่ายบุคลากร	252,699,300.00	250,885,099.88	99.28	1,814,200.12	0.72
2. ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน (บุคลากร)	29,374,300.00	27,998,390.60	95.32	1,375,909.40	4.68
2. แผนงานพื้นฐาน	139,130,300.00	39,933,389.36	28.70	99,196,910.64	71.30
1. ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	55,068,500.00	39,933,389.36	72.52	15,135,110.64	27.48
2. ค่าใช้จ่ายลงทุน	84,061,800.00	0.00	0.00	84,061,800.00	100
3. แผนบูรณาการ ป.ป.ช.	1,300,000.00	1,268,491.03	97.58	31,508.97	2.42
4. แผนงานยุทธศาสตร์ กฎหมาย	11,067,200.00	6,383,784.87	57.68	4,683,415.13	42.32
รวมทั้งสิ้น	433,571,100.00	326,469,155.74	75.30	107,101,944.26	24.70

ด้านความสำเร็จในการพัฒนาองค์กร ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้เข้ารับการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment: ITA) อย่างต่อเนื่อง เพื่อพัฒนางานของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น และสอดคล้องกับหลักเกณฑ์การประเมินที่กำหนด เน้นการมีส่วนร่วมการดำเนินงานของบุคลากรทุกคน

ในการบริหารงานและพัฒนางานองค์กร รวมถึงเปิดเผยข้อมูลในการพัฒนาประสิทธิภาพ การดำเนินงานของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน โดยมีการดำเนินการที่สำคัญ เช่น 1) การวิเคราะห์ผลการประเมิน ITA ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 2) การประกาศนโยบาย ไม่รับของขวัญ (No Gift Policy) ในทุกโอกาส 3) กิจกรรมส่งเสริมค่านิยมร่วม (Fairs) เพื่อส่งเสริมมาตรฐานทางจริยธรรมและสร้างวัฒนธรรม 4) การเผยแพร่สื่อการต่อต้าน การทุจริต การขัดกันระหว่างผลประโยชน์ทับซ้อน สำหรับผลการประเมิน ITA สำนักงาน ผู้ตรวจการแผ่นดินได้รับคะแนนประเมิน 84.86 คะแนน โดยเพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จำนวน 1.90 คะแนน

ด้านความสำเร็จในการพัฒนาทรัพยากรบุคคล ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้ดำเนินการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในด้านต่าง ๆ แบ่งเป็น 1) การพัฒนาศักยภาพบุคลากรภายใน จำนวน 4 หลักสูตร ได้แก่ (1) หลักสูตรพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่สอบสวนและนิติกรระดับต้น (2) หลักสูตรพัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่สอบสวนและนิติกรระดับกลาง (3) หลักสูตรพัฒนาขีดสมรรถนะในการปฏิบัติงานของบุคลากรสายสนับสนุน (4) หลักสูตรพัฒนาศักยภาพบุคลากรผู้ทำหน้าที่ด้านการรับเรื่องร้องเรียน 2) การพัฒนาศักยภาพบุคลากรภายนอกจำนวน 22 หลักสูตร / โครงการ เช่น หลักสูตร “นักบริหารด้านสิทธิมนุษยชนระดับต้น (บสต.)” หลักสูตร “การวิเคราะห์การตรากฎหมาย และการประเมินผลสัมฤทธิ์ของกฎหมาย (มาตรา 77)” โครงการพัฒนาศักยภาพของบุคลากรด้านการยื่นคำร้องผ่านระบบงานคดีรัฐธรรมนูญอิเล็กทรอนิกส์ (e-Filing) และ หลักสูตร “ระดับมืออาชีพ (Masterclass) ภายใต้กรอบความร่วมมือความเป็นหุ้นส่วนอนุภูมิภาคกลุ่มแม่น้ำโขง - ออสเตรเลีย” ณ มหาวิทยาลัยควีนส์แลนด์เครือรัฐออสเตรเลีย เป็นต้น

ปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของผู้ตรวจการแผ่นดิน

ปัญหาและอุปสรรคในการดำเนินงานของผู้ตรวจการแผ่นดิน แบ่งได้เป็น 2 ด้าน ได้แก่

1. ด้านการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจ ได้แก่

1.1 เรื่องร้องเรียนกรณีละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 213 มีปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1) ปัญหาความไม่ชัดเจนและการตีความพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 เช่น เงื่อนไขการฟ้องคดีรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา 48 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 ที่กำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณายื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ภายใน 60 วัน นับแต่วันที่รับคำร้องจากผู้ร้องเรียนนั้น มีระยะเวลาที่จำกัด บางกรณีมีความจำเป็นต้องแสวงหาข้อเท็จจริงก่อนที่จะพิจารณาวินิจฉัย ซึ่งต้องใช้ระยะเวลาเกินจนทำให้ไม่อาจพิจารณาภายในระยะเวลาที่กำหนด

2) ปัญหาเนื้อหาของกฎหมายไม่ครอบคลุม ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 กรณีการร้องเรียนเรื่องที่ไม่เป็นสาระสำคัญ ซึ่งมีได้บัญญัติให้ผู้ตรวจการแผ่นดินยุติเรื่องร้องเรียนในลักษณะดังกล่าวไว้ ทำให้มีเรื่องที่ไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดินเข้ามาในระบบการพิจารณาจำนวนมากจนมีผลกระทบต่อการพิจารณาเรื่องที่มีความสำคัญ และเรื่องที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน

3) ปัญหาการกำหนดระยะเวลาอันเป็นเงื่อนไขในการฟ้องคดี ตามมาตรา 48 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 ไม่ได้กำหนดให้ชัดเจนว่า ผู้ร้องเรียนต้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายใน 90 วัน นับแต่วันที่ได้รับความเห็นของผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือวันที่พ้นกำหนดเวลาที่ผู้ตรวจการแผ่นดินไม่ยื่นคำร้องต่อศาล

ทั้งนี้ การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายดังกล่าวอยู่ในอำนาจหน้าที่ของ ศาลรัฐธรรมนูญ หากศาลรัฐธรรมนูญได้มีการเสนอปรับปรุงแก้ไขกฎหมายดังกล่าว ให้มีความชัดเจนและครอบคลุมยิ่งขึ้น และรัฐสภาได้สนับสนุนการปรับปรุงแก้ไขจะทำให้ กลไกในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพ ยิ่งขึ้น (รายละเอียดหน้า 209 - 211)

1.2 ปัญหา อุปสรรค ในการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 ได้แก่

1) กรณีปัญหาความขัดแย้งรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 มาตรา 23 ดังนี้

1.1) ปัญหาความไม่ชัดเจนและการตีความพระราชบัญญัติจัดตั้ง ศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 เนื่องจากการฟ้องคดีปกครองของ ผู้ตรวจการแผ่นดิน อยู่ภายใต้กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดี ปกครอง ซึ่งกำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีสิทธิและหน้าที่เสมือนหนึ่งเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดี ทำให้เกิดปัญหาในการตีความเกี่ยวกับสิทธิและสถานะในคดีปกครองของผู้ตรวจการแผ่นดิน เช่น กรณีการฟ้องคดีปกครองอันเกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะจะต้องพิจารณาถึงการเป็น ผู้ได้รับความเดือดร้อนอันเป็นเงื่อนไขของคดีปกครองหรือไม่ และมีขอบเขตอย่างไร

1.2) ปัญหาการนับระยะเวลาในการฟ้องคดีของผู้ตรวจการแผ่นดิน ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญในการฟ้องคดีปกครองที่กำหนดให้ต้องยื่นฟ้องภายใน 90 วัน นับแต่ วันที่รู้หรือควรรู้เหตุแห่งการฟ้องคดีแต่มีปัญหาคความไม่ชัดเจนว่าจะเริ่มนับระยะเวลา ที่ผู้ร้องเรียนรู้เหตุแห่งการฟ้องคดีหรือผู้ตรวจการแผ่นดินรู้เหตุแห่งการฟ้องคดี

2) กรณีเรื่องที่ห้ามมิให้ผู้ตรวจการแผ่นดินรับไว้พิจารณา ตามพระราชบัญญัติ ประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 มาตรา 37 มีปัญหาที่ก่อให้เกิด ความเข้าใจที่คลาดเคลื่อนว่าตามมาตรา 37 นี้ เป็นเรื่อง que ผู้ตรวจการแผ่นดินไม่ต้องดำเนินการ อย่างใดเลย แต่ในความเป็นจริงแล้ว แม้ตัวบทกฎหมายจะใช้ถ้อยคำว่าเป็นเรื่องที่ห้ามมิให้ ผู้ตรวจการแผ่นดินรับไว้พิจารณาก็ตาม แต่กระบวนการดำเนินงานของผู้ตรวจการแผ่นดิน

เมื่อได้รับเรื่องร้องเรียนแล้ว ทุกเรื่องจะต้องเข้าสู่ขั้นตอนการตรวจสอบหรือแสวงหาข้อเท็จจริงจนเป็นที่ชัดเจนก่อน แล้วจึงพิจารณาเห็นว่า เป็นเรื่องที่ไม่สามารถรับไว้พิจารณาได้

ดังนั้น สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้การดำเนินการจ้างที่ปรึกษาเพื่อเสนอแนะปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 ซึ่งจะศึกษาครอบคลุมถึงปัญหาการบังคับใช้มาตราดังกล่าว โดยปัจจุบันอยู่ระหว่างการดำเนินการของที่ปรึกษาในการจัดทำรายงานประเมินผลสัมฤทธิ์ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ.2560 เพื่อเสนอต่อสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ต่อไป (รายละเอียดหน้า 211 - 212)

1.3 การไม่ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานของรัฐที่จะให้ข้อมูล หรือชี้แจงข้อเท็จจริงเพื่อประกอบการพิจารณาเท่าที่ควร เช่น การไม่ชี้แจงข้อเท็จจริงตามระยะเวลาที่กำหนด การชี้แจงข้อมูลไม่ครบถ้วนตามประเด็น หรือการชี้แจงข้อมูลไม่ตรงประเด็น รวมทั้งกรณีที่หน่วยงานของรัฐมอบหมายผู้แทน (ผู้ไม่มีอำนาจในการตัดสินใจ) เข้าร่วมประชุมหารือเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน ส่งผลให้การดำเนินการแก้ไขปัญหากเกิดความล่าช้า

2. ด้านการบริหารงาน คือ เรื่องโครงสร้างและอัตรากำลัง ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 มีปริมาณเรื่องร้องเรียนแล้วเสร็จลดลงจากปีงบประมาณก่อนหน้าจำนวน 189 เรื่อง เมื่อพิจารณาผลการดำเนินงานในปัจจุบัน ประกอบภาระงานที่ต้องดำเนินการในเรื่องอื่น ๆ เช่น การศึกษาเรื่องเชิงระบบหรือเชิงนโยบาย การติดตามข้อเสนอแนะหรือคำวินิจฉัยของผู้ตรวจการแผ่นดิน รวมถึงแนวโน้มที่สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินจะมีปริมาณเรื่องร้องเรียนรับเข้าเพิ่มมากขึ้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องวางแผนการบริหารจัดการเพื่อให้การดำเนินการเรื่องร้องเรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ดังนั้น เพื่อแก้ไขปัญหาข้างต้น สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินจึงดำเนินโครงการพัฒนาโครงสร้างการจัดแบ่งส่วนงานและกรอบอัตรากำลังของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน โดยปัจจุบันอยู่ระหว่างการพิจารณาร่างระเบียบผู้ตรวจการแผ่นดินว่าด้วยการจัดแบ่งส่วนงานและขอบเขตหน้าที่ของส่วนงานในสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน และร่างระเบียบสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินว่าด้วยการจัดแบ่งหน่วยงานที่มีฐานะต่ำกว่าส่วนงานในสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ซึ่งคาดว่าจะสามารถประกาศบังคับใช้ได้ภายในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

Executive Summary

Handling Complaint

In the fiscal year 2024, the Ombudsman received a total of 5,316 complaints. After fact-finding investigations, decisions, and recommendations to relevant State agencies were made on 3,199 (60.18 percent) of these complaints, especially those concerning revisions and amendment of laws, rules, regulations, orders or operative procedures that cause grievances or unfairness to people. The remaining 2,117 complaints (39.82 percent) are still under investigation. These include recently accepted complaints, complex complaints, and those currently being processed in accordance with the established plan. Key operations included the amendment to Regulation of the Department of Lands on the Examination of Land Registration Records, Requests for Certified Copies of Documents, and Asset Examination, B.E. 2556 (2013) and its subsequent Amendments. These amendments aimed to address people's grievances, reduce injustices, and alleviate unnecessary or excessive burdens. Previously, land creditors were unaware of the full extent of the properties owned by their debtors, necessitating

an asset-tracing process for enforcing court judgments through judicial foreclosure. Under prior regulation, land creditors or their legal representatives had to travel to the Land Office where the property was located to request a certified copy of the land registry, reproduce documents, and conduct an examination of the debtor's assets. In response, the Ombudsman, issued a recommendation to the Department of Land to amend the relevant regulations to alleviate logistical burdens associated with these procedures. Consequently, the Department of Lands promulgated the Regulation on the Examination of Land Registration Records, Requests for Certified Copies of Documents, and Asset Examination (4th Edition), B.E. 2566 (2023). This amended regulation enhances procedural efficiency by allowing applicants to submit asset examination requests at any Land Office, thereby streamlining processes and reducing logistical costs. Furthermore, it improves access to asset examination services, ensuring that Land Office officials are duly authorized to provide such services in a more accessible and efficient manner.

The Ombudsman attaches importance to addressing public grievances in a systematic way, particularly issues affecting a large number of people or posing risks of unfairness. To proactively address and prevent these systematic problems, the Ombudsman conducted the following studies in the fiscal year 2024,

1. A study on grievances encountered by the vulnerable people, entitled to medical services—focusing on high-risk populations, including elderly persons, persons with disabilities, and bedridden patients residing in Bangkok

2. A study on issues related to the Department of Industrial Works' authorization for the expansion of Type 3 factories on land utilized before the implementation of Comprehensive Plan

3. An integrated project addressing systemic land-related issues on the island Koh Chang

4. A case examining the rights of victims who lost their lives due to violence in Sai Buri District, Pattani Province, and delays in receiving funeral expense support

Examples of Ombudsman resolutions aimed at protecting public interest and redress individual grievances are summarised in this Annual Report

The primary goal of the Ombudsman is to resolve grievances and unfair treatment faced by the people adhering to a citizen-centric approach for service delivery. The effectiveness of the Ombudsman and the Office of the Ombudsman's operations is reflected in a complainant satisfaction survey, which allows complainants to freely express their opinions. The results of the survey serves as feedback for operation improvement to meet standards and to enhance the satisfaction of complainants with the services provided. In the fiscal year 2024, complainant satisfaction was at a high-level, averaging 4.17 (83.40 percent) across key attributes:

1. Lodging and receiving complaints: 87.20 percent;
2. Fact-finding and investigation of complaints: 83.20 percent;
3. Consideration and handling of complaints: 81.40 percent;
4. Following-up on complaints after recommendations: 72.20 percent;
5. Overall satisfaction with complaint fact-finding and consideration: 79.60 percent;
6. Image and service of the Office of the Ombudsman: 85.80 percent.

Furthermore, according to the 2023 survey of the public opinion on satisfaction towards public services and performances, conducted by King Prajadhipok's Institute in collaboration with the National Statistical Office, the Office of the Ombudsman was the most trusted constitutional independent organisations.

Monitoring the performance of State agencies Pursuant to Chapter 5 - Duties of the State as stipulated in the Constitution

Pursuant to Chapter 5 - Duties of the State, as stipulated in Section 230 (3) of the Constitution of the Kingdom of Thailand B.E. 2560 (2017), the Ombudsman has the duty to submit reports to the Council of Ministers for acknowledgement that a State agency has not yet correctly and completely complied with Chapter 5 - Duties of the State. The constitution prescribes that the State has a duty to the people and must fulfil its obligations for 'all people' or 'all communities' in general 'without needing them to submit a request'. If the State fails to comply with these duties prescribed in the Constitution, or does not fulfill its obligations to its full capacity, the people and the community shall have the right to follow up and urge the State to perform its obligations as well as to constitute legal proceedings against any relevant State agency.

In fiscal year 2024, the Ombudsman submitted 4 reports with recommendations to the Council of Ministers in cases where State agencies did not fulfill their duties in compliance with Chapter 5 - Duties of State as follows:

1. A study on issues related to the installation of solar panels on rooftops

2. Approaches taken by State agencies to preserve, restore, and promote local wisdom, arts, and culture
3. Promotion of small and medium enterprises, community enterprises, and the local economy
4. A case concerning people's grievances arising from the requirement of a referral letter before receiving medical services at a hospital under the Universal Coverage Scheme

Referring matters to the Constitutional Court or the Administrative Court

Under Section 23 of the Organic Act on Ombudsmen, B.E. 2560 (2017) and Section 22 (4) of the Organic Act on Procedures of the Constitutional Court, B.E. 2561 (2018), the Ombudsman has duty to submit cases or file a complaint to the Constitutional Court or submit a case with the Ombudsman's opinion to the Administrative Court. During the fiscal year 2024, the Ombudsman proceeded with the following 3 cases:

1. Cases involving any provision of a law begging the question of constitutionality, according to Section 23 (1) of the Organic Act on Ombudsmen, B.E. 2560 (2017);

- A total of 49 complaints were received for consideration;
- 3 complaints were submitted to the Constitutional Court with the Ombudsman's opinion, and
- 46 complaints were ceased with no further action being taken.

2. Cases involving any rule, order or action of a State agency or State official begging the question of constitutionality or legality, according to Section 23 (2) of the Organic Act on Ombudsmen, B.E. 2560 (2017)

- A total of 29 complaints were received for consideration;
- None of these complaints were submitted to the Administrative Court with the Ombudsman's opinion, and
- 29 complaints were ceased with no further action being taken.

3. Cases lodged by individuals whose rights or liberties guaranteed by the Constitution were violated, for a decision on whether such act is contrary to or inconsistent with the Constitution, in accordance with Section 22 (4) of the Organic Act on Ombudsmen B.E. 2560 (2017) and the Organic Act on Procedures of the Constitutional Court B.E. 2561 (2018)

- A total of 123 complaints were received for consideration;
- One case was submitted to the Constitutional Court with the Ombudsman's opinion, and
- 122 complaints were ceased with no further action being taken

Cooperation with local networks and international organizations

1. Cooperation with local networks

In the fiscal year 2024, the Ombudsman undertook local networking initiatives, consisting of 1) building networks and developing networks, 2) encouraging participation of the Ombudsman's networks, and 3) fostering knowledge and understanding of duties and powers of the Ombudsman to promote fairness in society. The outcomes of implementation are summarized as follows:

1.1 Building and developing networks according to the mission of the Ombudsman: in the fiscal year 2024, the Ombudsman established and developed a network of participation of State agencies at central and

regional levels, local government organizations, sub-district and village headmen, as well as citizens and young people. Three projects were implemented as follows: **1) Expanding the Ombudsman's network for good governance to promote fairness in society comprising cooperative network's activity** to promote fairness in State agencies (Network of sub-district headmen and village headmen), and cooperative network's activity between Office of the Ombudsman and the Government Public Relation Department's networks in the provincial level, **2) Elevating Ombudman's network to build fairness in society** consisting of the activity of Voluntary Graduated Labor's Network Doing Good in southern provinces, namely Pattani and Narathiwat. The network is vital to the facilitation of cooperation between the government sector and the public, increasing opportunities for fostering and building understanding and awareness of local issues, and help address people's grievances. Subsequent to the project implementation, the Ombudsman received strong cooperation from voluntary graduated labor's network in both provinces in disseminating information about duties and powers of the Ombudsman, creating a powerful channel of communication of missions of the Ombudsman, and facilitation for redressing grievances of affected people. In the fiscal year 2025, the Ombudsman will implement the said project in Yala, and other provinces, and **3) Encouraging public participation in resolving people's grievances or unfairness**, involving the activity of Good Youth for Society and People Doing Good.

1.2 Encouraging participation in Ombudsman's networks: the Ombudsman and the Office of the Ombudsman continuously carried out programmes and activities to encourage participation of Ombudsman's networks. These activities aimed to strengthen relationships within the Ombudsman's

networks, allowing members of the networks to support one another, encourage support for the Ombudsman's missions, enhance knowledge of the duties and powers of the Ombudsman, and prepare networks for expansion and improve their effectiveness. In the fiscal year 2024, the Ombudsman undertook 3 projects to encourage participation of the Ombudsman's networks, consisting of **1) Encouraging Public Participation in Resolving People's Grievance or Unfairness**, namely the Public Hearing for Promoting the Place of Justice; **2) Promoting Good Governance to Fight against Corruption**, consisting of activities of integrating cooperation among relevant agencies in the promotion of good governance in moralistic provinces, and seminars for enhancing and steering good governance in moralistic provinces conducted in 22 districts in the central region; and **3) The Integrated Project for Elevating Good Governance in the Government Sector**, including the integrated cooperation among relevant agencies, comprising National Anti-Corruption Commission, State Audit Office, Office of Public Sector Anti-Corruption Commission, Department Of Provincial Administration, Department of Local Administration, Local Personnel Development Institution, the Prime Minister's Office, Office of Justice Affairs, Office of the Public Sector Development Commission, and Thailand Institute of Justice; as well as training activities for establishing knowledge and good understanding on the performance of duties in accordance with the principle of good governance and relevant laws, rules, and regulations for sub-district headmen, village headmen and committee, member of the Municipal Council, Provincial Administrative Organization, Sub-district Administrative Organization, Officials of local government organization, and public officials.

1.3 Establishment of knowledge and good understanding on the duties and powers of the Ombudsman for promoting fairness in society through the following programmes/activities: **1) The Ombudsman's Outreach Project**, with the aim to enhance knowledge and understanding of people and public sector concerning duties and powers of the Ombudsman, the exercise of people's rights to file complaints in pursuant to the Constitution, steps and process to make complaints to the Office of the Ombudsman, as well as encouraging public sector to perform its duties with fairness, the project was implemented in Nakhon Si Thammarat, Nakhon Phanom, and Sukhothai; **2) The Project to Continue the Royal Aspiration**, where the Office of the Ombudsman was appointed as a member of the Project to Continue the Royal Aspiration Working Group on 16 March 2022 to undertake missions on providing legal knowledge to the people as well as receiving complaints, requesting the handling of fairness issues, lodged by people. The Office of the Ombudsman, together with other agencies, steered and promoted strong society, and supported the people to have good quality of life. The Project to Continue the Royal Aspiration was carried out in Ubon Ratchathani, Kamphaeng Phet, Nong Bua Lam Phu, Prachuap Khiri Khan, Mukdahan, and Lop Buri; **3) The Ombudsman's Bangkok Community Outreach Initiatives** focused on implementing outreach activities in local communities in Bangkok in order to disseminate knowledge on roles, duties, and missions of both organisations. In the fiscal year 2024, the activities were implemented in 3 districts, Nong Khaem, Dusit, and Taling Chan to provide knowledge on duties of the Ombudsman, listen to and address public grievances arisen from the performance of public agencies by representatives from Bangkok Metropolitan Administration, receiving positive feedback; and

4) The Ombudsman Care Project, focused on proactive public relations, outreach activities in communities throughout the country. The project was carried out in Chon Buri, Phra Nakhon Si Ayutthaya, Nakhon Sawan, and Nong Khai.

2. Cooperation with the international organization

The Office of the Ombudsman implemented the strategy plan to enhance collaboration within the international networks. The goal is to strengthen the international networks to facilitate the Ombudsman's missions in redressing grievances and eliminating unfairness for the people while ensuring concrete and effective international collaboration. The outcomes of the implementation include 1) Cooperation to address the issues related to bringing a Buddha statue from Thailand to be enshrined at Thai temple in Medan, Indonesia: this case contained issues regarding unclear international parcel delivery processes, including customs duty for delivery service and consignee for receiving the Buddha statue from Thailand. The problem was successfully resolved through strong cooperation from the Ombudsman of the Republic of Indonesia and the Ambassador of Thailand to Indonesia, in Jakarta, 2) Cooperation in resolving the inconvenience in transferring Thai inmate held in the Correctional Institution's facility in Indonesia to receive regular medical treatment at hospital: the Correctional Institution required the Royal Thai Embassy to certify behaviors of the prisoner and that the prisoner not to escape from the prison. Such practical guideline was solely developed by the Correctional Institution. The Ombudsman collaborated with the Ombudsman of the Republic of Indonesia to investigate this matter, and ensure the protection of Thai inmates' rights according to international standards. The Office of the Ombudsman later received a letter from the Royal Thai Embassy in Jakarta informing them that the Thai inmate and

correctional officer had notified the Embassy of the Ombudsman of the Republic of Indonesia's visit along with discussion on the regulations and procedures for transferring foreign inmates to hospitals. This collaboration significantly improved the coordination between Thai Embassy and the Correctional Institution regarding the Thai inmate's transfer to the hospital.

2.1 Promoting the roles of the Ombudsman in the international level

In fiscal year 2024, **Mr. Somsak Suwansujarit, Chief Ombudsman**, was elected to serve **the second term** as the Asian Regional President of the International Ombudsman Institute (IOI) (2024–2028) as well as a member of the IOI Executive Committee (Ex-Com); and **Mr. Songsak Saicheua**, Ombudsman, participated as a member of the IOI United Nations Working Group (UNWG) to seek collaboration with the United Nations (UN) to achieve the Sustainable Development Goals (SDGs) in 2030. In connection with collaboration framework in Asian region, the Ombudsman joined the Asian Ombudsman Association (AOA) as a full member and participated in its online trainings with the aim to exchange good knowledge and experience among members; and the Ombudsman of Thailand, the founding member of the Southeast Asian Ombudsman Forum (SEAOF), played a proactive role in setting direction for the cooperation under SEAOF, leading to enhancement of status and role of Thailand in the international community in accordance with Thailand's 20-year National Strategy. The Ombudsman of Thailand participated in international forums, including the 13th IOI World Conference in The Hague, Netherlands and the SEAOF Full Members Meeting in Yogyakarta, Indonesia.

2.2 Steering the international cooperation of the Ombudsman

The Ombudsman has a policy to continuously promote and steer the bilateral and multilateral cooperation in order to utilise the cooperation mechanism as opportunities to study and learn about knowledge, policies, practices, and methods for handling complaints and resolving issues received from people. This aims to enhance the effectiveness of operational and service systems, develop competence of officials at all levels through trainings, seminars, exchanges of experience and skill, and elevate operational practices to meet international standards. These efforts have significantly improved the Ombudsman's work, leading to greater credibility and better service to the people. This cooperation includes the signing of Memorandum of Understanding (MoU) between the Ombudsman of the Kingdom of Thailand and the Ombudsman of the Republic of Indonesia on the extension of the MoU on 8 November 2023, and the establishment of bilateral cooperation with Ombudsman Sindh on 30 November 2023 at Sindh Chief Minister House, Karachi, the Islamic Republic of Pakistan. In the fiscal year 2024, officials from the Office of the Ombudsman attended workshops arranged by the Asian Ombudsman Association in various topics.

In addition to strengthening friendly relations with foreign Ombudsman institutions, the Ombudsman facilitated and assisted Thai people who faced difficulties and experienced hardships while residing in foreign countries, for example, the Republic of Indonesia and United Arab Emirates, leading to potential establishment of networks between the Ombudsman and civil society sector organizations of such overseas countries in the future.

Operations of the Office of the Ombudsman

Budget disbursement - the Office of the Ombudsman was allocated an expenditure budget for 433,571,100.00 baht for the fiscal year 2024. The total disbursement was 326,469,155.74 baht (75.30 percent) covering the following expenses:

Table 1: Allocated budget and budget disbursement results of the fiscal year 2024

Work plan / Expense	Fiscal year of 2024				
	Budget allocated	Disbursement	Disbursement percentage	Remaining budget	Remaining percentage
Costs for manpower and operations	282,073,600.00	278,883,490.48	98.87	3,190,109.52	1.13
1. Cost of manpower	252,699,300.00	250,885,099.88	99.28	1,814,200.12	0.72
2. Cost of operations	29,374,300.00	27,998,390.60	95.32	1,375,909.40	4.68
Costs for undertaking activities and projects to develop public sector management	139,130,300.00	39,933,389.36	28.70	99,196,910.64	71.30
1. Cost of operations	55,068,500.00	39,933,389.36	72.52	15,135,110.64	27.48
2. Cost of investment	84,061,800.00	0.00	0.00	84,061,800.00	100
3. NACC Integration plan	1,300,000.00	1,268,491.03	97.58	31,508.97	2.42
4. Development of Law and Process of Judgement Strategic plan	11,067,200.00	6,383,784.87	57.68	4,683,415.13	42.32
Total	433,571,100.00	326,469,155.74	75.30	107,101,944.26	24.70

Success for the organizational development - in the fiscal year 2024, the Office of the Ombudsman continued to participate in the Integrity and Transparency Assessment (ITA). It aimed to enhance the efficiency of the Office of the Ombudsman for further development and encourage the alignment of the performance with the assessment criteria. In taking the measure, emphasis has been placed on the participation of all personnel in the management and development of the organization, along with public information disclosure on the effectiveness of the Office of the Ombudsman, such as (1) the analysis results of ITA in the fiscal year 2024; (2) the declaration of No Gift Policy; (3) the activity of shared value (Fairs) for promoting code of conduct and corporate culture; and (4) the publication of anti-corruption and conflict of interest. The Office of the Ombudsman received an ITA assessment score of 84.86 percent, which is 1.90 percent higher than the ITA assessment score for the fiscal year 2023.

Achievement in human resource development - the Office of the Ombudsman remains committed to enhancing the expertise and professionalism of its staff. The goal is to provide the staff with up-to-date knowledge and management skills, and the ability to exchange experiences with other organizations in diverse contexts, ensuring an aligned response to the mission of the Office of the Ombudsman. In fiscal year 2024, the Office of the Ombudsman carried out various staff capacity-building programs, as follows:

1) 4 programmes for in-house staff development, consisting of Capacity-Building Programs for Association-Level Investigation Officers and Legal Officers, Capacity-Building Programs for Intermediate-Level Investigation Officers and Legal Officers, Capacity-Building Programs for Support-Function Staff, and Capacity-Building Programs for Intake Staff

2) 22 external training courses/projects, including Human Rights Associate Training Program, Analysis of Legislative Enactment and Regulatory Impact Assessment (Section 77) Program, Capacity-Building Program in Submitting Complaints through the Constitutional Court e-Filing System, and Masterclass Course under the Mekong-Australia Partnership at the University of Queensland, Australia

Challenges, Obstacles and Recommendations for the operation of the Office of the Ombudsman

Challenges and Obstacles in the operation of the Office of the Ombudsman are divided into 2 categories, as follows:

1. Operations per duty and power of the Ombudsman

1.1 Complaints related to violation of rights or liberties guaranteed by the Constitution, in accordance with Section 213 of the Constitution of Thailand, B.E. 2560 (2017) have the following challenges, obstacles and recommendations:

1) Problem with vagueness and interpretation of the Organic Act on Procedures of the Constitutional Court B.E. 2561 (2018). For example, the condition in action to the Constitution Court in accordance with section 48 prescribes that the Ombudsman shall consider the submission of an application to the Court together with an opinion within 60 days of receiving the application from the applicant. This condition is time-limited, as some cases require a fact-finding prior to the deliberation which is a time-consuming process that may bar the Ombudsman from making consideration within the period.

2) Problem with the body of law that is uncovered.

The Organic Act on Procedures of the Constitutional Court B.E. 2561 (2018) on an application that does not raise a matter which deserves a ruling does not permit the Ombudsman to cease a complaint in such characteristic. This adds abundant matters that are not the duties and powers of the Ombudsman to the consideration system and consequently affect deliberation of other important matters that are under the duties and powers of the Ombudsman.

3) Problem with the prescription of the time period which

is the condition to take legal proceedings, in compliance with Section 48 Paragraph 2 of the Organic Act on Procedures of the Constitutional Court, B.E. 2561 (2018). As the provision does not prescribe distinctly that the complainant must submit an application directly to the Constitutional Court within either 90 days since a notification of the Ombudsman's opinion has been received or the date beyond the period that the Ombudsman does not submit an application to the court.

Nevertheless, it is the duties and powers of the Constitution Court to amend such law. Should the Constitution Court propose an amendment of the law for clarity and comprehensiveness and should the Parliament support such amendment, the mechanism for protecting of citizen's rights and liberties will be carried out efficiently.

1.2 Challenges and Obstacles in the operation, in accordance with the Organic Act on Ombudsmen, B.E. 2560 (2017)

1) The issue of the question of constitutionality or legality

in accordance with Section 23 of the Organic Act on Ombudsmen, B.E. 2560 (2017):

1.1) Problem with vagueness and interpretation of the Act on Establishment of Administrative Courts and Administrative Court Procedure, B.E. 2542 (1999). Due to the fact that legal proceedings for administrative cases constituted by the Ombudsman is under the law on the establishment of the Administrative Court and Administrative Court Procedure, which prescribes that the Ombudsman shall have the rights and duties as if the Ombudsman were the person entitled to file a case. This has created an interpretation issue of the rights and status of the Ombudsman to proceed the administrative cases. For example, in case of prosecution of administrative cases relating to public interest, whether, and to what extent, the consideration of the status of Ombudsman as being a sufferer would be required.

1.2) Problem with computation of time for legal proceedings of administrative cases constituted by the Ombudsman, which is an essential element that requires the lawsuit to be filed within 90 days since the date of notification or assumption of notification of the lawsuit. However, it is questionable that it remains unclear whether it shall be computed since the complainant is aware of the cause of action or when Ombudsman is notified of cause of action.

2) Matters that the Ombudsman is prohibited from accepting for consideration pursuant to Section 37 of the Organic Act on Ombudsmen, B.E. 2560 (2017), have raised misunderstandings that the Ombudsman has no duty regarding such matters under Section 37 at all. In reality, even though it is prescribed that the Ombudsman is prohibited from accepting these matters for consideration, when a complaint is lodged, all complaints must undergo a fact-finding process before deciding whether they can be accepted in accordance with the office's operational procedures.

Therefore, the Office of the Ombudsman has contracted a consultant to propose recommendations for amending the Organic Act on Ombudsmen, B.E. 2560 (2017), which will include a study on issues related to the implementation of the aforementioned provision. Currently, the consultant is in the process of preparing an evaluation report on the effectiveness of the Organic Act on Ombudsmen, B.E. 2560 (2017), to be submitted to the Office of the Ombudsman in fiscal year 2025.

1.3 Issues concerning cooperation from State agencies in providing facts or necessary information for consideration. For example, the Ombudsman has not received facts or evidences from the related agencies by the set period of time, or received incomplete information. Furthermore, the State agencies assign representatives who are unable to make any decision to discuss a solution for grievances, resulting in a delayed process.

2. Administration: structure and manpower

In fiscal year 2024, the Office of the Ombudsman resolved 189 fewer complaints than the previous year. Considering the current operational results, and duties related to other matters, such as studies on systemic or policy issues, follow-ups on recommendations or decisions made by the Ombudsman, and the tendency for increasing number of complaints to increase, a suitable management measure is needed. In order to settle the aforementioned problem, the Office of the Ombudsman, therefore, conducted the Project Development of the Organizational Structure and Workforce of the Office of the Ombudsman, which is currently ongoing, with the consideration of the draft Ombudsman Regulations on Division of Work and the Scope of Duties in the Office of the Ombudsman, as well as the Office of the Ombudsman's draft Regulations on Division of Units under the Section in the Office of the Ombudsman. These regulations are expected to be promulgated by fiscal year 2025.

กิจกรรมสำคัญของ

พุทธวจการแผ่นดิน ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

ตุลาคม
2566

การลงนามความร่วมมือระหว่างสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินกับมหาวิทยาลัยสวนดุสิต เพื่อพัฒนางานวิจัยและวิชาการ และสนับสนุนภารกิจการแก้ไข ความเดือดร้อนของประชาชน และสร้างความเป็นธรรมในสังคม

การติดตามความก้าวหน้าการขับเคลื่อน
โครงการเพิ่มทักษะด้านอาชีพแก่นักเรียน
ที่ไม่ได้เรียนต่อหลังจบการศึกษาภาคบังคับ
ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567
และหารือแนวทางการขับเคลื่อน
กับจังหวัดนครศรีธรรมราช

ธันวาคม
2566

พฤศจิกายน
2566

การจัดโครงการ Intake Clinic
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567
เพื่อรับเรื่องร้องเรียน ให้คำปรึกษา
แก้ไขปัญหาความเดือดร้อน
และเป็นการเพิ่มช่องทางการร้องเรียน
ให้กับประชาชน ณ จังหวัดลำพูน

มกราคม
2567

การประชุม เรื่อง แนวทางในการอนุรักษ์ฟื้นฟูและส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ และ
วัฒนธรรมของหน่วยงานของรัฐ ตามหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ ของรัฐธรรมนูญ เพื่อพิจารณา
(ร่าง) ข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดินก่อนเสนอต่อคณะรัฐมนตรีต่อไป

มีนาคม
2567

- การติดตามผลการดำเนินงาน
ตามข้อเสนอแนะ กรณีผลกระทบ
ริมฝั่งโขงจากโครงการสร้างเขื่อนसानะคาม
ที่ส่งผลกระทบต่อประชาชน โดยหารือกับ
7 จังหวัดริมโขง
- การประชุมแลกเปลี่ยน
และรับฟังความคิดเห็น
การแก้ไขปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงาน
ของสภาเกษตรกรจังหวัด
ร่วมกับสภาเกษตรกรจังหวัด

กุมภาพันธ์
2567

การอภิปรายหัวข้อ บทบาท หน้าที่ การกิจเพื่อประชาชน
ขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ
ซึ่งจัดโดยคณะกรรมการกิจการองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ วุฒิสภา
เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชน

เมษายน
2567

การรับฟังข้อมูลและมาตรการเกี่ยวกับการช่วยเหลือประชาชนกลุ่มเปราะบาง
ในการเข้าถึงสิทธิรักษาพยาบาล ในโครงการเรื่องเชิงระบบ

มิถุนายน
2567

การหารือและติดตามความก้าวหน้า
การขับเคลื่อนโครงการเพิ่มทักษะ
ด้านอาชีพแก่นักเรียนที่ไม่ได้เรียนต่อ
หลังจบการศึกษาภาคบังคับ ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567
ร่วมกับผู้บริหารกรมพัฒนาฝีมือแรงงาน
กระทรวงแรงงานของจังหวัดนครสวรรค์ สุโขทัย และพิจิตร

พฤษภาคม
2567

การประชุมระดับโลกของสถาบันผู้ตรวจการแผ่นดินระหว่างประเทศ
(IOI World Conference) ครั้งที่ 13
ณ กรุงเฮก ราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์ โดยประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน
ในฐานะประธานภูมิภาคเอเชีย (Asian Regional President)
ของสถาบันผู้ตรวจการแผ่นดินระหว่างประเทศ
(International Ombudsman Institute: IOI)
เข้าร่วมประชุมสมัชชาใหญ่สามัญ สำหรับผู้ตรวจการแผ่นดิน
(นายทรงศักดิ์ สายเชื้อ) ในฐานะสมาชิกคณะทำงานสหประชาชาติ
ของ IOI ได้เข้าร่วมการประชุมคณะทำงานสหประชาชาติของ IOI
(IOI UN Working Group Meeting)

กรกฎาคม
2567

สถาบันผู้ตรวจการแผ่นดินระหว่างประเทศ (IOI) ได้ประกาศผลการเลือกตั้ง
เพื่อดำรงตำแหน่งประธานภูมิภาคเอเชียของสถาบันผู้ตรวจการแผ่นดินระหว่างประเทศ
(IOI Asian Regional President) โดยประธานผู้ตรวจการแผ่นดินได้รับเลือกตั้ง
ให้ดำรงตำแหน่งประธานภูมิภาคเอเชียของ IOI เป็นสมัยที่สองติดต่อกัน

กันยายน
2567

อธิบดีสำนักกับเรื่องร้องเรียนสาธารณะ
แห่งประเทศมาเลเซียเข้าเยี่ยมคารวะ
หารือข้อราชการ ประชุมแลกเปลี่ยน
ความเห็นและศึกษาดูงานผลการดำเนินงาน
ของผู้ตรวจการแผ่นดินไทย

สิงหาคม
2567

- การจัดโครงการ Intake Clinic ครั้งที่ 2 เพื่อรับเรื่องร้องเรียน
ให้คำปรึกษาแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน และเป็นการเพิ่มช่องทาง
การร้องเรียนให้กับประชาชน ณ อำเภอเมืองหนองคาย จังหวัดหนองคาย
- การจัดกิจกรรมอบรมเชิงปฏิบัติการ “การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล”
เสริมสร้างความรู้ความเข้าใจการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล
และเกี่ยวกับกฎหมาย กฎ ระเบียบต่าง ๆ
ให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ (กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และกรรมการหมู่บ้าน)
ภายใต้โครงการบูรณาการและยกระดับธรรมาภิบาลภาครัฐ

สารบัญ

พระบรมฉายาลักษณ์พระบาทสมเด็จพระเจ้าอยู่หัว	(1)
ตราสัญลักษณ์สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน	(2)
สารจากผู้ตรวจการแผ่นดิน	(5)
คำนำ	(8)
บทสรุปผู้บริหาร	(9)
Executive Summary	(26)
กิจกรรมสำคัญของผู้ตรวจการแผ่นดิน ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567	(44)
บทที่ 1 บทนำ	1
1. ผู้ตรวจการแผ่นดิน	8
1.1 ความเป็นมาและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง	9
1.2 หน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน	11
1.3 การดำเนินการกรณีเป็นเรื่องเฉพาะตัว หรือเรื่องที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของหน่วยงานของรัฐ	13
1.4 เรื่องที่กฎหมายห้ามมิให้ผู้ตรวจการแผ่นดินรับไว้พิจารณา	14
1.5 การพิจารณาและสอบสวนหาข้อเท็จจริงตามคำร้องเรียน	15
1.6 การแสวงหาข้อเท็จจริงและกระบวนการพิจารณาของผู้ตรวจการแผ่นดิน	17
1.7 การเสนอแนะและการปฏิบัติตามข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดิน	18

2. สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน	22
2.1 ภาพรวมโครงสร้างการแบ่งส่วนงานและอัตรากำลังของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน	28
2.2 วิสัยทัศน์ พันธกิจ และยุทธศาสตร์สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินและความเชื่อมโยงความสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ และแผนแม่บทย่อยและแผนปฏิรูปประเทศ	31
2.3 ทรัพยากรบุคคลของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน	35
2.4 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน	38
บทที่ 2 ภาพรวมผลการดำเนินงานตามหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน	41
1. สถิติผลการดำเนินงานเรื่องร้องเรียนในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567	42
1.1 สถิติผลการดำเนินการเรื่องร้องเรียนของผู้ตรวจการแผ่นดินในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567	43
1.2 สถิติผลการดำเนินการเรื่องร้องเรียนของผู้ตรวจการแผ่นดินเปรียบเทียบในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 และในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567	54
1.3 วิเคราะห์ผลการดำเนินงานเรื่องร้องเรียนของผู้ตรวจการแผ่นดิน	62
2. ผลการแก้ไขปัญหาหรือการดำเนินงานของผู้ตรวจการแผ่นดิน	64
2.1 การเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีการปรับปรุงกฎหมาย กฎ หรือคำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใด ๆ ที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน หรือเป็นภาระแก่ประชาชนโดยไม่จำเป็นหรือเกินสมควรแก่เหตุ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 มาตรา 22 (1)	71
2.2 การเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องให้จัดหรือระงับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมแก่บุคคล ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 มาตรา 22 (2)	72

2.3	ผลการดำเนินงานตามหน้าที่และอำนาจในกรณีหน่วยงานของรัฐ ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วนตามหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ ของรัฐธรรมนูญ	91
2.4	ผลการแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนที่เป็นปัญหาความเดือดร้อนเร่งด่วน และใช้ระยะเวลาในการแก้ไขปัญหาด้วยความรวดเร็ว	100
2.5	ผลการดำเนินงานแก้ไขความเดือดร้อนเชิงระบบโดยผู้ตรวจการแผ่นดิน (Ombudsman' Systemic and Own Motion Investigation)	109
2.6	การติดตามผลการแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนของผู้ตรวจการแผ่นดิน	117
3.	ผลการดำเนินงานตามหน้าที่และอำนาจในการเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญ หรือศาลปกครอง กรณีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ	122
3.1	กรณีบทบัญญัติแห่งกฎหมายมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 มาตรา 23 (1)	124
3.2	กรณีกฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ ของรัฐมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 มาตรา 23 (2)	128
4.	ผลการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจในการพิจารณาคำร้องของบุคคล ซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครอง ตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561	130
บทที่ 3	การวิเคราะห์รายละเอียดผลการดำเนินงาน	135
1.	สัมฤทธิ์ผลของผลการดำเนินงานในภาพรวม	136
1.1	ความสำเร็จในการบรรลุเป้าหมายระดับองค์กร	137
1.2	การวิเคราะห์ต้นทุน-ประสิทธิผลการดำเนินงานตามภารกิจ การอำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนของผู้ตรวจการแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567	163

1.3	การประเมินประสิทธิภาพด้านงบประมาณในการดำเนินงาน	169
1.4	ระดับความพึงพอใจของผู้รับบริการต่อประโยชน์ที่ได้จากการใช้บริการ และกระบวนการให้บริการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567	173
2.	สัมฤทธิ์ผลของการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับพันธกิจทั้งในระดับ ประเทศและต่างประเทศ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567	180
2.1	การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับพันธกิจในประเทศ	181
2.2	การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับพันธกิจต่างประเทศ	195
2.3	ความสำเร็จในการพัฒนาองค์กรและทรัพยากรบุคคล	204
3.	ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะในการดำเนินงานของผู้ตรวจการแผ่นดิน	208
3.1	ด้านการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจ	209
3.2	ด้านการบริหารงาน	215
บทที่ 4	ผลการดำเนินการตามข้อสังเกตและข้อเสนอแนะของรัฐสภา	217
ภาคผนวก		225
1.	คำสั่งสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ที่ 101 / 2567 เรื่องแต่งตั้งคณะทำงาน เพื่อจัดทำรายงานผู้ตรวจการแผ่นดินประจำปี	226
2.	งบการเงิน สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2567	228
3.	พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560	252
4.	การแก้ปัญหาเชิงระบบโดยผู้ตรวจการแผ่นดิน	253

บทที่ 1

บทนำ

นายสมศักดิ์ สุวรรณสุจริต

ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน

ประวัติการศึกษา

- ศิลปศาสตรบัณฑิต (รัฐศาสตร์) มหาวิทยาลัยเชียงใหม่
- พัฒนบริหารศาสตรมหาบัณฑิต (รัฐประศาสนศาสตร์) สถาบันบัณฑิตพัฒนบริหารศาสตร์
- รัฐศาสตรมหาบัณฑิต (การปกครอง) มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- ประกาศนียบัตร หลักสูตรการบริหารงานภาครัฐและกฎหมายมหาชน (ปรม.) รุ่นที่ 2 สถาบันพระปกเกล้า
- ประกาศนียบัตร หลักสูตรการบริหารและพัฒนาผู้บริหาร (Graduate Research Institute of Policy Studies, Japan)
- ประกาศนียบัตร หลักสูตรรับรองความเป็นมืออาชีพด้านการบริหารทรัพยากรบุคคล IPMA-EP สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือนร่วมกับองค์กร IPMA-HR
- ปริญญาบัตรการป้องกันราชอาณาจักร วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (วปอ.รุ่นที่ 48)

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2521	เจ้าหน้าที่วิเคราะห์งานบุคคล 3 สำนักงานคณะกรรมการข้าราชการพลเรือน
พ.ศ. 2522	ปลัดอำเภอ อำเภอเกาะคา จังหวัดลำปาง
พ.ศ. 2534	นายอำเภอเวียงน้อย จังหวัดขอนแก่น
พ.ศ. 2536	นายอำเภอลอง จังหวัดแพร่
พ.ศ. 2538	นายอำเภอเชียงคำ จังหวัดพะเยา
พ.ศ. 2540	นายอำเภอตะพานหิน จังหวัดพิจิตร
พ.ศ. 2541	ผู้อำนวยการกองวิชาการและแผนงาน กรมการปกครอง
พ.ศ. 2544	ผู้อำนวยการสำนักบริหารการปกครองท้องที่ กรมการปกครอง
พ.ศ. 2546	รองผู้ว่าราชการจังหวัดนครราชสีมา
พ.ศ. 2547	รองอธิบดีกรมป้องกันและบรรเทาสาธารณภัย
พ.ศ. 2549	รองผู้ว่าราชการจังหวัดพะเยา
พ.ศ. 2551	ผู้ว่าราชการจังหวัดน่าน
พ.ศ. 2552	รองอธิบดีกรมการปกครอง
พ.ศ. 2552	ผู้ว่าราชการจังหวัดหนองบัวลำภู
พ.ศ. 2553	ผู้ว่าราชการจังหวัดศรีสะเกษ
พ.ศ. 2554	ผู้ว่าราชการจังหวัดกาฬสินธุ์
พ.ศ. 2555	ผู้ว่าราชการจังหวัดขอนแก่น
พ.ศ. 2557	หัวหน้าผู้ตรวจราชการกระทรวงมหาดไทย
พ.ศ. 2558	ผู้ว่าราชการจังหวัดระยอง

การดำรงตำแหน่งสำคัญของผู้ตรวจการแผ่นดิน

18 พฤศจิกายน 2561 - 24 พฤษภาคม 2564	ผู้ตรวจการแผ่นดิน
25 พฤษภาคม 2564 - ปัจจุบัน	ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน

การดำรงตำแหน่งสำคัญในองค์กรผู้ตรวจการแผ่นดินระหว่างประเทศ

25 สิงหาคม 2564 – 2 พฤษภาคม 2565	กรรมการบริหารระดับภูมิภาคเอเชีย (Asian Regional Director) ของสถาบันผู้ตรวจการแผ่นดินระหว่างประเทศ (International Ombudsman Institute)
3 พฤษภาคม 2565 – 13 พฤษภาคม 2567	ประธานภูมิภาคเอเชีย (Asian Regional President) ของสถาบันผู้ตรวจการแผ่นดินระหว่างประเทศ (International Ombudsman Institute) สมัยที่ 1
14 พฤษภาคม 2567 – 13 ตุลาคม 2568	ประธานภูมิภาคเอเชีย (Asian Regional President) ของสถาบันผู้ตรวจการแผ่นดินระหว่างประเทศ (International Ombudsman Institute) สมัยที่ 2

รองศาสตราจารย์อิสสระีย์ ครอบงาญโรจน์

ผู้ตรวจการแผ่นดิน

ประวัติการศึกษา

- วิศวกรรมศาสตรบัณฑิต สถาบันเทคโนโลยีพระจอมเกล้าธนบุรี
- วิศวกรรมศาสตรมหาบัณฑิต มหาวิทยาลัยวิสคอนซิน สหรัฐอเมริกา (ทุนรัฐบาล)
- วิศวกรรมศาสตรดุษฎีบัณฑิต มหาวิทยาลัยวิสคอนซิน สหรัฐอเมริกา (ทุนรัฐบาล)
- หลักสูตรการบริหารจัดการด้านความมั่นคงขั้นสูง รุ่นที่ 3 สมาคมวิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร
- หลักสูตรการเมืองการปกครองในระบอบประชาธิปไตยสำหรับนักบริหารระดับสูง สถาบันพระปกเกล้า (ปปร. รุ่นที่ 13)
- ปริญญาบัตรการป้องกันราชอาณาจักร วิทยาลัยป้องกันราชอาณาจักร (วปอ. รุ่นที่ 49)
- หลักสูตรกฎหมายมหาชนในระบอบประชาธิปไตยสำหรับนักบริหารระดับสูง สถาบันพระปกเกล้า (ปรม. รุ่นที่ 4)

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2531	หัวหน้าภาควิชาวิศวกรรมเครื่องกล คณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
พ.ศ. 2539	รองคณบดีฝ่ายวิจัยและพัฒนา คณะวิศวกรรมศาสตร์ สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
พ.ศ. 2540	ผู้จัดการสำนักงานโครงการเงินกู้ธนาคารโลก สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
พ.ศ. 2540	ผู้อำนวยการสถาบันวิจัยและพัฒนา สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
พ.ศ. 2547	ผู้ช่วยอธิการบดีฝ่ายวิจัยและฝึกอบรม สถาบันเทคโนโลยีราชมงคล
พ.ศ. 2548	รองอธิการบดี มหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคล
พ.ศ. 2548	อธิการบดีมหาวิทยาลัยเทคโนโลยีราชมงคลรัตนโกสินทร์
25 พฤษภาคม 2564 - 21 พฤษภาคม 2567 ผู้ตรวจการแผ่นดิน	

นายทรงศักดิ์ สายเชื้อ

ผู้ตรวจการแผ่นดิน

ประวัติการศึกษา

- เศรษฐศาสตรบัณฑิต มหาวิทยาลัยธรรมศาสตร์
- M.A. (Industrial Location and Development), Vrije Universiteit Brussels, Belgium
- หลักสูตรนักบริหารระดับสูงผู้มีวิสัยทัศน์และคุณธรรม (นบส.) รุ่นที่ 66
- หลักสูตรผู้บริหารระดับสูงด้านการค้าและการพาณิชย์ (TEPCOT)
- หลักสูตร Public Policy Program for Thai Civil Service, National Graduate Institute for Policies Study, Japan
- หลักสูตร Anti-Corruption for Executive Program, สมาคมส่งเสริมสถาบันกรรมการบริษัทไทย (IOD)

ประวัติการทำงาน

พ.ศ. 2547	อัครราชทูตที่ปรึกษา สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงวอชิงตัน
พ.ศ. 2551	ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผน สำนักงานปลัดกระทรวงการต่างประเทศ
พ.ศ. 2553	รองอธิบดีกรมอเมริกาและแปซิฟิกใต้
พ.ศ. 2554	อัครราชทูต สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงกัวลาลัมเปอร์
พ.ศ. 2556	อธิบดีกรมอเมริกาและแปซิฟิกใต้
พ.ศ. 2560	เอกอัครราชทูต ณ กรุงเวียนนา (เอกอัครราชทูตไทยประจำออสเตรีย สาธารณรัฐสโลวักและสโลวีเนีย) และเอกอัครราชทูต/ผู้แทนถาวรไทย ประจำองค์การสหประชาชาติและองค์การระหว่างประเทศในกรุงเวียนนา
7 พฤศจิกายน 2564 - ปัจจุบัน	ผู้ตรวจการแผ่นดิน

1.

ผู้ตรวจการแผ่นดิน

1.1 ความเป็นมาและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง

ผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ ซึ่งบัญญัติให้มีขึ้นเป็นครั้งแรกตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2540 โดยใช้ชื่อว่า “ผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภา” โดยมีผู้ตรวจการแผ่นดินคนแรก คือ นายพิเชต สุนทรพิพิธ และมีการพัฒนาเปลี่ยนแปลง และปรับบทบาทอำนาจหน้าที่ให้เหมาะสมกับบริบทของสังคมไทยมาอย่างต่อเนื่อง จนถึงรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2550 ได้ปรับเปลี่ยนชื่อเรียกเป็น “ผู้ตรวจการแผ่นดิน” และรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ได้บัญญัติให้ “ผู้ตรวจการแผ่นดิน” เป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ มีหน้าที่และอำนาจที่สำคัญ คือ การขจัดหรือระงับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมของประชาชนอันเนื่องมาจากการปฏิบัติของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน

“รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560” บัญญัติให้ “ผู้ตรวจการแผ่นดินมีจำนวนสามคน ซึ่งพระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้งตามคำแนะนำของวุฒิสภา จากผู้ซึ่งได้รับการสรรหาโดยคณะกรรมการสรรหา โดยผู้ซึ่งได้รับการสรรหาต้องเป็นผู้มีความซื่อสัตย์สุจริตเป็นที่ประจักษ์ และมีความรู้ ความเชี่ยวชาญ และประสบการณ์เกี่ยวกับการบริหารราชการแผ่นดินไม่ต่ำกว่าอธิบดีหรือหัวหน้าส่วนราชการที่เทียบเท่าหรือหัวหน้าหน่วยงานของรัฐที่เทียบได้ไม่ต่ำกว่ากรมตามที่คณะกรรมการสรรหาประกาศกำหนด โดยต้องดำรงตำแหน่งดังกล่าวเป็นเวลาไม่น้อยกว่าห้าปีจำนวนสองคน และเป็นผู้มีประสบการณ์ในการดำเนินกิจการอันเป็นสาธารณะมาแล้วไม่น้อยกว่ายี่สิบปี จำนวนหนึ่งคน”¹ และกำหนดให้ “ผู้ตรวจการแผ่นดิน มีวาระการดำรงตำแหน่งเจ็ดปีนับแต่วันที่พระมหากษัตริย์ทรงแต่งตั้ง และให้ดำรงตำแหน่งได้เพียงวาระเดียว”²

¹ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 228

² รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 229

ผู้ตรวจการแผ่นดินประกอบด้วย

1. นายสมศักดิ์ สุวรรณสุจริต ตำแหน่ง ผู้ตรวจการแผ่นดิน ได้รับโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นผู้ตรวจการแผ่นดิน เมื่อวันที่ 18 พฤศจิกายน 2561 และได้รับโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2564³

2. รองศาสตราจารย์อิสริย์ หรรษาจรัญโรจน์ ตำแหน่ง ผู้ตรวจการแผ่นดิน ได้รับโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นผู้ตรวจการแผ่นดิน เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2564⁴ (ลาออกจากตำแหน่งเมื่อวันที่ 22 พฤษภาคม 2567)

3. นายทรงศักดิ์ สายเชื้อ ตำแหน่ง ผู้ตรวจการแผ่นดิน ได้รับโปรดเกล้าฯ แต่งตั้งเป็นผู้ตรวจการแผ่นดิน เมื่อวันที่ 7 พฤศจิกายน 2564⁵

---

³ ประกาศราชกิจจานุเบกษา เรื่อง แต่งตั้งประธานผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดิน ประกาศ ณ วันที่ 25 พฤษภาคม พุทธศักราช 2564 เป็นปีที่ 6 ในรัชกาลปัจจุบัน

⁴ ประกาศราชกิจจานุเบกษา เรื่อง แต่งตั้งประธานผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดิน ประกาศ ณ วันที่ 25 พฤษภาคม พุทธศักราช 2564 เป็นปีที่ 6 ในรัชกาลปัจจุบัน

⁵ ประกาศราชกิจจานุเบกษา เรื่อง แต่งตั้งผู้ตรวจการแผ่นดิน ประกาศ ณ วันที่ 7 พฤศจิกายน พุทธศักราช 2564 เป็นปีที่ 6 ในรัชกาลปัจจุบัน

1.2 หน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน

หน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดินในปัจจุบัน ตามบทบัญญัติของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 230 และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 มาตรา 22 มีสาระสำคัญ ดังต่อไปนี้

(1) เสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใด ๆ บรรดาที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน หรือเป็นภาระแก่ประชาชนโดยไม่จำเป็นหรือเกินสมควรแก่เหตุ

(2) แสวงหาข้อเท็จจริงเมื่อเห็นว่ามีผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรม อันเนื่องมาจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องให้จัดหรือระงับความเดือดร้อนหรือไม่เป็นธรรมนั้น

(3) เสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้ทราบถึงการที่หน่วยงานของรัฐยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วน ตามหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ ของรัฐธรรมนูญ

(4) หน้าที่และอำนาจอื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ หรือกฎหมายอื่น

ในปัจจุบันมีกฎหมายอื่นที่บัญญัติเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดินไว้ คือ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 ซึ่งกำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีหน้าที่และอำนาจแสวงหาข้อเท็จจริงและตรวจสอบว่าหน่วยงานของรัฐตามคำร้องได้ปฏิบัติหน้าที่ตามรัฐธรรมนูญถูกต้องครบถ้วนแล้วหรือไม่ ตามมาตรา 45 แห่งพระราชบัญญัติฉบับดังกล่าว อีกทั้งยังกำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดินทำหน้าที่พิจารณา คำร้องของประชาชนที่จะยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อให้พิจารณาวินิจฉัยคดีเนื่องจากถูกละเมิดสิทธิ หรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้ ตามมาตรา 46 ถึงมาตรา 48 แห่งพระราชบัญญัติฉบับเดียวกันเพื่อพิจารณายื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญพร้อมด้วยความเห็นต่อไป

การดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจข้างต้น ต้องมุ่งหมายที่จะส่งเสริมสนับสนุน และให้คำแนะนำ เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ จัดความเหลื่อมล้ำ อำนาจประโยชน์ให้แก่ประชาชนอย่างทัดเทียมกัน และลดภาระที่เกิดขึ้นกับประชาชนโดยไม่จำเป็นหรือเกินสมควรแก่เหตุ รวมทั้งจัดหรือ ระวังความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมที่หน่วยงานของรัฐปฏิบัติต่อประชาชน

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องไม่ดำเนินการตามข้อเสนอแนะของ ผู้ตรวจการแผ่นดินตาม (1) หรือ (2) โดยไม่มีเหตุผลอันสมควร ให้ผู้ตรวจการแผ่นดิน แจ้งให้คณะรัฐมนตรีทราบเพื่อพิจารณาสั่งการตามที่เห็นสมควรต่อไป อนึ่ง ในกรณี การดำเนินการตามหน้าที่ข้างต้น พบว่า เป็นกรณีที่เกี่ยวกับการละเมิดสิทธิมนุษยชน ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินส่งเรื่องให้คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติดำเนินการต่อไป⁶

นอกจากนี้ ในการปฏิบัติหน้าที่ตาม (1) (2) หรือ (3) ผู้ตรวจการแผ่นดินอาจเสนอเรื่อง ต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครองได้เมื่อเห็นว่า

(1) บทบัญญัติแห่งกฎหมายใดมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ให้เสนอ เรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ และให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัย โดยไม่ชักช้า ทั้งนี้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของ ศาลรัฐธรรมนูญ

(2) กฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย ให้เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็น ต่อศาลปกครองและให้ศาลปกครองพิจารณาวินิจฉัยโดยไม่ชักช้า ทั้งนี้ ตามกฎหมายว่าด้วยการ จัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง⁷

⁶ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 230 ประกอบกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย ผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 มาตรา 22

⁷ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 230 (1) (2) ประกอบกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ ว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 มาตรา 23

1.3 การดำเนินการกรณีเป็นเรื่องเฉพาะตัว หรือเรื่องที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของหน่วยงานของรัฐ

ในการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจ ถ้าผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาแล้วเห็นว่าความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมเรื่องใดเป็นเรื่องเฉพาะตัวเป็นรายกรณี หรือเป็นเรื่องที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของหน่วยงานของรัฐที่จะขจัดความเดือดร้อนหรืออำนวยความสะดวกเป็นธรรมได้ตามหน้าที่และอำนาจของหน่วยงานของรัฐนั้นอยู่แล้ว ให้ดำเนินการดังต่อไปนี้

(1) ในกรณีที่การดำเนินการในเรื่องนั้นมีกฎหมายกำหนดให้มีการร้องทุกข์หรืออุทธรณ์ไว้แล้ว ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินส่งเรื่องดังกล่าวให้หน่วยงานของรัฐนั้นพิจารณาดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป

(2) ในกรณีที่เป็นเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลหรือการดำเนินการทางวินัยของเจ้าหน้าที่ของรัฐ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินส่งเรื่องให้ผู้มีอำนาจดำเนินการเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลหรือการดำเนินการทางวินัยในกรณีนั้นดำเนินการต่อไป แต่ทั้งนี้ผู้ตรวจการแผ่นดินอาจแสวงหาข้อเท็จจริงในเรื่องนั้น เพื่อประโยชน์ในการเสนอแนะให้มีการแก้ไขกฎหมาย กฎ หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ก่อให้เกิดปัญหาดังกล่าวอย่างเป็นระบบได้

(3) ในกรณีที่การไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นเรื่องเกี่ยวกับการทุจริตให้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ หรือคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินพิจารณาดำเนินการต่อไป แล้วแต่กรณี⁸

---

⁸ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 มาตรา 36

1.4 เรื่องกักกฎหมายห้ามมิให้ผู้ตรวจการแผ่นดินรับไว้พิจารณา

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 มาตรา 37 บัญญัติห้ามมิให้ผู้ตรวจการแผ่นดินรับเรื่องและผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาแล้ว เห็นว่ามีลักษณะดังต่อไปนี้ ไว้พิจารณา

- (1) เรื่องที่เป็นนโยบายที่คณะรัฐมนตรีกำหนด เว้นแต่นโยบายนั้นขัดต่อรัฐธรรมนูญ หรือมีผลให้มีการละเลยการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐตามรัฐธรรมนูญ
- (2) เรื่องที่มีการฟ้องร้องเป็นคดีอยู่ในศาลหรือเรื่องที่ศาลมีคำพิพากษา คำสั่ง หรือ คำวินิจฉัยเสร็จเด็ดขาดแล้ว เว้นแต่เป็นการศึกษาเพื่อประโยชน์ในการเสนอแนะ ให้มีการปรับปรุงกฎหมายหรือกฎที่เกี่ยวข้องกับกระบวนการยุติธรรม
- (3) เรื่องที่ไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน
- (4) เรื่องที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจขององค์กรอิสระอื่น หรือที่องค์กรอิสระอื่น รับไว้ดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจขององค์กรอิสระนั้นแล้ว แต่ไม่ตัดอำนาจในการที่จะ ขอรับทราบผลการพิจารณาขององค์กรอิสระที่รับเรื่องไว้ดำเนินการ
- (5) เป็นการร้องเรียนโดยใช้สิทธิไม่สุจริตและการพิจารณาจะไม่ใช่ประโยชน์ต่อ ประชาชนโดยรวม
- (6) เรื่องที่ผู้ร้องเรียนได้รับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรม อย่างเหมาะสมแล้ว
- (7) เรื่องที่ผู้ตรวจการแผ่นดินเคยสรุปผลการพิจารณาแล้ว เว้นแต่จะปรากฏพยาน หลักฐานหรือข้อเท็จจริงใหม่อันอาจทำให้ผลการพิจารณาเปลี่ยนแปลงไป
- (8) เรื่องอื่นตามมติที่ผู้ตรวจการแผ่นดินกำหนด

ในกรณีที่ความปรากฏในภายหลังว่าเป็นเรื่องที่มีลักษณะตามวรรคหนึ่ง ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินสั่งยุติเรื่อง

1.5 การพิจารณาและสอบสวนหาข้อเท็จจริงตามคำร้องเรียน

ผู้มีสิทธิร้องเรียน ได้แก่ ผู้ที่ได้พบหรือได้รับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรม อันเนื่องมาจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือมีผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมอันเนื่องมาจากหน่วยงานของรัฐยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วน ตามหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ ของรัฐธรรมนูญ หรือมีกฎหมาย กฎ ข้อบังคับ ระเบียบ หรือคำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใด ๆ บรรดาที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรม แก่ประชาชน หรือเป็นภาระแก่ประชาชนโดยไม่จำเป็นหรือเกินสมควรแก่เหตุ อาจแจ้งหรือ ร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน เพื่อพิจารณาดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไปได้

อย่างไรก็ดี ผู้ตรวจการแผ่นดินสามารถพิจารณาเรื่องโดยไม่มีการแจ้งหรือการร้องเรียนก็ได้

การแจ้งหรือร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดินอาจกระทำได้ทั้งที่เป็นลายลักษณ์อักษร หรือกระทำได้ด้วยวาจา ซึ่งผู้ตรวจการแผ่นดินได้พัฒนาช่องทางในการรับเรื่องร้องเรียนให้มีความหลากหลายเพื่อเพิ่มการเข้าถึงประชาชนในทุกพื้นที่ทั่วประเทศอย่างเท่าเทียมกัน และ เพื่อเป็นการอำนวยความสะดวกในการใช้สิทธิร้องเรียน ประชาชนสามารถแจ้งหรือ ร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดินผ่านช่องทางต่าง ๆ ดังนี้

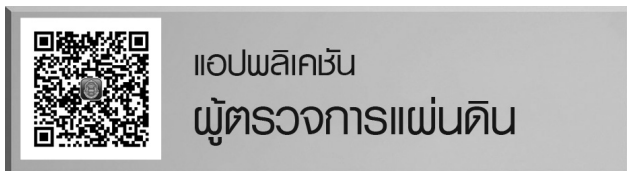
- (1) ร้องเรียนทางโทรศัพท์ สายด่วน 1676 (โทรฟรีทั่วประเทศ)
- (2) ร้องเรียนทางโทรสาร หมายเลข 0 2143 8341

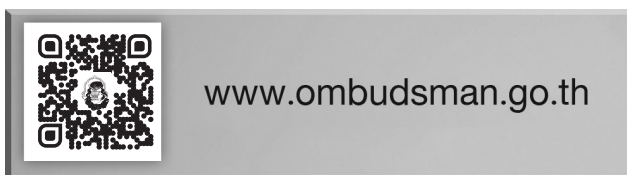
Hotline 1676

(3) ร้องเรียนผ่านระบบโมบายแอปพลิเคชัน ซึ่งเป็นการบริการบนระบบ IOS และ Android โดยสามารถติดตั้งแอปพลิเคชัน “ผู้ตรวจการแผ่นดิน” ผ่านทาง App Store หรือ Play Store หรือติดตั้งผ่านการสแกน QR Code

(4) ร้องเรียนผ่านเว็บไซต์ของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

(5) ส่งทางไปรษณีย์โดยทำหนังสือร้องเรียนส่งไปยังสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น 5 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ 10210 หรือ ตู้ ปณ.333 ปณฝ.ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ กรุงเทพฯ 10215

(6) ร้องเรียนด้วยตนเอง ณ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น 5 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ

(7) แจ้งต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินในขณะปฏิบัติหน้าที่

(8) ร้องเรียนผ่านเครือข่ายของผู้ตรวจการแผ่นดิน โดยยื่นผ่านสำนักงานคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน (สคช.) สำนักงานอัยการจังหวัดทั่วประเทศ สภานายความ และสำนักงานสาขาของสภานายความทั่วประเทศ

(9) ร้องเรียนผ่านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) หรือสมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.) โดยจัดทำหนังสือร้องเรียนยื่นผ่านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) หรือสมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.)

1.6 การแสวงหาข้อเท็จจริงและกระบวนการพิจารณาของผู้ตรวจการแผ่นดิน

ผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นกลไกหนึ่งในการตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐที่มีลักษณะเฉพาะบางประการที่แตกต่างจากหน่วยงานตรวจสอบอื่นของทางราชการ กล่าวคือ ผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นองค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ มิได้สังกัดฝ่ายบริหาร โดยมีสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินที่ทำหน้าที่รับผิดชอบงานธุรการและอำนวยความสะดวก ช่วยเหลือ ส่งเสริม และสนับสนุนการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการแผ่นดิน จึงเชื่อมั่นได้ว่าการพิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องเรียนของผู้ตรวจการแผ่นดินนั้น มีความเป็นธรรมกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้องไม่ว่าจะเป็นผู้ร้องเรียนหรือผู้ถูกร้องเรียนก็ตาม โดยตั้งอยู่บนพื้นฐานของหลักนิติธรรมและการมุ่งส่งเสริมธรรมาภิบาลในภาครัฐตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี

ทั้งนี้ ในขั้นตอนการแสวงหาข้อเท็จจริง ผู้ตรวจการแผ่นดินสามารถดำเนินการตามกฎหมายได้ ดังนี้⁹

(1) ให้หน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือบุคคลใดมีหนังสือชี้แจงข้อเท็จจริงให้ความเห็นในการปฏิบัติงาน หรือมาให้ถ้อยคำ หรือส่งวัตถุ เอกสาร หลักฐาน หรือพยานหลักฐานอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องเพื่อประกอบการพิจารณา

(2) เข้าไปในเคหสถานหรือสถานที่ใด ๆ เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงหรือรวบรวมพยานหลักฐานต่าง ๆ ที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ ในกรณีที่เคหสถานหรือสถานที่ที่จะเข้าไบนั้นมิได้อยู่ในความครอบครองของหน่วยงานของรัฐ และเจ้าของหรือผู้ครอบครองไม่ยินยอมให้เข้าไปได้เมื่อมีหมายของศาล

⁹ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 มาตรา 25

1.7 การเสนอแนะและการปฏิบัติตามข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดิน

เมื่อความปรากฏต่อผู้ตรวจการแผ่นดินไม่ว่าจะมีผู้แจ้งหรือผู้ร้องเรียนหรือไม่ก็ตามว่า บุคคลใดได้รับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมอันเนื่องมาจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือมีกรณี que การปฏิบัติงานใด ๆ ของหน่วยงานของรัฐเป็นภาระแก่ประชาชนโดยไม่จำเป็นหรือเกินสมควรแก่เหตุ ให้เป็นหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินที่จะต้องแสวงหาข้อเท็จจริงหรือดำเนินการอื่นใดด้วยความรอบคอบ เพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องให้จัดหรือระงับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมนั้น หรือปรับปรุงกฎหมาย กฎ หรือคำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใด ๆ ต่อไป เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ ขจัดความเหลื่อมล้ำ อำนวยประโยชน์ให้แก่ประชาชนอย่างทัดเทียมกันและลดภาระที่เกิดขึ้นกับประชาชนโดยไม่จำเป็น

ก่อนการเสนอแนะดังกล่าว ผู้ตรวจการแผ่นดินต้องหารือร่วมกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง โดยคำนึงถึงประสิทธิภาพ ความสามารถ และอุปสรรคของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องที่จะดำเนินการตามแนวทางที่เสนอแนะประกอบด้วย¹⁰

ภายหลังจากการหารือ เมื่อหน่วยงานของรัฐได้รับข้อเสนอแนะจากผู้ตรวจการแผ่นดิน เพื่อให้มีการปรับปรุงกฎหมาย กฎ หรือคำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใด ๆ บรรดาที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน หรือเป็นภาระแก่ประชาชนโดยไม่จำเป็นหรือเกินสมควรแก่เหตุ ให้หน่วยงานของรัฐนั้นดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวัน ในกรณีมีเหตุจำเป็นไม่อาจแก้ไขได้แล้วเสร็จภายในกำหนดเวลา จะขยายเวลาออกไปอีกก็ได้เมื่อได้แจ้งให้ผู้ตรวจการแผ่นดินทราบแล้ว โดยจะขยายเวลาได้อีกไม่เกินหกสิบวัน เมื่อพ้นกำหนดเวลาดังกล่าวแล้วหน่วยงานของรัฐนั้นยังดำเนินการไม่แล้วเสร็จ โดยไม่มีเหตุอันสมควร ให้ถือว่าหัวหน้าหน่วยงานของรัฐนั้นจงใจไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย อันทำให้เกิดความเสียหายแก่ราชการอย่างร้ายแรง และให้ผู้ตรวจการแผ่นดินแจ้งให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติทราบเพื่อดำเนินการตามหน้าที่

¹⁰ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 มาตรา 32

และอำนาจโดยเร็ว โดยให้ถือว่ารายงานของผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นสำนวนการสอบสวนของคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ¹¹

ในกรณีที่หน่วยงานของรัฐเห็นว่า ข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดินไม่อาจดำเนินการได้ไม่ว่าด้วยเหตุใด ให้เป็นหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐนั้นที่จะแจ้งให้ผู้ตรวจการแผ่นดินทราบภายในกำหนดเวลาข้างต้น และปรึกษาหารือร่วมกับผู้ตรวจการแผ่นดินและหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อร่วมมือกันแก้ไขปัญหาอุปสรรคนั้นโดยเร็ว และเมื่อได้ข้อยุติประการใดให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการไปตามข้อยุตินั้น ในกรณีที่ไมอาจหาข้อยุติได้ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการตามที่เห็นสมควร และให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องดำเนินการไปตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว โดยให้ดำเนินการให้แล้วเสร็จภายในหนึ่งร้อยยี่สิบวัน และดำเนินการเช่นเดียวกับกรณีที่ได้รับข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดินดังที่ได้กล่าวไปแล้วข้างต้น¹²

หากเป็นกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องให้จัดหรือระงับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมแก่บุคคลใด ให้หัวหน้าหน่วยงานของรัฐดำเนินการให้เป็นไปตามคำแนะนำนั้นภายในสามสิบวัน เว้นแต่หัวหน้าหน่วยงานของรัฐเห็นว่า การดำเนินการตามข้อเสนอแนะดังกล่าวจะขัดต่อกฎหมาย กฎ หรือคำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานให้แจ้งให้ผู้ตรวจการแผ่นดินทราบก่อนพ้นกำหนดเวลาสามสิบวันดังกล่าวและให้ผู้ตรวจการแผ่นดินหารือร่วมกับหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อหาข้อยุติโดยเร็วต่อไป แต่หากไม่สามารถหาข้อยุติได้ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินเสนอเรื่องต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาสั่งการตามที่เห็นสมควร และให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องดำเนินการไปตามมติคณะรัฐมนตรีดังกล่าว และดำเนินการตามเงื่อนไขระยะเวลาดังที่ได้กล่าวไปแล้วต่อไป¹³

อย่างไรก็ดี ในกรณีที่ความปรากฏต่อผู้ตรวจการแผ่นดินว่ามีผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมอันเนื่องมาจากหน่วยงานของรัฐยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วนตามหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ ของรัฐธรรมนูญ ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินรายงานพร้อมข้อเสนอแนะให้คณะรัฐมนตรีทราบ เพื่อพิจารณาดำเนินการต่อไปโดยเร็ว โดยผู้ตรวจการแผ่นดินจะรายงานให้รัฐสภาและเผยแพร่ให้ประชาชนทราบด้วยก็ได้¹⁴

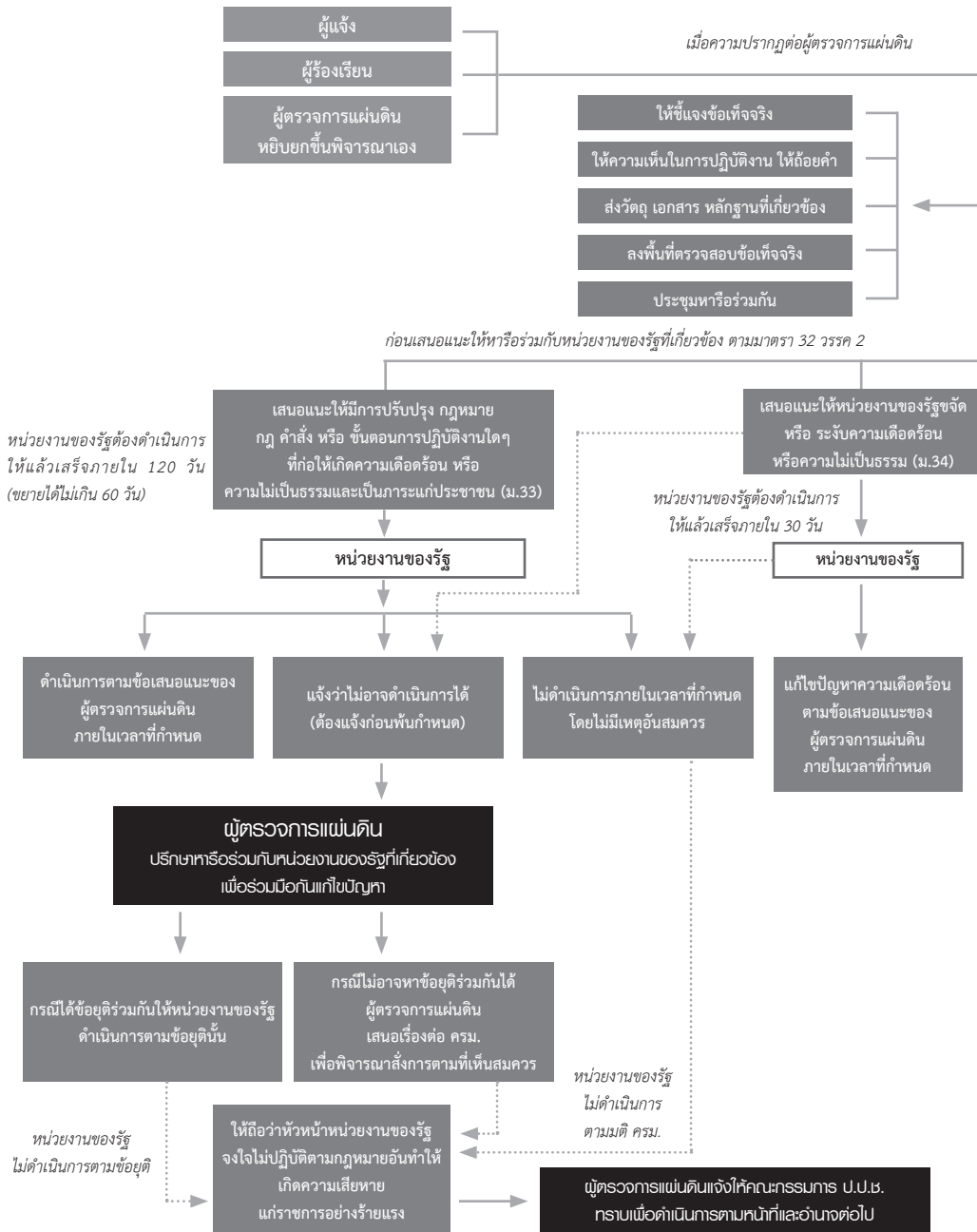
¹¹ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 มาตรา 33วรรคหนึ่ง

¹² พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 มาตรา 33วรรคสอง

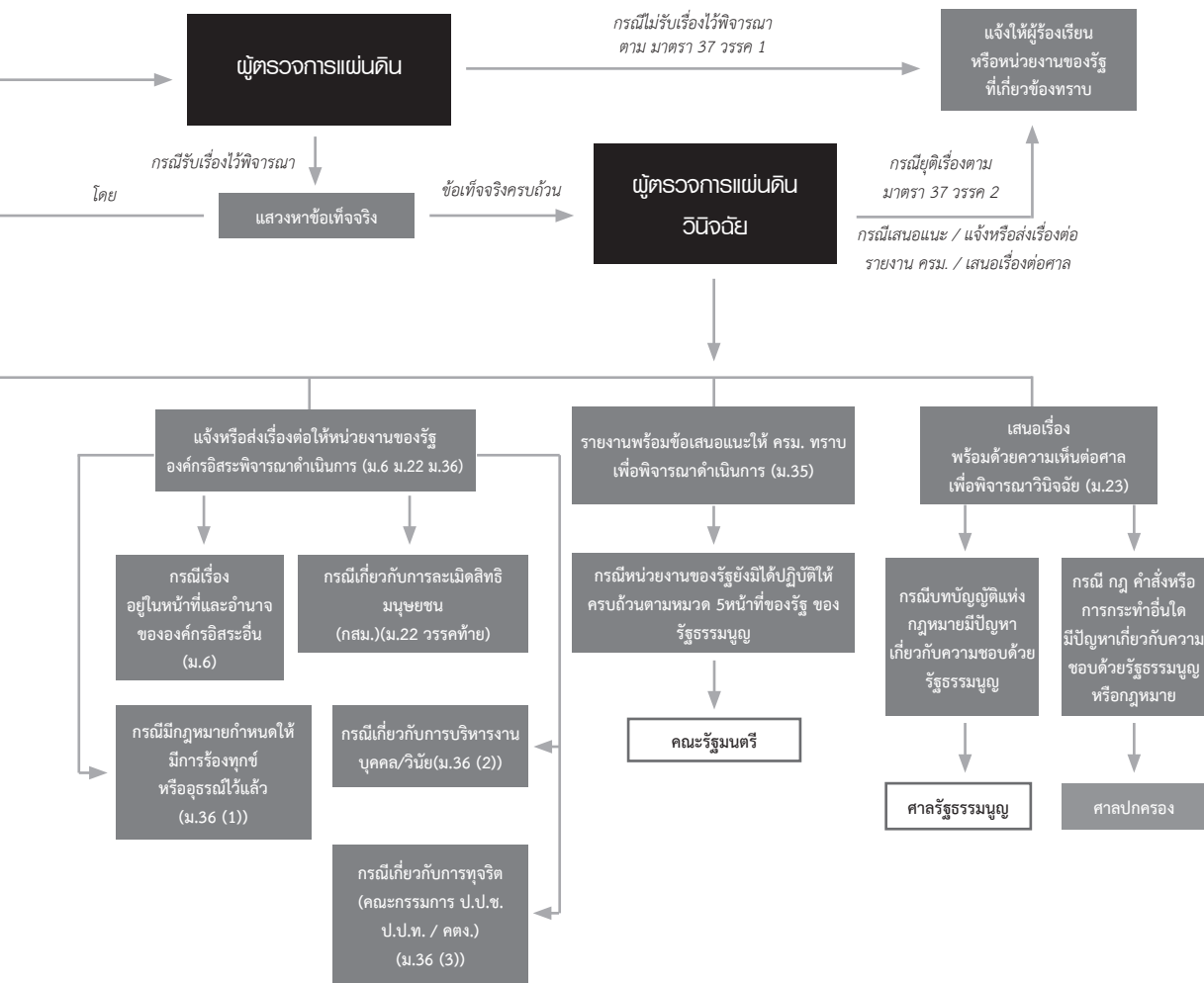
¹³ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 มาตรา 34

¹⁴ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 มาตรา 35

แผนภูมิแสดงกระบวนการปฏิบัติงานของ

ผู้ตรวจการแผ่นดินในงานเรื่องร้องเรียน

2.

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

เพื่อให้การปฏิบัติหน้าที่ตามกฎหมายของผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 จึงกำหนดให้มีสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินมีฐานะเป็นนิติบุคคล และอยู่ภายใต้การบังคับบัญชา กำกับดูแล และรับผิดชอบร่วมกันของผู้ตรวจการแผ่นดิน¹⁵ และมีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้¹⁶

(1) รับผิดชอบงานธุรการและดำเนินการเพื่อให้ผู้ตรวจการแผ่นดินบรรลุภารกิจ และหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 และกฎหมายอื่น

(2) อำนวยความสะดวก ช่วยเหลือ ส่งเสริม และสนับสนุนการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการแผ่นดิน

(3) ศึกษา รวบรวม วิเคราะห์ข้อมูล และสนับสนุนให้มีการวิจัยเกี่ยวกับงานของผู้ตรวจการแผ่นดิน

(4) ดำเนินการหรือส่งเสริมและสนับสนุนหรือประสานงานกับหน่วยงานของรัฐหรือภาคเอกชน ในการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนเกี่ยวกับการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน

(5) ปฏิบัติหน้าที่อื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดหรือที่ผู้ตรวจการแผ่นดินมีมติมอบหมาย

ในปีกงบประมาณ พ.ศ. 2567 คณะผู้บริหารของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินประกอบด้วย

(1) พันตำรวจโท กิรป กฤตธีรานนท์

ตำแหน่ง เลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

(2) นายวทัตญญู ทิพยมณฑา

ตำแหน่ง รองเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

(3) นายกมลธรรม วาสนุญมา

ตำแหน่ง รองเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

(4) นางสาวคมขวัญ กาญจนกฤษ

ตำแหน่ง รองเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

(5) นายพิษัมพร ยะลา

ตำแหน่ง รองเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

¹⁵ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 มาตรา 40 วรรค 1

¹⁶ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 มาตรา 41

คณะผู้บริหาร

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

พินิตำรวจโท กิรป กฤตธีรานนท์

เลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

นายวักัญญ กิพยมณฑา

รองเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

นายกมลธรรม วาสุญญา

รองเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

นางสาวคมชวัญ กาญจนบุญธร

รองเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

นายภิรมพร ยะลา

รองเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้จัดแบ่งส่วนงานและขอบเขตหน้าที่ของส่วนงานในสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินประกอบด้วย 16 สำนัก 1 สถาบัน และ 1 หน่วย ดังต่อไปนี้

(1) **สำนักบริหารกลาง** มีภารกิจเกี่ยวกับงานสารบรรณ งานพิธีการ งานบริหารทั่วไป งานประชุม งานอาคารสถานที่และความปลอดภัย งานยานพาหนะ งานข้อมูลข่าวสาร งานธุรการกลางและงานอื่นซึ่งไม่ได้กำหนดให้เป็นหน้าที่และอำนาจของส่วนงานอื่นใดในสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นการเฉพาะ

(2) **สำนักบริหารการคลัง** มีภารกิจเกี่ยวกับการบริหารการเงิน การบัญชี การพัสดุ และทรัพย์สินของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

(3) **สำนักบริหารทรัพยากรมนุษย์** มีภารกิจเกี่ยวกับการบริหารและพัฒนาทรัพยากรมนุษย์ งานสวัสดิการและประโยชน์เกื้อกูล งานวินัยและจริยธรรม และงานเลขานุการของคณะกรรมการบริหารงานบุคคล

(4) **สำนักนโยบายและแผน** มีภารกิจเกี่ยวกับการจัดทำนโยบาย ยุทธศาสตร์ และคำของบประมาณรายจ่ายประจำปี การบริหารงบประมาณ การติดตามและประเมินผล การปฏิบัติงาน การบริหารความเสี่ยง

(5) **สำนักสื่อสารองค์กรและประชาสัมพันธ์** มีภารกิจเกี่ยวกับการประชาสัมพันธ์ การสื่อสารองค์กร การสื่อสารมวลชนสัมพันธ์ การพัฒนาการผลิตสื่อประชาสัมพันธ์ การจัดการเว็บไซต์ของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน การดำเนินการเกี่ยวกับงานโสตทัศนูปกรณ์

(6) **สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร** มีภารกิจเกี่ยวกับงานพัฒนา ออกแบบ วางระบบ และบำรุงรักษาระบบเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร และการจัดการข้อมูลสารสนเทศของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

(7) **สำนักกฎหมายและคดี** มีภารกิจเกี่ยวกับการแสวงหาข้อเท็จจริง การเสนอเรื่อง ต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครอง การวิเคราะห์กฎหมาย และงานนิติการ

(8) **สำนักตรวจสอบเรื่องร้องเรียน** มีภารกิจเกี่ยวกับการรับเรื่องร้องเรียน ตรวจสอบ กลั่นกรอง แสวงหาข้อเท็จจริง และจัดทำความเห็นเพื่อเสนอผู้ตรวจการแผ่นดินวินิจฉัย ในกรณีการรับหรือไม่รับไว้เป็นเรื่องร้องเรียน ตลอดจนส่งมอบเรื่องร้องเรียนที่ได้รับไว้ พิจารณาให้ส่วนงานที่รับผิดชอบดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริง การดำเนินการเรื่องที่ไม่ยุ่งยาก ไม่ซับซ้อน สามารถประสานงานเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนหรือไม่เป็นธรรมด้วยความรวดเร็ว และเรื่องอื่นที่กฎหมายบัญญัติ งานติดตาม รายงานผลการดำเนินการตามคำวินิจฉัยของผู้ตรวจการแผ่นดิน งานให้คำปรึกษา ตอบข้อซักถามแก่ประชาชน หน่วยงานของรัฐ และเจ้าหน้าที่ของรัฐเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน

(9) **สำนักสอบสวน 1** มีภารกิจเกี่ยวกับการแสวงหาข้อเท็จจริง และจัดทำ ความเห็นเพื่อเสนอผู้ตรวจการแผ่นดินวินิจฉัย งานติดตาม และรายงานผลการดำเนินการ ตามคำวินิจฉัยของผู้ตรวจการแผ่นดิน และเรื่องอื่นที่กฎหมายบัญญัติ

(10) **สำนักสอบสวน 2** มีภารกิจเกี่ยวกับการแสวงหาข้อเท็จจริง และจัดทำ ความเห็นเพื่อเสนอผู้ตรวจการแผ่นดินวินิจฉัย งานติดตาม และรายงานผลการดำเนินการ ตามคำวินิจฉัยของผู้ตรวจการแผ่นดิน และเรื่องอื่นที่กฎหมายบัญญัติ

(11) **สำนักสอบสวน 3** มีภารกิจเกี่ยวกับการแสวงหาข้อเท็จจริง และจัดทำความเห็นเพื่อเสนอผู้ตรวจการแผ่นดินวินิจฉัย งานติดตาม และรายงานผลการดำเนินการตามคำวินิจฉัยของผู้ตรวจการแผ่นดิน และเรื่องอื่นที่กฎหมายบัญญัติ

(12) **สำนักสอบสวน 4** มีภารกิจเกี่ยวกับการแสวงหาข้อเท็จจริง และดำเนินการเกี่ยวกับการแสวงหาข้อเท็จจริงและจัดทำความเห็นเพื่อเสนอผู้ตรวจการแผ่นดินวินิจฉัย โดยเฉพาะเรื่องที่มีลักษณะพิเศษ เรื่องที่สำคัญเร่งด่วน เรื่องที่มีความสลับซับซ้อนเกี่ยวเนื่องหลายพื้นที่หรือหลายหน่วยงาน ตลอดจนเรื่อง que ผู้ตรวจการแผ่นดินและสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินมอบหมายให้ดำเนินการเป็นกรณีพิเศษ งานติดตาม และรายงานผลการดำเนินการตามคำวินิจฉัยของผู้ตรวจการแผ่นดิน และเรื่องอื่นที่กฎหมายบัญญัติ

(13) **สำนักตรวจสอบหน้าที่ของรัฐ** มีภารกิจเกี่ยวกับการส่งเสริม สนับสนุน ตรวจสอบ วิเคราะห์ข้อมูล แสวงหาข้อเท็จจริง จัดทำรายงานและพิจารณาเสนอความเห็นเพื่อผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาเสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้ทราบถึงการที่หน่วยงานของรัฐยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วนตามรัฐธรรมนูญหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ และเรื่องอื่นที่กฎหมายบัญญัติให้เป็นหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน

(14) **สำนักเครือข่ายและการมีส่วนร่วม** มีภารกิจเกี่ยวกับการให้ความรู้เรื่องสิทธิและเสรีภาพของประชาชน หน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน ธรรมนูญการสร้างและส่งเสริมเครือข่ายเพื่อสนับสนุนการปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน และสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน การดำเนินการเกี่ยวกับจริยธรรมที่เกี่ยวข้อง

(15) **สำนักวิเทศสัมพันธ์** มีภารกิจเกี่ยวกับงานวิเทศสัมพันธ์ การสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ กิจกรรมล่ามและภาษาต่างประเทศ งานรับรองและงานพิธีการที่เกี่ยวกับการต่างประเทศ งานวิจัยและวิชาการระหว่างประเทศ ตลอดจนการเผยแพร่ผลงานที่เป็นภาษาต่างประเทศ

(16) **สถาบันผู้ตรวจการแผ่นดินศึกษา** มีภารกิจเกี่ยวกับการวิจัย วิชาการ การบริการวิชาการและเผยแพร่ งานจัดทำรายงานผู้ตรวจการแผ่นดินประจำปี งานห้องสมุด จัดหมายเหตุและพิพิธภัณฑ์ผู้ตรวจการแผ่นดิน

(17) หน่วยตรวจสอบภายใน มีภารกิจเกี่ยวกับการตรวจสอบการดำเนินงานภายในและสนับสนุนการดำเนินงานของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน และรายงานผลการตรวจสอบให้ผู้ตรวจการแผ่นดิน และเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินทราบ

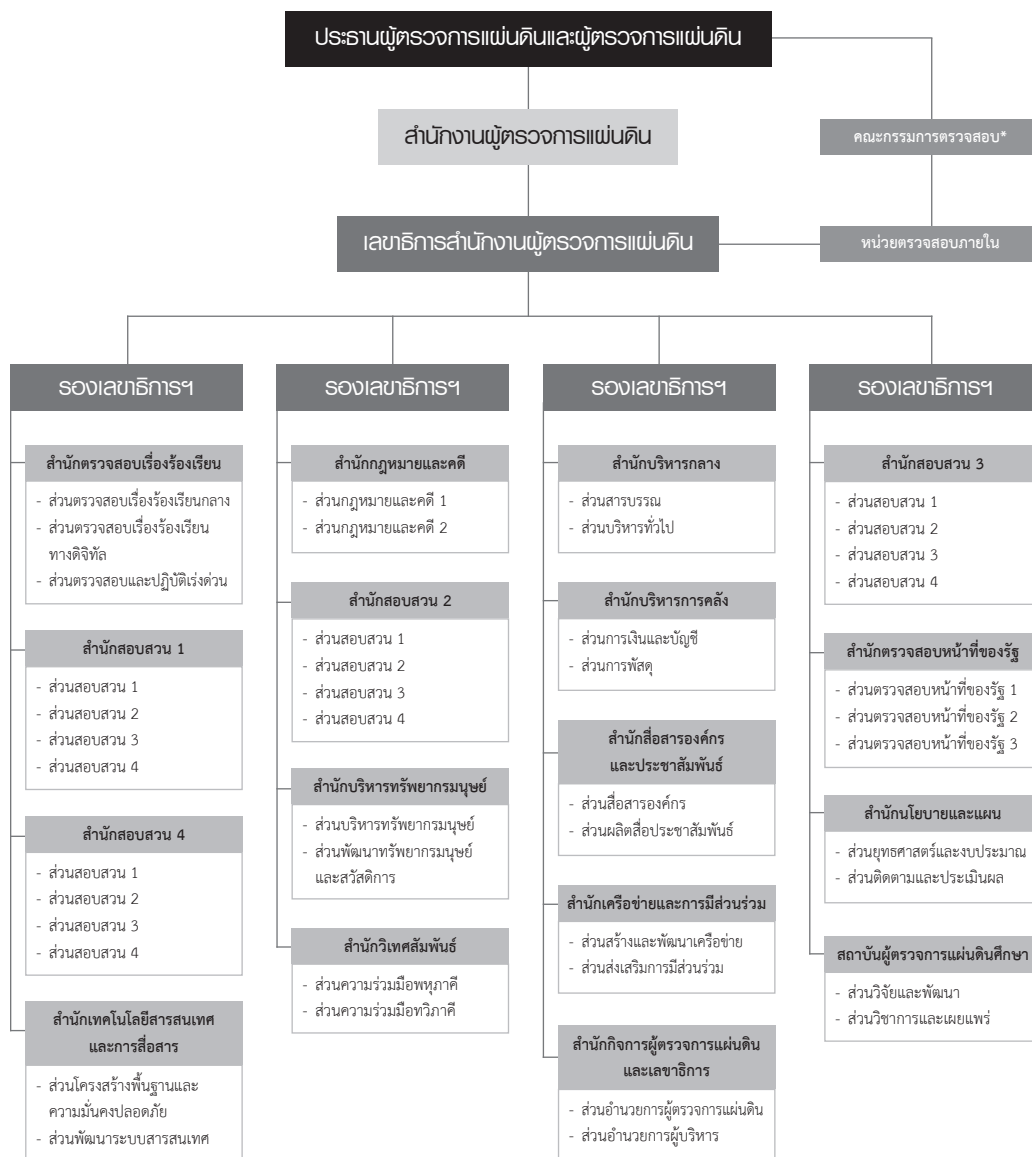
(18) สำนักกิจการผู้ตรวจการแผ่นดินและเลขาธิการ มีภารกิจเกี่ยวกับการสนับสนุนการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดิน เลขาธิการ รองเลขาธิการ และคณะผู้สนับสนุนการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการแผ่นดิน

2.1 ภาพรวมโครงสร้างการแบ่งส่วนงานและอัตรากำลังของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

---

1. สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินแบ่งส่วนงานออกเป็น 3 กลุ่ม จำนวน 18 ส่วนงาน ดังนี้
  - 1.1 ส่วนงานที่ขึ้นตรงเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน จำนวน 1 ส่วนงาน
  - 1.2 ส่วนงานภารกิจด้านงานสอบสวนและนิติการ จำนวน 7 ส่วนงาน
  - 1.3 ส่วนงานภารกิจด้านวิชาการและสนับสนุน จำนวน 10 ส่วนงาน

โครงสร้างการแบ่งส่วนงานและการบริหารงานของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

*หมายเหตุ คณะกรรมการตรวจสอบเป็นคณะกรรมการที่แต่งตั้งโดยผู้ตรวจการแผ่นดินตามระเบียบผู้ตรวจการแผ่นดินว่าด้วยคณะกรรมการตรวจสอบของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2563

ข้อมูล ณ วันที่ 28 ตุลาคม 2565

2. อัตรากำลังพนักงานและลูกจ้างประจำสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 (ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2567)

ส่วนงาน	อัตรากำลัง (คน)
เลขาธิการและรองเลขาธิการ	5
กลุ่มภารกิจด้านหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน	
1. สำนักกฎหมายและคดี	14
2. สำนักตรวจสอบเรื่องร้องเรียน	17
3. สำนักสอบสวน 1	25
4. สำนักสอบสวน 2	24
5. สำนักสอบสวน 3	25
6. สำนักสอบสวน 4	21
7. สำนักตรวจสอบหน้าที่ของรัฐ	15
8. สำนักกิจการผู้ตรวจการแผ่นดินและเลขาธิการ	9
รวมอัตรากำลังกลุ่มภารกิจด้านหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน	150
กลุ่มภารกิจด้านสนับสนุนการบริหารจัดการ	
1. สำนักบริหารกลาง	13
2. สำนักบริหารการคลัง	12
3. สำนักบริหารทรัพยากรมนุษย์	13
4. สำนักนโยบายและแผน	14
5. สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร	15
6. สำนักสื่อสารองค์กรและประชาสัมพันธ์	13
7. สำนักเครือข่ายและการมีส่วนร่วม	12
8. สำนักวิเทศสัมพันธ์	11
9. สถาบันผู้ตรวจการแผ่นดินศึกษา	14
10. หน่วยตรวจสอบภายใน	6
11. สำนักกิจการผู้ตรวจการแผ่นดินและเลขาธิการ	18
รวมอัตรากำลังกลุ่มภารกิจด้านสนับสนุนการบริหารจัดการ	141
ลูกจ้างประจำ	33
รวมอัตรากำลังสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน	329

2.2 วิสัยทัศน์ พันธกิจ ยุทธศาสตร์สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน และความเชื่อมโยง ความสอดคล้องกับแผนยุทธศาสตร์ชาติ ระยะ 20 ปี แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ แผนแม่บทย่อย และแผนปฏิบัติการประเทศ

วิสัยทัศน์ : “ผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นองค์กรหลักในการทำงานเชิงรุกที่มุ่งแก้ไข
ปัญหาความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมของประชาชนที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของ
หน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ”

พันธกิจ (Mission) : ตรวจสอบการใช้อำนาจรัฐเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมที่ยั่งยืน

1. การแสวงหาข้อเท็จจริงเพื่อแก้ไขความเดือดร้อนของประชาชนอย่างเป็นธรรม
2. การเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐเพื่อปรับปรุง แก้ไขกฎหมายที่ก่อให้เกิด
ความเดือดร้อนหรือไม่เป็นธรรม
3. รายงานการปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ
4. การดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจอื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติ
ประกอบรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายอื่น

เพื่อให้สามารถบรรลุวิสัยทัศน์ และพันธกิจ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้กำหนด
ยุทธศาสตร์สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566 – 2570) ดังต่อไปนี้

ยุทธศาสตร์ การจัดสรรงบประมาณ	ยุทธศาสตร์ที่ 6 ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาาระบบบริหารจัดการภาครัฐ			
แผนงาน	1. แผนงานบุคลากรภาครัฐ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ		4. แผนงานบูรณาการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ	
	2. แผนงานพื้นฐาน ด้านการปรับสมดุลและพัฒนากระบวนการภาครัฐ	3. แผนงานยุทธศาสตร์พัฒนากฎหมายและกระบวนการยุติธรรม		
ผลลัพธ์หรือหน่วยงาน	ประชาชนได้รับการแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนและความไม่เป็นธรรม ที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ			
ตัวชี้วัดผลลัพธ์	1. ร้อยละความสำเร็จในการแก้ไขความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมของประชาชนของผู้ตรวจการแผ่นดิน 2. ร้อยละของประชาชนที่มีความเชื่อมั่นต่อการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการแผ่นดิน		ประชาชนที่มีวัฒนธรรม ค่านิยมสุจริต มีทัศนคติและพฤติกรรมในการต่อต้านการทุจริต และประพฤติมิชอบ	
	ประชาชนได้รับการแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนและความไม่เป็นธรรม ที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ อย่างรวดเร็วและยั่งยืน		สังคมไทยมีภาพลักษณ์ความซื่อสัตย์สุจริตขึ้น ภาครัฐมีความโปร่งใส ตรวจสอบได้	
แผนระดับที่ 3	ยุทธศาสตร์ของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566 - 2570)			
วิสัยทัศน์	ผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นองค์กรหลักในการทำงานเชิงรุก ที่มุ่งแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อน หรือความไม่เป็นธรรมของประชาชน ที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ			
	1. การแก้ไขความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมของประชาชน อันเนื่องมาจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัติงานนอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ	2. การเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีการปรับปรุงกฎหมาย กฎ หรือคำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใด ๆ ที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อน หรือไม่เป็นธรรม หรือเป็นภาระแก่ประชาชน โดยไม่จำเป็นหรือเกินสมควรแก่เหตุ	3. การเสนอต่อคณะรัฐมนตรี ให้ทราบถึงการที่หน่วยงานของรัฐ ยังมิได้ปฏิบัติตามกฎหมายที่กำหนด ครบถ้วน ตามหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ ของรัฐธรรมนูญ	4. การดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจอื่นตามที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมายอื่น
เป้าหมายองค์กร	ประชาชนได้รับการแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรม ที่เกิดจากการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ อย่างรวดเร็วและยั่งยืน			
ตัวชี้วัดองค์กร	ตัวชี้วัดองค์กรที่ 1 ร้อยละความสำเร็จในการแก้ไขความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมของประชาชนของผู้ตรวจการแผ่นดิน ตัวชี้วัดองค์กรที่ 2 ร้อยละของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียมีความเชื่อมั่นต่อองค์กรผู้ตรวจการแผ่นดิน			

ประเด็นยุทธศาสตร์			
ยุทธศาสตร์ที่ 1 การยกระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ในการแก้ไขความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมของประชาชน	ยุทธศาสตร์ที่ 2 การเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขกฎหมายกฎระเบียบที่ล้าสมัย และเป็นการกระทบประชาชน รวมทั้งการเสนอแนะการแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนในเชิงระบบ	ยุทธศาสตร์ที่ 3 การติดตามตรวจสอบและเสนอแนะรัฐมนตรีให้ทราบถึงการดำเนินงานของรัฐมนตรีมิได้ปฏิบัติตามหมวด 5 หน้าที่ของรัฐให้ครบถ้วน	ยุทธศาสตร์ที่ 5 ยกระดับการบริหารงานของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน เพื่อสนับสนุนภารกิจของผู้ตรวจการแผ่นดิน
			ยุทธศาสตร์ที่ 4 เสริมสร้างการสื่อสารประชาสัมพันธ์ และยกระดับการขับเคลื่อนการทบทวนด้านความร่วมมือระหว่างประเทศ
กลยุทธ์ที่ 1.1 การพัฒนาประสิทธิภาพกระบวนการตรวจสอบและการแสวงหาข้อเท็จจริง	กลยุทธ์ที่ 2.1 การเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย กฎ ของหน่วยงานของรัฐที่ล้าสมัย และเป็นภาระกับประชาชน	กลยุทธ์ที่ 3.1 การติดตาม และตรวจสอบการปฏิบัติตาม 5 หน้าที่ของรัฐมนตรี	กลยุทธ์ที่ 5.1 การปรับปรุงโครงสร้างองค์กร และการพัฒนาการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ และมีมาตรฐานการทำงานในระดับสากล
กลยุทธ์ที่ 1.2 การพัฒนาประสิทธิภาพการให้บริการคำปรึกษาและช่องทางร้องเรียนของประชาชน	กลยุทธ์ที่ 2.2 การแก้ไขความเดือดร้อนในเชิงระบบที่เกิดจากคำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใด ๆ ของหน่วยงานของรัฐ ที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนและสังคมในวงกว้าง	กลยุทธ์ที่ 3.2 การพัฒนาฐานข้อมูล และระบบดิจิทัล เพื่อติดตามหมวด 5 หน้าที่ของรัฐของรัฐมนตรี	กลยุทธ์ที่ 5.2 การพัฒนาศักยภาพความเชี่ยวชาญของบุคลากรด้านการตรวจการแผ่นดินและด้านงานสนับสนุน
กลยุทธ์ที่ 1.3 การพัฒนากระบวนการติดตามผลคำวินิจฉัยของผู้ตรวจการแผ่นดินกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง			กลยุทธ์ที่ 5.3 การเสริมสร้างสมรรถนะบุคลากรและค่านิยมหลักของบุคลากรสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน
			กลยุทธ์ที่ 5.4 การยกระดับมาตรฐานและพัฒนาความร่วมมือกับหน่วยงานด้านวิชาการ และงานวิจัยเพื่อสนับสนุนภารกิจของผู้ตรวจการแผ่นดินกับหน่วยงานภายนอก ทั้งภายในและต่างประเทศ
			กลยุทธ์ที่ 5.5 การพัฒนาปรับปรุงขั้นตอนการปฏิบัติงานภายในสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินให้เป็นระบบดิจิทัล
แผนปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน			
(1) แผนงานบุคลากรภาครัฐ	(2) แผนงานยุทธศาสตร์พัฒนากฎหมายและกระบวนการยุติธรรม	(3) แผนงานพื้นฐานด้านการบริหารจัดการ	(4) แผนงานบูรณาการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ
	ยุทธศาสตร์ที่ 1	ยุทธศาสตร์ที่ 4	ยุทธศาสตร์ที่ 4.3
	ยุทธศาสตร์ที่ 2	ยุทธศาสตร์ที่ 5	
	ยุทธศาสตร์ที่ 3		

2.3 กรณียากรบุคคลของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 (ข้อมูล ณ วันที่ 30 กันยายน 2567) สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน มีบุคลากรจำนวน 329 คน ได้แก่ เลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน 1 คน พนักงานประเภทบริหาร 4 คน พนักงานประเภทอำนวยการ 58 คน พนักงานประเภทวิชาการ 233 คน ลูกจ้างประจำ 33 คน จำแนกเป็นกลุ่มภารกิจด้านสนับสนุนการบริหารจัดการ และกลุ่มภารกิจด้านหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดินได้ดังนี้

ตารางแสดงจำนวนพนักงานและลูกจ้างประจำ จำแนกตามกลุ่มภารกิจ ประเภทและระดับตำแหน่ง

ประเภทและระดับตำแหน่ง	บริหาร	อำนวยการ		วิชาการ		รวม (คน)
		กลุ่มภารกิจด้านหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน	กลุ่มภารกิจด้านสนับสนุนการบริหารจัดการ	กลุ่มภารกิจด้านหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน	กลุ่มภารกิจด้านสนับสนุนการบริหารจัดการ	
เลขาธิการ	1	-	-	-	-	1
บริหาร	4	-	-	-	-	4
อำนวยการ	-	29	29	-	-	58
สูง	-	5	8	-	-	13
ต้น	-	24	21	-	-	45
วิชาการ	-	-	-	121	112	223
ทรงคุณวุฒิ	-	-	-	-	-	-
เชี่ยวชาญ	-	-	-	-	-	-
ชำนาญการพิเศษ	-	-	-	19	20	39
ชำนาญการ	-	-	-	76	57	133
ปฏิบัติการ	-	-	-	26	35	61
ลูกจ้างประจำ	-	-	-	-	33	33
รวม	5	29	29	121	145	329

อนึ่ง สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้เปรียบเทียบจำนวนทรัพยากรบุคคล
 จำแนกตามสายงาน ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 และปีงบประมาณ พ.ศ. 2567
 ปรากฏข้อมูล ดังนี้

ตารางแสดงการเปรียบเทียบจำนวนทรัพยากรบุคคล จำแนกตามสายงาน
 ระหว่างปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 และปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

ประเภทและ ระดับตำแหน่ง	กลุ่มภารกิจ						รวม (คน)		เปลี่ยนแปลง
	ปีงบประมาณ พ.ศ.								
	2566	2567	2566	2567	2566	2567	2566	2567	
	บริหาร		กลุ่มภารกิจ ด้านหน้าที่และ อำนาจของ ผู้ตรวจการ แผ่นดิน		กลุ่มภารกิจ ด้านสนับสนุน การบริหาร จัดการ		รวม (คน)		
เลขาธิการ	1	1					1	1	-
บริหาร									
-	4	4					4	4	-
อำนวยการ									
สูง			5	5	9	8	14	13	ลด 1
ต้น			24	24	21	21	45	45	-
วิชาการ									
ทรงคุณวุฒิ									
เชี่ยวชาญ									
ชำนาญการพิเศษ			15	19	12	20	27	39	เพิ่ม 12
ชำนาญการ			68	76	72	57	140	133	ลด 7
ปฏิบัติการ			32	26	24	35	56	61	เพิ่ม 5
ลูกจ้าง									
ลูกจ้างประจำ					33	33	33	33	-
รวม	5	5	144	150	171	174	320	329	เพิ่ม 9

ทั้งนี้ บุคลากรสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินมีวุฒิการศึกษา ดังนี้ สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาเอก จำนวน 6 คน สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาโท จำนวน 204 คน สำเร็จการศึกษาในระดับปริญญาตรี จำนวน 92 คน และสำเร็จการศึกษาในระดับต่ำกว่าปริญญาตรี จำนวน 27 คน

ตารางแสดงจำนวนพนักงานและลูกจ้างประจำ จำแนกตามวุฒิการศึกษา

ประเภทบุคลากร	วุฒิการศึกษา				รวม (คน)
	ปริญญาเอก	ปริญญาโท	ปริญญาตรี	ต่ำกว่าปริญญาตรี	
เลขาธิการและพนักงาน	6	204	86	-	296
ลูกจ้างประจำ	-	-	6	27	33
รวม	6	204	92	27	329

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้ดำเนินการจ้างลูกจ้างเหมาบริการเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานและส่งเสริมความเท่าเทียมในการจ้างงานของผู้พิการ ตามพระราชบัญญัติส่งเสริมและพัฒนาคุณภาพชีวิตคนพิการ พ.ศ. 2550 และที่แก้ไขเพิ่มเติม จำนวน 3 คน ได้แก่ ตำแหน่งพนักงานธุรการ สำนักบริหารการคลัง 1 คน ตำแหน่งพนักงานธุรการ สำนักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร 1 คน และตำแหน่งพนักงานธุรการ สำนักกิจการผู้ตรวจการแผ่นดินและเลขาธิการ 1 คน

2.4 งบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

ของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้รับจัดสรรงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จำนวน 433,571,100 บาท เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จำนวน 110,327,300 บาท หรือเพิ่มขึ้นร้อยละ 34 สรุปดังนี้

หน่วย : บาท

แผนงาน / หมวดค่าใช้จ่าย	งบประมาณ ปี 2566	งบประมาณ ปี 2567	เพิ่มขึ้น/ลดลง จากปีก่อน	ร้อยละ
1. แผนงานบุคลากรภาครัฐ	257,352,000.00	282,073,600.00	24,721,600.00	10%
ค่าใช้จ่ายบุคลากร	240,203,500.00	252,699,300.00		
ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	17,148,500.00	29,374,300.00		
2. แผนงานพื้นฐาน ด้านการปรับสมดุล และพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ	63,284,800.00	139,130,300.00	75,845,500.00	120%
ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	55,516,400.00	55,068,500.00		
จ่ายลงทุน	7,768,400.00	84,061,800.00		
3. แผนงานยุทธศาสตร์พัฒนา กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม	607,000.00	11,067,200.00	10,460,200.00	1,723%
ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	607,000.00	11,067,200.00		
4. แผนงานบูรณาการต่อต้าน การทุจริตและประพฤติมิชอบ	2,000,000.00	1,300,000.00	-700,000.00	-35%
ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	2,000,000.00	1,300,000.00		
รวมทั้งสิ้น	323,243,800.00	433,571,100.00	110,327,300.00	34%

เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบงบประมาณที่ได้รับจัดสรร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 กับงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 แยกตามแผนงาน พบว่า

1. แผนงานบุคลากรภาครัฐ ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ เพิ่มขึ้นจากปีก่อน จำนวน 24,721,600.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 10
2. แผนงานพื้นฐาน ด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ ลดลงจากปีก่อน จำนวน 75,845,500.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 120
3. แผนงานยุทธศาสตร์พัฒนานักกฎหมายและกระบวนกรยุติธรรม เพิ่มขึ้นจากปีก่อน จำนวน 10,460,200.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 1,723
4. แผนงานบูรณาการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ลดลงจากปีก่อน จำนวน 700,000.00 บาท คิดเป็นร้อยละ 35

บทที่ 2

ภาพรวมผลการดำเนินงาน
ตามหน้าที่และอำนาจ
ของผู้ตรวจการแผ่นดิน

1.

สถิติผลการดำเนินงานเรื่องร้องเรียน
ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

1.1 สถิติผลการดำเนินการร้องเรียนของผู้ตรวจการแผ่นดิน

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้รับเรื่องร้องเรียนไว้ดำเนินการทั้งสิ้น จำนวน 5,316 เรื่อง และได้พิจารณาตรวจสอบ แสวงหาข้อเท็จจริงจนมีคำวินิจฉัย หรือมีข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีการปรับปรุงกฎหมาย กฎ หรือคำสั่ง หรือขั้นตอนใด ๆ ที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน จำนวน 3,199 เรื่อง ดังนี้

การดำเนินการ	จำนวน (เรื่อง)	สัดส่วน (ร้อยละ)
1. เรื่องร้องเรียนที่ผู้ตรวจการแผ่นดินรับไว้พิจารณา ประกอบด้วย	5,316	100.00
1.1 เรื่องที่รับไว้ในปีงบประมาณ	3,326	62.57
1.2 เรื่องที่อยู่ระหว่างการพิจารณายกมาจากปีงบประมาณก่อน	1,990	37.43
2. ผลการดำเนินการเรื่องร้องเรียน ประกอบด้วย		
2.1 เรื่องร้องเรียนที่ดำเนินการแล้วเสร็จ	3,199	60.18
2.2 เรื่องร้องเรียนยกไปดำเนินการในปีงบประมาณถัดไป	2,117	39.82

เรื่องร้องเรียนที่ผู้ตรวจการแผ่นดินรับไว้พิจารณาแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนให้ประชาชนในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 มีเรื่องร้องเรียนที่ดำเนินการแล้วเสร็จ จำนวน 3,199 เรื่อง แบ่งได้ 4 ประเภท ดังนี้

1. เรื่องร้องเรียนรายกรณี จำนวน 2,990 เรื่อง
2. การตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐตามหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ ของรัฐธรรมนูญ จำนวน 4 เรื่อง
3. การปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครอง จำนวน 201 เรื่อง
4. เรื่องเชิงระบบ จำนวน 4 เรื่อง

สถิติเรื่องร้องเรียนที่ดำเนินการแล้วเสร็จ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567
จำแนกตามผลการดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560

มาตรา 22 หน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน	จำนวน (เรื่อง)
- เรื่องร้องเรียนที่ผู้ตรวจการแผ่นดินเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีการปรับปรุงกฎหมาย กฎ หรือคำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงาน ตามมาตรา 22 (1)	2
- เรื่องร้องเรียนที่ผู้ตรวจการแผ่นดินแสวงหาข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่า ผู้ร้องเรียนได้รับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมเนื่องจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องตามมาตรา 22 (2)	15
- เรื่องร้องเรียนที่ผู้ตรวจการแผ่นดินเสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้ทราบถึงการที่หน่วยงานของรัฐยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วน ตามหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ ตามมาตรา 22 (3)	4
- เรื่องที่ผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาแล้วยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ กรณีการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพตามที่รัฐธรรมนูญคุ้มครอง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 ตามหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน มาตรา 22 (4)	1
- เรื่องที่ผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาแล้วไม่ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ กรณีการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพตามที่รัฐธรรมนูญคุ้มครอง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 ตามหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน มาตรา 22 (4)	122
รวมมาตรา 22	144

มาตรา 23 การเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญ หรือศาลปกครองเพื่อพิจารณา	จำนวน (เรื่อง)
- เรื่องร้องเรียนที่ผู้ตรวจการแผ่นดินเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ เมื่อเห็นว่ากรณีบทบัญญัติแห่งกฎหมายมีปัญหาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ และกรณีการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพตามที่รัฐธรรมนูญคุ้มครอง ตามมาตรา 23 (1)	3
- เรื่องร้องเรียนที่ผู้ตรวจการแผ่นดินเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลปกครอง เมื่อเห็นว่ากรณีกฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย ตามมาตรา 23 (2)	-
- เรื่องที่ผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาแล้วไม่เสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญ หรือศาลปกครอง เนื่องจากไม่เป็นไปตามนัยของมาตรา 23 (1) (2) กรณี บทบัญญัติแห่งกฎหมายมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ หรือ กฎ คำสั่ง หรือการกระทำใด ๆ ของหน่วยงานของรัฐมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย	75
รวมมาตรา 23	78

มาตรา 36 เรื่องเฉพาะตัวหรือเรื่องที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของหน่วยงานของรัฐ	จำนวน (เรื่อง)
- เรื่องร้องเรียนที่ผู้ตรวจการแผ่นดินรับไว้ดำเนินการและได้แสวงหาข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่าเป็นเรื่องเฉพาะตัวเป็นรายกรณีที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของหน่วยงานของรัฐ ที่จะจัดความเดือดร้อนหรืออานวยความเป็นธรรม กรณีที่การดำเนินการในเรื่องนั้น มีกฎหมายกำหนดให้มีการร้องทุกข์หรืออุทธรณ์ไว้แล้ว และได้ส่งเรื่องดังกล่าวให้หน่วยงานของรัฐนั้นพิจารณาดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจต่อไป ตามมาตรา 36 (1)	33
- เรื่องที่ผู้ตรวจการแผ่นดินรับไว้ดำเนินการและแสวงหาข้อเท็จจริงแล้ว พบว่าเป็นเรื่องเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคล / วินัย ตามมาตรา 36 (2)	83
- เรื่องร้องเรียนที่ผู้ตรวจการแผ่นดินรับไว้ดำเนินการและได้แสวงหาข้อเท็จจริงแล้ว เห็นว่า เป็นเรื่องเฉพาะตัวเป็นรายกรณีที่ไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐเป็นเรื่องเกี่ยวกับการทุจริต และได้ส่งเรื่องให้คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ หรือคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดินพิจารณาดำเนินการต่อไป ตามมาตรา 36 (3)	3
รวมมาตรา 36	119

มาตรา 37 เรื่องที่ห้ามมิให้รับ หรือให้ยุติการพิจารณา* (กรณีผู้ตรวจการแผ่นดินได้แสวงหาข้อเท็จจริงแล้วปรากฏว่า เป็นเรื่องที่มีลักษณะตามที่ระบุไว้ในมาตรานี้ จึงไม่สามารถรับไว้พิจารณา หรือให้ยุติการพิจารณา)	จำนวน (เรื่อง)
- เรื่องร้องเรียนที่ผู้ตรวจการแผ่นดินรับไว้ดำเนินการและแสวงหาข้อเท็จจริงแล้วพบว่า เป็นเรื่องนโยบายที่คณะรัฐมนตรีกำหนด เว้นแต่นโยบายนั้นขัดต่อรัฐธรรมนูญ หรือมีผลให้มีการละเลยการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐตามรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา 37 (1)	5
- เรื่องร้องเรียนที่ผู้ตรวจการแผ่นดินรับไว้ดำเนินการและแสวงหาข้อเท็จจริงแล้วพบว่า เป็นเรื่องที่มีการฟ้องร้องเป็นคดีอยู่ในศาลหรือเรื่องที่ศาลมีคำพิพากษา คำสั่ง หรือคำวินิจฉัยเสร็จเด็ดขาดแล้ว ตามมาตรา 37 (2)	184
- เรื่องร้องเรียนที่ผู้ตรวจการแผ่นดินรับไว้ดำเนินการและแสวงหาข้อเท็จจริงแล้ว พบว่าเป็นเรื่องที่ไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน ตามมาตรา 37 (3)	239
- เรื่องร้องเรียนที่ผู้ตรวจการแผ่นดินรับไว้ดำเนินการและแสวงหาข้อเท็จจริงแล้วพบว่า เป็นเรื่องที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจขององค์กรอิสระอื่น หรือองค์กรอิสระอื่นรับไว้ดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจขององค์กรอิสระนั้นแล้ว ตามมาตรา 37 (4)	248
- เรื่องร้องเรียนที่ผู้ตรวจการแผ่นดินรับไว้ดำเนินการและแสวงหาข้อเท็จจริงแล้วพบว่า เป็นการร้องเรียนโดยใช้สิทธิไม่สุจริตและการพิจารณาจะไม่เป็นประโยชน์ต่อประชาชนส่วนรวม ตามมาตรา 37 (5)	1
- เรื่องร้องเรียนที่ผู้ตรวจการแผ่นดินแสวงหาข้อเท็จจริงแล้วพบว่า หน่วยงานของรัฐดำเนินการแก้ไขความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมอย่างเหมาะสมแล้ว จึงยุติการพิจารณาตามมาตรา 37 (6)	736
- เรื่องที่ผู้ตรวจการแผ่นดินรับไว้ดำเนินการและแสวงหาข้อเท็จจริงแล้ว พบว่าเป็นเรื่อง / ประเด็นที่ผู้ตรวจการแผ่นดินเคยมีคำวินิจฉัยแล้ว ตามมาตรา 37 (7)	33

มาตรา 37 เรื่องที่ห้ามมิให้รับ หรือให้ยุติการพิจารณา* (กรณีผู้ตรวจการแผ่นดินได้แสวงหาข้อเท็จจริงแล้วปรากฏว่า เป็นเรื่องที่มีลักษณะตามที่ระบุไว้ในมาตรานี้ จึงไม่สามารถรับไว้พิจารณา หรือให้ยุติการพิจารณา)	จำนวน (เรื่อง)
- เรื่องร้องเรียนที่ผู้ตรวจการแผ่นดินรับไว้ดำเนินการและแสวงหาข้อเท็จจริงแล้วพบว่า เป็นเรื่องที่มีลักษณะตามมาตรา 37 (8) เรื่องอื่นตามมติที่ผู้ตรวจการแผ่นดินกำหนด โดยสามารถแบ่งได้ 3 ประเภท	1,412
• เรื่องที่ผู้ตรวจการแผ่นดินได้รับเรื่องไว้ดำเนินการ และแสวงหาข้อเท็จจริงแล้วเห็นว่า มิได้มีการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ	1,262
• เรื่องที่ผู้ตรวจการแผ่นดินไม่รับไว้พิจารณา	69
• เรื่องที่ผู้ร้องเรียนถอนเรื่องร้องเรียน	81
รวมมาตรา 37	2,858
รวมทั้งสิ้น	3,199

*หมายเหตุ: เรื่องที่ห้ามมิให้ผู้ตรวจการแผ่นดินรับไว้พิจารณาตามมาตรา 37 นั้น แม้ในตัวบทกฎหมายจะใช้ถ้อยคำว่าเป็นเรื่องที่ห้ามมิให้ผู้ตรวจการแผ่นดินรับไว้พิจารณาก็ตาม แต่กระบวนการดำเนินงานของผู้ตรวจการแผ่นดิน เมื่อได้รับเรื่องร้องเรียนแล้ว ทุกเรื่องจะต้องเข้าสู่ขั้นตอนการแสวงหาข้อเท็จจริงจนเป็นที่ชัดเจนก่อน แล้วจึงพิจารณาเห็นว่า เป็นเรื่องที่ไม่รับไว้พิจารณา เช่น เป็นเรื่องที่อยู่ในกระบวนการทางศาลหรือศาลมีคำวินิจฉัยในประเด็นนี้แล้ว หรือเป็นเรื่องที่ให้ยุติการพิจารณา เช่น กรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินดำเนินการเพื่อให้หน่วยงานผู้มีหน้าที่รับผิดชอบได้แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมให้แก่ผู้ร้องเรียนหรือประชาชนอย่างเหมาะสมแล้วตามมาตรา 37 (6) ซึ่งมีจำนวน 736 เรื่อง และยังหมายรวมถึงเรื่องที่ผู้ตรวจการแผ่นดินได้มีการแสวงหาข้อเท็จจริงแล้วปรากฏว่า มิได้มีการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ จำนวน 1,262 เรื่อง และผู้ร้องเรียนขอถอนเรื่องร้องเรียนหรือขอยุติเรื่องด้วยตนเอง จำนวน 81 เรื่อง

เรื่องราวเรียนที่รับไว้พิจารณาในปงบประมาณ พ.ศ. 2567 จำแนกตามภูมิภาคและจังหวัด

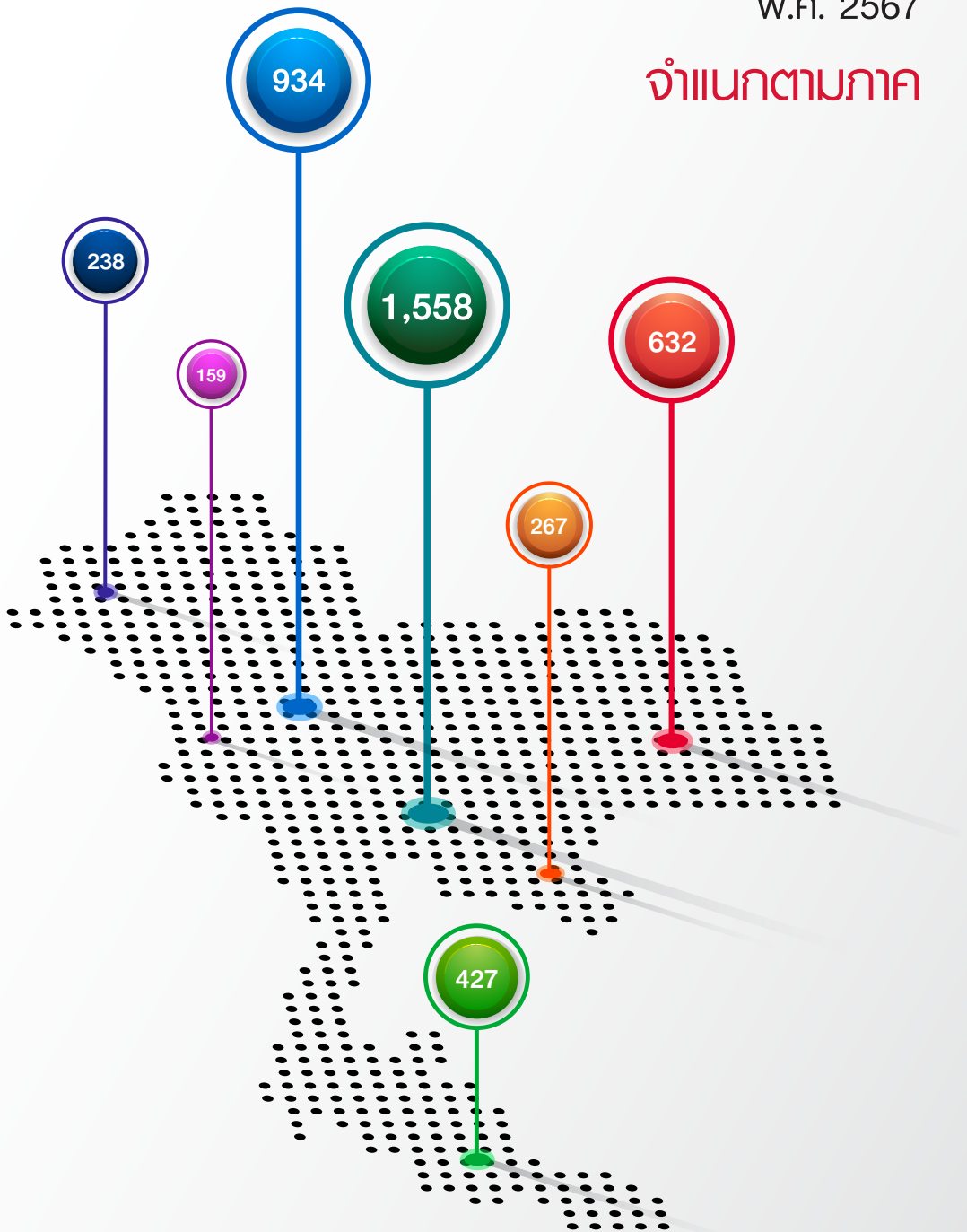
ภาค / จังหวัด	จำนวน (เรื่อง)	ภาค / จังหวัด	จำนวน (ร้อยละ)
ภาคเหนือ	238	ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ	632
1 เชียงใหม่	87	1 นครราชสีมา	116
2 เชียงราย	54	2 ขอนแก่น	61
3 พะเยา	20	3 อุบลราชธานี	59
4 ลำพูน	19	4 อุดรธานี	48
5 ลำปาง	19	5 สุรินทร์	43
6 น่าน	17	6 บุรีรัมย์	42
7 อุดรดิตถ์	11	7 ร้อยเอ็ด	39
8 แพร่	6	8 ชัยภูมิ	35
9 แม่ฮ่องสอน	5	9 ศรีสะเกษ	25
กรุงเทพมหานคร	1,558	10 เลย	21
ภาคกลาง	934	11 มุกดาหาร	20
1 นนทบุรี	244	12 หนองคาย	19
2 ปทุมธานี	93	13 กาฬสินธุ์	18
3 สมุทรปราการ	90	14 นครพนม	16
4 พระนครศรีอยุธยา	61	15 มหาสารคาม	16
5 นครปฐม	58	16 สกลนคร	15
6 สมุทรสาคร	51	17 อำนาจเจริญ	12
7 นครสวรรค์	43	18 หนองบัวลำภู	10
8 ลพบุรี	42	19 ยโสธร	9
9 สระบุรี	35	20 บึงกาฬ	8
10 เพชรบูรณ์	27	ภาคใต้	427
11 กำแพงเพชร	25	1 ภูเก็ต	80
12 สุพรรณบุรี	25	2 สงขลา	68
13 พิษณุโลก	22	3 สุราษฎร์ธานี	53
14 อุทัยธานี	22	4 นครศรีธรรมราช	51
15 นครนายก	21	5 ตรัง	36
16 พิจิตร	18	6 กระบี่	32
17 สุโขทัย	18	7 นราธิวาส	22
18 อ่างทอง	14	8 ชุมพร	21
19 ชัยนาท	10	9 พัทลุง	19
20 สิงห์บุรี	10	10 ปัตตานี	13
21 สมุทรสงคราม	5	11 ระนอง	11
ภาคตะวันออก	267	12 ยะลา	8
1 ชลบุรี	111	13 พังงา	7
2 ระยอง	54	14 สตูล	6
3 ฉะเชิงเทรา	35	ภาคตะวันตก	159
4 ปราจีนบุรี	32	1 ราชบุรี	51
5 จันทบุรี	16	2 กาญจนบุรี	33
6 สระแก้ว	12	3 เพชรบุรี	30
7 ตราด	7	4 ตาก	23
		5 ประจวบคีรีขันธ์	22
รวมทั้งสิ้น 4,215 เรื่อง			

*หมายเหตุ: เรื่องเรียนบางเรื่องมีหน่วยงานที่ถูกร้องเรียนมากกว่า 1 หน่วยงาน และมากกว่า 1 จังหวัด

จำนวนเรื่องร้องเรียนที่รับเข้าในปีงบประมาณ

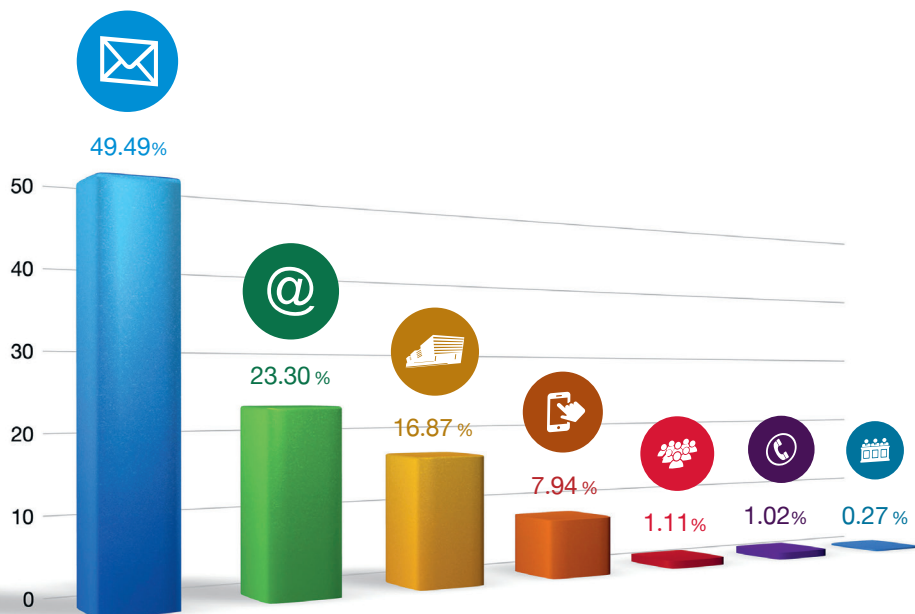
พ.ศ. 2567

จำแนกตามภาค

เรื่องร้องเรียนที่รับไว้พิจารณาในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

จำแนกตามช่องทางการร้องเรียน

ช่องทางการร้องเรียน	จำนวน (เรื่อง)	ร้อยละ
ไปรษณีย์	1,646	49.49
เว็บไซต์ (www.ombudsman.go.th)	775	23.30
ยื่นเรื่องร้องเรียนด้วยตนเอง ณ ที่ทำการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน	561	16.87
โมบายแอปพลิเคชัน "ผู้ตรวจการแผ่นดิน"	264	7.94
อื่น ๆ (การเข้าร่วมกิจกรรม / โครงการต่าง ๆ ของ สผผ.)	37	1.11
สายด่วนผู้ตรวจการแผ่นดิน (โทร. 1676)	34	1.02
เรื่องที่ผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาหยิบยกมาดำเนินการตามอำนาจหน้าที่	9	0.27
รวม	3,326	100.00

เรื่องร้องเรียนที่ดำเนินการแล้วเสร็จในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

จำแนกตามหน่วยงานที่ถูกร้องเรียน

หน่วยงาน		รวม	ร้อยละ
1	สำนักงานตำรวจแห่งชาติ	874	22.55
2	กระทรวงมหาดไทย	745	19.23
3	องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	550	14.19
4	องค์กรตามรัฐธรรมนูญ	177	4.57
5	กระทรวงคมนาคม	163	4.21
6	ศาลและหน่วยธุรการของศาล	152	3.92
7	กระทรวงยุติธรรม	142	3.66
8	กระทรวงการคลัง	122	3.15
9	กระทรวงสาธารณสุข	116	2.99
10	กระทรวงเกษตรและสหกรณ์	106	2.74
11	กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม	94	2.43
12	กระทรวงศึกษาธิการ	94	2.43
13	หน่วยงานเอกชน	90	2.32
14	สำนักนายกรัฐมนตรี	75	1.94
15	หน่วยงานอิสระอื่นของรัฐ	43	1.11
16	กระทรวงกลาโหม	42	1.08

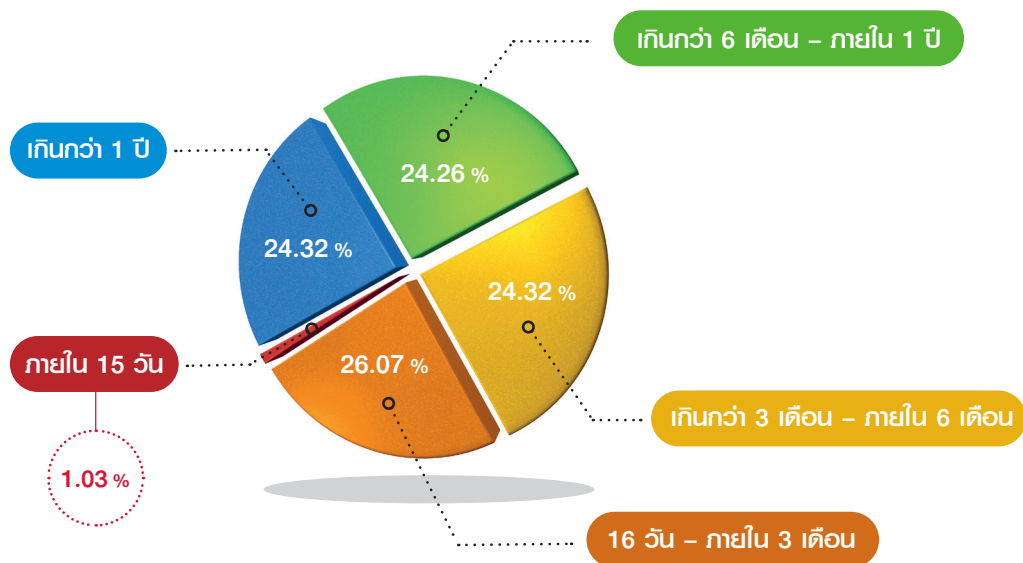
หน่วยงาน		รวม	ร้อยละ
17	กระทรวงการอุดมศึกษา วิทยาศาสตร์ วิจัยและนวัตกรรม	42	1.08
18	กระทรวงแรงงาน	40	1.03
19	กระทรวงการท่องเที่ยวและกีฬา	34	0.88
20	กระทรวงการพัฒนาสังคมและความมั่นคงของมนุษย์	27	0.70
21	กระทรวงอุตสาหกรรม	20	0.52
22	กระทรวงดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคม	18	0.46
23	กระทรวงพาณิชย์	16	0.41
24	รัฐสภาและหน่วยราชการในฝ่ายรัฐสภา พรรคการเมือง	15	0.39
25	กระทรวงพลังงาน	14	0.36
26	ส่วนราชการไม่สังกัดสำนักนายกรัฐมนตรีกระทรวง	12	0.31
27	กระทรวงการต่างประเทศ	12	0.31
28	หน่วยงานอิสระไม่สังกัดกระทรวง	10	0.26
29	กระทรวงวัฒนธรรม	9	0.23
30	หน่วยงานอื่น ๆ (วัด / กองทุนต่าง ๆ / มูลนิธิ ฯ)	9	0.23
31	องค์กรวิชาชีพ	8	0.21
32	รัฐวิสาหกิจในกำกับของรัฐมนตรี	4	0.10
รวม		3,875	100.00

*หมายเหตุ: เนื่องจากเรื่องร้องเรียนบางเรื่องได้ร้องเรียนหลายหน่วยงาน ทำให้ผลรวมของจำนวนเรื่องที่จำแนกตามหน่วยงานที่ถูกร้องเรียนมีจำนวนมากกว่าจำนวนเรื่องร้องเรียนที่ดำเนินการแล้วเสร็จ

เรื่องร้องเรียนที่ดำเนินการแล้วเสร็จในบังคับประมาณ พ.ศ. 2567

จำแนกตามระยะเวลาดำเนินการ

ระยะเวลาในการดำเนินการ	เรื่องร้องเรียน (เรื่อง)	ร้อยละ
ภายใน 15 วัน	33	1.03
16 วัน - ภายใน 3 เดือน	834	26.07
เกินกว่า 3 เดือน - ภายใน 6 เดือน	778	24.32
เกินกว่า 6 เดือน - ภายใน 1 ปี	776	24.26
เกินกว่า 1 ปี	778	24.32
รวม	3,199	100

1.2 สถิติผลการดำเนินการร้องร้องเรียนของผู้ตรวจการแผ่นดินเปรียบเทียบ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 และในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

การดำเนินการเรื่องร้องเรียน	ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566		ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567	
	จำนวน (เรื่อง)	สัดส่วน (ร้อยละ)	จำนวน (เรื่อง)	สัดส่วน (ร้อยละ)
เรื่องร้องเรียนที่ผู้ตรวจการแผ่นดินรับไว้พิจารณาทั้งสิ้น ประกอบด้วย				
1.1 เรื่องที่รับไว้ในปีงบประมาณ	2,970	-	3,326	-
1.2 เรื่องที่อยู่ระหว่างการพิจารณาจากปีงบประมาณก่อน	2,410	-	1,990	-
รวมเรื่องร้องเรียนที่ผู้ตรวจการแผ่นดินรับไว้พิจารณาทั้งสิ้น	5,380	100.00	5,316	100.00
เรื่องร้องเรียนที่ดำเนินการแล้วเสร็จ	3,390	63.01	3,199	60.18
เรื่องร้องเรียนยกไปดำเนินการในปีงบประมาณถัดไป	1,990	36.99	2,117	39.82

*หมายเหตุ: เรื่องร้องเรียนที่ดำเนินการแล้วเสร็จในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 (เดิม) จำนวนทั้งสิ้น 3,388 เรื่อง และเรื่องร้องเรียนยกไปดำเนินการในปีงบประมาณถัดไป มีจำนวนทั้งสิ้น 1,992 เรื่อง แต่จากการตรวจสอบข้อมูลในระบบบริหารจัดการเรื่องร้องเรียนภายหลังสิ้นสุดปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ปรากฏข้อเท็จจริงว่า มีเรื่องร้องเรียนจำนวน 2 เรื่อง ที่มีการเสนอเรื่องร้องเรียนเพื่อยุติข้อ ทำให้สถานะของเรื่องร้องเรียนทั้งสองเรื่องดังกล่าว เปลี่ยนแปลงจากสถานะ “ยุติ” ไปเป็นสถานะ “อยู่ระหว่างดำเนินการ” หลังจากสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้ดำเนินการปรับปรุงข้อมูลให้ตรงกับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นแล้ว จึงเป็นเหตุให้สถิติรวมเรื่องร้องเรียนที่ดำเนินการแล้วเสร็จและเรื่องร้องเรียนที่อยู่ระหว่างดำเนินการ ก่อนและหลังการปรับปรุงข้อมูล มีความแตกต่างกันอยู่รวมจำนวน 2 เรื่อง ดังนั้น เรื่องร้องเรียนที่ดำเนินการแล้วเสร็จในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 มีจำนวนทั้งสิ้น 3,390 เรื่อง และเรื่องร้องเรียนยกไปดำเนินการในปีงบประมาณถัดไป มีจำนวนทั้งสิ้น 1,990 เรื่อง

เปรียบเทียบเรื่องร้องเรียนที่ได้รับไว้พิจารณาในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 และ พ.ศ. 2567

จำแนกตามรายเดือน

เดือน	ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566	ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567
ตุลาคม	315	329
พฤศจิกายน	214	304
ธันวาคม	220	222
มกราคม	247	252
กุมภาพันธ์	232	248
มีนาคม	261	301
เมษายน	179	261
พฤษภาคม	277	260
มิถุนายน	248	257
กรกฎาคม	243	311
สิงหาคม	326	292
กันยายน	208	289
รวมทั้งสิ้น	2,970	3,326

เปรียบเทียบจำนวนการให้บริการประชาชนผ่านสายด่วนผู้ตรวจการแผ่นดิน
(โทร 1676) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 และ พ.ศ. 2567

จำแนกตามรายเดือน

เดือน	ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566	ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567
ตุลาคม	760	681
พฤศจิกายน	578	835
ธันวาคม	610	734
มกราคม	716	976
กุมภาพันธ์	798	732
มีนาคม	649	873
เมษายน	641	669
พฤษภาคม	646	694
มิถุนายน	594	717
กรกฎาคม	707	791
สิงหาคม	572	841
กันยายน	910	806
รวมทั้งสิ้น	8,181	9,349

เปรียบเทียบจำนวนการให้บริการประชาชนผ่านสายด่วนพุทธวจการแผ่นดิน
(โทร 1676) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 และ พ.ศ. 2567

จำแนกตามลักษณะการให้บริการ

ลักษณะการให้บริการ	ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 (สาย)	ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 (สาย)
ให้คำปรึกษาและคำแนะนำเพื่อช่วยเหลือ ปัญหาทางด้านกฎหมายแก่ประชาชน	5,766	7,248
ติดตามผลการพิจารณาเรื่องร้องเรียน	2,340	2,050
ประสานงานและแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียน ในเบื้องต้น โดยผู้ร้องเรียนพึงพอใจและ ไม่ยื่นคำร้องเป็นเรื่องร้องเรียนต่อไป	40	17
รับเป็นเรื่องร้องเรียนทางโทรศัพท์	35	34
รวม	8,181	9,349

เปรียบเทียบจำนวนการให้บริการเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในการเข้ารับฟัง
ข้อมูลต่าง ๆ และฝากข้อความเสียงผ่านทางสายด่วน 1676 **นอกเวลาทำการ**
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 และ พ.ศ. 2567

ประเภท	ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 (สาย)	ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 (สาย)
รับฟังข้อมูลเรื่องร้องเรียน	3,823	1,504
ติดต่อเจ้าหน้าที่	733	581
ฝากข้อความเสียง	141	140
รวม	4,697	2,225

เปรียบเทียบจังหวัดที่มีการร้องเรียนมากที่สุด 10 อันดับ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 และ พ.ศ. 2567

อันดับ	ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566		ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567	
	จังหวัด	จำนวน	จังหวัด	จำนวน
1	กรุงเทพมหานคร	1,442	กรุงเทพมหานคร	1,558
2	นนทบุรี	286	นนทบุรี	244
3	ชลบุรี	124	นครราชสีมา	116
4	ปทุมธานี	95	ชลบุรี	111
5	เชียงใหม่	92	ปทุมธานี	93
6	นครราชสีมา	79	สมุทรปราการ	90
7	นครศรีธรรมราช	71	เชียงใหม่	87
8	พระนครศรีอยุธยา	66	ภูเก็ต	80
9	สงขลา	62	สงขลา	68
10	อุบลราชธานี	61	ขอนแก่น	61

เปรียบเทียบจังหวัดที่มีการร้องเรียนน้อยที่สุด 10 อันดับ

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 และ พ.ศ. 2567

อันดับ	ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566		ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567	
	จังหวัด	จำนวน	จังหวัด	จำนวน
1	ชัยนาท	2	สมุทรสงคราม แม่ฮ่องสอน	5
2	ตราด	3	สตูล แพร่	6
3	อ่างทอง	5	ตราด พังงา	7
4	ปัตตานี สิงห์บุรี นครพนม ยโสธร	6	บึงกาฬ ยะลา	8
5	สตูล ลำพูน หนองบัวลำภู อุตรดิตถ์	7	ยโสธร	9
6	บึงกาฬ	8	หนองบัวลำภู สิงห์บุรี ชัยนาท	10
7	สมุทรสงคราม แม่ฮ่องสอน	9	อุตรดิตถ์ ระนอง	11

อันดับ	ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566		ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567	
	จังหวัด	จำนวน	จังหวัด	จำนวน
8	น่าน ระนอง มุกดาหาร อำนาจเจริญ หนองคาย	10	สระแก้ว อำนาจเจริญ	12
9	สกลนคร	12	ปัตตานี	13
10	พะเยา จันทบุรี สระแก้ว	13	อ่างทอง	14

1.3 วิเคราะห์ผลการดำเนินงานเรื่องร้องเรียนของผู้ตรวจการแผ่นดิน

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ผู้ตรวจการแผ่นดินมีเรื่องร้องเรียนที่ต้องดำเนินการทั้งสิ้น จำนวน 5,316 เรื่อง ในจำนวนนี้ประกอบด้วยเรื่องร้องเรียนที่เป็นเรื่องอยู่ระหว่างดำเนินการยกมาจากปีงบประมาณก่อนหน้า จำนวน 1,990 เรื่อง และเป็นเรื่องร้องเรียนที่รับไว้ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จำนวน 3,326 เรื่อง ผู้ตรวจการแผ่นดินได้พิจารณาตรวจสอบข้อเท็จจริง ข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้อง ตลอดจนแสวงหาข้อเท็จจริงจนมีคำวินิจฉัยและข้อเสนอแนะแล้ว จำนวน 3,199 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 60.18 ของเรื่องร้องเรียนที่ต้องดำเนินการทั้งหมด และเมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับปีงบประมาณที่ผ่านมา พบว่าปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 มีเรื่องร้องเรียนที่ต้องดำเนินการลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จำนวน 64 เรื่อง และเมื่อพิจารณาในด้านเรื่องร้องเรียนที่ดำเนินการแล้วเสร็จ พบว่าในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 มีเรื่องร้องเรียนที่ดำเนินการแล้วเสร็จ จำนวน 3,199 เรื่อง ซึ่งลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จำนวน 191 เรื่อง

ทั้งนี้ จากสถิติเรื่องร้องเรียนที่ดำเนินการแล้วเสร็จ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 หากจำแนกตามผลการดำเนินการตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 และผู้ตรวจการแผ่นดินดำเนินการตาม**มาตรา 37 กรณีเรื่องที่ห้ามรับไว้พิจารณานั้น** แม้ในตัวบทกฎหมายจะใช้ถ้อยคำว่าเป็นเรื่องที่ห้ามมิให้ผู้ตรวจการแผ่นดินรับไว้พิจารณาก็ตาม มิได้หมายความว่า ผู้ตรวจการแผ่นดินไม่ดำเนินการใด ๆ เพื่อแก้ไขปัญหาให้แก่ประชาชน แต่กระบวนการดำเนินงานของผู้ตรวจการแผ่นดินเมื่อได้รับเรื่องร้องเรียนแล้ว ทุกเรื่องจะต้องเข้าสู่ขั้นตอนการแสวงหาข้อเท็จจริงจนเป็นที่ชัดเจนก่อน แล้วจึงพิจารณาว่า เป็นเรื่องที่ไม่สามารถรับไว้พิจารณาได้ เช่น เป็นเรื่องที่อยู่ในกระบวนการทางศาลหรือศาลมีคำวินิจฉัยในประเด็นนี้แล้ว หรือเป็นเรื่องที่หยุดการพิจารณา เช่น กรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินดำเนินการเพื่อให้หน่วยงานผู้หน้าที่รับผิดชอบได้แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมให้แก่ผู้ร้องเรียนหรือประชาชนอย่างเหมาะสมแล้วตามมาตรา 37 (6) ซึ่งมีจำนวน 736 เรื่อง และยังหมายรวมถึง

เรื่องที่ผู้ตรวจการแผ่นดินได้มีการแสวงหาคือเท็จจริงแล้วปรากฏว่า มิได้มีการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ จำนวน 1,262 เรื่อง และผู้ร้องเรียนขอถอนเรื่องร้องเรียนหรือขอยุติเรื่องด้วยตนเอง จำนวน 81 เรื่อง

นอกจากนี้ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 มีประชาชนใช้บริการผ่านสายด่วนผู้ตรวจการแผ่นดิน (โทร. 1676) จำนวน 9,349 สาย เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จำนวน 1,168 สาย รวมทั้งสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้อำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชนในการเข้าถึงฟังข้อมูลต่าง ๆ และฝากข้อความเสียงผ่านทางสายด่วน 1676 นอกเวลาทำการ โดยมีประชาชนฝากข้อความเสียง จำนวน 2,225 สาย ซึ่งสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินยังคงพยายามปรับปรุงและพัฒนาในการนำเทคโนโลยีต่าง ๆ มาสนับสนุนการทำงานขององค์กรเพื่อให้การดำเนินการเป็นไปอย่างมีประสิทธิภาพ มีความสะดวกรวดเร็ว และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการอำนวยความสะดวกเป็นธรรมให้กับประชาชน

2.

ผลการแก้ไขปัญหาหรือการดำเนินงาน
ของผู้ตรวจการแผ่นดิน

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ผลการดำเนินงานตามหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน ในการแสวงหาข้อเท็จจริงหรือดำเนินการอื่นใด เพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ตัวอย่างดังนี้

ตัวอย่างเรื่องร้องเรียน	หน้า
2.1 การเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีการปรับปรุงกฎหมาย กฎ หรือคำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใด ๆ ที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน หรือเป็นภาระแก่ประชาชนโดยไม่จำเป็นหรือเกินสมควรแก่เหตุ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 มาตรา 22 (1)	71
เรื่อง การปรับปรุงระเบียบกรมที่ดินว่าด้วยการตรวจหลักฐานทะเบียนที่ดิน การขอคัด ขอลายสำเนาเอกสาร และการตรวจสอบหลักทรัพย์ พ.ศ. 2556 และที่แก้ไขเพิ่มเติม เพื่อให้ประชาชนได้รับการแก้ไขความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรม หรือลดภาระแก่ประชาชนที่ไม่จำเป็นหรือเกินสมควรแก่เหตุ	71
2.2 การเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องให้จัดหรือระงับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมแก่บุคคล ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 มาตรา 22 (2)	72
ประเด็นด้านการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น	
เรื่องที่ 1 การแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนกรณีการย้ายศาลากลางและศูนย์ราชการจังหวัดหนึ่งออกจากตัวเมืองกว่า 14 กิโลเมตร ทำให้ประชาชนเดินทางมาติดต่อราชการโดยไม่สะดวก	72
เรื่องที่ 2 การบังคับใช้กฎหมายกับผู้ประกอบการในบริเวณหมู่บ้านจัดสรร	73
เรื่องที่ 3 ปัญหากรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่คืนหนังสืออุทกภัยที่ดินให้กับทางราชการซึ่งผู้อุทกได้ลงลายมือชื่อไปโดยสำคัญผิดในสิ่งซึ่งเป็นสาระสำคัญ	73
ประเด็นด้านเศรษฐกิจ การเงิน การคลัง	
เรื่องที่ 1 กรณีคณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (คณะกรรมการ กยศ.) ไม่ดำเนินการตามพระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2560 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2566 เป็นเหตุให้ผู้กู้ยืมเงินได้รับความเดือดร้อน	74
เรื่องที่ 2 การดำเนินการเบิกจ่ายเงินสำรองค่าใช้จ่ายในการเดินทางกลับประเทศไทย เนื่องจากกรณีเกิดสถานการณ์ความไม่สงบในรัฐอิสราเอลล่าช้า ส่งผลให้ได้รับความเสียหาย	75
เรื่องที่ 3 ขอให้ผลักดันโครงการเมืองต้นแบบจะนะในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา “เมืองต้นแบบอุตสาหกรรมก้าวหน้าแห่งอนาคต”	76
เรื่องที่ 4 ปัญหาการจำหน่ายสลากกินรวบผิดกฎหมาย	77

ตัวอย่างเรื่องร้องเรียน	หน้า
ประเด็นด้านที่ดินและสิ่งแวดล้อม	
เรื่องที่ 1 การแก้ไขปัญหาการก่อสร้างรั้วปิดทางสัญจร	78
เรื่องที่ 2 การแก้ไขปัญหาฝาท่อระบายน้ำสาธารณะไม่ปิดมิดชิดทำให้ผู้ร้องเรียนได้รับความเดือดร้อนจากกลิ่นเหม็น	78
เรื่องที่ 3 การแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับเหตุรำคาญ กรณีเสียงดังจากสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ	79
เรื่องที่ 4 กรณีขอให้ตรวจสอบการออกใบอนุญาตการประกอบกิจการฟาร์มเลี้ยงสุกร	80
เรื่องที่ 5 ปัญหาความเดือดร้อนจากฝุ่นละอองและปัญหาเรื่องความสะอาดบนพื้นผิวจราจร	80
เรื่องที่ 6 ปัญหาความเดือดร้อนจากการไม่เพิกถอนใบอนุญาตประกอบการดูทราย	81
ประเด็นด้านการเกษตรและสหกรณ์	
เรื่อง การแก้ไขปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานของสภาเกษตรกรแห่งชาติและสภาเกษตรกรจังหวัด	83
ประเด็นด้านสาธารณสุข	
เรื่องที่ 1 การแก้ไขปัญหาดินน้ำขุ่นเสียหายเนื่องจากรถบรรทุกขนทราย	84
เรื่องที่ 2 กรณีการประสานส่วนภูมิภาคสาขาแห่งหนึ่งได้ดำเนินการขุดและวางท่อประปาบริเวณบาทวิถีหน้าบ้านผู้ร้องเรียน และบริเวณบาทวิถีด้านหน้ากำแพงศาลเจ้าโรงเจ โดยไม่ดำเนินการปรับปรุงพื้นผิวถนนคืนสู่สภาพเดิมให้มีสภาพเรียบร้อย	84
เรื่องที่ 3 ถนนทางแยกเข้าหมู่บ้าน และถนนทางแยกเข้าอำเภอ มีลักษณะเป็นทางแคบและไม่มีแสงไฟส่องสว่าง ส่งผลให้เกิดอุบัติเหตุบ่อยครั้ง	85
เรื่องที่ 4 ถนนหน้าบ้านของผู้ร้องเรียนมีเสาไฟฟ้าและหม้อแปลงไฟฟ้าตั้งอยู่ในระดับความสูง 2 เมตร และมีสายสื่อสารพาดอยู่บริเวณเสาไฟฟ้างดงกล่าวเป็นจำนวนมาก ซึ่งอาจก่อให้เกิดอันตรายแก่ประชาชน	86
ประเด็นด้านปัญหาสาธารณสุข	
เรื่องที่ 1 การแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการบุกรุกทางสาธารณสุขประโยชน์ ทำให้ผู้ร้องเรียนไม่สามารถสัญจรและนำผลผลิตทางการเกษตรเข้าออกสู่ทางสาธารณสุขประโยชน์ได้	87
เรื่องที่ 2 การถูกรื้อถอนกุฏิเพื่อกำหนดโครงการก่อสร้างบ่อบำบัดน้ำเสีย ส่งผลให้ได้รับความเดือดร้อนเสียหาย	88

ตัวอย่างเรื่องร้องเรียน	หน้า
ประเด็นด้านการคุ้มครองสิทธิและเสรีภาพ	
เรื่อง หน่วยงานในสังกัดกระทรวงคมนาคมและสำนักงานเขตแห่งหนึ่งไม่จัดให้มีทางสัญจรทางลาดขึ้น - ลง และสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการเพื่ออำนวยความสะดวกในการใช้บริการสถานีรถไฟและสถานีรถไฟฟ้ามหานครสายสีแดงแห่งหนึ่ง	89
ประเด็นด้านการสื่อสารและโทรคมนาคม	
เรื่อง กรณีบริษัท โทรคมนาคมแห่งชาติ จำกัด (มหาชน) และสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ไม่ดำเนินการแก้ไขปัญหาการย้ายสายสื่อสารที่พาดผ่านแนวเขตที่ดินของผู้ร้องเรียน ทำให้ผู้ร้องเรียนได้รับความเดือดร้อน	90
2.3 ผลการดำเนินงานตามหน้าที่และอำนาจในกรณีหน่วยงานของรัฐยังมีได้ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วนตามหมวด 5 หน้าที่ของรัฐของรัฐธรรมนูญ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 มาตรา 22 (3)	91
เรื่องที่ 1 แนวทางในการอนุรักษ์ ป่าชุมชน และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ และวัฒนธรรมของหน่วยงานของรัฐ	94
เรื่องที่ 2 ปัญหาการติดตั้งโซลาร์เซลล์บนหลังคา	94
เรื่องที่ 3 การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม วิสาหกิจชุมชน และเศรษฐกิจชุมชน	95
เรื่องที่ 4 กรณีประชาชนได้รับความเดือดร้อนจากการขอใบส่งตัวเพื่อเข้ารับการรักษาพยาบาลในโรงพยาบาลตามสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ	96
เรื่องที่ 5 เรื่องร้องเรียนกรณีหน่วยงานของรัฐมีคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ เป็นการใช้อำนาจโดยมิชอบด้วยกฎหมายอันเป็นกรณีที่หน่วยงานของรัฐยังมีได้ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วน ตามมาตรา 53 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 5 หน้าที่ของรัฐ	96
เรื่องที่ 6 เรื่องร้องเรียนสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาประจวบคีรีขันธ์ยังมีได้ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วนตามหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ มาตรา 52 และมาตรา 57 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560	97
เรื่องที่ 7 เรื่องร้องเรียนกรณีหน่วยงานของรัฐไม่ดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ตามหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ มาตรา 52 และมาตรา 53 ด้านการบังคับใช้กฎหมาย กรณีรัฐบาลไทยนำเงินจำนวนประมาณ 480 ล้านบาท ที่สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) ยึดได้จากการกระทำความผิดส่งมอบคืนให้แก่ผู้เสียหายชาวจีน	98
เรื่องที่ 8 เรื่องร้องเรียนกรณีผู้ถูกร้องเรียนที่ 1 ขณะดำรงตำแหน่งประธานศาลฎีกาและประธานกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม (ก.ต.) และผู้ถูกร้องเรียนที่ 2 ขณะดำรงตำแหน่งประธานศาลอุทธรณ์ ไม่ปฏิบัติหน้าที่ในการแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาสอบสวนกรณีที่ถูกผู้ร้องเรียนได้ร้องทุกข์กล่าวโทษผู้พิพากษาว่าได้กระทำความผิดทางวินัย ตามมาตรา 68 และมาตรา 69 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ. 2543 และที่แก้ไขเพิ่มเติม	99

ตัวอย่างเรื่องร้องเรียน	หน้า
2.4 ผลการแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนที่เป็นปัญหาความเดือดร้อนเร่งด่วนและใช้ระยะเวลาในการแก้ไขปัญหาด้วยความรวดเร็ว	100
ประเด็นที่ 1 การดำเนินการเกี่ยวกับสาธารณูปโภคและการดำเนินการเพื่อสาธารณประโยชน์	
เรื่องที่ 1 กรณีขอให้ประสานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอให้นำรถบรรทุกน้ำช่วยเหลือผู้ร้องเรียนและประชาชนในพื้นที่	101
เรื่องที่ 2 กรณีการแก้ไขปัญหาคารซ้อขายของเก่าในพื้นที่สาธารณะ สร้างความเดือดร้อนรำคาญและกีดขวางบนเส้นทางจราจร	101
เรื่องที่ 3 กรณีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่บังคับใช้กฎหมายกับผู้ขับซ้รถไม่หยุดให้คนข้ามทางม้าลายและไม่ติดตั้งสัญญาณไฟจราจร	102
ประเด็นที่ 2 การดำเนินการเกี่ยวกับการให้บริการประชาชน	
เรื่องที่ 1 กรณีการดำเนินการเกี่ยวกับการออกเอกสารรับรองความเกี่ยวพันระหว่างหนังสือเดินทาง	104
เรื่องที่ 2 กรณีขอความอนุเคราะห์ให้ประสานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้รับบุตรชายของผู้ร้องเรียนเข้าเรียน โดยไม่ต้องใช้หนังสือรับรองการเข้าเรียนที่ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนเป็นหลักฐานในการสมัครเรียน	107
ประเด็นที่ 3 การดำเนินการเกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจ การเงิน การคลัง	108
2.5 ผลการดำเนินงานแก้ไขความเดือดร้อนเชิงระบบโดยผู้ตรวจการแผ่นดิน (Ombudsman' Systemic and Own Motion Investigation)	109
เรื่องที่ 1 โครงการบูรณาการเพื่อแก้ไขปัญหาดินเชิงระบบบนพื้นที่เกาะช้าง	110
เรื่องที่ 2 โครงการศึกษาปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนกลุ่มเปราะบางในการเข้าถึงสิทธิรักษาพยาบาล ศึกษากรณีกลุ่มเปราะบางที่มีความเสี่ยงสูงกว่าบุคคลทั่วไปในกลุ่มผู้สูงอายุ ผู้ทุพพลภาพ และผู้ป่วยติดเตียงในกรุงเทพมหานคร	111
เรื่องที่ 3 โครงการศึกษาปัญหากรณีกรมโรงงานอุตสาหกรรมอนุญาตให้ขยายโรงงานจำพวกที่ 3 ที่ใช้ประโยชน์ที่ดินมาก่อนผังเมืองรวมใช้บังคับ	112
เรื่องที่ 4 การแก้ไขปัญหาคารจ่ายค่าจัดการศพที่ตกค้าง กรณีเสียชีวิตจากเหตุการณ์ความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้	113
เรื่องที่ 5 การแก้ไขปัญหาน้ำท่วมขังถนนแจ้งวัฒนะและถนนศรีนครินทร์ ตามแนวโครงการก่อสร้างรถไฟฟ้าสายสีชมพู และสายสีเหลือง	114

ตัวอย่างเรื่องร้องเรียน	หน้า
เรื่องที่ 6 ปัญหาและผลกระทบของโครงการก่อสร้างเขื่อนसानะคามของสาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) ซึ่งกั้นแม่น้ำโขงสายประธาน ที่อาจส่งผลกระทบต่อประเทศไทย	115
เรื่องที่ 7 การจัดทำมาตรการป้องกันเหตุเพลิงไหม้อย่างยั่งยืน (อ้อมใหญ่ Model)	116
2.6 การติดตามผลการแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนของผู้ตรวจการแผ่นดิน	117
เรื่องที่ 1 กรณีศึกษาปัญหาและผลกระทบของการทำการประมงภายใต้กฎหมายประมง	117
เรื่องที่ 2 กรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่กำกับดูแลการใช้งบประมาณท้องถิ่นเกี่ยวกับการดำเนินโครงการก่อสร้างเสาไฟฟ้าประติมากรรมให้เกิดประโยชน์ ทำให้เสียโอกาสในการใช้งบประมาณเพื่อการสาธารณประโยชน์อื่นที่จำเป็น	118
เรื่องที่ 3 กรณีกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) ไม่พิจารณาจัดให้มีแผนการลงทุนที่สอดคล้องกับหลักศาสนาอิสลาม (หลักชะรีอะฮ์) เป็นเหตุให้ผู้ร้องเรียนและข้าราชการผู้นับถือศาสนาอิสลามได้รับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรม	119
เรื่องที่ 4 กรณีปัญหาการถือครองที่ดินของราษฎรบริเวณพื้นที่อุทยานแห่งชาติทับลาน	120
3. ผลการดำเนินงานตามหน้าที่และอำนาจในการเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครอง กรณีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ	122
3.1 กรณีบัญญัติแห่งกฎหมายมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 มาตรา 23 (1)	124
เรื่องที่ 1 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรม พ.ศ. 2543 มาตรา 22 (1) ที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 มาตรา 3 มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 26 มาตรา 27 มาตรา 193 และมาตรา 196	125
เรื่องที่ 2 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1523 วรรคสอง มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 27 วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม	126
เรื่องที่ 3 พระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2508 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2551 มาตรา 17 และพระราชบัญญัติสัญชาติ พ.ศ. 2508 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 มาตรา 18 มีปัญหาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 39 วรรคสอง	127

3.2 กรณีกฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมาย ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 มาตรา 23 (2)	128
เรื่องที่ 1 ระเบียบกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ว่าด้วยการเก็บ ทำอันตราย หรือมีไว้ในความครอบครองซึ่งรังนกของผู้ซึ่งได้รับอนุญาตเก็บรังนกตามกฎหมายว่าด้วยอากรรังนกอีแอ่น พ.ศ. 2565 ข้อ 6 ข้อ 7 ข้อ 11 และข้อ 17 มีปัญหาความชอบด้วยพระราชบัญญัติอากรรังนกอีแอ่น พ.ศ. 2540 มาตรา 7 และมาตรา 14	128
เรื่องที่ 2 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2561 มาตรา 40 (11) และระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2567 ข้อ 125 มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 25 มาตรา 26 มาตรา 27 มาตรา 34 วรรคหนึ่ง มาตรา 50 และมาตรา 107	129
4. ผลการดำเนินงานตามหน้าที่และอำนาจในการพิจารณาคำร้องของบุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561	130
เรื่อง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2566 มาตรา 9 (3) มาตรา 18 มาตรา 24 (2) และ (4) มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 4 มาตรา 5 มาตรา 26 และมาตรา 45 และละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของผู้ร้องเรียนตามที่รัฐธรรมนูญได้ให้การรับรองและคุ้มครองไว้	133

2.1 การเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีการปรับปรุงกฎหมาย กฎ หรือคำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใด ๆ ที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน หรือเป็นการละเมิดประชาชนโดยไม่จำเป็นหรือเกินสมควรแก่เหตุ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 มาตรา 22 (1)

เรื่อง การปรับปรุงระเบียบกรมที่ดินว่าด้วยการตรวจหลักฐานทะเบียนที่ดิน การขอคัด ขอลายสำเนาเอกสาร และการตรวจสอบหลักทรัพย์ พ.ศ. 2556 และที่แก้ไขเพิ่มเติม เพื่อให้ประชาชนได้รับการแก้ไขความเดือดร้อน หรือความไม่เป็นธรรม หรือลดการละเมิดประชาชนที่ไม่จำเป็นหรือเกินสมควรแก่เหตุ

เนื่องด้วยการบังคับคดีตามคำพิพากษาจำต้องมีการสืบทรัพย์เพื่อบังคับคดียึดทรัพย์ขายทอดตลาดชำระหนี้ กรณีที่ดินเจ้าหนี้ไม่อาจทราบได้ว่าลูกหนี้มีที่ดินอยู่แห่งใดบ้าง ซึ่งเดิมเจ้าหนี้หรือผู้แทนต้องมีภาระค่าใช้จ่ายในการเดินทางไปยื่นคำขอคัด ขอลายสำเนาเอกสาร และการตรวจสอบหลักทรัพย์ ณ สำนักงานที่ดินที่ดินนั้นตั้งอยู่ กรณีนี้ผู้ตรวจการแผ่นดิน สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินจึงแสวงหาข้อเท็จจริงในประเด็นสำคัญว่า กรมที่ดินจะสามารถปรับปรุงระเบียบกฎหมายที่เกี่ยวข้องให้สามารถยื่นคำขอดังกล่าว ณ สำนักงานที่ดินทุกแห่งเพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายในการเดินทางของผู้ขอตรวจได้หรือไม่ ซึ่งต่อมากรมที่ดินได้ออกระเบียบกรมที่ดิน ว่าด้วยการตรวจหลักฐานทะเบียนที่ดิน การขอคัด ขอลายสำเนาเอกสารและการตรวจสอบหลักทรัพย์ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2566 โดยมีสาระสำคัญว่าให้ผู้ที่มีความประสงค์ขอตรวจสอบหลักทรัพย์สามารถยื่นคำขอต่อพนักงานเจ้าหน้าที่ ณ สำนักงานที่ดินแห่งใดแห่งหนึ่งก็ได้เพื่อให้ประชาชนได้รับความสะดวก รวดเร็ว ลดภาระค่าใช้จ่ายในการเดินทางและพนักงานเจ้าหน้าที่สามารถปฏิบัติงานให้บริการการตรวจสอบหลักทรัพย์แก่ประชาชนได้

2.2 การเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องให้บริหารจัดการหรือจับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมแก่บุคคล ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 มาตรา 22 (2)

ประเด็นด้านการปฏิบัติหน้าที่ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

เรื่องที่ 1 การแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนกรณีการย้ายศาลากลางและศูนย์ราชการ จังหวัดหนึ่ง ออกมาจากตัวเมืองกว่า 14 กิโลเมตร ทำให้ประชาชนเดินทางมาติดต่อราชการโดยไม่สะดวก

จังหวัดหนึ่งได้ย้ายศาลากลางและศูนย์ราชการ จังหวัด ออกมาจากตัวเมืองกว่า 14 กิโลเมตร ทำให้ประชาชนเดินทางมาติดต่อราชการโดยไม่สะดวก ผู้ตรวจการแผ่นดินได้ลงพื้นที่ประชุมหารือกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อหาแนวทางในการแก้ไขปัญหาให้กับประชาชน และเสนอแนะให้จังหวัด เก็บสถิติประชาชนผู้เข้ารับบริการในหน่วยงานที่ศาลากลางจังหวัด (แห่งใหม่) เพื่อพิจารณา จัดหารถรับส่งระหว่างตัวเมืองและศาลากลางจังหวัด (แห่งใหม่) ตามความเหมาะสม และพิจารณาจัดเพิ่มช่องทางหรือหน่วยบริการเพิ่มขึ้น โดยบูรณาการหน่วยงานส่วนราชการ ที่เกี่ยวข้องระดับอำเภอและองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น พร้อมทั้งเพิ่มช่องทางการติดต่อ/ ให้บริการทางอิเล็กทรอนิกส์ของหน่วยงานระดับจังหวัด เพื่อให้ประชาชนที่ติดต่อราชการ มีความสะดวกมากยิ่งขึ้น

เรื่องที่ 2 การบังคับใช้กฎหมายกับผู้ประกอบการในบริเวณหมู่บ้านจัดสรร

การประกอบกิจการอยู่ซ่อมรถ ผู้ประกอบกิจการจะต้องขออนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพตามกฎหมายสาธารณสุข กฎหมายควบคุมอาคาร กฎหมายผังเมือง และกฎหมายการจัดสรรที่ดิน เนื่องด้วยบทบัญญัติของกฎหมายที่ต้องปฏิบัติและใช้บังคับมีหลายฉบับ อาจเป็นเหตุให้ผู้ประกอบกิจการอยู่ซ่อมรถไม่ดำเนินการขออนุญาตประกอบกิจการ รวมทั้งหน่วยงานที่กำลังดำเนินการอยู่อาจไม่ได้มีการตรวจสอบก่อนการอนุญาต จึงอาจทำให้ประชาชนในพื้นที่ได้รับความเดือดร้อนจากการประกอบกิจการอยู่ซ่อมรถยนต์ได้ ดังนั้น ผู้ตรวจการแผ่นดินได้มีข้อเสนอแนะไปยังหน่วยงานที่รับผิดชอบการอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพให้พิจารณาว่าผู้ประกอบกิจการได้ปฏิบัติตามกฎหมายที่เกี่ยวข้อง รวมถึงพระราชบัญญัติการจัดสรรที่ดิน พ.ศ. 2543 ร่วมด้วย เนื่องจากโครงการจัดสรรที่ดินที่กำหนดให้เป็นที่อยู่อาศัย จะไม่สามารถนำไปประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพได้

รายละเอียด
เรื่องร้องเรียน

เรื่องที่ 3 ปัญหากรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่คืนหนังสืออุทกคดีคืนให้กับทางราชการซึ่งผู้อุทกได้ลงลายมือชื่อไปโดยสำคัญผิดในสิ่งซึ่งเป็นสาระสำคัญ

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นแห่งหนึ่งได้ก่อสร้างถนนโดยจำเป็นต้องนำเครื่องจักรและอุปกรณ์ก่อสร้างผ่านที่ดินของผู้ร้องเรียน ผู้ร้องเรียนจึงได้ลงลายมือชื่อในหนังสือโดยเข้าใจว่าเป็นการอนุญาตให้ผ่านที่ดิน หลังการก่อสร้างแล้วเสร็จ ผู้ร้องเรียนได้ไปติดต่อขอให้ปรับสภาพที่ดินกลับคืน แต่กลับได้รับแจ้งว่า หนังสือฉบับดังกล่าวเป็นหนังสืออุทกคดีที่ดินให้กับทางราชการและถูกปฏิเสธการคืนหนังสือ จากกรณีดังกล่าวผู้ตรวจการแผ่นดินได้แสวงหาข้อเท็จจริงแล้วพบว่าการลงลายมือชื่อของผู้ร้องเรียนในหนังสือฉบับดังกล่าวมีผลเป็นโมฆะ ที่ดินแปลงดังกล่าว

รายละเอียด
เรื่องร้องเรียน

จึงยังคงเป็นกรรมสิทธิ์ของผู้ร้องเรียนอยู่ ซึ่งต่อมาผู้ร้องเรียนได้รับหนังสือฉบับดังกล่าวคืนจากองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ถูกร้องเรียนแล้ว ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงวินิจฉัยให้ยุติเรื่อง พร้อมทั้งมีข้อเสนอแนะให้ส่วนราชการที่เกี่ยวข้องถือปฏิบัติตามกฎหมายและแนวทางปฏิบัติเกี่ยวกับการขอให้ราษฎรอุทิตที่ดินให้และการขอเข้าดำเนินการเพื่อประโยชน์สาธารณะในที่ดินของเอกชนด้วยความเคร่งครัด

ประเด็นเศรษฐกิจ การเงิน การคลัง

เรื่องที่ 1 กรณีคณะกรรมการกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (คณะกรรมการ กยศ.) ไม่ดำเนินการตามพระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2560 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2566 เป็นเหตุให้ผู้กู้ยืมเงินได้รับความเดือดร้อน

ด้วยพระราชบัญญัติกองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2566 ประกาศในราชกิจจานุเบกษา เมื่อวันที่ 19 มีนาคม 2566 มีผลใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษา

เป็นต้นไป มีสาระสำคัญกำหนดให้คณะกรรมการ กยศ. มีหน้าที่และอำนาจกำหนดหลักเกณฑ์วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการผ่อนผันให้ผู้กู้ยืมเงินชำระเงินคืนกองทุนแตกต่างไปจากจำนวน ระยะเวลา หรือวิธีการที่กำหนด หรือลดหย่อนหนี้ ปรับโครงสร้างหนี้ แปลงหนี้ใหม่ หรือระงับการชำระเงินคืนกองทุนตามที่ผู้กู้ยืมเงินร้องขอเป็นรายบุคคลหรือเป็นการทั่วไป ผู้กู้ยืมเงินจึงได้ติดต่อขอเจรจาปรับโครงสร้างหนี้ แต่กองทุนเงินให้กู้ยืมเพื่อการศึกษา (กยศ.) แจ้งว่าอยู่ระหว่างดำเนินการตามกฎหมายฉบับใหม่ ผู้กู้ยืมเงินจึงได้ยื่นเรื่องร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน ให้เร่งรัด ตรวจสอบ เพื่อให้ กยศ. ปฏิบัติตามกฎหมายใหม่โดยเร็วที่สุด ภายหลังผู้ตรวจการแผ่นดินมีคำวินิจฉัย กยศ. ได้ออกประกาศคณะกรรมการ กยศ. เรื่อง หลักเกณฑ์ วิธีการ และเงื่อนไขเกี่ยวกับการปรับโครงสร้างหนี้เงินกู้ยืมเพื่อการศึกษา พ.ศ. 2566 เมื่อวันที่ 7 ธันวาคม 2566 โดยผู้กู้ยืมเงินจะเริ่มทำสัญญาปรับโครงสร้างหนี้ได้ตั้งแต่วันที่ 15 กุมภาพันธ์ 2567 เป็นต้นไป และได้มีการแจ้งการปรับโครงสร้างหนี้ลงทะเบียนได้ทางเว็บไซต์ของ กยศ. www.studentloan.or.th ด้วยแล้ว

เรื่องที่ 2 การดำเนินการเบิกจ่ายเงินสำรองค่าใช้จ่ายในการเดินทางกลับประเทศไทย เนื่องจากกรณีเกิดสถานการณ์ความไม่สงบในรัฐอิสราเอลล่าช้า ส่งผลให้ได้รับความเสียหาย

ผู้ร้องเรียนขอให้ผู้ตรวจการแผ่นดินเร่งรัด
หน่วยงานผู้ถูกร้องเรียนดำเนินการเบิกจ่ายเงิน ซึ่งผู้ร้องเรียน
สำรองค่าใช้จ่ายในการเดินทางกลับประเทศไทย
เนื่องจากกรณีเกิดสถานการณ์ความไม่สงบในรัฐอิสราเอล

รายละเอียด
เรื่องร้องเรียน

จากการประสานงานกับทางหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องพร้อมทั้งขอความร่วมมือในการ
แก้ไขปัญหาความเดือดร้อนดังกล่าว ปรากฏข้อเท็จจริงว่า สำนักงานประมาณได้อนุมัติ
งบประมาณรายจ่ายงบกลาง รายการเงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็นเพื่อเป็นเงิน
ชดเชยค่าใช้จ่ายให้แก่คนไทยที่เดินทางกลับประเทศไทยเนื่องจากเหตุการณ์ความไม่สงบ
ในรัฐอิสราเอลระหว่างวันที่ 7 ตุลาคม - 3 พฤศจิกายน 2566 แต่เนื่องจากสถานการณ์
ความไม่สงบในรัฐอิสราเอลยังคงดำเนินอย่างต่อเนื่อง และมีคนไทยที่พำนักในรัฐอิสราเอล
ทยอยเดินทางกลับประเทศไทยด้วยตนเอง โดยสำรองจ่ายค่าใช้จ่ายในการเดินทาง และ
นำหลักฐานการชำระค่าใช้จ่ายมาขอรับเงินชดเชยในภายหลัง ซึ่งรวมถึงผู้ร้องเรียน กระทรวง
ต้นสังกัดจึงได้มีหนังสือกราบเรียนนายกรัฐมนตรีเพื่อขอขยายกำหนดระยะเวลาสิ้นสุด
การชดเชยค่าใช้จ่ายในการเดินทางกลับประเทศไทยให้แก่คนไทยที่สำรองจ่ายค่าใช้จ่าย
ดังกล่าว และได้มีหนังสือถึงสำนักงานประมาณเพื่อขออนุมัติการขยายระยะเวลาในการใช้จ่าย
งบประมาณให้กับคนไทยที่เดินทางกลับประเทศไทยในห้วงเวลาที่ได้รับการขยายกำหนด
ระยะเวลาสิ้นสุดการชดเชยค่าใช้จ่ายดังกล่าว ต่อมาสำนักงานประมาณพิจารณาแล้วจึงได้
อนุมัติให้กระทรวงต้นสังกัดเปลี่ยนแปลงรายละเอียดรายการตามเหตุผลความจำเป็นที่แจ้งนั้น
ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงมีข้อเสนอแนะไปยังหน่วยงานผู้ถูกร้องเรียนขอให้เร่งรัดดำเนินการ
จ่ายเงินชดเชยให้แก่คนไทยที่เดินทางกลับประเทศไทยเนื่องจากเหตุการณ์ความไม่สงบ
ในรัฐอิสราเอลและขอให้ประชาสัมพันธ์ความคืบหน้ารวมถึงข้อขัดข้องใดที่อาจส่งผลให้
การเบิกจ่ายต้องใช้เวลาเพิ่มขึ้นหรือล่าช้าออกไป เพื่อให้ผู้ยื่นคำขอได้รับทราบและเข้าใจ
การปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานผู้ถูกร้องเรียนและส่วนที่เกี่ยวข้องต่อไป

เรื่องที่ 3 ขอใ้พลักดันโครงการเมืองต้นแบบจะนะในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ อำเภอจะนะ จังหวัดสงขลา “เมืองต้นแบบอุตสาหกรรมก้าวหน้าแห่งอนาคต”

ผู้ร้องเรียนยื่นเรื่องร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน
ขอให้ผู้ตรวจการแผ่นดินผลักดันโครงการเมืองต้นแบบ
จะนะในเขตพัฒนาพิเศษเฉพาะกิจ อำเภอจะนะ จังหวัด
สงขลา “เมืองต้นแบบอุตสาหกรรมก้าวหน้าแห่งอนาคต”

ให้เป็นไปตามขั้นตอนและกระบวนการทางกฎหมายโดยเร็ว เพื่อเป็นการสร้างอาชีพและ
พัฒนาพื้นที่ดังกล่าวให้มีความเจริญมากยิ่งขึ้น ซึ่งจากการประชุมและลงพื้นที่ร่วมกับ
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องปรากฏข้อเท็จจริงว่า เมื่อวันที่ 14 ธันวาคม 2564 คณะรัฐมนตรี
ได้มีมติให้ยุติและยกเลิกการดำเนินการใด ๆ ของหน่วยงานภาครัฐและเอกชนที่เกี่ยวข้อง
กับโครงการฯ จนกว่าการจัดทำการประเมินสิ่งแวดล้อมระดับยุทธศาสตร์ (SEA) จะแล้วเสร็จ
สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้มีการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิ ผู้เชี่ยวชาญ นักวิชาการ เครือข่าย
กลุ่มต่าง ๆ และภาคประชาสังคม รวมถึงหน่วยงานราชการที่เกี่ยวข้องหรือผู้เกี่ยวข้องอื่น ๆ
ประชุมหารือและได้ลงพื้นที่ที่จะมีการดำเนินโครงการฯ ตามข้อร้องเรียน เพื่อให้ได้ข้อมูล
ครบถ้วนรอบด้าน และได้นำข้อมูล ความคิดเห็น ข้อห่วงใย และข้อเสนอแนะต่าง ๆ แจ้งให้
หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทราบ เพื่อเป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาดำเนินการต่อไป และได้
ติดตามความก้าวหน้าในการจัดทำ SEA เป็นระยะมาโดยตลอด และหากดำเนินการจัดทำ
SEA เสร็จแล้วจะต้องเสนอคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณา และมอบหมายให้หน่วยงาน
ที่เกี่ยวข้องไปดำเนินการต่อไป ผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาเห็นว่า จากข้อเท็จจริงดังกล่าว
ข้างต้นยังไม่อาจรับฟังได้ว่า หน่วยงานที่รับผิดชอบไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัติ
นอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมาย จึงยุติเรื่องร้องเรียนดังกล่าว โดยมีข้อเสนอแนะ
ไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

เรื่องที่ 4 ปัญหาการจำหน่ายสลากกินรวบผิดกฎหมาย

ผู้ร้องเรียนได้ส่งคำร้องเรียนไปยังสายด่วน 1111 แจ้งให้ตรวจสอบการขายสลากกินรวบหรือหวยใต้ดิน บริเวณปากซอยวัด และริมบาทวิถีถนนสุขุมวิท หน้าศูนย์การค้าแห่งหนึ่งในจังหวัดสมุทรปราการ และ บริเวณฝั่งตรงข้ามศูนย์การค้าฯ โดยมีการพิมพ์สลากเลข 2 ตัว และ 3 ตัว ขายเองโดยมิใช่ สลากกินแบ่งของรัฐบาลที่ถูกต้องตามกฎหมาย ต่อมาผู้ร้องเรียนทราบว่าหน่วยงานของรัฐ ที่รับเรื่องได้ส่งเรื่องร้องเรียนให้กับจังหวัดตรวจสอบและได้มีการประสานสถานีตำรวจ ในพื้นที่เข้าร่วมตรวจสอบด้วยแล้ว แต่ยังไม่พบว่าการจำหน่ายสลากพิมพ์เองโดยผิดกฎหมาย ดังกล่าวในพื้นที่อย่างโจ่งแจ้ง ผู้ร้องเรียนจึงร้องเรียนมายังผู้ตรวจการแผ่นดินเพื่อตรวจสอบ ข้อเท็จจริง สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้มอบหมายให้เจ้าหน้าที่ลงพื้นที่แสวงหา ข้อเท็จจริงในพื้นที่ที่มีการร้องเรียน พบว่า มีการจำหน่ายสลากกินรวบอันเป็นสลากที่ไม่ถูกต้องตามกฎหมายจริง โดยมีการวางแผนจำหน่ายสลากกินรวบดังกล่าวแอบแฝงกับ แฝงสลากกินแบ่งรัฐบาลจำนวนหลายสิบล้านตลอดริมบาทวิถีถนนสุขุมวิท เจ้าหน้าที่ จึงได้ให้สายลับเข้าไปที่ร้านเพื่อทำการล่อซื้อสลากกินรวบและได้ดำเนินการประสาน นายอำเภอขอกำลังฝ่ายปกครองในการจับกุมผู้กระทำความผิด (ความผิดซึ่งหน้า) และนำตัว ผู้กระทำความผิดอันเป็นบุคคลต่างด้าว สัญชาติเมียนมา พร้อมด้วยของกลางนำส่งพนักงานสอบสวน สถานีตำรวจในพื้นที่เพื่อดำเนินคดีตามกฎหมายต่อไป และเพื่อมิให้เกิดปัญหาการร้องเรียน ในลักษณะดังกล่าวอีกผู้ตรวจการแผ่นดินจึงมีข้อเสนอแนะไปยังหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ขอให้พิจารณาเร่งรัดดำเนินการบังคับใช้กฎหมาย และแก้ไขปัญหาดังกล่าวอย่างเร่งด่วน พร้อมทั้งขยายผลถึงกลุ่มทุนและเจ้าหน้าที่ของรัฐที่อาจให้ความช่วยเหลือกลุ่มผู้กระทำความผิดดังกล่าว โดยภายหลังจากที่ผู้ตรวจการแผ่นดินได้มีคำวินิจฉัยและข้อเสนอแนะ ไปยังหน่วยงานของรัฐได้มีการขยายผลการจับกุมเจ้าของแผงสลากกินรวบดังกล่าวได้ เป็นที่เรียบร้อย

รายละเอียด
เรื่องร้องเรียน

เรื่องที่ 1 การแก้ไขปัญหาการก่อสร้างรั้วปิดทางสัญจร

ทางสัญจรในการเข้าออกสู่ที่ดินถือว่าเป็นเส้นทางที่สำคัญ โดยเฉพาะอย่างยิ่งที่ดินที่มีการปลูกพืชผลทางการเกษตร ซึ่งเจ้าของที่ดินมีความจำเป็นต้องใช้เส้นทางเพื่อเก็บผลผลิตนำไปออกขายเพื่อหารายได้ยังชีพและเลี้ยงดูครอบครัว แต่การที่องค์การบริหารส่วนตำบลอนุญาตให้เจ้าของที่ดินก่อสร้างอาคารและรั้ว โดยไม่มีการตรวจสอบว่าการก่อสร้างดังกล่าวรुकล้ำคันคลองซึ่งผู้ร้องเรียนใช้เป็นทางสัญจร เมื่อมีการร้องเรียนไปยังองค์การปกครองส่วนท้องถิ่นกลับไม่ได้รับการแก้ไข และให้ผู้ร้องเรียนไปใช้สิทธิทางศาลด้วยตนเอง แต่ผู้ร้องเรียนเห็นว่าผู้ตรวจการแผ่นดินสามารถเป็นที่พึ่งให้แก่ชาวบ้านที่ได้รับความเดือดร้อนได้ จึงร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน จนกระทั่งหน่วยงานที่เกี่ยวข้องมีการตรวจสอบข้อเท็จจริงเพื่อให้เกิดความเป็นธรรมกับทุกฝ่ายที่เกี่ยวข้อง ทำให้ผู้ร้องเรียนได้รับการแก้ไขความเดือดร้อน โดยเจ้าของที่ดินได้รั้วที่ปิดทางสัญจรและรुकล้ำคลองออกไปแล้ว

เรื่องที่ 2 การแก้ไขปัญหาฝาท่อระบายน้ำสาธารณะไม่ปิดมิดชิดทำให้ผู้ร้องเรียนได้รับความเดือดร้อนจากกลิ่นเหม็น

หน่วยงานก่อสร้างท่อระบายน้ำใหม่บริเวณหน้าบ้านผู้ร้องเรียน แต่ผู้ร้องเรียนไม่ได้เชื่อมท่อระบายน้ำทิ้งจากบ้านผู้ร้องเรียน อีกทั้ง ฝาท่อระบายน้ำไม่ปิดมิดชิด ทำให้ผู้ร้องเรียนได้รับความเดือดร้อนจากกลิ่นเหม็น ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงแจ้งให้หน่วยงานดังกล่าวดำเนินการแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนนี้ จนกระทั่งปัญหาได้รับการแก้ไขด้วยดี

เรื่องที่ 3 การแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับเหตุรำคาญ กรณีเสียงดังจากสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการ

ร้านอาหารที่ถูกร้องเรียนมีลักษณะเป็นสถานประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ประกอบกิจการจำหน่ายอาหารและเครื่องดื่ม ประเภทที่จัดให้มีการเล่นหรือแสดงดนตรี เข้าข่ายเป็นสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 22/2558 ลงวันที่ 22 กรกฎาคม 2558 ซึ่งดำเนินการเพื่อปฏิรูปและจัดระเบียบสังคม และมีการแก้ไขเพิ่มเติมโดยคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 46/2559 ลงวันที่ 29 กรกฎาคม 2559 ร้านอาหารดังกล่าวไม่เข้าข่ายเป็นสถานบริการ ตามพระราชบัญญัติสถานบริการ พ.ศ. 2509 และไม่สามารถขออนุญาตตั้งสถานบริการได้ เพราะสถานที่ตั้งของร้านไม่อยู่ในเขตพื้นที่เพื่อการอนุญาตให้ตั้งสถานบริการ (นอกเขต Zoning) ตามพระราชบัญญัติกำหนดเขตพื้นที่เพื่อการอนุญาตให้ตั้งสถานบริการในท้องที่จังหวัด... พ.ศ... ซึ่งปัจจุบันพบว่า มีการเปิดสถานบริการหรือสถานประกอบการที่เปิดให้บริการในลักษณะที่คล้ายกับสถานบริการเป็นจำนวนมาก และเป็นสาเหตุสำคัญที่ก่อให้เกิดประเด็นปัญหาตามมาหลายประการ เช่น ปัญหาด้านความปลอดภัยของอาคาร ผลกระทบต่อชุมชนที่อยู่ข้างเคียง หรือปัญหาความมั่นคงอื่น ๆ และมักมีการเปิดบริการใกล้กับย่านที่พักอาศัยหรือแหล่งชุมชน ซึ่งก่อให้เกิดความเดือดร้อนรำคาญโดยเฉพาะอย่างยิ่งปัญหาเรื่องเสียงดังรบกวนในยามวิกาลแก่ผู้ที่พักอาศัยใกล้เคียง

รายละเอียด
เรื่องร้องเรียน

เรื่องที่ 4 กรณีขอให้ตรวจสอบการออกใบอนุญาตการประกอบกิจการ ฟาร์มเลี้ยงสุกร

ผู้ร้องเรียนและประชาชนได้รับปัญหาความเดือดร้อนกลิ่นเหม็นจากมูลสุกรในพื้นที่กว่า 2 ปี ส่งผลกระทบต่อสุขภาพและการใช้ชีวิตประจำวันของประชาชน จึงร้องเรียนมายังผู้ตรวจการแผ่นดินให้ตรวจสอบว่า การออกใบอนุญาตให้ประกอบกิจการฟาร์มสุกรถูกต้องตามกฎหมายหรือไม่ เมื่อผู้ตรวจการแผ่นดินได้รับเรื่องร้องเรียนแล้ว ได้ประสานงานหน่วยงานที่เกี่ยวข้องประชุมหารือและลงพื้นที่เพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริงและแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนดังกล่าว ผลการตรวจสอบพบว่าก่อนที่มีการร้องเรียนการออกใบอนุญาตให้ประกอบกิจการขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นดำเนินการถูกต้องตามกฎหมายแล้ว แต่ภายหลังตรวจสอบพบว่า ผู้ประกอบกิจการไม่ดำเนินการตามคำแนะนำขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นในการปรับปรุงฟาร์มสุกรให้ถูกสุขลักษณะได้ จึงไม่ต่อใบอนุญาตให้ประกอบกิจการฟาร์มสุกรอีกต่อไป และเพื่อแก้ไขปัญหาเหตุรำคาญจากการประกอบกิจการฟาร์มสุกรอย่างเป็นระบบ ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงมีข้อเสนอแนะให้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นออกข้อบัญญัติท้องถิ่นเป็นการเฉพาะเกี่ยวกับการประกอบกิจการเลี้ยงสุกรเท่านั้น เพื่อกำหนดเป็นมาตรการป้องกันมิให้เกิดมลพิษทางด้านกลิ่นเหม็น น้ำเสีย เสียงดังรบกวน ตลอดจนการป้องกันโรคระบาดสัตว์และคน

เรื่องที่ 5 ปัญหาความเดือดร้อนจากฝุ่นละอองและปัญหาเรื่องความสะอาด บนพื้นผิวจราจร

ผู้ร้องเรียนยื่นเรื่องร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดินขอให้ผู้ตรวจการแผ่นดินแสวงหาข้อเท็จจริงและพิจารณากรณีหน่วยงานผู้ถูกร้องเรียนไม่ดำเนินการตรวจสอบและควบคุมดูแลการประกอบกิจการจำหน่ายหิน ดิน

และทราย ก่อให้เกิดปัญหาฝุ่นละอองและปัญหาเรื่องความสะอาดบนพื้นผิวจราจร เป็นเหตุให้ผู้ร้องเรียนและประชาชนได้รับความเดือดร้อน ผู้ตรวจการแผ่นดินได้มอบหมายให้เจ้าหน้าที่สอบสวนดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริง ปรากฏข้อเท็จจริงว่า หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องได้ลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริง ถนนทางหลวงหมายเลข 202 พบว่า รถเป็นจำนวนมากใช้เป็นเส้นทางสัญจร และมีรถบรรทุกหิน ดิน ทราย นอกพื้นที่ใช้เส้นทางนี้สัญจรด้วยส่งผลให้มีฝุ่นละออง ทราย เศษดิน ร่วงหล่นตามพื้นผิวถนน ตามที่มีการร้องเรียนจริง จึงได้สั่งการให้ผู้ประกอบกิจการดำเนินการแก้ไขความเดือดร้อนของประชาชน ซึ่งผู้ประกอบกิจการได้ดำเนินการดังกล่าวเรียบร้อยแล้ว ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงมีข้อเสนอแนะให้กำชับหน่วยงานที่ถูกร้องเรียนและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งเป็นผู้พิจารณาออกใบอนุญาตประกอบกิจการที่เป็นอันตรายต่อสุขภาพ ดำเนินการและบังคับใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องกับผู้ประกอบกิจการ จำหน่ายหิน ดิน ทราย อย่างเคร่งครัด

เรื่องที่ 6 ปัญหาความเดือดร้อนจากการไม่เพิกถอนใบอนุญาตประกอบการดูดทราย

ผู้ร้องเรียนยื่นเรื่องร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน ขอให้ผู้ตรวจการแผ่นดินแสวงหาข้อเท็จจริงและพิจารณากรณีหน่วยงานผู้ถูกร้องเรียนไม่เพิกถอนใบอนุญาตประกอบการดูดทราย ทั้งที่ผู้ร่วมประชุมการทำ

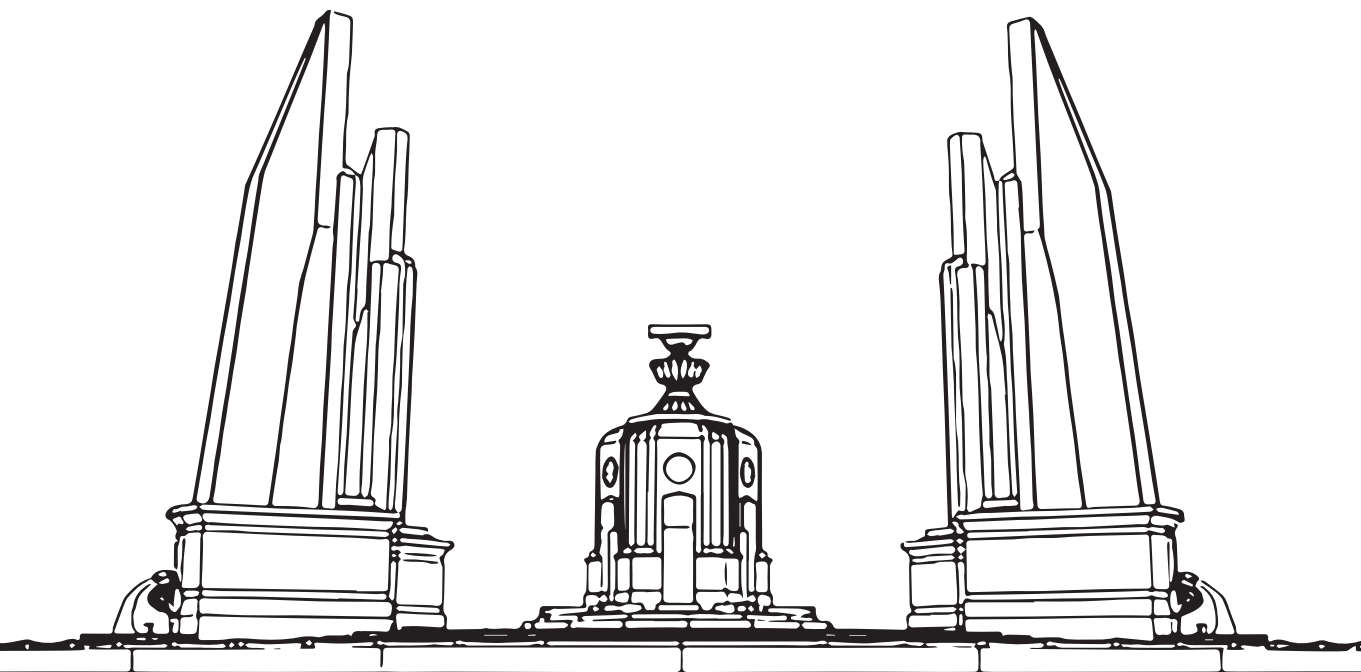
ประชามติส่วนใหญ่ไม่เห็นด้วยที่จะให้มีการดูดทรายในพื้นที่ และผู้ประกอบการดูดทรายทั้งสามรายไม่ปฏิบัติตามเงื่อนไขในใบอนุญาต ก่อให้เกิดความเดือดร้อนต่อประชาชน ดังนี้

1. การพังทลายอย่างรุนแรงของตลิ่งในatinaของชาวบ้านเป็นเหตุให้ชาวบ้านสูญเสียที่ดินที่ครอบครองทำกินกว่า 20 ไร่
2. ความเดือดร้อนจากรถบรรทุกทรายที่สัญจรนอกเวลาตามเงื่อนไขใบอนุญาตและใช้ความเร็วในเขตชุมชน ทำให้เกิดฝุ่นละอองฟุ้งเข้าบ้านเรือนประชาชน เกิดเสียงดังรบกวนประชาชน และเป็นเหตุให้ถนนชำรุดเสียหายรุนแรงเป็นระยะทางกว่า 4 กิโลเมตร
3. การปรับพื้นที่ที่นาของชาวบ้านเพื่อขยายถนนสำหรับรถบรรทุกทราย

ผู้ตรวจการแผ่นดินได้มอบหมายให้เจ้าหน้าที่สอบสวนดำเนินการตรวจสอบข้อเท็จจริง

ในพื้นที่และประชุมหารือร่วมกับหน่วยงานของรัฐ แต่เนื่องจากผู้ที่ได้รับผลกระทบจากการประกอบการอุตสาหกรรมดังกล่าวได้ยื่นฟ้องหน่วยงานผู้ถูกร้องเรียนและผู้ที่เกี่ยวข้องต่อศาลปกครอง และศาลปกครองได้มีคำสั่งให้รับคำฟ้องไว้พิจารณา ผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาเห็นว่า เป็นเรื่องที่มีการฟ้องร้องเป็นคดีอยู่ในศาล ซึ่งตามมาตรา 37 (2) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 บัญญัติห้ามมิให้ผู้ตรวจการแผ่นดินรับเรื่องที่มีลักษณะดังกล่าวไว้พิจารณา จึงวินิจฉัยยุติเรื่องร้องเรียนในเรื่องนี้ โดยมีข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องให้ดำเนินการเพื่อแก้ไขปัญหาเกี่ยวกับการอุตสาหกรรมในแม่น้ำชีดังกล่าว เพื่อหาแนวทางแก้ไขความเดือดร้อนให้กับประชาชนต่อไป

เรื่อง การแก้ไขปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานของสภาเกษตรกรแห่งชาติ และสภาเกษตรกรจังหวัด

กรณีร้องเรียนขอให้มีการแก้ไขปรับปรุงโครงสร้างการบริหารงานของสภาเกษตรกรแห่งชาติและสภาเกษตรกรจังหวัด ดังนี้

1. ให้ยกเลิก ยุบรวม และคงไว้ ซึ่งคณะกรรมการประจำสภาเกษตรกรแห่งชาติ ตามคำสั่ง ที่ 87/2556 โดยควรทบทวนคณะกรรมการดังกล่าวจาก 15 คณะ ให้เหลือเพียง 6 คณะ เพื่อไม่ให้เกิดความซ้ำซ้อนระหว่างคณะกรรมการด้วยกันเอง และหน่วยงานในสังกัดกระทรวงเกษตรและสหกรณ์
2. จัดให้มีการครองตำแหน่งให้เป็นไปตามกรอบอัตรากำลังของสภาเกษตรกรแห่งชาติประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2563 โดยเฉพาะระดับจังหวัด
3. ให้มีการกระจายงบประมาณจากส่วนกลางไปสู่ระดับจังหวัดให้เพียงพอต่อการดำเนินการและใช้งบประมาณอย่างมีประสิทธิภาพ
4. ให้มีการผลักดันการดำเนินการตามแนวทางการพัฒนาสภาเกษตรกรแห่งชาติและสภาเกษตรกรจังหวัดตามรายงานการพิจารณาศึกษา เรื่อง ประโยชน์และปัญหาของสภาเกษตรกรแห่งชาติของคณะกรรมการการเกษตรและสหกรณ์ที่เสนอต่อสภานิติบัญญัติแห่งชาติ เมื่อปี พ.ศ. 2558 เพื่อให้มีแนวทางปฏิบัติที่ชัดเจนขึ้น

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้ขอให้สภาเกษตรกรแห่งชาติชี้แจงข้อเท็จจริงกรณีตามประเด็นเรื่องร้องเรียนดังกล่าว จัดประชุมในส่วนกลางและลงพื้นที่เพื่อประชุมในส่วนภูมิภาคกับสภาเกษตรกรแห่งชาติ สภาเกษตรกรจังหวัด รวม 17 จังหวัด หน่วยงานที่เกี่ยวข้องทั้งภาครัฐ เอกชน และผู้ทรงคุณวุฒิ เพื่อบรรณวข้อเท็จจริงที่ได้จากการชี้แจงข้อเท็จจริงและความคิดเห็นเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนในการนำมาประกอบการพิจารณาและมีข้อเสนอแนะที่จะทำให้การทำงานของสภาเกษตรกรแห่งชาติมีประสิทธิภาพมากขึ้น พร้อมทั้งมีข้อเสนอแนะไปยังนายกรัฐมนตรี ในฐานะรักษาการตามพระราชบัญญัติสภาเกษตรกรแห่งชาติ พ.ศ. 2553 ด้วย

เรื่องที่ 1 การแก้ไขปัญหาถนนชำรุดเสียหายเนื่องจากรถบรรทุกขนทราย

ปัญหาการบรรทุกทรายบรรทุกน้ำหนักเกินทำให้ถนนชำรุดเสียหายเป็นปัญหาที่เกิดขึ้นในหลายพื้นที่ ซึ่งหน่วยงานผู้รับผิดชอบถนนสายนั้น ๆ อาจมีแนวทางการแก้ไขปัญหาที่แตกต่างกัน บางแห่งอาจแก้ไขปัญหาดูโดยการนำดินลูกรังและหินคลุกกลบหลุมบ่อพร้อมเกลี่ยแต่ง แต่หากถนนดังกล่าวต้องเผชิญกับปัญหาการบรรทุกน้ำหนักเกิน ถนนดังกล่าวอาจกลับมาชำรุดผุพังได้อีก ดังนั้น การแก้ไขปัญหาถนนชำรุดเสียหายเนื่องจากรถบรรทุกน้ำหนักเกิน จึงควรมีแนวทางในการแก้ไขปัญหา โดยเป็นการบูรณาการความร่วมมือจากหน่วยงานหลายภาคส่วน ไม่ว่าจะเป็นหน่วยงานผู้รับผิดชอบถนน หน่วยงานที่มีหน้าที่ตั้งด่านชั่งและควบคุมน้ำหนักรถบรรทุก หน่วยงานที่มีหน้าที่จับกุมผู้ประกอบการรถบรรทุกที่ฝ่าฝืนกฎหมาย คณะกรรมการพิจารณาอนุญาตให้ดูดทรายประจำจังหวัดที่อนุญาตให้ดูดทราย หรือแม้แต่ผู้นำชุมชนและประชาชนในพื้นที่จะสามารถทำให้ปัญหาดังกล่าวได้รับการแก้ไขอย่างยั่งยืนต่อไป

รายละเอียด
เรื่องร้องเรียน

เรื่องที่ 2 กรณีการประปาส่วนภูมิภาคสาขาแห่งหนึ่งได้ดำเนินการขุดและวางท่อประปาบริเวณบาทวิถีหน้าบ้านผู้ร้องเรียน และบริเวณบาทวิถีด้านหน้ากำแพงศาลเจ้าโรงเจ โดยไม่ดำเนินการปรับพื้นผิวถนนคืนสู่สภาพเดิมให้มีสภาพเรียบร้อย

กรณีการประปาส่วนภูมิภาคสาขาแห่งหนึ่งได้ดำเนินการขุดและวางท่อประปาบริเวณบาทวิถีสาธารณะหน้าบ้านผู้ร้องเรียน โดยไม่ดำเนินการปรับพื้นผิวถนนคืนสู่สภาพเดิมให้มีสภาพเรียบร้อย ซึ่งผู้ร้องเรียนได้ร้องเรียนไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องแล้ว แต่ไม่ได้รับการแก้ไขปัญหาแต่อย่างใด สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินจึงได้ประสานความร่วมมือไปยังท้องถิ่นที่รับผิดชอบพื้นที่และการประปาส่วนภูมิภาค

รายละเอียด
เรื่องร้องเรียน

สาขาดังกล่าว ได้ความว่า การประสานงานภูมิภาคสาขาดังกล่าวได้ดำเนินโครงการชุดและวางท่อบริเวณบาทวิถีหน้าบ้านผู้ร้องเรียนและได้มีการคืนพื้นที่แล้วแต่มีสภาพไม่เรียบร้อยจำนวน 3 จุด ท้องถิ่นที่รับผิดชอบพื้นที่จึงประสานไปยังการประปาฯ เพื่อให้คืนสภาพให้เรียบร้อย การประปาฯ จึงซ่อมแซมคืนพื้นที่จำนวน 2 จุด แต่ยังไม่ดำเนินการจุดที่ 3 ซึ่งเป็นบริเวณบาทวิถีหน้าบ้านผู้ร้องเรียน สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินจึงได้ลงพื้นที่ร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องและผู้ร้องเรียนเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาคือ ต่อมาการประปาฯ ได้แสดงความประสงค์ที่จะแก้ไขข้อพิพาทด้วยการซ่อมแซมปรับพื้นที่ผิวบริเวณบาทวิถีหน้าบ้านผู้ร้องเรียน โดยมีผู้ร้องเรียนนำชี้จุดที่มีความเสียหายพร้อมคณะผู้แทนสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเข้าร่วมสังเกตการณ์ในการนำชี้บริเวณที่มีความเสียหายซึ่งปัจจุบันการประปาฯ ได้ดำเนินการซ่อมแซมปรับคืนสภาพพื้นที่ตามที่ผู้ร้องเรียนแจ้งอย่างครบถ้วน และส่งมอบพื้นที่คืนให้กับท้องถิ่นที่รับผิดชอบพื้นที่แล้ว

เรื่องที่ 3 ถนนทางแยกเข้าหมู่บ้าน และถนนทางแยกเข้าอำเภอ มีลักษณะเป็นทางแคบและไม่มีแสงไฟส่องสว่าง ส่งผลให้เกิดอุบัติเหตุบ่อยครั้ง

ผู้ร้องเรียนยื่นเรื่องร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดินขอให้ผู้ตรวจการแผ่นดินแสวงหาข้อเท็จจริงและพิจารณากรณีหน่วยงานผู้ถูกร้องเรียนไม่ดำเนินการก่อสร้างขยายถนน และแก้ไขปัญหาไม่มีไฟฟ้าส่องสว่าง

บริเวณถนนทางแยกเข้าหมู่บ้าน และถนนทางแยกเข้าอำเภอ ส่งผลให้เกิดอุบัติเหตุบ่อยครั้งจากการประสานงานกับทางหน่วยงานของรัฐ พร้อมทั้งขอความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนดังกล่าว ปรากฏข้อเท็จจริงว่าหน่วยงานผู้ถูกร้องเรียนได้ดำเนินการจัดทำแผนเพื่อขอรับการจัดสรรงบประมาณไปยังหน่วยงานของรัฐต้นสังกัด เพื่อดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงมีข้อเสนอแนะขอให้หน่วยงานของรัฐต้นสังกัดพิจารณาถึงความเหมาะสมและความจำเป็นเร่งด่วนในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนผู้ใช้ถนนดังกล่าว เพื่อประกอบการพิจารณาอนุมัติจัดสรรงบประมาณก่อสร้างปรับปรุงถนนและติดตั้งไฟฟ้าส่องสว่างตามหน้าที่และอำนาจต่อไป รวมถึงการกวาดล้างประชาชนให้รักษา

กฎหมายและวินัยจราจรอย่างสม่ำเสมอและต่อเนื่อง เพื่อป้องกันการเกิดอุบัติเหตุในพื้นที่ดังกล่าว และเมื่อได้รับการจัดสรรงบประมาณแล้ว ขอให้เร่งดำเนินการก่อสร้างปรับปรุงถนนและติดตั้งไฟฟ้าแสงสว่างให้แล้วเสร็จโดยเร็วต่อไป

เรื่องที่ 4 ถนนหน้าบ้านของผู้ร้องเรียนมีเสาไฟฟ้าและหม้อแปลงไฟฟ้าตั้งอยู่ในระดับความสูง 2 เมตร และมีสายสื่อสารพาดอยู่บริเวณเสาไฟฟ้างกล่าวเป็นจำนวนมาก ซึ่งอาจก่อให้เกิดอันตรายแก่ประชาชน

ผู้ร้องเรียนได้ยื่นเรื่องร้องเรียนว่าบริเวณถนนหน้าบ้านของผู้ร้องเรียนมีเสาไฟฟ้าและหม้อแปลงไฟฟ้าตั้งอยู่ในระดับความสูง 2 เมตร และมีสายสื่อสารพาดอยู่บริเวณเสาไฟฟ้างกล่าวเป็นจำนวนมาก ซึ่งอาจก่อให้เกิด

อันตรายแก่ประชาชนได้ จึงได้แจ้งการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดขอให้ย้ายตำแหน่งของหม้อแปลงไฟฟ้า แต่การไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดได้แจ้งให้ผู้ร้องเรียนทราบว่า ผู้ร้องเรียนจะต้องรับผิดชอบค่าใช้จ่ายจำนวนเงิน 78,056.50 บาท เพื่อการย้ายหม้อแปลงไฟฟ้างกล่าวเอง ผู้ร้องเรียนเห็นแย้งว่า หม้อแปลงไฟฟ้างกล่าวอยู่ในระดับความสูงที่ไม่ได้มาตรฐานเป็นหน้าที่และอำนาจของการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจังหวัดที่จะต้องรับผิดชอบในการย้ายหม้อแปลงไฟฟ้างกล่าว สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้ลงพื้นที่ประชุมร่วมกับผู้จัดการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคและคณะเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้อง ผลการตรวจสอบปรากฏข้อเท็จจริงว่าหม้อแปลงไฟฟ้างกล่าวอยู่ในระดับต่ำกว่ามาตรฐานจริง โดยการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคจะดำเนินการแก้ไขต่อไป ต่อมา เมื่อวันที่ 1 มีนาคม 2567 ผู้ร้องเรียนมีหนังสือแสดงความขอบคุณผู้ตรวจการแผ่นดินที่ได้มอบหมายให้เจ้าหน้าที่ลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้วร่วมประชุม ณ บริเวณที่ติดตั้งหม้อแปลงไฟฟ้างกล่าว พร้อมทั้งได้ประสานไปยังการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคเพื่อแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของผู้ร้องเรียน ซึ่งต่อมาการไฟฟ้าส่วนภูมิภาคได้ดำเนินการรื้อถอนหม้อแปลงไฟฟ้าบริเวณหน้าบ้านของผู้ร้องเรียนไปติดตั้ง ณ บริเวณอื่นแล้ว

เรื่องที่ 1 การแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการบุกรุกทางสาธารณประโยชน์ ทำให้ผู้ร้องเรียนไม่สามารถสัญจรและนำผลผลิตทางการเกษตรเข้าออกสู่ทางสาธารณประโยชน์ได้

เมื่อปี พ.ศ. 2562 ผู้ร้องเรียนมีอาชีพเกษตรกร และปลูกต้นปาล์มในที่ดินของตน ได้รับความเดือดร้อน ไม่สามารถสัญจรและนำผลผลิตทางการเกษตรเข้าออกสู่ทางสาธารณประโยชน์ เนื่องจากที่ดินแปลงดังกล่าว มีตำแหน่งที่ดินทางด้านทิศตะวันตกติดทางสาธารณประโยชน์ จึงได้ยื่นเรื่องขอให้ผู้ใหญ่บ้าน องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น อำเภอ และจังหวัด ดำเนินการตรวจสอบและรังวัด สอบเขตทางสาธารณประโยชน์เพื่อแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยผู้ใหญ่บ้านได้ติดตามเรื่อง ไปยังองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นและรายงานให้นายอำเภอทราบแล้ว ต่อมา อำเภอได้มี หนังสือขอให้้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น แก้ไขปัญหาดังกล่าว ซึ่ง้องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ได้มีคำสั่งแต่งตั้งคณะกรรมการตรวจสอบข้อเท็จจริงแล้ว และผู้ใหญ่บ้านได้ติดตาม ผลการตรวจสอบข้อเท็จจริงและแก้ไขปัญหาดังกล่าวหลายครั้ง แต่ยังไม่ได้รับการแก้ไข ปัญหาแต่อย่างใด เมื่อผู้ตรวจการแผ่นดินได้พิจารณาข้อเท็จจริง ได้มีคำวินิจฉัยและข้อเสนอแนะ ให้จังหวัดได้กำชับและเร่งรัดให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องดำเนินการ ซึ่งผู้ร้องเรียนได้รับการแก้ไข ความเดือดร้อนแล้ว จึงขอกราบขอบพระคุณในความอนุเคราะห์ของผู้ตรวจการแผ่นดิน ที่ใส่ใจดูแลทุกข์ของประชาชน

รายละเอียด
เรื่องร้องเรียน

เรื่องที่ 2 การถูกรื้อถอนกฎเพื่อดำเนินโครงการก่อสร้างบ่อบำบัดน้ำเสีย ส่งผลให้ได้รับความเดือดร้อนเสียหาย

ผู้ร้องเรียนยื่นเรื่องร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน
กรณีหน่วยงานผู้ถูกร้องเรียนรื้อถอนกฎของผู้ร้องเรียน
เพื่อดำเนินโครงการก่อสร้างบ่อบำบัดน้ำเสีย จึงขอให้
ดำเนินการสร้างเสนาสนะใหม่ทดแทน ผู้ตรวจการแผ่นดิน

รายละเอียด
เรื่องร้องเรียน

ได้มอบหมายให้เจ้าหน้าที่สอบสวนดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริง และตรวจสอบข้อเท็จจริง
ในพื้นที่ ซึ่งปรากฏข้อเท็จจริงว่า กฎของผู้ร้องเรียนตั้งอยู่บนที่ดินไม่มีเอกสารสิทธิ ซึ่งมี
การกล่าวอ้างว่า เมื่อปี พ.ศ. 2539 ผู้มีจิตศรัทธาได้มอบที่ดินดังกล่าวให้แก่วัดแห่งหนึ่ง
ต่อมาในปี พ.ศ. 2556 มีการดำเนินโครงการก่อสร้างถนนคอนกรีตเสริมเหล็ก หน่วยงาน
ผู้ถูกร้องเรียนในฐานะหน่วยงานที่มีหน้าที่ ดูแลรักษาและคุ้มครองป้องกันที่สาธารณประโยชน์
ในพื้นที่ ซึ่งอยู่ในความดูแลรับผิดชอบของตนตามพระราชบัญญัติลักษณะปกครองท้องที่
พระพุทธศักราช 2457 มาตรา 122 ประกอบระเบียบกระทรวงมหาดไทยว่าด้วยการดูแล
รักษาและคุ้มครองป้องกันที่ดินอันเป็นสาธารณสมบัติของแผ่นดินสำหรับพลเมืองใช้ร่วมกัน
พ.ศ. 2553 ข้อ 6 จึงได้ตรวจสอบพบว่า กฎของผู้ร้องเรียนตั้งอยู่ในแนวพื้นที่ดำเนินโครงการฯ
บนที่ดินอันไม่มีเอกสารสิทธิหรือสิทธิครอบครองของบุคคลใด ซึ่งหน่วยงานผู้ถูกร้องเรียน
เห็นว่าเป็นที่ดินสาธารณประโยชน์ โดยขณะนั้นไม่ปรากฏว่ามีบุคคลใดอยู่อาศัยในกฎ
จึงมีความจำเป็นต้องเคลื่อนย้ายกฎของผู้ร้องเรียนออกไปไว้นอกพื้นที่ดำเนินโครงการ
ประมาณ 100 เมตร โดยปัจจุบันได้ดำเนินโครงการก่อสร้างถนนคอนกรีตดังกล่าวแล้วเสร็จ
ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันในการสัญจร ผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาแล้วเห็นว่า
จากข้อเท็จจริงดังกล่าวข้างต้นยังไม่อาจรับฟังได้ว่า หน่วยงานผู้ถูกร้องเรียนไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย
หรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือ
ความไม่เป็นธรรมแก่ผู้ร้องเรียน

เรื่อง หน่วยงานในสังกัดกระทรวงคมนาคมและสำนักงานเขตแห่งหนึ่งไม่จัดให้มีทางสัญจรทางลาดขึ้น - ลง และสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการเพื่ออำนวยความสะดวกในการใช้บริการสถานีรถไฟและสถานีรถไฟฟ้ามหานครสายสีแดงแห่งหนึ่ง

ผู้พิการร้องเรียนผู้ตรวจการแผ่นดินว่า หน่วยงานในสังกัดกระทรวงคมนาคมและสำนักงานเขตแห่งหนึ่งไม่จัดให้มีทางสัญจร ทางลาดขึ้น - ลง และสิ่งอำนวยความสะดวกสำหรับผู้พิการหรือทุพพลภาพในการใช้บริการสถานีรถไฟและสถานีรถไฟฟ้ามหานครสายสีแดงแห่งหนึ่ง สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้มีหนังสือขอให้หน่วยงานในสังกัดกระทรวงคมนาคมและสำนักงานเขตที่มีหน้าที่รับผิดชอบในพื้นที่ชี้แจงข้อเท็จจริง โดยสำนักงานเขตได้ขอให้หน่วยงานในสังกัดกรุงเทพมหานคร ซึ่งมีหน้าที่พิจารณาเพิ่มจุดทางม้าลายและสัญญาณจราจรต่าง ๆ ในบริเวณที่มีการร้องเรียน โดยเมื่อหน่วยงานที่มีหน้าที่ได้รับทราบ จึงดำเนินการตีเส้นทาสีเพิ่มจุดทางม้าลายบริเวณสถานีรถไฟฟ้ามหานครสายสีแดงที่มีการร้องเรียน ส่วนทางลาดขึ้น - ลง สำหรับผู้พิการที่จะมาใช้บริการสถานีรถไฟและสถานีรถไฟฟ้ามหานครสายสีแดงแห่งหนึ่งนั้น หน่วยงานในสังกัดกระทรวงคมนาคมรายงานว่า มีบริการให้กับผู้พิการตามจุดต่าง ๆ แล้ว ดังนั้น ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงวินิจฉัยยุติเรื่องร้องเรียนดังกล่าว อย่างไรก็ตาม ผู้ตรวจการแผ่นดินมีข้อเสนอแนะให้หน่วยงานในสังกัดกระทรวงคมนาคมจัดให้มีป้ายแสดงตำแหน่งทางลาดขึ้น - ลง สำหรับผู้พิการเพื่ออำนวยความสะดวกให้กับผู้พิการมากขึ้น

รายละเอียด
เรื่องร้องเรียน

ประเด็นการสื่อสารและโทรคมนาคม

เรื่อง กรณีบริษัท โทรคมนาคมแห่งชาติ จำกัด (มหาชน) และสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ไม่ดำเนินการแก้ไขปัญหาการย้ายสายสื่อสารที่พาดผ่านแนวเขตที่ดินของผู้ร้องเรียน ทำให้ผู้ร้องเรียนได้รับความเดือดร้อน

กรณีบริษัท โทรคมนาคมแห่งชาติ จำกัด (มหาชน) และสำนักงานคณะกรรมการกิจการกระจายเสียง กิจการโทรทัศน์ และกิจการโทรคมนาคมแห่งชาติ (กสทช.) ไม่ดำเนินการแก้ไขปัญหาการย้ายสายสื่อสารที่พาดผ่านแนวเขตที่ดินของผู้ร้องเรียน ซึ่งผู้ร้องเรียนแจ้งให้บริษัท โทรคมนาคมแห่งชาติ จำกัด (มหาชน) ดำเนินการแก้ไขปัญหาดังตั้งแต่วันที่ตุลาคม 2566 ต่อมาเดือนพฤศจิกายน 2566 ผู้ร้องเรียนได้ร้องเรียนไปที่สำนักงาน กสทช. แต่ก็ไม่มีการดำเนินการแก้ไขปัญหที่เกิดขึ้น จึงร้องเรียนมายังสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน เบื้องต้นจึงประสานไปยังฝ่ายลูกค้าสัมพันธ์ บริษัท โทรคมนาคมแห่งชาติ จำกัด (มหาชน) ถึงกรณีปัญหาความเดือดร้อนสายสื่อสารพาดผ่านแนวเขตที่ดินของผู้ร้องเรียน ต่อมาเจ้าหน้าที่ฝ่ายลูกค้าสัมพันธ์ บริษัท โทรคมนาคมแห่งชาติ จำกัด (มหาชน) แจ้งว่าได้ดำเนินการตรวจสอบและประสานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และผู้ประกอบการรายอื่น อาทิ การไฟฟ้านครหลวง และเครือข่ายโทรศัพท์ต่าง ๆ เพื่อดำเนินการย้ายสายไฟฟ้าและสายสื่อสารออกจากแนวเขตที่ดินของผู้ร้องเรียน และดำเนินการย้ายเสร็จสิ้นเป็นที่เรียบร้อยแล้ว

รายละเอียด
เรื่องร้องเรียน

2.3 ผลการดำเนินงานตามหน้าที่และอำนาจ

ในกรณีหน่วยงานของรัฐยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วน

ตามหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ ของรัฐธรรมนูญ

บทบัญญัติในเรื่อง หมวด 5 หน้าที่ของรัฐ ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ถือเป็นนวัตกรรมใหม่แตกต่างจากรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ทุกฉบับที่เคยมีมา โดยกำหนดบทบาทภารกิจหน้าที่ของรัฐไว้อย่างชัดเจน เพื่อให้เกิดสภาพบังคับให้รัฐต้องปฏิบัติ มีเจตนารมณ์เพื่อให้ประชาชนได้รับประโยชน์เพิ่มขึ้น มีสิทธิตามรัฐธรรมนูญโดยไม่ต้องมาร้องขอ รัฐบาลจะต้องเข้าไปดำเนินการให้กับประชาชน ในฐานะเป็นบริการสาธารณะตามภารกิจพื้นฐานของรัฐ เพื่อให้บทบัญญัติ หมวด 5 หน้าที่ของรัฐ เกิดผลบังคับใช้อย่างจริงจังในทางปฏิบัติ รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 230 (3) และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย ผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 มาตรา 22 (3) จึงกำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีหน้าที่ และอำนาจเสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้ทราบถึงการที่หน่วยงานของรัฐยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้อง ครบถ้วนตามหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ ประกอบกับพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย วิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 มาตรา 45 ได้กำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดิน มีหน้าที่และอำนาจในการดูแลเรื่องหน้าที่ของรัฐ พร้อมทั้งกำหนดให้ประชาชนสามารถฟ้องร้อง ต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ หากรัฐไม่ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ มาตรา 51 ถึง มาตรา 63 ได้แก่ (1) ประชาชนมีสิทธิติดตาม เร่งรัดให้หน่วยงานของรัฐดำเนินการ ตามหน้าที่ที่กฎหมายบัญญัติไว้ (2) รัฐต้องพิทักษ์รักษาไว้ซึ่งสถาบันพระมหากษัตริย์ เอกราช อธิปไตย บุรณภาพแห่งอาณาเขตและเขตที่ประเทศไทยมีสิทธิอธิปไตย (3) รัฐต้องดูแล ให้มีการปฏิบัติตามและบังคับใช้กฎหมายอย่างเคร่งครัด (4) รัฐต้องดำเนินการจัดการศึกษา ภาคบังคับอย่างมีคุณภาพโดยไม่เก็บค่าใช้จ่าย และส่งเสริมการศึกษา (5) รัฐต้องดำเนินการ

จัดระบบบริการสาธารณสุขที่มีประสิทธิภาพอย่างทั่วถึง (6) รัฐต้องจัดให้มีระบบ สาธารณูปโภคขั้นพื้นฐาน (7) รัฐต้องอนุรักษ์ ป่าไม้และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ทรัพยากรธรรมชาติ และสิ่งแวดล้อม รวมทั้งส่งเสริม สนับสนุนให้ประชาชน ชุมชน และ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นได้ใช้สิทธิและมีส่วนร่วมในการดำเนินการด้วย (8) การดำเนินการ ที่อาจมีผลกระทบต่อทรัพยากรธรรมชาติ คุณภาพสิ่งแวดล้อม สุขภาพอนามัย คุณภาพชีวิต รัฐต้องให้มีการศึกษาและประเมินคุณภาพสิ่งแวดล้อมและสุขภาพของประชาชนและชุมชน (9) รัฐต้องเปิดเผยข้อมูลข่าวสารสาธารณะในครอบครองของหน่วยงานของรัฐ (10) รัฐต้อง รักษาคลื่นความถี่และสิทธิในการเข้าใช้วงโคจรดาวเทียมเพื่อประโยชน์ของชาติและประชาชน (11) รัฐต้องจัดให้มีมาตรการหรือกลไกที่มีประสิทธิภาพในการคุ้มครองและพิทักษ์สิทธิของ ผู้บริโภค (12) รัฐต้องรักษาวินัยการเงินการคลังและจัดระบบภาษีให้เกิดความเป็นธรรม แก่สังคม และ (13) รัฐต้องส่งเสริม สนับสนุนให้มีมาตรการและกลไกปกป้อง และจัด การทุจริตและประพฤติมิชอบ

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ผู้ตรวจการแผ่นดินได้ดำเนินการจัดทำรายงาน การแสวงหาข้อเท็จจริงเรื่องร้องเรียนตามหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ จำนวน 4 เรื่อง และจัดทำ รายงานพร้อมข้อเสนอแนะต่อคณะรัฐมนตรีให้ทราบถึงการที่หน่วยงานของรัฐยังมิได้ปฏิบัติ ให้ถูกต้องครบถ้วน ตามหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ โดยมีรายละเอียด ดังนี้

1. เรื่อง แนวทางในการอนุรักษ์ ป่าไม้และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ และ วัฒนธรรมของหน่วยงานของรัฐ
2. เรื่อง ปัญหาการติดตั้งโซลาร์เซลล์บนหลังคา
3. เรื่อง การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม วิสาหกิจชุมชน และ เศรษฐกิจชุมชน
4. เรื่อง กรณีประชาชนได้รับความเดือดร้อนจากการขอใบส่งตัวเพื่อเข้ารับการรักษา พยาบาลในโรงพยาบาลตามสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

นอกจากนี้ สำนักตรวจสอบหน้าที่ของรัฐได้ดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงเรื่องร้องเรียนที่มีลักษณะตามหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ จำนวน 19 เรื่อง โดยในส่วนนี้ขอนำเสนอเพื่อเผยแพร่ผลการดำเนินการ จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่

1. เรื่องร้องเรียนกรณีหน่วยงานของรัฐมีคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการ เป็นการใช้อำนาจโดยมิชอบด้วยกฎหมาย
2. เรื่องร้องเรียนสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาประจวบคีรีขันธ์ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วนตามหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ
3. เรื่องร้องเรียนกรณีหน่วยงานของรัฐไม่ดำเนินการตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ตามหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ มาตรา 52 และมาตรา 53 ด้านการบังคับใช้กฎหมาย กรณีรัฐบาลไทยนำเงินจำนวนประมาณ 480 ล้านบาทที่สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) ยึดได้จากการกระทำความผิดส่งมอบคืนให้แก่ผู้เสียหายชาวจีน
4. เรื่องร้องเรียนกรณีผู้ถูกร้องเรียนที่ 1 ขณะดำรงตำแหน่งประธานศาลฎีกาและประธานกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม (ก.ต.) และผู้ถูกร้องเรียนที่ 2 ขณะดำรงตำแหน่งประธานศาลอุทธรณ์ ไม่ปฏิบัติหน้าที่ในการแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาสอบสวนกรณีที่ถูกผู้ร้องเรียนได้ร้องทุกข์กล่าวโทษผู้พิพากษาว่า ได้กระทำความผิดทางวินัย ตามมาตรา 68 และมาตรา 69 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ. 2543 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

เรื่องที่ 1 แนวทางในการอนุรักษ์ พืชน้ำ และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ และวัฒนธรรมของหน่วยงานของรัฐ

ผู้ตรวจการแผ่นดินเห็นสมควรมีการพัฒนาแนวทางขับเคลื่อนการอนุรักษ์ พืชน้ำ และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ และวัฒนธรรมในภาพรวมอย่างเป็นระบบ จึงอาศัยอำนาจตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 230 (3) ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 มาตรา 22 (3) และมาตรา 35 ดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงเพื่อจัดทำรายงานพร้อมข้อเสนอแนะให้คณะรัฐมนตรีทราบโดยเสนอให้รัฐบาลดำเนินการให้หน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องบูรณาการการทำงานร่วมกันวางแผนการดำเนินงานในระยะยาว และกำหนดงบประมาณรายจ่ายแบบบูรณาการ กำหนดตัวชี้วัดและติดตามประเมินผล เพื่อลดความซ้ำซ้อนในการดำเนินงาน ส่งเสริมวัฒนธรรมให้ไปสู่เป้าหมายในทิศทางเดียวกัน โดยมีตัวอย่างโครงการ “เมืองศิลปวัฒนธรรมสร้างสรรค์” ให้หน่วยงานของรัฐสามารถนำไปปรับใช้เป็นแนวทางในการพิจารณาดำเนินการได้โดยรัฐบาลและสำนักงานงบประมาณต้องให้ความสำคัญและสนับสนุนงบประมาณในการขับเคลื่อนการดำเนินโครงการ

เรื่องที่ 2 ปัญหาการติดตั้งโซลาร์เซลล์บนหลังคา

โซลาร์เซลล์ (Solar Cell) เป็นอุปกรณ์ในการเปลี่ยนพลังงานแสงอาทิตย์เป็นพลังงานไฟฟ้าซึ่งช่วยสนับสนุนและส่งเสริมให้ประชาชนทั้งในชุมชนเมืองและในพื้นที่ชนบทห่างไกลที่ยังไม่มีไฟฟ้าใช้สามารถเข้าถึงไฟฟ้าได้ แต่เนื่องจากแนวทางการดำเนินการของหน่วยงานของรัฐและกฎหมายที่เกี่ยวข้องอาจยังเป็นปัญหาอุปสรรคต่อประชาชนที่มีความประสงค์จะทำการติดตั้งโซลาร์เซลล์บนหลังคาที่อยู่อาศัยเพื่อลดภาระค่าใช้จ่ายในระยะยาว ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงได้ดำเนินโครงการ

ศึกษา เรื่อง ปัญหาการติดตั้งโซลาร์เซลล์บนหลังคา ทำให้ทราบถึงปัญหาทางกฎหมายและแนวทางการดำเนินการของหน่วยงานของรัฐที่อาจเป็นอุปสรรคและสร้างภาระต่อประชาชนที่มีความประสงค์จะติดตั้งโซลาร์เซลล์บนหลังคา ได้แก่ 1. ปัญหาด้านแนวปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง 2. ปัญหาด้านการกำหนดมาตรฐานแผงโซลาร์เซลล์ 3. ปัญหาด้านมาตรฐานผู้ติดตั้ง และ 4. ปัญหาด้านการสื่อสารสร้างความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชน ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงจัดทำรายงานพร้อมข้อเสนอแนะเสนอต่อคณะรัฐมนตรีเพื่อพิจารณาต่อไป

เรื่องที่ 3 การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม วิสาหกิจชุมชน และ เศรษฐกิจชุมชน

รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย หมวด 5 หน้าที่ของรัฐ มาตรา 57 กำหนดให้รัฐต้องอนุรักษ์และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะ วัฒนธรรม ขนบธรรมเนียมและจารีตประเพณีอันดีงามของท้องถิ่นและของชาติ ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงอาศัยอำนาจตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 230 (3) ประกอบพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 มาตรา 22 (3) และมาตรา 35 ดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริงในเรื่องดังกล่าวเพื่อจัดทำรายงานพร้อมข้อเสนอแนะให้คณะรัฐมนตรีทราบโดยเสนอให้สำนักงานส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม กรมส่งเสริมการเกษตร และหน่วยงานที่เกี่ยวข้องบูรณาการการทำงานร่วมกัน เสริมสร้างความรู้ด้านการตลาด การวางแผนทางธุรกิจ การพัฒนาบรรจุภัณฑ์ และเพิ่มอัตลักษณ์ให้กับสินค้า ส่งเสริมให้กลุ่มกิจการขนาดเล็กพัฒนาผลิตภัณฑ์ให้เป็นที่ยอมรับและมีมาตรฐาน และเสนอให้รัฐบาลพิจารณากำหนดมาตรฐานยกเว้นการชำระภาษีเป็นการทั่วไปเป็นเวลา 3 ปีแรกสำหรับวิสาหกิจชุมชนที่มีรายได้ไม่เกิน 1,800,000 บาทต่อปี

รายละเอียด
เรื่องร้องเรียน

เรื่องที่ 4 กรณีประชาชนได้รับความเดือดร้อนจากการขอใบส่งตัวเพื่อเข้ารับบริการในโรงพยาบาลตามสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ

ประชาชนที่ใช้สิทธิบัตรทองเพื่อพบแพทย์หรือเข้ารับบริการผู้ป่วยนอกที่โรงพยาบาลของรัฐตามสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ จะต้องเดินทางไปขอรับใบส่งตัวจากหน่วยบริการปฐมภูมิหรือศูนย์บริการสาธารณสุขในพื้นที่บริการก่อนทุกครั้ง จึงจะสามารถเข้าใช้บริการที่โรงพยาบาลที่ลงทะเบียนไว้ได้ ทำให้ประชาชนไม่ได้รับความสะดวก เพิ่มภาระและค่าใช้จ่ายในการเดินทาง อันเป็นกรณีที่หน่วยงานของรัฐไม่ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วนตามรัฐธรรมนูญ หมวด 5 หน้าที่ของรัฐ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้มีหนังสือขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องชี้แจงข้อเท็จจริงและจัดประชุมพิจารณาหาแนวทางแก้ไขปัญหามาสำนักงานหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (สปสช.) ได้ประสานกับโรงพยาบาลของรัฐเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ผู้มีสิทธิสามารถเข้ารับบริการได้ โดยไม่จำเป็นต้องขอหนังสือส่งตัวก่อน ทั้งนี้ หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ร่วมกันพัฒนาระบบบริการสาธารณสุขให้ผู้มีสิทธิสามารถเข้ารับบริการปฐมภูมิในเครือข่าย สปสช. ได้ทุกหน่วยบริการ และพัฒนาระบบสารสนเทศให้มีการเชื่อมโยงข้อมูลและบริการด้านสาธารณสุข ระหว่างหน่วยบริการหรือสถานพยาบาลด้วยกัน เช่น ระบบ e-Referral และ Health Links

รายละเอียด
เรื่องร้องเรียน

เรื่องที่ 5 เรื่องร้องเรียนกรณีหน่วยงานของรัฐมีคำสั่งลงโทษไล่ออกจากราชการเป็นการใช้อำนาจโดยมิชอบด้วยกฎหมายอันเป็นกรณีที่หน่วยงานของรัฐยังมิได้ปฏิบัติตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 53 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 หมวด 5 หน้าที่ของรัฐ

ผู้ร้องเรียนกล่าวอ้างว่า โรงพยาบาลตำรวจ มีคำสั่งไล่ออกจากราชการเป็นการใช้อำนาจโดยมิชอบด้วยกฎหมาย อันเป็นกรณีที่หน่วยงานของรัฐ

รายละเอียด
เรื่องร้องเรียน

ยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วน ตามมาตรา 53 ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พ.ศ. 2560 หมวด 5 หน้าที่ของรัฐ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาข้อเท็จจริงแล้ว ปรากฏว่า กรณีดังกล่าวเป็นการดำเนินการตามพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2565 อันเป็นการร้องเรียนเกี่ยวกับดุลพินิจของคณะกรรมการพิจารณาเพื่อเสนอแนะการลงโทษ ซึ่งเป็นเรื่องเฉพาะตัวเป็นรายกรณี ซึ่งผู้ร้องเรียนสามารถใช้สิทธิอุทธรณ์คำสั่งให้ออกจาก ราชการต่อคณะกรรมการพิทักษ์ระบบคุณธรรมข้าราชการตำรวจ (ก.พ.ค.ตร.) ได้ตามมาตรา 141 แห่งพระราชบัญญัติตำรวจแห่งชาติ พ.ศ. 2565 ดังนั้น กรณีตามที่ร้องเรียนจึงมีลักษณะ เป็นการร้องเรียนในเรื่องที่กฎหมายกำหนดให้มีการร้องทุกข์หรืออุทธรณ์ไว้แล้ว ซึ่งตาม มาตรา 36 (1) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 กำหนดให้ผู้ตรวจการการแผ่นดินส่งเรื่องดังกล่าวให้หน่วยงานของรัฐพิจารณาดำเนินการ ตามหน้าที่และอำนาจต่อไป

เรื่องที่ 6 เรื่องร้องเรียนสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขาประจวบคีรีขันธ์ยังมิได้ปฏิบัติ ให้ถูกต้องครบถ้วนตามหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ มาตรา 52 และมาตรา 57 ของรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560

ประชาชนผู้ร้องเรียนในพื้นที่หมู่ที่ 2 ตำบล แม่รำพึง อำเภอบางสะพาน จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้ปลูกสร้างอาคารที่พักอาศัยล่วงล้ำเข้าไปบนชายหาด ของทะเลสมเด็จพระนเรศวรมหาราช (ชุมชนป่าสน)

อันเป็นทางสัญจรหรือที่ประชาชนใช้ประโยชน์ร่วมกันโดยไม่ได้รับอนุญาตจากเจ้าท่า ต่อมา สำนักงานเจ้าท่าภูมิภาค สาขาประจวบคีรีขันธ์ได้มีคำสั่งเป็นหนังสือแจ้งให้ผู้ร้องเรียน รื้อถอนสิ่งปลูกสร้างให้เสร็จสิ้นและถูกต้องภายใน 180 วัน และศาลจังหวัดประจวบคีรีขันธ์ ได้มีคำพิพากษาในประเด็นตามที่มีการร้องเรียนแล้ว ทั้งนี้ เพื่อบรรเทาความเดือดร้อนแก่ ผู้ได้รับผลกระทบจากการดำเนินการดังกล่าว ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงได้เสนอแนะให้จังหวัด ประจวบคีรีขันธ์ติดตามเร่งรัดคณการทำงานเพื่อแก้ไขปัญหาการบุกรุกที่สาธารณประโยชน์

รายละเอียด
เรื่องร้องเรียน

บริเวณดังกล่าวให้แล้วเสร็จโดยเร็ว และดำเนินการประสานสำนักงานเจ้าท่าภูมิภาคสาขา ประจวบคีรีขันธ์และหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อรับทราบแนวทางการแก้ไขปัญหา โดยขอให้คำนึงถึงความเหมาะสม หลักมนุษยธรรม และผลกระทบที่จะเกิดแก่ประชาชน ประกอบการพิจารณาดำเนินการบังคับตามกฎหมายที่เกี่ยวข้องต่อไปด้วย

เรื่องที่ 7 เรื่องร้องเรียนกรณีหน่วยงานของรัฐไม่ดำเนินการตามรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ตามหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ มาตรา 52 และ มาตรา 53 ด้านการบังคับใช้กฎหมาย กรณีรัฐบาลไทยนำเงินจำนวนประมาณ 480 ล้านบาท ที่สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน (ปปง.) ยึดได้จากการกระทำความผิด ส่งมอบคืนให้แก่ผู้เสียหายชาวจีน

ผู้ร้องเรียนกล่าวอ้างว่า รัฐบาลไทยโดย รองนายกรัฐมนตรีเดินทางเยือนสาธารณรัฐประชาชนจีน เพื่อนำเงินจำนวน 480 ล้านบาท ที่สำนักงาน ปปง. สามารถยึดได้จากการกระทำความผิดของชาวจีน

ในประเทศไทยมอบคืนให้แก่ผู้เสียหายชาวจีน สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาข้อเท็จจริง รับฟังได้ว่า คดีดังกล่าวมีมูลความผิดเกิดขึ้นที่สาธารณรัฐประชาชนจีนและไม่มีส่วนใดส่วนหนึ่ง เกิดขึ้นที่ประเทศไทย แต่มีการโอนเงินที่ได้จากการกระทำความผิดมายังประเทศไทย นำเงินไปฝากไว้ที่ธนาคารและซื้อสังหาริมทรัพย์ในประเทศไทย เมื่อสำนักงาน ปปง. ตรวจพบพยานหลักฐานดังกล่าว รวมถึงรัฐบาลจีนในฐานะผู้ได้รับมอบอำนาจจากผู้เสียหาย ได้ยื่นคำร้องขอคุ้มครองสิทธิผู้เสียหาย จึงเป็นไปตามพระราชบัญญัติป้องกันและปราบปราม การฟอกเงิน พ.ศ. 2542 ประกอบกับศาลแพ่งและศาลอุทธรณ์มีคำสั่งและคำพิพากษา ถึงที่สุดให้คืนหรือชดเชยสินทรัพย์สินพร้อมดอกเบี้ยให้แก่ผู้เสียหายที่สาธารณรัฐประชาชนจีน แทนการสั่งให้ทรัพย์สินตกเป็นของแผ่นดิน จึงไม่กระทบต่อเกียรติภูมิและผลประโยชน์ ของชาติความมั่นคงของรัฐ และไม่ถือเป็นรายได้แผ่นดินตามพระราชบัญญัติวินัยการเงิน การคลังของรัฐ พ.ศ. 2561

เรื่องที่ 8 เรื่องร้องเรียนกรณีผู้ถูกร้องเรียนที่ 1 ขณะดำรงตำแหน่งประธานศาลฎีกาและประธานกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม (ก.ต.) และผู้ถูกร้องเรียนที่ 2 ขณะดำรงตำแหน่งประธานศาลอุทธรณ์ ไม่ปฏิบัติหน้าที่ในการแต่งตั้งคณะกรรมการขึ้นมาสอบสวน กรณีที่ผู้ร้องเรียนได้ร้องทุกข์กล่าวโทษผู้พิพากษาว่าได้กระทำความผิดทางวินัยตามมาตรา 68 และมาตรา 69 แห่งพระราชบัญญัติระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการศาลยุติธรรม พ.ศ. 2543 และที่แก้ไขเพิ่มเติม

ผู้ร้องเรียนกล่าวอ้างว่า ผู้ถูกร้องเรียนที่ 1 ขณะดำรงตำแหน่งประธานศาลฎีกาและประธานกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม (ก.ต.) ไม่แต่งตั้งคณะกรรมการสอบสวนข้อเท็จจริงตามที่ผู้ร้องเรียนมีหนังสือร้องเรียนให้ตรวจสอบจริยธรรมของผู้พิพากษาศาลแขวงและเจ้าหน้าที่สำนักงานศาลยุติธรรมที่พิจารณาคดีของผู้ร้องเรียน โดยมีคำสั่งให้ยุติเรื่องร้องเรียนและไม่รับเรื่องไว้พิจารณา และกรณีร้องเรียนผู้ถูกร้องเรียนที่ 2 ขณะดำรงตำแหน่งประธานศาลอุทธรณ์ มีพฤติการณ์ช่วยเหลือผู้ใต้บังคับบัญชา ไม่ดำเนินการตรวจสอบผู้พิพากษาซึ่งพิจารณาคดีของผู้ร้องเรียนตามประมวลจริยธรรมข้าราชการตุลาการ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาแล้วเห็นว่า กรณีดังกล่าวเป็นการร้องเรียนเกี่ยวกับการปฏิบัติหรือไม่ปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ที่อาจก่อให้เกิดความเดือดร้อนเสียหายต่อประชาชนหรือบุคคลเฉพาะรายที่เกี่ยวข้อง มิใช่เรื่องการบังคับใช้กฎหมายที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนเป็นการทั่วไปในภาพรวมของประเทศตามความมุ่งหมายของบทบัญญัติแห่งรัฐธรรมนูญ มาตรา 53 จึงมิได้เป็นการร้องเรียนเกี่ยวกับการที่หน่วยงานของรัฐยังมิได้ปฏิบัติหน้าที่ให้ถูกต้องตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ในหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ

รายละเอียด
เรื่องร้องเรียน

2.4 ผลการแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนที่เป็นปัญหาความเดือดร้อนเร่งด่วนและใช้ระยะเวลาในการแก้ไขปัญหาด้วยความรวดเร็ว

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินมีหน้าที่และอำนาจในการแสวงหาข้อเท็จจริงเมื่อเห็นว่า มีผู้ได้รับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมอันเนื่องมาจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย หรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่ และอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ เพื่อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องให้จัดหรือระงับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรม โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 มีเรื่องร้องเรียนที่ผู้ตรวจการแผ่นดินสามารถแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนอย่างเร่งด่วน มีประสิทธิภาพ และประชาชนมีความพึงพอใจในการดำเนินการของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ดังนี้

ประเด็นที่ 1 การดำเนินการเกี่ยวกับการให้บริการประชาชน

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินโดยได้รับมอบหมายจากผู้ตรวจการแผ่นดินให้แก้ไข ปัญหาความเดือดร้อนถึงประสานทางโทรศัพท์ไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อสอบถาม ข้อเท็จจริงและขอให้เร่งรัดการดำเนินการแก้ไขปัญหาไฟฟ้าส่องสว่างบริเวณที่ชำรุด ตรวจสอบมาตรวัดน้ำที่ผิดปกติล่าช้า ติดตั้งมิเตอร์น้ำประปา แก้ไขปัญหาท่อประปาแตกรั่ว แก้ไข ปัญหาน้ำท่วมขังท่อระบายน้ำ ดำเนินการเคลื่อนย้ายสิ่งกีดขวางออกจากที่สาธารณประโยชน์ รวมทั้งจัดเก็บขยะ กำจัดวัชพืช และทำความสะอาดบริเวณทางสาธารณประโยชน์ ซึ่งต่อมาหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการตรวจสอบและแก้ไขปัญหาให้แก่ผู้ร้องเรียน เรียบร้อยแล้ว โดยใช้ระยะเวลาในการแก้ไขปัญหาอย่างเร่งด่วนไม่เกิน 3 วันทำการ มีผลการแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนที่น่าสนใจ ดังนี้

เรื่องที่ 1 กรณีขอให้ประสานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอให้นำรถบรรทุกน้ำ
ช่วยเหลือผู้ร้องเรียนและประชาชนในพื้นที่

ผู้ร้องเรียนและประชาชนในพื้นที่ประสบปัญหาไม่มีน้ำประปาใช้ เนื่องจาก
เครื่องยนต์สำหรับสูบน้ำ (เครื่องปั้มน้ำ) ไม่สามารถใช้งานได้ อันเกิดจากเหตุวาทภัยในพื้นที่
ทำให้ไฟฟ้าดับ ผู้ร้องเรียนจึงขอให้ประสานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอให้นำรถบรรทุกน้ำ
ช่วยเหลือประชาชนในพื้นที่ดังกล่าว

ผู้ตรวจการแผ่นดินได้พิจารณาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้วเห็นว่า
กรณีตามคำร้องเรียนเป็นกรณีที่ผู้ร้องเรียนขอให้ประสานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอ
ความอนุเคราะห์ให้ดำเนินการนำรถบรรทุกน้ำช่วยเหลือผู้ร้องเรียนและประชาชนในพื้นที่
เนื่องจากเครื่องยนต์สำหรับสูบน้ำ (เครื่องปั้มน้ำ) ไม่สามารถใช้งานได้ อันเกิดจากเหตุวาทภัย
ในพื้นที่ทำให้ไฟฟ้าดับ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้รับมอบหมายจากผู้ตรวจการแผ่นดิน
ได้ประสานทางโทรศัพท์ไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งต่อมาหน่วยงานที่เกี่ยวข้องนำ
รถบรรทุกน้ำช่วยเหลือผู้ร้องเรียนและประชาชนในพื้นที่ดังกล่าว และได้แก้ไขปัญหา
เครื่องยนต์สำหรับสูบน้ำ (เครื่องปั้มน้ำ) ให้สามารถใช้งานได้แล้ว รวมทั้งได้แก้ไขปัญหาไฟฟ้าดับ
อันเกิดจากเหตุวาทภัยในพื้นที่เรียบร้อยแล้ว กรณีนี้จึงเป็นกรณีที่ผู้ร้องเรียนได้รับการแก้ไข
ความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมอย่างเหมาะสมแล้ว

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินสามารถดำเนินการใช้ระยะเวลา จำนวน 2 วัน

เรื่องที่ 2 กรณีการแก้ไขปัญหาคารื้อขายของเก่าในพื้นที่สาธารณะ สร้างความ
เดือดร้อนรำคาญ และกีดขวางบนเส้นทางจราจร

ผู้ร้องเรียนมีบ้านพักอาศัยอยู่บริเวณซอยแห่งหนึ่ง พบเห็นผู้ประกอบการค้า
ของเก่า (รถซาเล้งและรถกระบะ) ใช้พื้นที่สาธารณะ บริเวณทางเท้าสาธารณะข้างกำแพง
โดยทำการซื้อ-ขายของเก่า และวางสิ่งของกีดขวางไว้บริเวณดังกล่าว โดยไม่ได้รับอนุญาต
สร้างความเดือดร้อนรำคาญให้กับประชาชนในพื้นที่ ทำให้ไม่สามารถสัญจรเดินทาง

ได้สะดวก มีการขนของเสียงดัง และทำให้เกิดความเสียหายต่อสิ่งแวดล้อม ซึ่งผู้ค้าของเก่า จะมารับซื้อของเก่า ช่วงวันอาทิตย์ของทุกสัปดาห์ เวลาประมาณ 11.00 - 17.00 น. โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ดำเนินการแก้ไขปัญหาดังกล่าว เป็นเหตุให้ผู้ร้องเรียนและประชาชนในพื้นที่ดังกล่าวได้รับความเดือดร้อน

ผู้ตรวจการแผ่นดินได้พิจารณาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้วเห็นว่า กรณีตามคำร้องเรียนดังกล่าวเป็นกรณีการร้องเรียนหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ดำเนินการแก้ไขปัญหาการซื้อขายของเก่าในพื้นที่สาธารณะ สร้างความเดือดร้อนรำคาญ และกีดขวาง บนเส้นทางจราจร ต่อมาสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินโดยได้รับมอบหมายจากผู้ตรวจการแผ่นดินได้ประสานทางโทรศัพท์ไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อแจ้งปัญหาให้รับทราบ และขอให้ดำเนินการตรวจสอบและแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนนี้โดยเร่งด่วน ซึ่งต่อมาหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ลงพื้นที่ตรวจสอบกรณีดังกล่าว โดยพบเห็นผู้ประกอบการค้าของเก่าใช้พื้นที่ สาธารณะรับซื้อของเก่า จึงได้แจ้งให้จัดเก็บและเคลื่อนย้ายสิ่งของทั้งหมดออกจากบริเวณ ดังกล่าว และต่อมาเมื่อได้ลงพื้นที่ตรวจสอบบริเวณดังกล่าวอีกครั้ง ปรากฏว่า ไม่พบผู้ประกอบการค้าของเก่าใช้พื้นที่บริเวณดังกล่าวแล้ว

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินสามารถดำเนินการใช้ระยะเวลา จำนวน 1 วัน

เรื่องที่ 3 กรณีหน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่บังคับใช้กฎหมายกับผู้ขับซ่องไม่หยุด ไล่คนข้ามทางม้าลายและไม่ติดตั้งสัญญาณไฟจราจร

ผู้ร้องเรียนแจ้งว่า มีผู้ขับซ่องพาหนะไม่หยุดให้คนข้ามถนนบนทางม้าลายแห่งหนึ่งในกรุงเทพมหานคร และเกิดอุบัติเหตุบ่อยครั้ง สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินโดยได้รับมอบหมายจากผู้ตรวจการแผ่นดินได้ลงพื้นที่ตรวจสอบข้อเท็จจริงพบว่า จุดที่มีการร้องเรียน พบทางม้าลายและมีการติดตั้งป้ายตำแหน่งทางข้าม (สีฟ้า) แต่ไม่พบการติดตั้งสัญญาณไฟจราจรหรือสัญลักษณ์จราจร เพื่อให้ผู้ใช้เส้นทางชะลอความเร็วหรือลดความเร็ว สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินจึงหาหรือแนวทางการแก้ไขปัญหาโดยเร่งด่วนร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ซึ่งได้ดำเนินการแก้ไขปัญหา ดังนี้

1. ติดตั้งสัญญาณไฟจราจร (ไฟกระพริบ) และตีเส้นทึบชะลอความเร็วของรถบนผิวถนน เพื่อให้รถที่สัญจรในบริเวณดังกล่าวชะลอความเร็วและระมัดระวัง ลดความเสี่ยงในการเกิดอุบัติเหตุให้กับผู้ใช้ทางมาลัยบริเวณถนนตามกรณีร้องเรียน

2. ทบทวนการดูแลความปลอดภัยของผู้ใช้รถใช้ถนน และดำเนินการตรวจสอบทางมาลัยในบริเวณอื่น ๆ ตามแผนแม่บทความปลอดภัยทางถนน พ.ศ. 2565 – 2567 โดยใช้เป็นกรอบแนวทางขับเคลื่อนการดำเนินการและจัดทำแผนงานมาตรการการดำเนินการให้สอดคล้องกับภารกิจ อำนาจ หน้าที่ในส่วนที่เกี่ยวข้อง โดยเน้นมาตรการเชิงรุกในการจัดทำ การแก้ไขปัจจัยความเสี่ยงการเกิดอุบัติเหตุทางถนน ทั้งด้านคน ด้านถนน ด้านยานพาหนะ และด้านสิ่งแวดล้อม และการเสริมสร้าง ปลุกฝัง สร้างความตระหนักรู้ จิตสำนึกอย่างจริงจัง และต่อเนื่อง จนเกิดเป็นวัฒนธรรมความปลอดภัยด้านการใช้รถใช้ถนนที่ปลอดภัยในสังคม โดยบูรณาการร่วมกันกับหน่วยงานของรัฐในพื้นที่ทุกภาคส่วน พร้อมทั้งได้จัดให้มีเจ้าหน้าที่เทศกิจตรวจสอบทางมาลัยในพื้นที่ จำนวน 79 จุด ซึ่งอยู่ในสภาพใช้งานได้ดีตามปกติ ปลอดภัย และไม่มีความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุ

3. อำนวยความสะดวกและกวดขันวินัยจราจร บริเวณถนนตามกรณีร้องเรียน เพื่อลดปัญหาการเกิดอุบัติเหตุในบริเวณดังกล่าว และได้จัดเจ้าหน้าที่อำนวยจราจรในชั่วโมงเร่งด่วน รวมทั้งได้ขอความร่วมมือกับหน่วยงานที่รับผิดชอบในพื้นที่ดำเนินการอำนวยจราจรในจุดอื่น ๆ ที่มีความเสี่ยงต่อการเกิดอุบัติเหตุหรือจุดที่การจราจรคับคั่ง และบริหารจัดการจราจรได้ยาก (จุดฝัด) ด้วย

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินสามารถดำเนินการใช้ระยะเวลา จำนวน 7 วัน

ประเด็นที่ 2 การดำเนินการเกี่ยวกับการให้บริการประชาชน

เรื่องที่ 1 กรณีการดำเนินการเกี่ยวกับการออกเอกสารรับรองความเกี่ยวพันระหว่างหนังสือเดินทาง

ผู้ร้องเรียนได้ยื่นคำร้องขอหนังสือเดินทางบุคคลทั่วไปแบบเร่งด่วนต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และได้รับหนังสือเดินทางภายในวันนั้น แต่เมื่อผู้ร้องเรียนตรวจสอบความถูกต้องปรากฏว่า หนังสือเดินทางดังกล่าวไม่มีลายมือชื่อของผู้ร้องเรียน ซึ่งเป็นผู้ถือหนังสือเดินทาง เจ้าหน้าที่จึงทำลายหนังสือเดินทางดังกล่าว และจัดทำหนังสือเดินทางเล่มใหม่ให้แก่ผู้ร้องเรียนในวันนั้น หลังจากนั้นประมาณเกือบ 2 ปี ผู้ร้องเรียนซึ่งขณะนั้นเป็นนักศึกษาของมหาวิทยาลัยในต่างประเทศและอยู่ระหว่างการศึกษาทางไกล ผ่านระบบเครือข่ายอินเทอร์เน็ต ในประเทศไทย ได้รับแจ้งจากทางมหาวิทยาลัยว่า ประเทศที่ผู้ร้องเรียนศึกษาอยู่ได้อนุญาตให้นักศึกษาต่างชาติเดินทางไปศึกษาต่อที่ประเทศดังกล่าวได้แล้วภายหลังสถานการณ์การแพร่ระบาดของโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 คลี่คลายลง จึงขอให้นักศึกษาต่างชาติรีบเดินทางไปศึกษาต่อและเตรียมสอบปลายภาคเรียนที่ประเทศดังกล่าวโดยด่วน ผู้ร้องเรียนจึงได้ยื่นคำขอรับการตรวจลงตรา (VISA) สำหรับผู้ที่เข้าศึกษาต่อต่างประเทศในระยะยาวที่สถานเอกอัครราชทูตประเทศดังกล่าวและได้รับเล่มหนังสือเดินทาง ซึ่งได้รับการตรวจลงตราเป็นที่เรียบร้อย ต่อมาผู้ร้องเรียนได้ไปติดต่อเช็กอินที่เคาน์เตอร์สายการบิน ทำอากาศยานนานาชาติสุวรรณภูมิ เพื่อจะเดินทางไปศึกษาต่อที่ประเทศดังกล่าว แต่เจ้าหน้าที่แจ้งว่า หนังสือเดินทางของผู้ร้องเรียนมีสถานะถูกยกเลิก ผู้ร้องเรียนและบิดาของผู้ร้องเรียนจึงเดินทางไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อสอบถามเกี่ยวกับปัญหาที่เกิดขึ้น ซึ่งจากการตรวจสอบปรากฏว่า มีการยกเลิกหนังสือเดินทางโดยผิดพลาด จากที่จะต้องยกเลิกหนังสือเดินทางซึ่งถูกทำลายไปแล้ว กลับมีการยกเลิกหนังสือเดินทางเล่มล่าสุดแทน บิดาของผู้ร้องเรียนจึงได้ยื่นคำร้องขอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องออกหนังสือเดินทางเล่มใหม่และชดเชยค่าเสียหายให้แก่ผู้ร้องเรียน เจ้าหน้าที่จึงออกหนังสือเดินทางเล่มใหม่ให้แก่ผู้ร้องเรียน โดยมีการบันทึกรายการ (endorsement) เกี่ยวกับการรับรองหนังสือเดินทางเล่มล่าสุด

ที่ได้มีการยกเลิกไปแล้ว ซึ่งมีการตรวจลงตราจากสถานเอกอัครราชทูตประเทศดังกล่าวไว้ และมีการจัดทำเอกสารรับรองประวัติการทำหนังสือเดินทางของผู้ร้องเรียน (Record of Passport) รวมทั้งคืนหนังสือเดินทางเล่มล่าสุดที่ได้มีการยกเลิกไปแล้วให้แก่ผู้ร้องเรียน อย่างไรก็ตาม ในการทำหนังสือเดินทางเล่มใหม่ เจ้าหน้าที่ไม่ได้ถ่ายรูปผู้ร้องเรียนประกอบการทำหนังสือเดินทาง แต่กลับใช้รูปถ่ายเดียวกับรูปถ่ายในหนังสือเดินทางเล่มล่าสุดที่ได้ยกเลิกไปแล้วซึ่งนำมาจากฐานข้อมูลในระบบคอมพิวเตอร์แทน ซึ่งผู้ร้องเรียนเข้าใจว่าไม่น่าจะเกิดปัญหาใด ๆ ขึ้นแล้ว ผู้ร้องเรียนจึงออกเดินทางไปยังต่างประเทศ แต่ปรากฏว่าเมื่อไปถึงสนามบินปลายทาง เจ้าหน้าที่ด่านตรวจคนเข้าเมืองเกิดข้อสงสัยเกี่ยวกับหนังสือเดินทางของผู้ร้องเรียน จึงสอบสวนผู้ร้องเรียนว่า เหตุใดรูปถ่ายของผู้ร้องเรียนในหนังสือเดินทางเล่มล่าสุดที่ได้ยกเลิกไปแล้ว ซึ่งมีการตรวจลงตราจากประเทศดังกล่าว กับหนังสือเดินทางเล่มปัจจุบัน จึงเป็นรูปถ่ายเดียวกัน ทั้งที่ระยะเวลาในการออกหนังสือเดินทางดังกล่าวต่างกันถึง 2 ปี และแม้ว่าผู้ร้องเรียนจะแสดงเอกสารรับรองประวัติการทำหนังสือเดินทางและเขียนบันทึกรายงานเกี่ยวกับเรื่องดังกล่าวต่อเจ้าหน้าที่ด่านตรวจคนเข้าเมือง ก็เป็นเวลาหลายชั่วโมง กว่าที่เจ้าหน้าที่จะอนุญาตให้ผู้ร้องเรียนเดินทางเข้าประเทศ และนับตั้งแต่วันนั้นเป็นต้นมา เมื่อผู้ร้องเรียนจะต้องติดต่อกับหน่วยงานใด ๆ ในประเทศดังกล่าว ที่จะต้องมีการแสดงหนังสือเดินทาง เจ้าหน้าที่จะต้องมีการสอบสวนเกี่ยวกับกรณีดังกล่าว และผู้ร้องเรียนจะต้องเขียนคำให้การอธิบายถึงสาเหตุที่เกิดขึ้นทุกครั้ง ผู้ร้องเรียนจึงจะสามารถดำเนินการต่าง ๆ ได้ โดยปัจจุบัน เจ้าหน้าที่หน่วยบริหารกำกับดูแลคนเข้า - ออก ของประเทศดังกล่าว ได้อนุโลมให้ผู้ร้องเรียนสามารถใช้ใบอนุญาตพำนักอาศัยไปพลางก่อนได้ แต่มีข้อแนะนำให้ผู้ร้องเรียนติดต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอให้ออกหนังสือรับรองอย่างเป็นทางการ โดยอธิบายรายละเอียดเกี่ยวกับความเกี่ยวพันของหนังสือเดินทางของผู้ร้องเรียน รวมทั้งสาเหตุของปัญหาที่เกิดขึ้นเป็นภาษาอังกฤษ และแปลเป็นภาษาของประเทศดังกล่าว เพื่อนำไปยื่นแสดงประกอบหนังสือเดินทางของผู้ร้องเรียนต่อเจ้าหน้าที่ที่เกี่ยวข้องในการดำเนินการต่าง ๆ ต่อไป ต่อมาเมื่อผู้ร้องเรียนเดินทางกลับมาประเทศไทย ผู้ร้องเรียนได้โทรศัพท์ รวมทั้งส่งไปรษณีย์อิเล็กทรอนิกส์ติดต่อกับเจ้าหน้าที่

ที่เกี่ยวข้องเพื่อขอให้ออกเอกสารรับรองความเกี่ยวพันระหว่างหนังสือเดินทางของ ผู้ร้องเรียนทั้งสองฉบับให้แก่ผู้ร้องเรียน แต่จนถึงปัจจุบัน ผู้ร้องเรียนยังไม่ได้รับเอกสาร ดังกล่าวแต่อย่างใด โดยผู้ร้องเรียนมีกำหนดการที่จะเดินทางไปศึกษาต่อที่ประเทศดังกล่าว ในอีก 8 วัน นับจากวันที่ผู้ตรวจการแผ่นดินได้รับเรื่องร้องเรียนนี้ ผู้ร้องเรียนจึงขอ ความอนุเคราะห์ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินประสานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เร่งรัด ดำเนินการเกี่ยวกับกรณีดังกล่าวให้แล้วเสร็จก่อนวันที่ผู้ร้องเรียนจะต้องเดินทางไปศึกษา ต่างประเทศต่อไป

ผู้ตรวจการแผ่นดินได้พิจารณาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้วเห็นว่า กรณีตามคำร้องเรียนเป็นการขอให้ประสานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เร่งรัด ดำเนินการเกี่ยวกับการออกเอกสารรับรองความเกี่ยวพันระหว่างหนังสือเดินทางของผู้ร้องเรียน เล่มที่ได้รับการตรวจลงตราจากสถานเอกอัครราชทูต ซึ่งถูกยกเลิกโดยผิดพลาดกับ เล่มปัจจุบัน โดยรับรองนิติกรณ์เอกสาร รวมทั้งออกเอกสารรับรองประวัติการทำ หนังสือเดินทางของผู้ร้องเรียน และดำเนินการให้มีการแปลเอกสารดังกล่าวเป็นภาษาของ ประเทศที่ผู้ร้องเรียนไปศึกษาต่อ รวมทั้งดำเนินการประสานขอให้สถานเอกอัครราชทูต พิจารณารับรองเอกสารแบบด่วนเป็นกรณีพิเศษให้แก่ผู้ร้องเรียน ก่อนที่ผู้ร้องเรียน จะเดินทางไปศึกษาต่อที่ต่างประเทศ เพื่อแก้ไขปัญหาในการติดต่อกับหน่วยงานต่าง ๆ ให้แก่ผู้ร้องเรียน สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินโดยได้รับมอบหมายจากผู้ตรวจการแผ่นดิน ได้ประสานทางโทรศัพท์ไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้เร่งรัดดำเนินการเกี่ยวกับกรณี ดังกล่าวเร่งด่วนเป็นกรณีพิเศษให้แก่ผู้ร้องเรียน ก่อนวันที่ผู้ร้องเรียนจะเดินทางไปศึกษาต่อ ต่างประเทศ ซึ่งต่อมาหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการดังกล่าวแล้วเสร็จและส่งมอบ เอกสารทั้งหมดให้แก่ผู้ร้องเรียนก่อนวันที่จะเดินทาง ทั้งนี้ ผู้ร้องเรียนและบิดาของ ผู้ร้องเรียนขอขอบคุณผู้ตรวจการแผ่นดินและสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นอย่างสูงมา ณ โอกาสนี้

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินสามารถดำเนินการใช้ระยะเวลา จำนวน 8 วัน

เรื่องที่ 2 กรณีขอความอนุเคราะห์ให้ประสานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้ ิบบุตรชายของผู้ร้องเรียนเข้าเรียน โดยไม่ต้องใช้หนังสือรับรองการเข้าเรียนที่ ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนเป็นหลักฐานในการสมัครเรียน

หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ประกาศรับสมัครนักเรียนระดับชั้นอนุบาล ประจำปีการศึกษา 2567 ลงในเว็บไซต์ โดยไม่ได้มีการระบุว่า กรณีมีผู้สมัครเรียนเกินจำนวนที่รับได้ จะคัดเลือก นักเรียนด้วยวิธีจับฉลาก รวมทั้งไม่ได้ระบุถึงการเปลี่ยนแปลงระดับชั้นเรียนที่เปิดการเรียน การสอน ต่อมาผู้ร้องเรียนได้พาบุตรชายของผู้ร้องเรียนไปสมัครเรียนในระดับชั้นอนุบาล และได้ชำระค่าสมาชิกให้แก่สมาคมผู้ปกครองและครูเรียบร้อยแล้ว โดยหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ไม่ได้มีการทักท้วงหรือแจ้งข้อมูลใด ๆ แก่ผู้ร้องเรียน หลังจากนั้นหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ได้โพสต์ข้อความลงในเว็บไซต์เพื่อแจ้งให้ผู้ปกครองพร้อมด้วยผู้สมัครเรียนในระดับชั้น อนุบาล มาจับฉลากเพื่อลุ้นสิทธิการเข้าเรียนในระดับชั้นดังกล่าว ผู้ร้องเรียนจึงโทรศัพท์ สอบถามข้อมูลดังกล่าวจากหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แต่ไม่ได้ข้อมูลรายละเอียดที่ชัดเจน และแจ้งว่าบุตรชายของผู้ร้องเรียนจะต้องจับฉลากเพื่อลุ้นสิทธิการเข้าเรียน แต่หากจับฉลาก ไม่ได้ ก็ให้มาสมัครเรียนอีกครั้งในปีหน้า อย่างไรก็ตาม ผู้ร้องเรียนเกรงว่าหากบุตรชายของ ผู้ร้องเรียนไม่สามารถเข้าเรียนที่โรงเรียนได้และโรงเรียนอื่นได้ปีรับสมัครเรียนไปก่อนหน้า นั้นแล้ว บุตรชายของผู้ร้องเรียนอาจจะไม่ได้เข้าเรียนในปีการศึกษานี้ แต่หากบุตรชายของ ผู้ร้องเรียนเข้าเรียนที่โรงเรียนได้ จะเกิดความสะดวกแก่ผู้ปกครองซึ่งเป็นผู้สูงอายุในการ เดินทางไปรับส่งบุตรชายของผู้ร้องเรียนไปโรงเรียนเนื่องจากโรงเรียนตั้งอยู่ใกล้ที่พักอาศัย ของผู้ร้องเรียน

ผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาข้อเท็จจริงและข้อกฎหมายที่เกี่ยวข้องแล้วเห็นว่า กรณีตามคำร้องเรียนดังกล่าวเป็นกรณีที่ผู้ร้องเรียนขอให้ประสานไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้รับบุตรชายของผู้ร้องเรียนเข้าเรียนในระดับชั้นอนุบาล โดยไม่ต้องใช้หนังสือรับรอง การเข้าเรียนที่ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียนเป็นหลักฐานในการสมัครเรียน สำนักงาน ผู้ตรวจการแผ่นดินโดยได้รับมอบหมายจากผู้ตรวจการแผ่นดินได้ประสานทางโทรศัพท์ ไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อขอความอนุเคราะห์ให้รับบุตรชายของผู้ร้องเรียนเข้าเรียน

ในระดับชั้นอนุบาล โดยไม่ต้องใช้หนังสือรับรองการเข้าเรียนที่ศูนย์พัฒนาเด็กก่อนวัยเรียน เป็นหลักฐานในการสมัครเรียน ซึ่งต่อมาหลังจากที่ผู้ร้องเรียนพบบุตรชายมาสมัครเรียน ที่หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และบุตรชายของผู้ร้องเรียนเข้าเรียนในระดับชั้นอนุบาล เป็นที่ เรียบร้อยแล้ว

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินสามารถดำเนินการใช้ระยะเวลา จำนวน 6 วัน

ประเด็นที่ 3 การดำเนินการเกี่ยวกับด้านเศรษฐกิจ การเงิน การคลัง

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 มีประชาชนที่ได้รับความเดือดร้อนจากการยื่นแบบ ภาษีเงินได้บุคคลธรรมดาและขอคืนภาษีผ่านทางอินเทอร์เน็ต แต่ยังไม่ได้รับการพิจารณา คืนภาษี ร้องเรียนมายังสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินจำนวนหลายราย สำนักงานผู้ตรวจการ แผ่นดินโดยได้รับมอบหมายจากผู้ตรวจการแผ่นดินจึงเร่งแก้ไขปัญหาความเดือดร้อน ประสานทางโทรศัพท์ไปยังหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เพื่อขอร่วมมือและเร่งรัดการดำเนินการ พิจารณาคืนภาษี ซึ่งต่อมาหน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการพิจารณาคืนภาษีให้แก่ ผู้ร้องเรียนเรียบร้อยแล้ว นอกจากนี้ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินยังได้แก้ไขปัญห ความเดือดร้อนด้านเศรษฐกิจ การเงิน การคลัง อย่างเร่งด่วน ในหลายเรื่อง อาทิ กรณี หน่วยงานที่เกี่ยวข้องไม่ดำเนินการเบิกจ่ายเงินค่าก่อสร้าง ไม่จ่ายเงินค่าตอบแทน ซึ่งคำนวณจ่ายเป็นร้อยละของยอดขายหลังหักค่าใช้จ่ายให้แก่ผู้ร้องเรียน ไม่คืนเงินค่ามัดจำ เช่าพื้นที่เพื่อขายสินค้าโดยอ้างว่า ผู้ร้องเรียนผิดสัญญา และกรณีไม่พิจารณาอนุมัติสิทธิ ที่จะได้รับประโยชน์ทดแทนกรณีคลอดบุตรให้แก่ผู้ร้องเรียน เป็นต้น

2.5 ผลการดำเนินงานแก้ไขความเดือดร้อนเชิงระบบโดยผู้ตรวจการแผ่นดิน (Ombudsman’ Systemic and Own Motion Investigation)

จากเจตนารมณ์ของรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 และพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 ที่ให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีภารกิจสำคัญในการแก้ไขปัญหา “เรื่องเชิงระบบ” (การเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีการปรับปรุงกฎหมาย กฎ หรือคำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติใด ๆ บรรดาที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน หรือเป็นภาระแก่ประชาชนโดยไม่จำเป็นหรือเกินสมควรแก่เหตุ) และ “การหยิบยก” เรื่องที่ประชาชนได้รับความเดือดร้อนขึ้นพิจารณาได้เองโดยไม่จำเป็นต้องมีผู้ร้องเรียน (พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 มาตรา 32 “เมื่อความปรากฏต่อผู้ตรวจการแผ่นดินไม่ว่าทางใด ไม่ว่าจะมิผู้แจ้งหรือผู้ร้องเรียนหรือไม่ก็ตาม...”)

ดังนั้น ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงนิยาม “เรื่องเชิงระบบ” ไว้ว่า เรื่องที่ผู้ตรวจการแผ่นดินแก้ไขปัญหามีผลกระทบต่อประชาชนส่วนรวม โดยสามารถแก้ปัญหของคนอื่น ๆ ที่ไม่ใช่ผู้ร้องเรียนได้ไปพร้อม ๆ กันด้วย มุ่งเน้นการเสนอแนะปรับปรุงกฎหมาย กฎ หรือคำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใด ๆ เพื่อลดภาระที่เกิดขึ้นแก่ประชาชนโดยไม่จำเป็น

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ผู้ตรวจการแผ่นดินได้แก้ไขปัญหารื่องร้องเรียนเชิงระบบ โดยการศึกษาปัญหาเชิงโครงสร้างของปัญหา เพื่อป้องกันมิให้เกิดการร้องเรียนหรือแก้ไขปัญหารื่องร้องเรียนเชิงระบบเพื่อลดความซ้ำซ้อนในการร้องเรียนในประเด็นปัญหาเดิม โดยมีตัวอย่างผลดำเนินการ ดังนี้

เรื่องที่ 1 โครงการบูรณาการเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินเชิงระบบบนพื้นที่เกาะช้าง

สืบเนื่องจากผู้ตรวจการแผ่นดินได้รับ
เรื่องร้องเรียนจากประชาชนในพื้นที่เกาะช้างเกี่ยวกับ
ปัญหาการประกาศเขตที่ดินของรัฐทับที่อยู่อาศัย
และที่ดินทำกินของประชาชนในพื้นที่ตำบลเกาะช้าง

รายละเอียด
เรื่องร้องเรียน

และตำบลเกาะช้างใต้ อำเภอเกาะช้าง จังหวัดตราด ซึ่งเป็นผลให้ไม่สามารถขออนุญาต
เอกสารสิทธิในที่ดินหรือเข้าทำประโยชน์ในที่ดินดังกล่าวได้ และบางรายถูกหน่วยงานของรัฐ
จับกุมดำเนินคดีตามกฎหมาย ทั้งที่มีหลักฐานซึ่งยืนยันได้ว่าได้อยู่อาศัยและทำประโยชน์
ในที่ดินมาก่อนการประกาศเป็นที่ดินของรัฐ เช่น หลักฐานการแจ้งการครอบครอง (ส.ค. 1)
หลักฐานการชำระภาษีบำรุงท้องที่ (ภ.บ.ท. 5, ภ.บ.ท. 6) หลักฐานการขอเลขที่บ้าน ฯลฯ
และอยู่ระหว่างการตรวจสอบและพิสูจน์สิทธิการครอบครองที่ดินตามขั้นตอนของกฎหมาย
นอกจากนี้ ยังมีประเด็นกรณีเอกสารการครอบครอง (ส.ค. 1) ที่มีด้านหนึ่งด้านใดหรือหลาย
ด้านจดที่เขาหรือภูเขา เมื่อนำไปยื่นขออนุญาตหนังสือรับรองการทำประโยชน์ (น.ส. 3 หรือ
น.ส. 3 ก) หรือเอกสารโฉนดที่ดิน จะถูกตัดระยะให้เหลือเท่าที่ระยะระบุไว้ในหลักฐาน
ส.ค. 1 ตามระเบียบของคณะกรรมการจัดที่ดินแห่งชาติ ฉบับที่ 12 (พ.ศ. 2532) ว่าด้วย
เงื่อนไขการออกโฉนดที่ดินหรือหนังสือรับรองการทำประโยชน์

ปัญหาต่าง ๆ เหล่านี้ ได้ส่งผลกระทบต่อการใช้ชีวิตของประชาชนในพื้นที่
เกาะช้างมาเป็นเวลานานกว่า 30 ปี และมีจำนวนผู้ได้รับผลกระทบมากกว่า 1,000 ราย
และในปีงบประมาณ พ.ศ. 2564 สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินจึงอนุมัติให้ดำเนินงาน
“โครงการบูรณาการเพื่อแก้ไขปัญหาที่ดินเชิงระบบบนพื้นที่เกาะช้าง” เพื่อหาแนวทาง
แก้ไขปัญหาเชิงระบบและเสริมสร้างความมั่นคงในพื้นที่ ตามยุทธศาสตร์ชาติระยะ 20 ปี
(พ.ศ. 2561 - 2580) และแผนยุทธศาสตร์สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินที่กำหนดวิสัยทัศน์
ให้ผู้ตรวจการแผ่นดิน “เป็นกลไกหลักในการตรวจสอบการใช้อำนาจอรัฐเพื่อความเป็นธรรม
ของแผ่นดิน” ซึ่งเป็นบทบาทอำนาจหน้าที่ที่สำคัญของผู้ตรวจการแผ่นดินในการตรวจสอบ
และแก้ไขปัญหาและเสริมสร้างความเป็นธรรมให้กับทุกภาคส่วน โดยสำนักงานผู้ตรวจการ

แผ่นดินได้ลงพื้นที่แสวงหาข้อเท็จจริงและประชุมหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อหาแนวทางการแก้ไขปัญหาคความเดือดร้อนให้กับประชาชนในพื้นที่เกาะช้างตั้งแต่ปี พ.ศ. 2562 อย่างต่อเนื่อง โดยแยกพิจารณาเป็นกลุ่ม ๆ ดังนี้ 1) กลุ่มประชาชนที่มีเอกสารแสดงสิทธิในที่ดิน (ส.ค. 1) 2) กลุ่มประชาชนที่ครอบครองทำประโยชน์มาก่อนประมวลกฎหมายที่ดินใช้บังคับ (พ.ศ. 2497) แต่ไม่มีเอกสารแสดงสิทธิในที่ดิน (ส.ค. 1) 3) กลุ่มประชาชนที่ครอบครองภายหลังการประกาศกำหนดเขตที่ดินของรัฐ พร้อมเสนอแนะให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องพิจารณาดำเนินการแก้ไขปัญหาที่ดินบนพื้นที่เกาะช้าง จังหวัดตราด ให้แล้วเสร็จโดยเร็ว

เรื่องที่ 2 โครงการศึกษาปัญหาคความเดือดร้อนของประชาชนกลุ่มเปราะบางในการเข้าถึงสิทธิรักษาพยาบาล ศึกษากรณีกลุ่มเปราะบางที่มีความเสี่ยงสูงกว่าบุคคลทั่วไปในกลุ่มผู้สูงอายุ ผู้ทุพพลภาพ และผู้ป่วยติดเตียงในกรุงเทพมหานคร

ปัจจุบันประชากรกลุ่มเปราะบางในประเทศไทย โดยเฉพาะกลุ่มที่มีความเสี่ยงสูงกว่าบุคคลทั่วไปในกลุ่มผู้สูงอายุ กลุ่มทุพพลภาพ และผู้ป่วยติดเตียง เป็นผู้ที่มีความเสี่ยงสูงที่จะได้รับความเจ็บป่วยหรือได้รับอันตรายทางด้านสุขภาพ ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงได้ลงพื้นที่กรุงเทพมหานคร และประชุมหารือร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อเป็นต้นแบบในการแก้ไขปัญหา โดยรับทราบข้อมูลและสภาพปัญหาต่าง ๆ เกี่ยวกับความแตกต่างของการกำหนดค่านิยามและประเภทของประชากรกลุ่มเปราะบาง งบประมาณ ประชากรแฝงและชุมชนแฝง การส่งต่อผู้ป่วย เชิงโครงสร้างของระบบสุขภาพ การประชาสัมพันธ์ให้ผู้ป่วยทราบถึงการให้บริการของสถานพยาบาลและความพร้อมของสถานพยาบาลในการปรับใช้เทคโนโลยีตามโครงการต่าง ๆ คนไทยไร้สิทธิและชาวต่างชาติที่ถูกทอดทิ้ง ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงมีการเสนอให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องร่วมกันกำหนดนิยาม และจัดให้มียุทธศาสตร์หรือกลยุทธ์ในระดับเขตและพื้นที่ในกรุงเทพมหานคร โดยสร้างกลไกการประสานงานร่วมกันของ 5 ภาคส่วน ระหว่างสำนักงานเขต โรงพยาบาล ศูนย์บริการสาธารณสุข คลินิกชุมชนอบอุ่น และภาคประชาชน เชื่อมโยงระบบข้อมูล

และฐานข้อมูลเกี่ยวกับประชากรกลุ่มเปราะบางในเขตกรุงเทพมหานครทั้ง 50 เขต พร้อมจัดทำแผนงานบูรณาการร่วมกันของกรุงเทพมหานครและหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการดูแลกลุ่มเปราะบางในแต่ละกลุ่ม เพื่อจัดให้มีมาตรการในการช่วยเหลือ ดูแล และ ค้นหากกลุ่มเปราะบางและประชากรแฝงที่ยังเข้าไม่ถึงสิทธิรักษาพยาบาลในเชิงรุก ขยายสิทธิ และสวัสดิการประการต่าง ๆ ให้สอดคล้องกับสภาวะปัจจุบัน กำหนดหลักเกณฑ์ กลไก ที่ชัดเจน และกำกับควบคุมมาตรฐานการส่งต่อผู้ป่วยที่เกินศักยภาพของหน่วยบริการ สาธารณสุขปฐมภูมิไปยังสถานพยาบาลระดับทุติยภูมิ ตติยภูมิ รวมถึงประชาสัมพันธ์ให้ ประชาชนได้รับทราบอย่างทั่วถึง พัฒนาหน่วยบริการสุขภาพและสถานพยาบาลให้มีปริมาณ เพียงพอและมีประสิทธิภาพ ตลอดจนทบทวนการจัดสรรงบประมาณและการจัดอัตรากำลัง ให้มีความเหมาะสม รวมทั้งพิจารณาความเป็นไปได้ในการกำหนดเงื่อนไขในการดูแล รักษาพยาบาลแก่คนไทยไร้สิทธิ และชาวต่างชาติที่ถูกทอดทิ้ง

เรื่องที่ 3 โครงการศึกษาปัญหาการณักรมโรงงานอุตสาหกรรมอนุญาตให้ขยาย โรงงานจำพวกที่ 3 ที่ใช้ประโยชน์ในที่ดินมาก่อนผังเมืองรวมใช้บังคับ

ปัญหาที่สำคัญประการหนึ่งที่เกิดขึ้นจากการขยาย โรงงานจำพวกที่ 3 คือ ปัญหาด้านผังเมืองดังจะเห็นได้จาก การที่สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้รับเรื่องร้องเรียน ที่เกี่ยวข้องกับการขยายโรงงานจำพวกที่ 3 โดยเป็น

การร้องเรียนว่า กรมโรงงานอุตสาหกรรมออกใบอนุญาตขยายโรงงานให้กับบริษัทแห่งหนึ่ง โดยไม่เป็นไปตามระเบียบและกฎหมายที่เกี่ยวข้อง เนื่องด้วยบริษัทดังกล่าวได้ประกอบ กิจกรรมในพื้นที่ก่อนที่จะมีการประกาศบังคับใช้กฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวม ต่อมา บริษัทได้ขออนุญาตขยายโรงงานหรือขยายกำลังแรงม้าเครื่องจักรโรงงาน โดยใช้พื้นที่บริเวณ โรงงานที่ได้รับอนุญาตไว้เดิม จึงทำให้เกิดประเด็นปัญหาว่า กรณีที่โรงงานตั้งขึ้นก่อนที่จะ มีการประกาศกฎกระทรวงให้ใช้บังคับผังเมืองรวมในจังหวัดนั้น เมื่อจะขยายโรงงานหรือ ขยายกำลังแรงม้าเครื่องจักรโรงงานจะต้องดำเนินการขออนุญาตหรืออยู่ในบังคับของ

พระราชบัญญัติการผังเมือง พ.ศ. 2562 หรือไม่ อย่างไร และหากต้องการขยายโรงงานหรือขยายกำลังแรงม้าเครื่องจักรโรงงานในภายหลังจะดำเนินการได้หรือไม่ อย่างไร นอกจากนี้ตามคำร้องเรียนดังกล่าวยังมีประเด็นปัญหาที่จะต้องพิจารณาเกี่ยวกับแนวปฏิบัติของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องว่ามีความสอดคล้องกันหรือไม่ประการใด เนื่องจากการพิจารณาอนุญาตให้ขยายโรงงานเป็นอำนาจหน้าที่ของกรมโรงงานอุตสาหกรรมหรือสำนักงานอุตสาหกรรมจังหวัด แล้วแต่กรณี โดยจะเป็นการพิจารณาภายใต้หลักเกณฑ์ของพระราชบัญญัติการผังเมือง แต่หากโรงงานดังกล่าวตั้งอยู่ในเขตผังเมืองรวมก็จะอยู่ในอำนาจหน้าที่ของกรมโยธาธิการและผังเมืองหรือสำนักงานโยธาธิการและผังเมืองจังหวัด แล้วแต่กรณี โดยจะเป็นการพิจารณาภายใต้หลักเกณฑ์ของพระราชบัญญัติการผังเมือง ซึ่งจากการดำเนินการตามคำร้องเรียนพบว่า ทั้งสองหน่วยงานมีแนวความคิดที่ไม่ได้เป็นไปในแนวทางเดียวกัน ดังนั้น การศึกษาในครั้งนี้ จึงมุ่งที่จะศึกษาขั้นตอนการขออนุญาตประกอบกิจการโรงงาน และการขออนุญาตขยายโรงงานหรือขยายกำลังแรงม้าเครื่องจักรโรงงานจำพวกที่ 3 ภายใต้หลักเกณฑ์ตามพระราชบัญญัติโรงงาน การพิจารณาเรื่องการขยายโรงงานจำพวกที่ 3 ตามหลักเกณฑ์ของพระราชบัญญัติการผังเมือง พร้อมทั้งศึกษาปัญหาที่อาจเกิดจากขั้นตอนการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง รวมถึงปัญหาความขัดกันที่อาจเกิดขึ้นจากการใช้กฎหมายที่เกี่ยวข้องหลายฉบับ

เรื่องที่ 4 การแก้ไขปัญหาการจ่ายค่าจัดการศพที่ตกค้าง กรณีเสียชีวิตจากเหตุการณความไม่สงบในจังหวัดชายแดนภาคใต้

ผู้ร้องเรียนได้ร้องเรียนว่า สามีของผู้ร้องเรียนเสียชีวิตจากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่จังหวัดชายแดนภาคใต้เมื่อวันที่ 27 พฤษภาคม 2554 และคณะกรรมการ 3 ฝ่ายรับรองแล้วว่าเกิดจากเหตุการณ์ความไม่สงบ โดยผู้ร้องเรียนได้ยื่นเรื่องขอรับการช่วยเหลือเยียวยาต่ออำเภอแห่งหนึ่งในพื้นที่ในการนี้รวมถึงเงินช่วยเหลือค่าจัดการศพ (หัวหน้าครอบครัวเสียชีวิต) ซึ่งต้องเบิกจ่ายจาก

รายละเอียด
เรื่องร้องเรียน

กรมแห่งหนึ่ง แต่ผู้ร้องเรียนไม่ได้รับเงินค่าจัดการศพ เนื่องจากเลยกำหนดระยะเวลา 3 เดือน นับแต่วันเกิดภัย ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงประชุมร่วมกับหน่วยงานที่รับผิดชอบในพื้นที่จังหวัด ชายแดนภาคใต้ และกรมส่วนกลางที่เกี่ยวข้อง พบว่าในช่วงปี พ.ศ. 2554 สถานการณ์ ความไม่สงบมีความรุนแรงรายวัน จึงมีการตกลงการช่วยเหลือ ภายหลังทราบว่ามีการซื้อ ที่ตกค้างยังไม่ได้รับค่าจัดการศพจำนวน 309 ราย ดังนั้น เพื่อหาแนวทางช่วยเหลือ ผู้ตรวจการ แผ่นดินจึงขอให้เร่งรัดช่วยเหลือรายที่ตกค้างดังกล่าว โดยควรเสนอขอใช้งบกลาง รายการ เงินสำรองจ่ายเพื่อกรณีฉุกเฉินหรือจำเป็น เนื่องจากใช้งบประมาณไม่สูงมาก

เรื่องที่ 5 การแก้ไขปัญหาน้ำท่วมขังถนนแฉ่งวัฒนะและถนนศรีนครินทร์ ตามแนว โครงการก่อสร้างรถไฟฟ้าสายสีชมพู และสายสีเหลือง

เนื่องด้วยสภาพภูมิอากาศโลกที่เปลี่ยนแปลงไป และสภาพภูมิประเทศของกรุงเทพมหานครมีลักษณะ ทางกายภาพเป็นเหมือนแอ่งรับน้ำ ประกอบกับในช่วงที่ มีโครงการก่อสร้างรถไฟฟ้าทำให้เกิดข้อจำกัดและปัญหา

อุปสรรคในการระบายน้ำฝน เมื่อเกิดสถานการณ์ฝนตกหนักจึงทำให้ถนนแฉ่งวัฒนะ และถนนศรีนครินทร์ตามแนวโครงการก่อสร้างรถไฟฟ้ามีระดับน้ำตามแนวถนนสูง จนทำให้ รถไม่สามารถสัญจรได้ ผู้ตรวจการแผ่นดินได้ดำเนินการแสวงหาข้อเท็จจริง โดยได้ทำการ ศึกษาและวิเคราะห์ข้อมูลจากข้อเท็จจริงที่ได้รับในรูปแบบต่าง ๆ และพบว่าถนนแฉ่งวัฒนะ และถนนศรีนครินทร์ ยังคงมีปัญหาและอุปสรรคหลายประการที่ส่งผลกระทบต่อประสิทธิภาพและ ประสิทธิภาพของการระบายน้ำในบริเวณดังกล่าว จึงนำไปสู่การมีข้อเสนอแนะเพื่อให้หน่วยงาน ที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการแก้ไขปัญหาอย่างเป็นระบบและเป็นรูปธรรมต่อไป

เรื่องที่ 6 ปัญหาและผลกระทบของโครงการก่อสร้างเขื่อนसानะคามของ สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาว (สปป.ลาว) ซึ่งกั้นแม่น้ำโขงสายประธาน ที่อาจ ส่งผลกระทบต่อประเทศไทย

สาธารณรัฐประชาธิปไตยประชาชนลาวมีโครงการ
ก่อสร้างเขื่อนसानะคาม ซึ่งเป็นโครงการเขื่อนกั้นแม่น้ำโขง
สายประธานแห่งที่ 6 เพื่อผลิตไฟฟ้าบริเวณแม่น้ำโขง
ตอนล่าง โดยถูกออกแบบเป็นเขื่อนแบบน้ำไหลผ่าน
เพื่อผลิตไฟฟ้าต่อเนื่องตลอดทั้งปี โรงไฟฟ้าบนตัวเขื่อนมีความยาวประมาณ 350 เมตร
สูง 58 เมตร ติดตั้งกังหันผลิตไฟฟ้า 12 ตัว แต่ละตัวมีกำลังการผลิต 57 เมกะวัตต์ รวมเป็น
684 เมกะวัตต์ โดยมีบริษัทจากประเทศจีนได้รับสิทธิให้เป็นผู้พัฒนาโครงการนี้ด้วยต้นทุน
ประมาณ 6.6 หมื่นล้านบาท และเนื่องจากเขื่อนसानะคามจะสร้างกั้นแม่น้ำโขง ซึ่งมีระยะห่าง
จากชายแดนไทย-ลาว บริเวณตำบลปากทม อำเภอเชียงคาน จังหวัดเลย ประมาณ 2 กิโลเมตร
ประเทศไทยจึงเป็นประเทศที่อาจจะได้รับผลกระทบจากการสร้างเขื่อนसानะคามอย่างมาก
โดยเฉพาะผลกระทบที่เกิดจากการกักเก็บน้ำของเขื่อนที่จะส่งผลให้ระดับน้ำในพื้นที่
ท้ายเขื่อนลดลงอย่างรวดเร็ว และอาจส่งผลกระทบด้านต่าง ๆ เช่น ความผันผวนของ
การไหลของน้ำ ทรัพยากรธรรมชาติในแม่น้ำโขง รวมถึงการประกอบอาชีพของประชาชน
เป็นเหตุให้ประชาชนในอำเภอเชียงคาน ประชาชนที่อาศัยอยู่ริมฝั่งแม่น้ำโขงและหน่วยงาน
ของรัฐเกี่ยวข้องมีข้อกังวลถึงผลกระทบที่อาจจะเกิดขึ้นกับประเทศไทยในด้านต่าง ๆ อาทิ
ผลกระทบด้านความมั่นคง ผลกระทบทางด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ผลกระทบ
ด้านเศรษฐกิจและสังคม และผลกระทบต่อวัฒนธรรมและวิถีชีวิตของประชาชนชาวไทย
ที่อาศัยอยู่ริมฝั่งแม่น้ำโขง ทั้งที่มิได้มีปัญหการขาดแคลนพลังงานไฟฟ้าแต่อย่างใด
ผู้ตรวจการแผ่นดินได้หยิบยกปัญหาและผลกระทบของโครงการดังกล่าวพร้อมได้ลงพื้นที่
ร่วมประชุมหารือเพื่อรับฟังข้อเท็จจริง ความเห็นเกี่ยวกับปัญหาและผลกระทบของโครงการ
ก่อสร้างเขื่อนसानะคาม โดยมีข้อเสนอแนะให้หน่วยงานที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการแก้ไขปัญหา
อย่างเป็นระบบและเป็นรูปธรรมต่อไป

รายละเอียด
เรื่องร้องเรียน

เรื่องที่ 7 การจัดทำมาตรการป้องกันเหตุเพลิงไหม้อย่างยั่งยืน (อ้อมใหญ่ Model)

จากเหตุเพลิงไหม้โกดังเก็บน้ำมันเครื่อง บริเวณ ตำบลอ้อมใหญ่ อำเภอสามพราณ จังหวัดนครปฐม แม้ว่า จะสามารถระงับเหตุได้โดยไม่เกิดความเสียหายต่อชีวิต และร่างกาย แต่ผลกระทบจากเหตุเพลิงไหม้ดังกล่าว ก่อให้เกิดความเสียหายแก่ทรัพย์สินของประชาชน อีกทั้งคราบน้ำมันบางส่วนได้ไหลลงสู่ คลองอ้อมใหญ่ที่อยู่ด้านหลังก่อให้เกิดผลกระทบต่อสิ่งแวดล้อม จากเหตุดังกล่าวผู้ตรวจการ แผ่นดินเห็นว่า สมควรจะต้องจัดทำมาตรการป้องกันเหตุเพลิงไหม้อย่างยั่งยืนเพื่อเป็น ต้นแบบและแนวทางในการป้องกันและแก้ไขปัญหาเพลิงไหม้และอุบัติภัยอื่นที่อาจเกิดขึ้น จากโรงงานอุตสาหกรรมและสถานประกอบการ ผู้ตรวจการแผ่นดินได้ลงพื้นที่ตรวจสอบ ข้อเท็จจริงและประชุมร่วมกับจังหวัดนครปฐมและหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อหารือแนวทาง ในการจัดทำมาตรการป้องกันเหตุเพลิงไหม้ รวมถึงจัดประชุมร่วมกับหน่วยงานจากส่วนกลาง จนได้ข้อสรุปร่วมกันว่า ให้กำหนดมาตรการป้องกันเหตุเพลิงไหม้เป็นสามระยะ 1) มาตรการ ก่อนเกิดเหตุ 2) มาตรการระหว่างเกิดเหตุ และ 3) มาตรการหลังเกิดเหตุ พร้อมมีข้อเสนอแนะ ให้กระทรวงมหาดไทยพิจารณากำหนดให้มีการจัดตั้งคณะกรรมการระดับจังหวัดเพื่อ ทำหน้าที่ติดตามและตรวจสอบผลการดำเนินการตามมาตรการป้องกันเหตุเพลิงไหม้และ อุบัติภัยอย่างสม่ำเสมอ พิจารณาจัดทำ One Stop Service เพื่อเชื่อมโยงข้อมูลระหว่าง หน่วยงานที่เกี่ยวข้อง เช่น ข้อมูลเบื้องต้นของโรงงานหรือสถานประกอบการที่มีความเสี่ยง และขอให้พิจารณาจัดทำแนวปฏิบัติการรับมือและป้องกันเหตุเพลิงไหม้หรืออุบัติภัย อันเกิดจากโรงงานหรือสถานประกอบการที่อาจมีผลกระทบต่อชุมชนและสาธารณสุข ที่ครอบคลุมความเสี่ยงภัยที่อาจเกิดขึ้น เป็นต้น

รายละเอียด
เรื่องร้องเรียน

2.6 การติดตามผลการแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนของผู้ตรวจการแผ่นดิน

เรื่องที่ 1 กรณีศึกษาปัญหาและผลกระทบของการทำการประมงภายใต้กฎหมายประมง

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้ดำเนินการศึกษาปัญหาและผลกระทบของการทำการประมงภายใต้กฎหมายประมง และผู้ตรวจการแผ่นดินได้มีคำวินิจฉัยและข้อเสนอแนะไปยังหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง 9 หน่วยงาน เพื่อใช้เป็นข้อมูลประกอบการพิจารณาดำเนินการแก้ไขปัญหาการทำการประมงให้แก่ชาวประมง ซึ่งปัจจุบันหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้องได้ดำเนินการตามคำวินิจฉัยและข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดิน ดังนี้

1. ปัญหาและผลกระทบของการทำการประมงพาณิชย์ ตัวอย่างเช่น ปัญหาของการบังคับใช้กฎหมายประมงที่มีผลกระทบด้านเศรษฐกิจและสังคม โดยคณะอนุกรรมการปรับปรุงแก้ไขพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 และที่แก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2560 เห็นชอบร่างพระราชบัญญัติแก้ไขเพิ่มเติมพระราชกำหนดการประมง พ.ศ. 2558 พ.ศ. .... และสภาผู้แทนราษฎรได้พิจารณาลงมติรับหลักการ พร้อมแต่งตั้งคณะกรรมการวิสามัญเพื่อศึกษาร่างกฎหมาย เพื่อเสนอสภาผู้แทนราษฎรพิจารณาต่อไป และกรมประมงได้ดำเนินการโดยมีประกาศกรมประมง เรื่อง กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการติดตั้งระบบติดตามเรือประมงและดูแลรักษาระบบติดตามเรือประมงของเรือประมงพาณิชย์ให้สามารถใช้งานได้ตลอดเวลา พ.ศ. 2566 มีผลบังคับใช้ตั้งแต่วันที่ 24 มกราคม 2567 ปัญหาการขาดแคลนแรงงานภาคประมง โดยกรมการจัดหางานได้ปรับลดการพิจารณาเอกสารการได้รับวัคซีนป้องกันโรคติดเชื้อไวรัสโคโรนา 2019 (COVID-19) และปรับลดขั้นตอนในการดำเนินการนำแรงงานต่างด้าวเข้ามาทำงานตาม MOU เพื่อเป็นการส่งเสริมการเข้ามาทำงานตามระบบ MOU

2. ปัญหาและผลกระทบการทำการประมงพื้นบ้าน ตัวอย่างเช่น ปัญหาความเสื่อมโทรมของทรัพยากรทางทะเล โดยกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นได้มีหนังสือด่วนที่สุด ที่ มท 0820.3/ว 4113 ลงวันที่ 5 ตุลาคม 2566 แจ้งขอความร่วมมือไปยังผู้ว่าราชการจังหวัด จำนวน 23 จังหวัด เพื่อแจ้งองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่มีพื้นที่ติดชายฝั่งทะเลพิจารณาดำเนินการตามข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดิน ปัญหาการให้ความช่วยเหลือด้านสินเชื่อแก่ชาวประมง โดยกรมประมงได้จัดทำโครงการสินเชื่อเพื่อเสริมสภาพคล่องผู้ประกอบการประมง ระยะที่ 2 และคณะรัฐมนตรีได้มีมติเห็นชอบ เมื่อวันที่ 1 พฤศจิกายน 2565 ระยะเวลาโครงการฯ ตั้งแต่ 1 พฤศจิกายน 2565 - 31 ตุลาคม 2573

เรื่องที่ 2 กรณีองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นไม่กำกับดูแลการใช้งบประมาณท้องถิ่นเกี่ยวกับการดำเนินโครงการก่อสร้างเสาไฟฟ้าประติมากรรมทำให้เกิดประโยชน์ ทำให้เสียโอกาสในการใช้งบประมาณเพื่อการสาธารณประโยชน์อื่นที่จำเป็น

เมื่อปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ผู้ตรวจการแผ่นดินได้มีคำวินิจฉัยและข้อเสนอแนะให้กระทรวงมหาดไทย กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กรมบัญชีกลาง และสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน ดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจ เพื่อให้เกิดมาตรการกำกับดูแลการใช้งบประมาณของ อปท. ในเรื่องจัดซื้อจัดจ้างโครงการก่อสร้างเสาไฟฟ้าประติมากรรมให้เกิดความคุ้มค่าและประโยชน์สูงสุดต่อรัฐและประชาชน โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 กระทรวงมหาดไทย กรมบัญชีกลาง สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน และกรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น ได้ปฏิบัติตามข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดิน และรายงานผลการสำรวจและรวบรวมข้อมูลโครงการก่อสร้างเสาไฟฟ้าประติมากรรมขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นให้สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินทราบ โดยเมื่อวันที่ 16 พฤศจิกายน 2566 (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567) กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่นรายงานผลการสำรวจและรวบรวมข้อมูลโครงการก่อสร้างเสาไฟฟ้าประติมากรรม

ขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ณ วันที่ 10 พฤศจิกายน 2566 ว่า มีจำนวนองค์กรปกครองส่วนท้องถิ่นที่ติดตั้งเสาไฟฟ้าประติมากรรม ทั้งสิ้น 221 องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น มีโครงการ จำนวน 425 โครงการ มีเสาไฟฟ้าประติมากรรม จำนวน 25,963 เสาไฟฟ้าประติมากรรม มีหลอดไฟ จำนวน 29,507 หลอดไฟ ใช้งบประมาณ ประมาณ 2,612,490,431 บาท

เรื่องที่ 3 กรณีกองทุนบำเหน็จบำนาญข้าราชการ (กบข.) ไม่พิจารณาจัดให้มีแผนการลงทุนที่สอดคล้องกับหลักศาสนาอิสลาม (หลักชะรีอะฮ์) เป็นเหตุให้ผู้ร้องเรียนและข้าราชการผู้นับถือศาสนาอิสลามได้รับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรม

สืบเนื่องจากการร้องเรียนของสมาชิก กบข. ที่นับถือศาสนาอิสลามว่า กบข. ไม่พิจารณาจัดให้มีแผนการลงทุนที่สอดคล้องกับหลักศาสนาอิสลาม (หลักชะรีอะฮ์) ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงมีข้อเสนอแนะให้

กบข. ดำเนินการสำรวจ ศึกษา และพิจารณา แนวทางจัดให้มีแผนการลงทุนตามหลักชะรีอะฮ์ที่สอดคล้องหลักศาสนาอิสลามที่มีแนวโน้มผลตอบแทนที่เหมาะสมโดยเร็ว โดย กบข. แจ้งต่อผู้ตรวจการแผ่นดินเมื่อวันที่ 30 ธันวาคม 2567 ว่าได้ดำเนินการสำรวจ ศึกษา พิจารณาแนวทางจัดให้มีแผนการลงทุนตามหลักชะรีอะฮ์ และได้ประกาศให้มีแผนการลงทุนตามหลักชะรีอะฮ์ของศาสนาอิสลามตามข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดินแล้ว โดยปัจจุบัน กบข. อยู่ระหว่างพิจารณากำหนดวันเริ่มต้นของแผนการลงทุนดังกล่าวที่เหมาะสมและแจ้งให้สมาชิก กบข. ทราบ เพื่อใช้สิทธิเลือกหรือเปลี่ยนแปลงแผนการลงทุนตามความประสงค์ต่อไป

เรื่องที่ 4 กรณีปัญหาการถือครองที่ดินของราษฎรบริเวณพื้นที่อุทยานแห่งชาติ ทับลาน

ผู้ตรวจการแผ่นดินได้มีคำวินิจฉัยและข้อเสนอแนะ
เมื่อวันที่ 6 สิงหาคม 2562 (ลงรายงานผู้ตรวจการแผ่นดิน
ประจำปี พ.ศ. 2562) ให้กระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและ
สิ่งแวดล้อมแก้ไขปรับปรุงแนวเขตอุทยานแห่งชาติ

ทับลานที่มีปัญหาการทับซ้อนกันของแนวเขตที่ดินของรัฐให้ถูกต้องตรงตามสภาพความเป็นจริง
โดยยึดถือแนวเขตปี พ.ศ. 2543 ที่ผ่านการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และดำเนินการ
ตราพระราชกฤษฎีกาแก้ไขปรับปรุงแนวเขตให้เกิดผลใช้บังคับในทางกฎหมาย จากนั้น
เมื่อเกิดความชัดเจนของแนวเขตที่ดินของรัฐแล้ว ให้ส่งมอบพื้นที่บริเวณดังกล่าวให้
สำนักงานการปฏิรูปที่ดินเพื่อเกษตรกรรม (ส.ป.ก.) ดำเนินการจัดที่ดินให้ประชาชน
เข้าอยู่อาศัยทำกินตามกฎหมายต่อไป เรื่องดังกล่าวได้มีการดำเนินการอย่างต่อเนื่อง
โดยล่าสุด กรมอุทยานแห่งชาติฯ ได้จัดให้มีการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสีย
ผ่าน 2 ช่องทาง ได้แก่ ทางเว็บไซต์ของกรมอุทยานแห่งชาติฯ และในพื้นที่ ทั้งในจังหวัดปราจีนบุรี
(วันที่ 4 กรกฎาคม 2567) ณ ที่ทำการอุทยานแห่งชาติทับลาน และจังหวัดนครราชสีมา
(วันที่ 5 กรกฎาคม 2567) ณ ศาลากลางจังหวัดนครราชสีมา ก่อนที่จะนำเสนอ
คณะกรรมการอุทยานแห่งชาติเพื่อประกอบการพิจารณา ทั้งนี้ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน
ได้มีหนังสือ ลงวันที่ 12 กรกฎาคม 2567 แจ้งข้อมูลและความเห็นต่อกรณีดังกล่าวไปยัง
นายกรัฐมนตรี รัฐมนตรีว่าการกระทรวงทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม (ในฐานะ
ประธานกรรมการอุทยานแห่งชาติ) อธิบดีกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช
และผู้อำนวยการสำนักงานคณะกรรมการนโยบายที่ดินแห่งชาติ เพื่อให้ทราบถึงข้อเท็จจริง
และความเห็นที่ครบถ้วนและรอบด้าน อันจะเป็นประโยชน์ต่อการกระบวนการรับฟังความคิดเห็น
และการพิจารณาแก้ไขปรับปรุงแนวเขตอุทยานแห่งชาติทับลานตามหน้าที่และอำนาจ
ต่อไปด้วยแล้ว

3.

ผลการดำเนินงานตามหน้าที่และอำนาจ
ในการเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญ
หรือศาลปกครอง กรณีปัญหา
เกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ

ในการปฏิบัติหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดินนั้น ผู้ตรวจการแผ่นดินอาจเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครองได้ ตามมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 การพิจารณาว่าผู้ตรวจการแผ่นดินจะต้องเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลใดนั้น ขึ้นอยู่กับวัตถุประสงค์แห่งการร้องเรียนว่ามีสถานะเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมาย หรือมีสถานะเป็นกฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดแล้วแต่กรณี ดังนี้

(1) กรณีบทบัญญัติแห่งกฎหมายมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ

ในกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินเห็นว่าบทบัญญัติแห่งกฎหมายใด มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ผู้ตรวจการแผ่นดินมีหน้าที่และอำนาจในการเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัยได้ ตามมาตรา 23 (1) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560

โดยคำว่า “บทบัญญัติแห่งกฎหมาย” หมายถึง กฎหมายที่ตราขึ้นโดยองค์กรที่ใช้อำนาจนิติบัญญัติตามกระบวนการที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ ไม่ว่าจะตราขึ้นโดยฝ่ายนิติบัญญัติหรือฝ่ายบริหารก็ตาม ได้แก่ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติ พระราชกำหนดที่ได้รับการอนุมัติจากรัฐสภาแล้วและประกาศคณะปฏิวัติฉบับที่มีค่าบังคับเทียบเท่ากับพระราชบัญญัติ

(2) กรณีกฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใด ของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย หากผู้ตรวจการแผ่นดินเห็นว่า กฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดของหน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย ผู้ตรวจการแผ่นดินมีหน้าที่และอำนาจในการเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลปกครองเพื่อพิจารณาวินิจฉัยได้ตามมาตรา 23 (2) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560

ในการพิจารณาวัตถุแห่งการร้องเรียนว่ามีสถานะเป็นกฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐหรือไม่ นั้น เนื่องจากพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 ไม่ได้กำหนดนิยามถ้อยคำดังกล่าวไว้ จึงต้องพิจารณาตามหลักเกณฑ์ที่กำหนดไว้ในพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 ซึ่งเป็นกฎหมายที่กำหนดเกี่ยวกับเขตอำนาจของศาลปกครอง ประกอบกับตัวอย่างการใช้การตีความที่ปรากฏในคำสั่งหรือคำพิพากษาศาลปกครองสูงสุด

ทั้งนี้ มีตัวอย่างเรื่องร้องเรียนที่ผู้ตรวจการแผ่นดินได้ดำเนินการตามมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 ดังนี้

3.1 กรณียกบัญญัติแห่งกฎหมายมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 มาตรา 23 (1)

เรื่องที่ 1 พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรม พ.ศ. 2543 มาตรา 22 (1) ที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 มาตรา 3 มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 26 มาตรา 27 มาตรา 193 และมาตรา 196

ผู้ตรวจการแผ่นดินได้รับเรื่องร้องเรียนตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 มาตรา 23 (1) ขอให้เสนอเรื่อง พร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณา

รายละเอียด
เรื่องร้องเรียน

วินิจฉัย กรณีพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรม พ.ศ. 2543 มาตรา 22 (1) ที่แก้ไขเพิ่มเติม โดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 มาตรา 3 มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 26 มาตรา 27 มาตรา 193 และมาตรา 196 เนื่องจากบทบัญญัติดังกล่าวกำหนดให้เลขาธิการสำนักงานศาลยุติธรรมซึ่งเป็นข้าราชการศาลยุติธรรมไม่มีสิทธินำคำสั่งลงโทษทางวินัยยื่นฟ้องคดีต่อศาลปกครอง ซึ่งผู้ตรวจการแผ่นดินมีคำวินิจฉัยว่าการแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรม พ.ศ. 2543 มาตรา 22 (1) โดยพระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2551 มาตรา 3 มีปัญหาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 26 มาตรา 27 และมาตรา 196 จึงวินิจฉัยให้เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย โดยได้ยื่นคำร้องเมื่อวันที่ 22 มกราคม 2567 ต่อมาศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ 8/2567 เรื่องพิจารณาที่ 1/2567 ลงวันที่ 5 มิถุนายน 2567 วินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติระเบียบบริหารราชการศาลยุติธรรม พ.ศ. 2543 มาตรา 22 (1) เฉพาะส่วนที่บัญญัติให้คณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรมมีอำนาจดำเนินการทางวินัยแก่ผู้นั้นได้เช่นเดียวกับข้าราชการตุลาการตามกฎหมายว่าด้วยระเบียบข้าราชการฝ่ายตุลาการ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ จึงมีปัญหเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา 26 มาตรา 27 วรรคหนึ่งและวรรคสาม มาตรา 193 และมาตรา 196

เรื่องที่ 2 ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1523 วรรคสอง มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 27 วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม

ผู้ตรวจการแผ่นดินได้รับเรื่องร้องเรียนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 มาตรา 23 (1) ขอให้เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณา

วินิจฉัย กรณีประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1523 วรรคสอง มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 27 วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม ซึ่งผู้ตรวจการแผ่นดินมีคำวินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1523 วรรคสอง มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 27 วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม เนื่องจากเป็นบทบัญญัติที่ให้ความคุ้มครองทางกฎหมายระหว่างสามีและภริยาไม่เท่าเทียมกัน ส่งผลให้ชายและหญิงมีสิทธิไม่เท่าเทียมกัน และเป็นการเลือกปฏิบัติโดยไม่เป็นธรรมต่อบุคคลโดยอาศัยความแตกต่างในเรื่องเพศ จึงวินิจฉัยให้เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย โดยได้ยื่นคำร้องเมื่อวันที่ 6 กุมภาพันธ์ 2567 ต่อมาศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ 13/2567 เรื่องพิจารณาที่ 4/2567 ลงวันที่ 18 มิถุนายน 2567 วินิจฉัยว่า ประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา 1523 วรรคสอง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ มีปัญหาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ มาตรา 27 วรรคหนึ่ง วรรคสอง และวรรคสาม ทั้งนี้ ศาลรัฐธรรมนูญได้กำหนดคำบังคับให้คำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญมีผลเมื่อพ้นสามร้อยหกสิบวันนับแต่วันที่ศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัย

เรื่องที่ 3 พระราชบัญญัติสัญญาชาติ พ.ศ. 2508 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2551 มาตรา 17 และพระราชบัญญัติสัญญาชาติ พ.ศ. 2508 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 มาตรา 18 มีปัญหาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 39 วรรคสอง

ผู้ตรวจการแผ่นดินได้รับเรื่องร้องเรียนตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 มาตรา 23 (1) ขอให้เสนอเรื่องพร้อมด้วย ความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย

รายละเอียด
เรื่องร้องเรียน

กรณีพระราชบัญญัติสัญญาชาติ พ.ศ. 2508 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2551 มาตรา 17 และพระราชบัญญัติสัญญาชาติ พ.ศ. 2508 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 มาตรา 18 มีปัญหาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 39 วรรคสอง ซึ่งผู้ตรวจการแผ่นดินมีคำวินิจฉัยว่า เมื่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 กำหนดให้การถอนสัญชาติไทยโดยการเกิดมีอาจจะกระทำได้ การที่ บทบัญญัติมาตรา 17 แห่งพระราชบัญญัติสัญญาชาติ พ.ศ. 2508 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติ สัญชาติ (ฉบับที่ 4) พ.ศ. 2551 และบทบัญญัติมาตรา 18 แห่งพระราชบัญญัติสัญญาชาติ พ.ศ. 2508 แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชบัญญัติสัญญาชาติ (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2535 เป็นกฎหมาย ที่ออกโดยองค์กรที่ใช้อำนาจนิติบัญญัติ มีศักดิ์ต่ำกว่ารัฐธรรมนูญ ซึ่งกำหนดให้รัฐมนตรีว่าการกระทรวงมหาดไทยหรือศาล แล้วแต่กรณี มีอำนาจพิจารณาเพื่อถอนสัญชาติไทย โดยการเกิดของบุคคล จึงมีลักษณะขัดหรือแย้งต่อบทบัญญัติในรัฐธรรมนูญอันเป็นกฎหมาย สูงสุดที่รับรองสิทธิและเสรีภาพของบุคคล บทบัญญัติดังกล่าวจึงเป็นบทบัญญัติที่มีปัญหา เกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 39 วรรคสอง จึงวินิจฉัยให้เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณา วินิจฉัย โดยได้ยื่นคำร้องเมื่อวันที่ 15 มีนาคม 2567 และศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำวินิจฉัยที่ 23/2567 เรื่องพิจารณาที่ 9/2567 ลงวันที่ 2 ตุลาคม 2567 ว่า พระราชบัญญัติสัญญาชาติ พ.ศ. 2508 มาตรา 17 และมาตรา 18 ไม่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ ไม่มีปัญหาเกี่ยวกับ ความชอบด้วยรัฐธรรมนูญมาตรา 39 วรรคสอง

3.2 กรณีกฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมาย ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 ตามมาตรา 23 (2)

เรื่องที่ 1 ระเบียบกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ว่าด้วยการเก็บทำอันตราย หรือมีไว้ในความครอบครองซึ่งรังนกของผู้ซึ่งได้รับอนุญาตเก็บรังนกตามกฎหมายว่าด้วยอากรรังนกอีแอ่น พ.ศ. 2565 ข้อ 6 ข้อ 7 ข้อ 11 และข้อ 17 มีปัญหาความชอบด้วยพระราชบัญญัติอากรรังนกอีแอ่น พ.ศ. 2540 มาตรา 7 และมาตรา 14

ผู้ตรวจการแผ่นดินได้รับเรื่องร้องเรียนตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 มาตรา 23 (2) ขอให้เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลปกครองเพื่อพิจารณาวินิจฉัย

กรณีระเบียบกรมอุทยานแห่งชาติ สัตว์ป่า และพันธุ์พืช ว่าด้วยการเก็บ ทำอันตราย หรือมีไว้ในความครอบครองซึ่งรังนก ของผู้ซึ่งได้รับอนุญาตเก็บรังนกตามกฎหมายว่าด้วยอากรรังนกอีแอ่น พ.ศ. 2565 ข้อ 6 ข้อ 7 ข้อ 11 และข้อ 17 มีปัญหาความชอบด้วยพระราชบัญญัติอากรรังนกอีแอ่น พ.ศ. 2540 มาตรา 7 และมาตรา 14 ซึ่งผู้ตรวจการแผ่นดินมีคำวินิจฉัยว่า ข้อ 6 ข้อ 7 ข้อ 11 และข้อ 17 ของระเบียบดังกล่าว ขัดหรือแย้งกับพระราชบัญญัติอากรรังนกอีแอ่น พ.ศ. 2540 มาตรา 7 และมาตรา 14 และพระราชบัญญัติสงวนและคุ้มครองสัตว์ป่า พ.ศ. 2562 มาตรา 14 วรรคสาม จึงวินิจฉัยให้เสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลปกครองเพื่อพิจารณาวินิจฉัย ต่อมาศาลปกครองกลางได้มีคำพิพากษาในคดีหมายเลขดำที่ 2148/2565 คดีหมายเลขแดงที่ 1402/2567 เพิกถอนข้อ 6 ข้อ 7 ข้อ 11 และข้อ 17 ของระเบียบดังกล่าว โดยให้มีผลตั้งแต่วันที่ศาลมีคำพิพากษาถึงที่สุด

เรื่องที่ 2 พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2561 มาตรา 40 (11) และระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2567 ข้อ 125 มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 25 มาตรา 26 มาตรา 27 มาตรา 34 วรรคหนึ่ง มาตรา 50 และ มาตรา 107

ผู้ตรวจการแผ่นดินได้รับเรื่องร้องเรียนตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 มาตรา 23 (2) ขอให้เสนอเรื่อง พร้อมด้วยความเห็นต่อศาลปกครองเพื่อพิจารณาวินิจฉัย

กรณีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2561 มาตรา 40 (11) และระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2567 ข้อ 125 มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 25 มาตรา 26 มาตรา 27 มาตรา 34 วรรคหนึ่ง มาตรา 50 และ มาตรา 107 ซึ่งผู้ตรวจการแผ่นดินมีคำวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยการได้มาซึ่งสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2561 มาตรา 40 และระเบียบคณะกรรมการการเลือกตั้งว่าด้วยการเลือกสมาชิกวุฒิสภา พ.ศ. 2567 ข้อ 125 ถือเป็นมาตรการอื่นใดที่จำเป็นเพื่อให้การเลือกกันเองของผู้สมัครรับเลือกเป็นสมาชิกวุฒิสภา เป็นไปโดยสุจริต และเที่ยงธรรมสอดคล้องตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 107 จึงไม่มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญที่ผู้ตรวจการแผ่นดินจะเสนอเรื่อง พร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญและศาลปกครอง ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 มาตรา 23 (1) และ (2) ได้ จึงวินิจฉัยให้ยุติเรื่องร้องเรียน

รายละเอียด
เรื่องร้องเรียน

4.

ผลการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจ
ในการพิจารณาคำร้องของบุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิ
หรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครอง
ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561

ในการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญ หรือศาลปกครองของผู้ตรวจการแผ่นดินนั้น นอกจากหน้าที่และอำนาจที่มีอยู่ตามมาตรา 23 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 แล้ว ผู้ตรวจการแผ่นดินยังมีหน้าที่และอำนาจในการยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญได้ตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 ประกอบมาตรา 22 (4) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560

กรณีดังกล่าวนี้เป็นไปตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 มาตรา 46 ถึงมาตรา 48 ซึ่งกำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดิน ทำหน้าที่กลั่นกรองคำร้องจากประชาชนที่จะยื่นต่อศาลรัฐธรรมนูญ โดยกำหนดเป็นเงื่อนไขว่าให้ยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินเสียก่อนจึงจะมีสิทธิยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ โดยตรงได้

กรณีตามมาตรา 46 เป็นกรณีที่ร้องเรียนว่า การกระทำขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ โดยกฎหมายกำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีหน้าที่และอำนาจรับคำร้องจากบุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพโดยตรง อันเกิดจากการกระทำของหน่วยงานของรัฐ เจ้าหน้าที่ของรัฐ หรือหน่วยงานซึ่งใช้อำนาจรัฐ และได้รับความเดือดร้อนเสียหายหรืออาจจะเดือดร้อนเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้จากการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้น ซึ่งผู้ถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพ จะต้องยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินภายใน 90 วัน นับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงการละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้น เว้นแต่เป็นกรณีที่การละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพยังคงมีอยู่ ก็สามารถยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินได้ และกฎหมายยังได้กำหนดระยะเวลาเร่งรัดให้ผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน 60 วันนับแต่วันที่ได้รับคำร้องดังกล่าวด้วย

ส่วนกรณีตามมาตรา 48 นั้น เป็นกรณีบุคคลซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพ ร้องเรียนว่า การละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้น เป็นผลมาจากบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ โดยกฎหมายกำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีหน้าที่และอำนาจรับคำร้องจากบุคคลดังกล่าวไว้พิจารณาได้ ทั้งนี้ กฎหมายได้กำหนดระยะเวลาเร่งรัดให้ผู้ตรวจการแผ่นดิน ต้องพิจารณาให้แล้วเสร็จภายใน 60 วัน นับแต่วันที่รับคำร้องดังเช่นกรณีตามมาตรา 46 ด้วย

ทั้งนี้ มาตรา 47 แห่งพระราชบัญญัติดังกล่าว ได้กำหนดหลักเกณฑ์ไว้ด้วยว่า การใช้สิทธิยื่นคำร้องตามมาตรา 46 และมาตรา 48 จะต้องไม่ใช่กรณีอย่างหนึ่งอย่างใด ดังต่อไปนี้

- (1) การกระทำของรัฐบาล
- (2) รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญได้กำหนดกระบวนการร้อง หรือผู้มีสิทธิขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยไว้เป็นการเฉพาะแล้ว
- (3) กฎหมายบัญญัติขั้นตอนหรือวิธีการไว้เป็นการเฉพาะ และยังมีได้ดำเนินการตามขั้นตอนหรือวิธีการนั้นครบถ้วน
- (4) เรื่องที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลอื่น หรือเรื่องที่ศาลอื่นมีคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุดแล้ว
- (5) การกระทำของคณะกรรมการตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 192
- (6) การกระทำที่เกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม คณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง คณะกรรมการตุลาการทหาร รวมถึงการดำเนินการเกี่ยวกับวินัยทหาร

ทั้งนี้ มีตัวอย่างเรื่องร้องเรียนที่ผู้ตรวจการแผ่นดินได้ดำเนินการในการพิจารณาคำร้องของบุคคล ซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้ ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 ยกตัวอย่าง ดังนี้

เรื่อง พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2566 มาตรา 9 (3) มาตรา 18 มาตรา 24 (2) และ (4) มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 4 มาตรา 5 มาตรา 26 และมาตรา 45 และละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของผู้ร้องเรียน ตามที่รัฐธรรมนูญได้ให้การรับรองและคุ้มครองไว้

ผู้ตรวจการแผ่นดินได้รับเรื่องร้องเรียนตาม พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 มาตรา 22 (4) ประกอบ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณา

ของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 มาตรา 48 ขอให้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณา วินิจฉัย กรณีพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2566 มาตรา 9 (3) มาตรา 18 มาตรา 24 (2) และ (4) มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 4 มาตรา 5 มาตรา 26 และมาตรา 45 และละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพของผู้ร้องเรียน ตามที่รัฐธรรมนูญได้ให้การรับรองและคุ้มครองไว้ ซึ่งผู้ตรวจการแผ่นดินมีคำวินิจฉัยว่า พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยพรรคการเมือง พ.ศ. 2560 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2566 มาตรา 24 (2) และ (4) เป็นบทบัญญัติที่กำหนดมาตรการที่ เกินความจำเป็นต่อการเป็นสมาชิกพรรคการเมือง กระทบต่อสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคล มากกว่าประโยชน์สาธารณะ ไม่เป็นไปตามหลักความได้สัดส่วน ขัดต่อหลักนิติธรรม เพิ่มภาระหรือจำกัดสิทธิหรือเสรีภาพของบุคคลเกินสมควรแก่เหตุ กระทบต่อศักดิ์ศรี ความเป็นมนุษย์ ซึ่งมีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 26 และมาตรา 45 และผู้ร้องเรียนเป็นผู้ถูกละเมิดสิทธิหรือ เสรีภาพโดยตรง และได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหาย โดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้อันเนื่องจากการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพจากบทบัญญัติดังกล่าว

รายละเอียด
เรื่องร้องเรียน

จึงวินิจฉัยให้ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญเพื่อพิจารณาวินิจฉัย โดยได้ยื่นคำร้องเมื่อวันที่ 31 พฤษภาคม 2567 ต่อมาศาลรัฐธรรมนูญได้มีคำสั่งที่ 42/2567 เรื่องพิจารณาที่ ต. 33/2567 ลงวันที่ 31 กรกฎาคม 2567 มีคำสั่งไม่รับคำร้องไว้พิจารณาวินิจฉัย

**ตารางแสดงจำนวนเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการดำเนินงานตามหน้าที่และอำนาจ
ในการเสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครอง ปีงบประมาณ 2567**

หน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน	ยุติเรื่อง (เรื่อง)	เสนอเรื่องต่อศาล (เรื่อง)	รวม (เรื่อง)
1. เสนอเรื่องต่อศาลรัฐธรรมนูญ กรณีบทบัญญัติแห่งกฎหมายมีปัญหา เกี่ยวกับความชอบด้วยรัฐธรรมนูญ	46	3	49
2. เสนอเรื่องต่อศาลปกครอง กรณี กฎ คำสั่ง หรือการกระทำอื่นใดของ หน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ มีปัญหาเกี่ยวกับความชอบด้วย รัฐธรรมนูญหรือกฎหมาย	29	0	29
3. ยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ กรณีพิจารณาคำร้องของบุคคลซึ่งถูก ละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญ คุ้มครองไว้ ตามพระราชบัญญัติประกอบ รัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของ ศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561	122	1	123
รวมทั้งสิ้น	197	4	201

บทที่ 3

การวิเคราะห์รายละเอียด ผลการดำเนินงาน

1.

สัมฤทธิ์ผลของ

ผลการดำเนินงานในภาพรวม

1.1 ความสำเร็จในการบรรลุเป้าหมายระดับองค์กร

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้ดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์ของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566 – 2570) ภายใต้แผนงานยุทธศาสตร์การจัดสรรงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ประกอบไปด้วย (1) แผนงานพื้นฐานด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ (2) แผนงานยุทธศาสตร์ด้านพัฒนากฎหมายและกระบวนการยุติธรรม และ (3) แผนงานบูรณาการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ

การดำเนินงานตามแผนยุทธศาสตร์สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566 - 2570) ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 โดยมีเป้าหมายในการบรรลุตัวชี้วัดประกอบด้วย (1) ตัวชี้วัดระดับองค์กร 3 ตัวชี้วัด (2) ตัวชี้วัดระดับยุทธศาสตร์ 6 ตัวชี้วัด (3) ตัวชี้วัดระดับกลยุทธ์ 21 ตัวชี้วัด และ (4) ตัวชี้วัดแผนงานบูรณาการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ทั้งนี้ สามารถสรุปผลการดำเนินงานประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ตามยุทธศาสตร์สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566 – 2570) โดยมีรายละเอียดดังนี้

ผลผลิต / ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย	ผล	หมายเหตุ
ตัวชี้วัดองค์กรที่ 1 : ร้อยละความสำเร็จในการแก้ไขความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมของประชาชนของผู้ตรวจการแผ่นดิน ซึ่งประกอบด้วย 3 ตัวชี้วัดย่อย ดังนี้ - ตัวชี้วัดกลยุทธ์ที่ 1.1.2 - ตัวชี้วัดกลยุทธ์ที่ 2.2 - ตัวชี้วัดกลยุทธ์ที่ 3.2 หมายเหตุ : ตัวชี้วัดนี้เป็นการสะท้อนความสำเร็จของภาพรวมในการแก้ไขความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมของประชาชนของผู้ตรวจการแผ่นดิน ซึ่งหมายถึง การวัดความสำเร็จในการดำเนินงานของผู้ตรวจการแผ่นดินตามหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดินตามมาตรา 22 (1) มาตรา 22 (2) และมาตรา 22 (3) โดยนำตัวชี้วัดที่สำคัญในระดับ กลยุทธ์ของยุทธศาสตร์ที่ 1 ยุทธศาสตร์ที่ 2 และยุทธศาสตร์ที่ 3 มาใช้เป็นเครื่องมือในการวัดผลสำเร็จในภาพรวมของการแก้ไขความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมของประชาชนของผู้ตรวจการแผ่นดิน	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 50.00	บรรลุเป้าหมายร้อยละ 100.00	ผลรวมของผลการคำนวณค่าถ่วงน้ำหนักที่ได้ในแต่ละตัวชี้วัดย่อย ดังนี้ ตัวชี้วัดกลยุทธ์ที่ 1.1.2 = ร้อยละ 30.00 ตัวชี้วัดกลยุทธ์ที่ 2.2 = ร้อยละ 40.00 ตัวชี้วัดกลยุทธ์ที่ 3.2 = ร้อยละ 30.00 = (ร้อยละ 30.00 + ร้อยละ 40.00 + ร้อยละ 30.00) = ร้อยละ 100.00

ผลผลิต / ตัวชี้วัด	คำเป้าหมาย	ผล	หมายเหตุ
(1) ตัวชี้วัดกลยุทธ์ที่ 1.1.2 ร้อยละความสำเร็จของการดำเนินงานเรื่องเรียนที่แล้วเสร็จภายในระยะเวลา 6 เดือน ของเรื่องที่ได้ดำเนินการแล้วเสร็จทั้งหมด	ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 40.00 (ค่าถ่วงน้ำหนัก ร้อยละ 30)	ร้อยละ 51.42 *ผลการคำนวณ ค่าถ่วงน้ำหนัก ได้ร้อยละ 30.00	เรื่องที่ได้ดำเนินการแล้วเสร็จทั้งหมด 3,199 เรื่อง = ร้อยละ 100.00 เรื่องที่แล้วเสร็จภายใน 6 เดือน 1,645 เรื่อง = ร้อยละ 51.42
หมายเหตุ : ตัวชี้วัดนี้มุ่งเน้นความสำเร็จในการเร่งแก้ไขปัญหาค่าเรียนต่อครัวเรือนของประชาชน ที่มาจากเรื่องเรียน ซึ่งเป็นตัวชี้วัดในระดับกลยุทธ์ของยุทธศาสตร์ที่ 1			
(2) ตัวชี้วัดกลยุทธ์ที่ 2.2 จำนวนเรื่องแล้วเสร็จในการแก้ไขปัญหาเชิงระบบที่เกิดจากคำสั่ง หรือ ขั้นตอนการปฏิบัติงานใด ๆ ของหน่วยงานของรัฐ	จำนวนไม่น้อยกว่า 4 เรื่อง (ค่าถ่วงน้ำหนัก ร้อยละ 40)	ดำเนินการแล้วเสร็จ จำนวน 4 เรื่อง *ผลการคำนวณ ค่าถ่วงน้ำหนัก ได้ร้อยละ 40.00	โครงการที่สนับสนุนการบรรลุเป้าหมาย จำนวน 4 เรื่อง ดังนี้ 1. โครงการศึกษาปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน กลุ่มประจวบในการเข้าถึงสิทธิรักษาพยาบาล ศึกษากรณีกลุ่มประจวบที่มีความเสี่ยงสูงกว่าบุคคลทั่วไปในกลุ่มผู้สูงอายุ ผู้พิการ และผู้เปราะบางในกรุงเทพมหานคร 2. โครงการศึกษาปัญหากรณีกรมโรงงานอุตสาหกรรมญาติให้ขยายโรงงานจำพวกที่ 3 ที่ใช้ประโยชน์ที่ดินมาก่อนผังเมืองรวมใช้บังคับ 3. โครงการบูรณาการเพื่อการแก้ไขปัญหาดินเงินระบบพื้นที่เกาะช้าง 4. กรณีพิจารณาสิทธิในการขอรับเงินช่วยเหลือค่าจัดการศพ ซึ่งเสียชีวิตจากเหตุการณ์ความไม่สงบในพื้นที่อำเภอสายบุรี จังหวัดปัตตานีล่าช้า

ผลผลิต / ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย	ผล	หมายเหตุ
ของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง ซึ่งการแก้ไขปัญหาก็จะระบบจะมุ่งเน้นการแก้ไขปัญหาในเชิงโครงสร้างที่นำสู่การปรับปรุงการบริหารจัดการของหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องต่อไป ทั้งนี้ โดยกระบวนการทำงานในการแก้ไขปัญหาเชิงระบบต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมให้ข้อมูล ความคิดเห็น และเสนอแนะแนวทางในแก้ไขปัญหาร่วมกัน ทั้งนี้ การศึกษาปัญหาเชิงระบบของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินอาจมาได้ทั้งจากกรณีของเรื่องร้องเรียนที่เกิดขึ้นซ้ำ ๆ ในหลาย ๆ รายการ และทั้งอาจเกิดจากการหยิบยกของผู้ตรวจการแผ่นดินเพื่อมาดำเนินการโดยเห็นว่าเป็นเรื่องที่สำคัญเป็นเร่งด่วนและส่งผลกระทบต่อประชาชนในวงกว้าง			
(3) ตัวชี้วัดกลยุทธ์ที่ 3.2 จำนวนเรื่องที่แล้วเสร็จในการดำเนินการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐที่ตามมาหมวด 5 หน้าที่ของรัฐตามรัฐธรรมนูญ หมายเหตุ : เป็นการวัดความสำเร็จของจำนวนเรื่องในการดำเนินการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐตามมาหมวด 5 หน้าที่ของรัฐตามรัฐธรรมนูญ เพื่อให้เป็นไปตามเจตนารมณ์รัฐธรรมนูญ	จำนวนไม่น้อยกว่า 3 เรื่อง (ค่าถ่วงน้ำหนัก ร้อยละ 30)	ดำเนินการแล้วเสร็จ จำนวน 4 เรื่อง * ผลการคำนวณ ค่าถ่วงน้ำหนัก ได้ร้อยละ 30.00	โครงการที่สนับสนุนการบรรลุเป้าหมาย จำนวน 4 เรื่อง ดังนี้ 1. โครงการการศึกษาเรื่อง ปัญหาการติดตั้งโซลาร์เซลล์บนหลังคา (ม.56) 2. แนวทางในการอนุรักษ์พื้นที่ และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะและวัฒนธรรมของหน่วยงานของรัฐ ตามรัฐธรรมนูญ หมวด 5 หน้าที่ของรัฐ (ม.57(1)) 3. การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม วิสาหกิจชุมชน และเศรษฐกิจชุมชน (ม.57(1) (2))

ผลผลิต / ตัวชี้วัด	คำเป้าหมาย	ผล	หมายเหตุ
ทั้งนี้ โดยการศึกษาและวิเคราะห์สาเหตุหรือปัจจัยต่าง ๆ ที่ก่อให้เกิดปัญหาในการดำเนินงานของหน่วยงานของรัฐ ในการปฏิบัติที่ไม่ครบถ้วนตามมาตรฐานในหมวด 5 หน้าที่ของรัฐตามรัฐธรรมนูญ รวมทั้งศึกษาถึงผลกระทบของปัญหาที่เกิดขึ้น และนำไปสู่การเสนอแนะแนวทาง/มาตรการในการปรับปรุงแก้ไขปัญหามาตรการของรัฐที่เกี่ยวข้อง ทั้งนี้ การดำเนินการหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวกับข้อเท็จจริงการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐตามหมวด 5 หน้าที่ของรัฐตามรัฐธรรมนูญต้องอาศัยการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน และผู้มีส่วนได้ส่วนเสียร่วมให้ข้อมูล ความคิดเห็น และข้อเสนอแนะแนวทางในการแก้ไขปัญหา			4. กรณีประชาชนได้รับความเดือดร้อนจากการขอรับใบส่งตัวก่อนเข้ารับบริการที่โรงพยาบาลตามสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (ม.55)
ตัวชี้วัดครั้งที่ 2 : ร้อยละความสำเร็จของการดำเนินงานเรื่องร้องเรียนที่แล้วเสร็จ	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 55.00	บรรลุเป้าหมาย ร้อยละ 60.18	เรื่องที่ต้องดำเนินการทั้งหมด 5,316 เรื่อง = ร้อยละ 100.00 เรื่องที่ดีดำเนินการแล้วเสร็จ 3,199 เรื่อง = ร้อยละ 60.18
หมายเหตุ : ตัวชี้วัดนี้เป็นการสะท้อนความสำเร็จของการดำเนินการในการแก้ไขเรื่องร้องเรียนในปัจจุบันเท่านั้น ๆ ซึ่งเป็นการวัดความสำเร็จในการแก้ไขความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมของประชาชนของผู้ตรวจการแผ่นดิน ตามหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดินตามมาตรา 22 (2)			

ผลผลิต / ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย	ผล	หมายเหตุ										
ตัวชี้วัดครั้งที่ 3: ร้อยละของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีความเชื่อมั่นต่อองค์กรผู้ตรวจการแผ่นดิน หมายเหตุ : เป็นการวัดความรู้สึกลึกคาคัดหวังของประชาชน/ผู้รับบริการในทางบวกที่มีต่อการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการแผ่นดิน ในด้านต่าง ๆ เช่น ความซื่อสัตย์ ความยุติธรรม ความสามารถในการบริหารจัดการ ความมุ่งมั่นในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน โดยเป็นการเก็บข้อมูลจากกลุ่มตัวอย่าง 2 กลุ่ม คือ 1. กลุ่มตัวอย่างทั่วไป ได้แก่ (1) เครือข่ายของผู้ตรวจการแผ่นดิน (หน่วยงานภาครัฐและภาคประชาชน) (2) หน่วยงานภาครัฐทั่วไป (3) ประชาชนทั่วไป 2. กลุ่มตัวอย่างเฉพาะ โดยคิดตามสัดส่วนของเรื่องร้องเรียน ที่แล้วเสร็จในปีนั้น ๆ ของแต่ละกลุ่มตัวอย่าง ได้แก่ (1) ผู้ร้องเรียน (2) หน่วยงานที่ถูกร้องเรียน เกณฑ์การวัดระดับความเชื่อมั่น <table><tr><td>≤ 36.00</td><td>น้อยที่สุด</td></tr><tr><td>36.01 – 52.00</td><td>น้อย</td></tr><tr><td>52.01 – 68.00</td><td>ปานกลาง</td></tr><tr><td>68.01 – 84.00</td><td>มาก</td></tr><tr><td>84.01 – 100.00</td><td>มากที่สุด</td></tr></table>	≤ 36.00	น้อยที่สุด	36.01 – 52.00	น้อย	52.01 – 68.00	ปานกลาง	68.01 – 84.00	มาก	84.01 – 100.00	มากที่สุด	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 75.00	บรรลุเป้าหมายร้อยละ 87.00 (มากที่สุด)	
≤ 36.00	น้อยที่สุด												
36.01 – 52.00	น้อย												
52.01 – 68.00	ปานกลาง												
68.01 – 84.00	มาก												
84.01 – 100.00	มากที่สุด												

ผลผลิต / ตัวชี้วัด	คำเป้าหมาย	ผล	หมายเหตุ
1. แผนงานยุทธศาสตร์ด้านพัฒนากฎหมายและกระบวนการยุติธรรม			
ผลผลิตที่ 1 : การตรวจสอบและแสวงหาข้อเท็จจริงเพื่อแก้ไขความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมของประชาชนอย่างรวดเร็วและมีประสิทธิภาพ			
ยุทธศาสตร์ที่ 1 ยกระดับประสิทธิภาพการปฏิบัติงานของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินในการแก้ไขความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมของประชาชน			
ตัวชี้วัดระดับยุทธศาสตร์ที่ 1 ความพึงพอใจของผู้เรียนต่อการสอบและแสวงหาข้อเท็จจริงของผู้ตรวจการแผ่นดิน หมายเหตุ : เป็นการวัดความพึงพอใจของผู้ร้องเรียนต่อการสอบและแสวงหาข้อเท็จจริงของผู้ตรวจการแผ่นดินในส่วนของการดำเนินงานดังนี้ (1) การยื่นและรับเรื่องร้องเรียน (2) การแสวงหาข้อเท็จจริง	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 75.00	บรรลุเป้าหมายร้อยละ 85.40 (มากที่สุด)	-
เกณฑ์การวัดระดับความพึงพอใจ ≤ 36.00 น้อยที่สุด 36.01 – 52.00 น้อย 52.01 – 68.00 ปานกลาง 68.01 – 84.00 มาก 84.01 – 100.0 มากที่สุด			

ผลผลิต / ตัวชี้วัด	คำเป้าหมาย	ผล	หมายเหตุ
กลยุทธ์ที่ 1.1 การพัฒนาประสิทธิภาพกระบวนการตรวจสอบและการแสวงหาข้อเท็จจริง			
ตัวชี้วัดระยะที่ 1.1 ร้อยละความสำเร็จของการแสวงหาข้อเท็จจริงในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนที่เกิดจากการใช้อำนาจรัฐของหน่วยงานภาครัฐ	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 75.00	บรรลุเป้าหมาย ร้อยละ 100	ผลรวมของการคำนวณค่าถ่วงน้ำหนักของตัวชี้วัดย่อยที่ 1.1.1 และ 1.1.2 รวมกัน ตัวชี้วัดย่อย 1.1.1 = ร้อยละ 40.00 ตัวชี้วัดย่อย 1.1.2 = ร้อยละ 60.00 = ร้อยละ 40.00 + ร้อยละ 60.00 = ร้อยละ 100.00
ตัวชี้วัดย่อยที่ 1.1.1 ร้อยละความสำเร็จของการดำเนินงานเรื่องร้องเรียนที่แล้วเสร็จ	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 55.00 (ค่าถ่วงน้ำหนัก ร้อยละ 40)	บรรลุเป้าหมาย ร้อยละ 60.18 *ผลการคำนวณค่าถ่วงน้ำหนักได้ร้อยละ 40.00	เรื่องที่ต้องดำเนินการทั้งหมด 5,316 เรื่อง = ร้อยละ 100.00 เรื่องที่ได้ดำเนินการแล้วเสร็จ 3,199 เรื่อง = ร้อยละ 60.18
ตัวชี้วัดย่อยที่ 1.1.2 ร้อยละความสำเร็จของการดำเนินงานเรื่องร้องเรียนที่แล้วเสร็จภายในระยะเวลา 6 เดือนของเรื่องที่ได้ดำเนินการแล้วเสร็จทั้งหมด	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 40.00 (ค่าถ่วงน้ำหนัก ร้อยละ 60)	บรรลุเป้าหมาย ร้อยละ 51.42 *ผลการคำนวณค่าถ่วงน้ำหนักได้ร้อยละ 60.00	เรื่องที่ได้ดำเนินการแล้วเสร็จทั้งหมด 3,199 เรื่อง = ร้อยละ 100.00 เรื่องที่ได้แล้วเสร็จภายใน 6 เดือน 1,645 เรื่อง = ร้อยละ 51.42
กลยุทธ์ที่ 1.2 การพัฒนาประสิทธิภาพการให้บริการคำปรึกษาและช่องทางร้องเรียนของประชาชน			
ตัวชี้วัดย่อยที่ 1.2 ร้อยละความสำเร็จของการให้คำปรึกษา คำแนะนำ ประสานงานเพื่อช่วยเหลือแก้ไขปัญหาเดือดร้อนในเบื้องต้นผ่านสายด่วนผู้ตรวจการแผ่นดิน 1676	ไม่น้อยกว่าร้อยละ 40	บรรลุเป้าหมาย ร้อยละ 97.32	1. จำนวนสายเจ้าหน้าที่ให้คำปรึกษาและให้คำแนะนำช่วยเหลือ ปัญหาทางด้านกฎหมายแก่ประชาชน จำนวน 9,098 สาย 2. จำนวนสายที่โทรเข้าทั้งหมด จำนวน 9,349 สาย สายที่โทรเข้าทั้งหมด 9,349 สาย = ร้อยละ 100.00 สายที่ জনท.ให้คำปรึกษาฯ 9,098 สาย = ร้อยละ 97.32

ผลผลิต / ตัวชี้วัด	คำเป้าหมาย	ผล	หมายเหตุ
กลยุทธ์ที่ 1.3 การพัฒนากระบวนการติดตามผลการปฏิบัติงานตามคำวินิจฉัยและข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดินกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง			
ตัวชี้วัดระดับกลยุทธ์ที่ 1.3 ร้อยละของจำนวนเรื่องที่ได้มีการติดตามผลการปฏิบัติงานตามคำวินิจฉัย และข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดินกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของปีงบประมาณที่ผ่านมา	ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 50 ของปีงบประมาณ พ.ศ. 2566	ไม่บรรลุเป้าหมาย	ที่ผ่านมาถึงแม้สำนักงานฯ จะมีการติดตามผลการปฏิบัติตามคำวินิจฉัยและข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดินกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง แต่อย่างไรก็ตามการเก็บรวบรวมสถิติข้อมูลการติดตามผลการปฏิบัติตามคำวินิจฉัยฯ ดังกล่าว ยังไม่เป็นแนวทางหรือมาตรฐานที่ชัดเจนที่จะสามารถนำมาประมวลผลได้ ทั้งนี้ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 สำนักงานฯ อยู่ระหว่างการดำเนินการกำหนดแนวทาง (Guideline) การติดตามคำวินิจฉัยและข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดินกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้เป็นบรรทัดฐานและมาตรฐานเดียวกันอย่างเป็นระบบ
ผลผลิตที่ 2 : ข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐในการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ระเบียบและแก้ไขปัญหาค่าใช้จ่ายของประชาชน รวมทั้งรายงานต่อคณะรัฐมนตรี ให้ทราบถึงการที่หน่วยงานของรัฐยังมิได้ปฏิบัติตามหมวด 5 หน้าที่ของรัฐให้ครบถ้วน เพื่อให้เกิดความเป็นธรรม และได้รับสิทธิขั้นพื้นฐานอย่างเท่าเทียม			
ยุทธศาสตร์ที่ 2 การเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย กฎ หรือคำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใด ๆ ที่ล้าสมัย และเป็นภาระกับประชาชน รวมทั้งการเสนอแนะการแก้ไขปัญหาเชิงระบบ			
ตัวชี้วัดระดับยุทธศาสตร์ที่ 2 ระดับความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ได้รับประโยชน์จากข้อเสนอแนะหรือแนวทางแก้ไขปัญหามาตรฐาน	ระดับมาก (ร้อยละ 68.01-84.00)	ไม่บรรลุเป้าหมาย	ที่ผ่านมากระบวนการ/ขั้นตอนก่อนออกคำวินิจฉัยและข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดินจะมีการรับฟังความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียก่อนที่จะออกเป็นคำวินิจฉัยฯ แต่อย่างไรก็ตามอาจยังไม่สามารถสะท้อนถึงผลลัพธ์ในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนได้อย่างแท้จริง ดังนั้น ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 สำนักงานฯ อยู่ระหว่างการจัดทำแนวทางการดำเนินการในการประเมิน

ผลผลิต / ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย	ผล	หมายเหตุ
เกณฑ์การวัด ≤ 36.00 น้อยที่สุด 36.01 - 52.00 น้อย 52.01 - 68.00 ปานกลาง 68.01 - 84.00 มาก 84.01 - 100.00 มากที่สุด			ความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่มีต่อข้อเสนอแนะหรือแนวทางการแก้ไขปัญหาคือความต้องการของประชาชน เพื่อให้สามารถสะท้อนถึงผลลัพธ์ของการดำเนินงานในการแก้ไขปัญหาเชิงระบบที่มีต่อประชาชนได้อย่างเป็นรูปธรรม
กลยุทธ์ที่ 2.1 การเสนอแนะการปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย กฎ ของหน่วยงานของรัฐที่ล้าสมัย และเป็นภาระกับประชาชน			
ตัวชี้วัดระดับกลยุทธ์ที่ 2.1 จำนวนเรื่องที่แล้วเสร็จในการเสนอแนะปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย กฎ ของหน่วยงานของรัฐที่ล้าสมัยและเป็นภาระกับประชาชน	จำนวน 1 เรื่อง	ไม่บรรลุเป้าหมาย	ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 สำนักงานฯ มีโครงการที่ได้รับการจัดสรรจากสำนักงานคณะกรรมการกฤษฎีกาที่เกี่ยวข้องกับการเสนอแนะปรับปรุงแก้ไขกฎหมายฯ จำนวน 1 เรื่อง คือ โครงการศึกษาปัญหากฎหมายที่เกี่ยวข้องกับตัวแทนอำพรางของคนต่างด้าว ศึกษากรณีการถือครองหรือครอบครองที่ดินหรืออสังหาริมทรัพย์ แต่เนื่องด้วยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 สำนักงานฯ ได้รับการจัดสรรงบประมาณไปพลางก่อนๆ ในช่วงเดือนเมษายน 2567 ทำให้เกิดความล่าช้าในการดำเนินงานที่ต้องมีการลงพื้นที่ และการจัดประชุมร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง และเป็นผลให้เกิดความล่าช้าในการออกคำวินิจฉัยฯ ของเรื่องดังกล่าว ประกอบกับผู้ตรวจการแผ่นดินมีดำริให้มีการปรับปรุงแก้ไขคำวินิจฉัยและข้อเสนอแนะเพื่อให้เกิดความชัดเจน ครบถ้วนและสมบูรณ์ยิ่งขึ้น

ผลผลิต / ตัวชี้วัด	คำเป้าหมาย	ผล	หมายเหตุ
กลยุทธ์ที่ 2.2 การแก้ไขความเดือดร้อนในเชิงระบบที่เกิดจากคำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานใด ๆ ของหน่วยงานของรัฐที่ส่งผลกระทบต่อประชาชนและสังคมในวงกว้าง			
ตัวชี้วัดระดับกลยุทธ์ที่ 2.2 จำนวนเรื่องแล้วเสร็จ ในการแก้ไขปัญหาเชิงระบบที่เกิดจากคำสั่ง หรือ ขั้นตอนการปฏิบัติงานใด ๆ ของหน่วยงานของรัฐ	ไม่น้อยกว่า จำนวน 4 เรื่อง	บรรลุเป้าหมาย จำนวน 4 เรื่อง	โครงการที่ดำเนินการแล้วเสร็จ จำนวน 4 เรื่อง ดังนี้ 1. โครงการศึกษาปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนกลุ่ม บางประเภทในการเข้าถึงสิทธิรักษาพยาบาล ศึกษากรณีกลุ่มเปราะบาง ที่มีความเสี่ยงสูงกว่าบุคคลทั่วไปในกลุ่มผู้สูงอายุ ผู้พิการ และ ผู้ยึดติดเตียงในกรุงเทพมหานคร 2. โครงการศึกษาปัญหาการบริการในโรงพยาบาลทหกรรมเขตให้ ขยายโรงงานจำพวกที่ 3 ที่ใช้ประโยชน์ที่ดินมาก่อนผังเมืองรวมใช้บังคับ 3. โครงการบูรณาการเพื่อการแก้ไขปัญหาที่ดินที่ดินเชิงระบบพื้นที่ เกาะช้าง 4. กรณีพิจารณาสิทธิในการขอรับเงินช่วยเหลือค่าจัดการศพ ซึ่งเสียชีวิตจากเหตุการณความไม่สงบในพื้นที่อำเภอสายบุรี จังหวัด ปัตตานีแล้ว
ยุทธศาสตร์ที่ 3 การติดตาม ตรวจสอบ และเสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้ทราบถึงการที่หน่วยงานของรัฐยังมิได้ปฏิบัติตามหมวด 5 หน้าที่ของรัฐให้ครบถ้วน			
ตัวชี้วัดระดับยุทธศาสตร์ที่ 3 : จำนวนความสำเร็จ ในการดำเนินการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ ของรัฐตามหมวด 5 หน้าที่ของรัฐตามรัฐธรรมนูญ	จำนวน : ไม่น้อยกว่า 3 มาตรา	บรรลุเป้าหมาย จำนวน 3 มาตรา	มาตรการที่บรรลุเป้าหมาย ได้แก่ 1) มาตรา 55 2) มาตรา 56 3) มาตรา 57 (1) และ 57 (2)

ผลผลิต / ตัวชี้วัด	คำเป้าหมาย	ผล	หมายเหตุ
กลยุทธ์ที่ 3.1 การพัฒนาฐานข้อมูลและระบบดิจิทัลเพื่อติดตามและรายงานการปฏิบัติตามหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ ตามรัฐธรรมนูญ			
ตัวชี้วัดระดับกลยุทธ์ที่ 3.1 ระดับความสำเร็จในการพัฒนาฐานข้อมูลและระบบดิจิทัลเพื่อติดตามและรายงานการปฏิบัติตามหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ ตามรัฐธรรมนูญ เกณฑ์การวัดระดับ ระดับที่ 1 มีผลการศึกษวิเคราะห์ รวบรวม และเพื่อจัดทำฐานข้อมูล รวมทั้งผลการศึกษาการกำหนดบริการของรัฐที่ต้องจัดทำขึ้นพื้นฐาน ระดับที่ 2 มีฐานข้อมูล หลักเกณฑ์ ขอบเขต การดำเนินงานตามหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ ตามรัฐธรรมนูญกับหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง ระดับที่ 3 มีระบบดิจิทัลเพื่อติดตามและรายงานการปฏิบัติตามหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ ตามรัฐธรรมนูญ ระดับที่ 4 มีการเชื่อมต่อบริบทติดตามและรายงานการปฏิบัติตามหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ ตามรัฐธรรมนูญกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ระดับที่ 5 มีการรายงานของหน่วยงานที่เกี่ยวข้องผ่านระบบดิจิทัลเพื่อติดตามและรายงานการปฏิบัติตามหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ ตามรัฐธรรมนูญ	ระดับ 2 มีฐานข้อมูล หลักเกณฑ์ ขอบเขต การดำเนินงานตามหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ ตามรัฐธรรมนูญกับหน่วยงานรัฐที่เกี่ยวข้อง	บรรลุเป้าหมาย ระดับที่ 2	ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 เป็นการดำเนินโครงการจัดทำฐานข้อมูลระบบรายงานและติดตามการดำเนินงานที่ของรัฐ ตามรัฐธรรมนูญ หมวด 5 หน้าที่ของรัฐ ซึ่งขณะนี้อยู่ระหว่างดำเนินการในงวด 3-4 โดยสำนักงานฯ ได้รับร่างรายงานฉบับสมบูรณ์ ซึ่งมีรายละเอียดของฐานข้อมูล หลักเกณฑ์และขอบเขตการดำเนินการตามหน้าที่ของรัฐ พร้อมบัญชีรายการที่รัฐต้องจัดทำขึ้นพื้นฐาน

ผลผลิต / ตัวชี้วัด	คำเป้าหมาย	ผล	หมายเหตุ
กลยุทธ์ที่ 3.2 การติดตามและตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ ตามหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ			
ตัวชี้วัดระดับกลยุทธ์ที่ 3.2 จำนวนเรื่องที่แล้วเสร็จในการดำเนินการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐที่ตามหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ ตามรัฐธรรมนูญ	จำนวนไม่น้อยกว่า 3 เรื่อง	บรรลุเป้าหมาย จำนวน 4 เรื่อง	โครงการที่ดำเนินการแล้วเสร็จ จำนวน 4 เรื่อง ได้แก่ 1. โครงการศึกษาเรื่อง ปัญหาการติดตั้งไต่ลาร์เซลล์บนหลังคา (ม.56) 2. แนวทางในการอนุรักษ์ฟื้นฟู และส่งเสริมภูมิปัญญาท้องถิ่น ศิลปะและวัฒนธรรมของหน่วยงานของรัฐ ตามรัฐธรรมนูญ หมวด 5 หน้าที่ของรัฐ (ม.57(1)) 3. การส่งเสริมวิสาหกิจขนาดกลางและขนาดย่อม วิสาหกิจชุมชน และเศรษฐกิจชุมชน (ม.57(1) (2)) 4. กรณีประชาชนได้รับความเดือดร้อนจากการขอรับใบส่งตัว ก่อนเข้ารับบริการที่โรงพยาบาลตามสิทธิหลักประกันสุขภาพแห่งชาติ (ม.55)
2. แผนงานพื้นฐานด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ			
ผลผลิตที่ 1 : การพัฒนาระบบบริหารจัดการของสำนักงานมีประสิทธิภาพและส่งเสริมศักยภาพเครือข่ายผู้ตรวจการแผ่นดินในการสนับสนุนภารกิจผู้ตรวจการแผ่นดิน			
ยุทธศาสตร์ที่ 4 เสริมสร้างการสื่อสารประชาสัมพันธ์ และยกระดับการขับเคลื่อนการทำงานด้านเครือข่ายภายในประเทศ และความร่วมมือระหว่างประเทศ			
ตัวชี้วัดระดับยุทธศาสตร์ที่ 4.1 ร้อยละของประชาชนที่รู้จักบทบาทภารกิจของผู้ตรวจการแผ่นดิน	ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 65.00 ของขนาดกลุ่มตัวอย่าง	บรรลุเป้าหมาย ร้อยละ 86.35 ของขนาดกลุ่มตัวอย่าง	-

ผลผลิต / ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย	ผล	หมายเหตุ
ตัวชี้วัดระดับยุทธศาสตร์ที่ 4.2 ร้อยละของเครือข่ายผู้ตรวจการแผ่นดินที่สนับสนุนการดำเนินงานของผู้ตรวจการแผ่นดินและสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน รวมทั้งสิ้นจำนวน 74 เครือข่าย โดยเป็นเครือข่ายที่มาจากเครือข่ายกำนันผู้ใหญ่บ้านเครือข่ายบัณฑิตแรงงานอาสาทำดี เครือข่ายประชาชนคนทำดี เครือข่ายจังหวัดคุณธรรม และเครือข่ายประชาชนปักษ์ใต้จังหวัด	ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 50.00	บรรลุเป้าหมาย ร้อยละ 100.00	
กลยุทธ์ที่ 4.1 การประชาสัมพันธ์เชิงรุกของผู้ตรวจการแผ่นดินเพื่อสร้างการรับรู้สู่หน่วยงานภาครัฐและภาคประชาชน รวมทั้งมาตรการในเชิงป้องกัน			
ตัวชี้วัดระดับกลยุทธ์ที่ 4.1.1 ระดับความสำเร็จของประชาชนที่มีการเข้าถึงช่องทางความรู้เกี่ยวกับบทบาทภารกิจผู้ตรวจการแผ่นดิน	ระดับ 4 (40,000-49,999 คน)	บรรลุเป้าหมาย ระดับที่ 5 (จำนวนทั้งสิ้น 2,141,628 คน)	โครงการที่สนับสนุนการบรรลุเป้าหมาย ดังนี้ 1. โครงการขับเคลื่อนความเป็นธรรมสู่ชุมชนด้วยสื่อดิจิทัล Ombudsman 4.0 (Website/Line/Facebook/YouTube/Podcast/TikTok ยอดผู้เข้าชม 2,131,474 คน) 2. โครงการผู้ตรวจการแผ่นดินสัญจร จำนวน 3 ครั้ง (2,864 คน) 3. กิจกรรมประชาสัมพันธ์เชิงรุก ภายใต้โครงการ Ombudsman Care จำนวน 4 ครั้ง (3,372 คน) 4. โครงการสืบสานพระราชปณิธาน จำนวน 6 ครั้ง (2,988 คน) 5. โครงการเสริมความรู้ผู้ตรวจการแผ่นดินสู่การพัฒนาชุมชน จำนวน 3 ครั้ง (630 คน) 6. โครงการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินเผยแพร่ผลการดำเนินงานของผู้ตรวจการแผ่นดินและสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินกับกรมประชาสัมพันธ์ ผ่านช่องทางสื่อวิทยุ โทรทัศน์ และสื่อออนไลน์ ทั้ง 76 จังหวัด 7. โครงการความร่วมมือเผยแพร่และให้ความรู้ระหว่างผู้ตรวจการแผ่นดินและศาลรัฐธรรมนูญ/ศาลปกครอง (300 คน)
เกณฑ์การวัด ระดับที่ 1 น้อยกว่า 20,000 คน ระดับที่ 2 20,000 – 29,999 คน ระดับที่ 3 30,000 – 39,999 คน ระดับที่ 4 40,000 – 49,999 คน ระดับที่ 5 50,000 คน ขึ้นไป			

ผลผลิต / ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย	ผล	หมายเหตุ
ตัวชี้วัดระดับกลยุทธ์ที่ 4.1.2 ระดับความสำเร็จของหน่วยงานรู้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทภารกิจผู้ตรวจการแผ่นดิน เกณฑ์การวัด ระดับที่ 1 น้อยกว่า 300 หน่วยงาน ระดับที่ 2 300 – 499 หน่วยงาน ระดับที่ 3 500 – 599 หน่วยงาน ระดับที่ 4 600 – 699 หน่วยงาน ระดับที่ 5 700 หน่วยงานขึ้นไป	ระดับ 3 (500-599 หน่วยงาน)	บรรลุเป้าหมาย ระดับที่ 5 (924 หน่วยงาน)	โครงการที่สนับสนุนการบรรลุเป้าหมาย ดังนี้ 1. โครงการผู้ตรวจการแผ่นดินสัญจร 539 หน่วยงาน 2. โครงการ Ombudsman Care 11 หน่วยงาน 3. โครงการสืบสานพระราชปณิธาน 90 หน่วยงาน 4. โครงการเสริมความรู้ผู้ตรวจการแผ่นดินสู่การพัฒนาชุมชน จำนวน 16 หน่วยงาน 5. โครงการประชาสัมพันธ์การดำเนินงานของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน จำนวน 266 หน่วยงาน 6. โครงการความร่วมมือเผยแพร่และให้ความรู้ระหว่างผู้ตรวจการแผ่นดินและศาลรัฐธรรมนูญ/ศาลปกครอง จำนวน 2 หน่วยงาน
กลยุทธ์ที่ 4.2 การพัฒนาประสิทธิภาพการสื่อสารภายในองค์กร			
ตัวชี้วัดระดับกลยุทธ์ที่ 4.2 ระดับความสำเร็จในการเผยแพร่ข้อมูลข่าวสารภายในองค์กร เกณฑ์การวัด ระดับที่ 1 น้อยกว่า 500 ครั้ง ระดับที่ 2 500 – 549 ครั้ง ระดับที่ 3 550 – 599 ครั้ง ระดับที่ 4 600 – 649 ครั้ง ระดับที่ 5 650 ครั้ง ขึ้นไป	ระดับ 5 (650 ครั้ง ขึ้นไป)	บรรลุเป้าหมาย ระดับที่ 5 (จำนวน 1,413 ครั้ง)	กิจกรรมที่สนับสนุนการบรรลุเป้าหมาย ดังนี้ 1. ข่าวประจำวัน จำนวน 157 ครั้ง 2. กิจกรรม Event of the Day จำนวน 282 ครั้ง 3. Ombudsman Daily จำนวน 720 ครั้ง 4. Line กลุ่มของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน จำนวน 230 ครั้ง 5. จดหมายข่าวผู้ตรวจการแผ่นดิน เดือนละ 1 ครั้ง รวม 12 ครั้ง 6. สกู๊ปผลการดำเนินงาน เรื่องเด่น เดือนละ 1 ครั้ง รวม 12 ครั้ง

ผลผลิต / ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย	ผล	หมายเหตุ
กลยุทธ์ที่ 4.3 การสร้าง พัฒนา ส่งเสริม และสนับสนุนการมีส่วนร่วมการดำเนินงานของทุกภาคส่วนด้านเครือข่ายในประเทศของผู้ตรวจการแผ่นดินและสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน			
ตัวชี้วัดระดับกลยุทธ์ที่ 4.3.1 จำนวนความสำเร็จในการสร้างเครือข่ายเชิงพื้นที่ทั้งในระดับบุคคลและระดับองค์กรที่ส่งเสริมและสนับสนุนภารกิจการทำงานของผู้ตรวจการแผ่นดิน	10 จังหวัด	บรรลุเป้าหมาย 51 จังหวัด	การบรรลุความสำเร็จในการสร้างเครือข่ายเชิงพื้นที่ทั้งในระดับบุคคลและระดับองค์กรที่ส่งเสริมและสนับสนุนภารกิจการทำงานของผู้ตรวจการแผ่นดิน มาจากการดำเนินงานโครงการทั้งในระบบ On-Site และ On-Line จำนวน 51 จังหวัด (1) กรุงเทพมหานคร (2) จ.พระนครศรีอยุธยา (3) จ.กำแพงเพชร (4) จ.ชัยนาท (5) จ.นครนายก (6) จ.นครปฐม (7) จ.นครสวรรค์ (8) จ.นนทบุรี (9) จ.ปทุมธานี (10) จ.พิจิตร (11) จ.พิษณุโลก (12) จ.เพชรบูรณ์ (13) จ.ลพบุรี (14) จ.สมุทรปราการ (15) จ.สมุทรสงคราม (16) จ.สมุทรสาคร (17) จ.สิงห์บุรี (18) จ.สุโขทัย (19) จ.สุพรรณบุรี (20) จ.สระบุรี (21) จ.อ่างทอง (22) จ.อุทัยธานี (23) จ.ราชบุรี (24) จ.กระบี่ (25) จ.กาญจนบุรี (26) จ.จันทบุรี (27) จ.ฉะเชิงเทรา (28) จ.ชลบุรี (29) จ.ชัยภูมิ (30) จ.ชุมพร (31) จ.ตาก (32) จ.นครศรีธรรมราช (33) จ.บึงกาฬ (34) จ.บุรีรัมย์ (35) จ.ปราจีนบุรี (36) จ.พังงา (37) จ.พัทลุง (38) จ.มหาสารคาม (39) จ.ลำปาง (40) จ.ลำพูน (41) จ.สงขลา (42) จ.สตูล (43) จ.สุรินทร์ (44) จ.หนองคาย (45) จ.หนองบัวลำภู (46) จ.อำนาจเจริญ (47) จ.อุดรธานี (48) จ.อุตรดิตถ์ (49) จ.อุบลราชธานี (50) จ.นครพนม และ (51) จ.ปัตตานี

ผลผลิต / ตัวชี้วัด	คำเป้าหมาย	ผล	หมายเหตุ
ตัวชี้วัดระดับกลยุทธ์ที่ 4.3.2 จำนวนปัญหาเชิงประเด็นในการขับเคลื่อนของเครือข่ายผู้ตรวจการแผ่นดินในการสร้างการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนเพื่อส่งเสริมและสนับสนุนภารกิจของผู้ตรวจการแผ่นดิน	3 ประเด็น	บรรลุเป้าหมายจำนวน 22 ประเด็น	จำนวนปัญหาเชิงประเด็น สามารถแบ่งมิติต่าง ๆ ดังนี้ มิติด้านที่ 1 ด้านแรงงาน/อาชีพ/การประกอบอาชีพ ประเด็นที่ 1 การเพิ่มทักษะอาชีพ โดยการส่งเสริมสนับสนุนด้านการประกอบอาชีพจากภาครัฐ ประเด็นที่ 2 การเพิ่มช่องทางในการจัดหาทุนประกอบกิจการ (เกี่ยวกับการดำเนินงานของสถาบันทางการเงิน) ประเด็นที่ 3 แนวทางการดำเนินกิจการและการพัฒนาวิชาชีพชุมชน ประเด็นที่ 4 การเพิ่มโอกาสในการต่อยอดขยายกิจการ (เกี่ยวกับองค์ความรู้ของผู้ประกอบการในการพัฒนาสินค้าและบริการ) ประเด็นที่ 5 ปัญหาเกี่ยวกับแรงงานต่างด้าว เช่น มีต่างด้าวประกอบอาชีพสงวนสำหรับคนไทย การเข้ามาทำงานอย่างไม่ถูกต้อง เปลี่ยนนายจ้างแต่ไม่แจ้งให้ถูกต้อง การฉ้อโกงยาเสพติด ก่อเหตุเดือดร้อนรำคาญ เกิดชุมชนเฉพาะกลุ่ม เป็นต้น มิติด้านที่ 2 ด้านเศรษฐกิจ ประเด็นที่ 6 ความยากจน รายได้ไม่พอกับรายจ่าย ประเด็นที่ 7 การว่างงาน / การเลือกงาน / เลิกพื้นที่ในการทำงาน มิติด้านที่ 3 ด้านสิทธิขั้นพื้นฐาน ประเด็นที่ 8 การเข้าถึงสาธารณูปโภคพื้นฐาน (ไฟฟ้า ประปา การสื่อสาร การคมนาคม)

ผลผลิต / ตัวชี้วัด	คำเป้าหมาย	ผล	หมายเหตุ
			มิติด้านที่ 4 ด้านทรัพยากรธรรมชาติและสิ่งแวดล้อม ประเด็นที่ 9 การรื้อถอนพื้นที่สาธารณะ มีการใช้ประโยชน์ เรื่องการระเบิดภูเขา นำหินจากภูเขาไปใช้ และการดูแลรักษาในแม่น้ำ ลำคลอง / การปลูกป่าไม้ ประเด็นที่ 10 การบริหารจัดการขยะในพื้นที่เมือง / ขยะในแม่น้ำ ลำคลอง ประเด็นที่ 11 มลภาวะทางอากาศ เช่น โรงงานในพื้นที่อำเภอ นาบอน สร้างมลพิษต่อระบบทางเดินหายใจ มิติด้านที่ 5 ด้านกฎหมาย ประเด็นที่ 12 กรณีผู้ประกอบการอาชีพเกษตรซึ่งมีการฉ้อโกงสารเคมี ทำให้ผู้ที่มีบ้านพักอาศัยบริเวณใกล้เคียงได้รับความเดือดร้อน แพ้สารเคมี และโรคเกี่ยวกับทางเดินหายใจ ประเด็นที่ 13 กฎหมายที่เกิดความเหลื่อมล้ำระหว่างคนจนและ คนรวย มิติด้านที่ 6 การปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ ประเด็นที่ 14 ด้านความล่าช้า / ละเลย ไม่ปฏิบัติตามหน้าที่ในการ ดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ และการแก้ไขความเดือดร้อนให้กับ ประชาชนในพื้นที่ ประเด็นที่ 15 ปัญหาการใช้จ่ายงบประมาณ และที่เกี่ยวข้องกับ การปฏิบัติหน้าที่ของเจ้าหน้าที่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และบุคลากรของ องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ผลผลิต / ตัวชี้วัด	คำเป้าหมาย	ผล	หมายเหตุ
			ประเด็นที่ 16 หน่วยงานภาครัฐควรให้ความรู้และการประชาสัมพันธ์ในเรื่องการปฏิบัติตามกฎหมายแก่ประชาชนที่เพิ่มขึ้น มิติด้านที่ 7 ด้านการศึกษา / เยาวชน / สถานศึกษา ประเด็นที่ 17 ปัญหาความเหลื่อมล้ำในระบบการศึกษา ประเด็นที่ 18 สถานศึกษาปลอดภัย (Safety School) ที่เยาวชนได้รับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรม มิติด้านที่ 8 ความปลอดภัย / เหตุเดือดร้อนรำคาญ ประเด็นที่ 19 ปัญหายาเสพติดซึ่งมีผู้ค้ายาเสพติดในพื้นที่มีจำนวนมาก ประเด็นที่ 20 มีเสียงดังในยามวิกาลเนื่องจากวัยรุ่นใช้มือถือหรือใช้ มิติด้านที่ 9 คุณธรรม จริยธรรม ธรรมาภิบาลของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ ประเด็นที่ 21 การดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล การมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในพื้นที่ ประเด็นที่ 22 คำนิยมสุจริตในการปฏิบัติงานของเจ้าหน้าที่กำหนดผู้ใหญ่บ้าน และบุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น

ผลผลิต / ตัวชี้วัด	คำเป้าหมาย	ผล	หมายเหตุ
กลยุทธ์ที่ 4.4 การส่งเสริมบทบาทและความร่วมมือระหว่างประเทศ รวมทั้งบทบาทที่สำคัญของผู้ตรวจการแผ่นดินในเอเชียตะวันออกเฉียงใต้			
ตัวชี้วัดระดับกลยุทธ์ที่ 4.4 จำนวนกิจกรรมเพื่อส่งเสริมบทบาทและขับเคลื่อนความร่วมมือระหว่างประเทศในระดับสากลและในภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้	5 กิจกรรม	บรรลุเป้าหมาย จำนวน 12 กิจกรรม	กิจกรรมที่สนับสนุนการบรรลุตัวชี้วัด ดังนี้ 1. โครงการขับเคลื่อนความร่วมมือภายใต้กรอบความร่วมมือที่ผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Southeast Asian Ombudsman Forum: SEAOF) จำนวน 1 กิจกรรม (8 กิจกรรมย่อย) 2. โครงการเข้าร่วมการประชุมระดับโลกของสถาบันผู้ตรวจการแผ่นดินระหว่างประเทศ ครั้งที่ 13 (13th IOI World Conference 2024) จำนวน 1 กิจกรรม (4 กิจกรรมย่อย) 3. โครงการขับเคลื่อนความร่วมมือระหว่างประเทศในระดับทวิภาคีกับหน่วยงานผู้ตรวจการแผ่นดินหรือหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในต่างประเทศ จำนวน 6 กิจกรรม (19 กิจกรรมย่อย) 4. งานวิชาการระหว่างประเทศ จำนวน 1 กิจกรรม (5 กิจกรรมย่อย) 5. งานรับรองและพิธีการ จำนวน 3 กิจกรรม (12 กิจกรรมย่อย)
ยุทธศาสตร์ที่ 5 ยกระดับการบริหารงานของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินเพื่อสนับสนุนภารกิจของผู้ตรวจการแผ่นดิน			
ตัวชี้วัดระดับยุทธศาสตร์ที่ 5 : ร้อยละความสำเร็จในการเบิกจ่ายงบประมาณของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นไปตามแผนปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณที่กำหนด	ระดับที่ 5 (ร้อยละ 84.01-100.00)	ไม่บรรลุเป้าหมาย ระดับที่ 4 (ร้อยละ 75.01) ระดับมาก	ผลการเบิกจ่ายงบประมาณประจำปี พ.ศ. 2567 มีงบประมาณตามแผนฯ จำนวน 449,468,400.00 บาท ทั้งนี้ สำนักงานฯ สามารถเบิกจ่ายงบประมาณเป็นเงินจำนวน 337,167,109.09 บาท (ร้อยละ 75.01) เนื่องด้วยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 สำนักงานฯ ได้รับจัดสรรงบประมาณ พ.ศ. 2566 ไปพลางก่อน (ต.ค. 2566 -

ผลผลิต / ตัวชี้วัด	คำเป้าหมาย	ผล	หมายเหตุ
เกณฑ์การวัด ≤ 36.00 น้อยที่สุด 36.01 - 52.00 น้อย 52.01 - 68.00 ปานกลาง 68.01 - 84.00 มาก 84.01 - 100.00 มากที่สุด			เม.ย. 2567) และสัดส่วนในการได้รับการจัดสรรงบประมาณส่วนใหญ่ได้รับจัดสรรค่าใช้จ่ายลงทุนเพื่อสำหรับการย้ายสถานที่ทำการแห่งใหม่ในสัดส่วนงบประมาณที่สูงประกอบด้วยบริษัทนารักษ์พัฒนาสินทรัพย์ จำกัด ซึ่งดูแลความพร้อมของการก่อสร้างอาคารศูนย์ราชการแห่งใหม่ดังกล่าว ได้แจ้งเลื่อนการส่งมอบอาคารสถานที่ทำการแห่งใหม่ของสำนักงานฯ จากเดิมตั้งมีการส่งมอบในเดือน ก.ค. 2567 เป็น 31 ม.ค. 2568 เป็นผลให้การกระทบต่อการดำเนินงานและการเบิกจ่ายงบประมาณของสำนักงาน
กลยุทธ์ที่ 5.1 การปรับปรุงโครงสร้างองค์กร และการพัฒนาการบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพและมีมาตรฐานการทำงานในระดับสากล			
ตัวชี้วัดระดับกลยุทธ์ที่ 5.1 ระดับความสำเร็จ ในการปรับปรุงโครงสร้างองค์กร และการพัฒนา การบริหารจัดการที่มีประสิทธิภาพ การพัฒนากระบวนการ หมายถึง การวางแผน/การดำเนินการ และการบริหารจัดการเพื่อการพัฒนาปรับปรุงประสิทธิภาพของระบบการทำงานภายในองค์กร ทั้งในเชิงโครงสร้างองค์กร และการบริหารจัดการ อาทิ การปรับปรุงพัฒนาขั้นตอนกระบวนการ การทำงาน การจัดทำมาตรฐานการทำงาน การเสริมสร้างสมรรถนะ/ความเชี่ยวชาญของพนักงานฯ เป็นต้น	ระดับ 2 มีการจัดทำแผนพัฒนา ระบบงาน สำคัญของ สำนักงาน ผู้ตรวจการ แผ่นดิน	บรรลุเป้าหมาย ระดับที่ 2	มีการจัดทำแผนการพัฒนากระบวนการที่สำคัญที่เกี่ยวข้องกับการเสริมสร้างสมรรถนะ/ความเชี่ยวชาญของพนักงานฯ ซึ่งประกอบไปด้วย (1) การจัดทำมาตรฐานความรู้ความสามารถ ทักษะ และสมรรถนะ (2) การจัดทำ Training Road Map และการจัดทำแผนพัฒนารายบุคคล ทั้งนี้ แผนพัฒนาระบบงานดังกล่าว ได้มีการเสนอของบประมาณเพื่อดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 และในปีงบประมาณ พ.ศ. 2569

ผลผลิต / ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย	ผล	หมายเหตุ
กลยุทธ์ที่ 5.2 การพัฒนาศักยภาพผู้เชี่ยวชาญของบุคลากรด้านการตรวจการแผ่นดินและด้านงานสนับสนุน			
ตัวชี้วัดระดับกลยุทธ์ที่ 5.2 ร้อยละของบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญตามที่สำคัญงานผู้ตรวจการแผ่นดินกำหนด	ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 75	ไม่บรรลุเป้าหมาย อย่างมีเงื่อนไข	ทั้งนี้ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 สำนักงานฯ อยู่ระหว่างการทำทบทวนสมรรถนะความเชี่ยวชาญรายตำแหน่ง และการกำหนดหลักสูตรการอบรมตามสายงาน เพื่อนำไปสู่การวัดความรู้ความเชี่ยวชาญของบุคลากรของสำนักงานฯ ดังนั้นในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จึงส่งผลให้ตัวชี้วัดดังกล่าวยังไม่บรรลุเป้าหมายในการวัดความเชี่ยวชาญตามที่สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินกำหนด
กลยุทธ์ที่ 5.3 การเสริมสร้างธรรมาภิบาลและค่านิยมหลักของบุคลากรสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน			
ตัวชี้วัดระดับกลยุทธ์ที่ 5.3 ร้อยละของบุคลากรสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินมีพฤติกรรมที่มุ่งหวังในด้านธรรมาภิบาล มาตราฐานทางจริยธรรม และค่านิยมหลัก	ไม่น้อยกว่า ร้อยละ 65	บรรลุเป้าหมาย ร้อยละ 92.87	การประเมินตัวชี้วัดดังกล่าวมาจากข้อมูลผลการประเมินการปฏิบัติงานประจำปี โดยใช้ข้อมูลค่าคะแนนที่มาจากหัวข้อความสามารถและคุณลักษณะส่วนบุคคล : คุณธรรมและจริยธรรม ของบุคลากรทั้งหมดภายในสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน
กลยุทธ์ที่ 5.4 การยกระดับมาตรฐานและพัฒนาความร่วมมืองานด้านวิชาการ และงานวิจัยเพื่อสนับสนุนภารกิจของผู้ตรวจการแผ่นดินกับหน่วยงานภายนอกทั้งภายในและต่างประเทศ			
ตัวชี้วัดระดับกลยุทธ์ที่ 5.4.1 จำนวนเรื่องที่สำเร็จในการพัฒนางานวิชาการ งานวิจัยเพื่อสนับสนุนภารกิจของผู้ตรวจการแผ่นดิน	ไม่น้อยกว่า ปีละ 1 เรื่อง	ไม่บรรลุเป้าหมาย จำนวน - เรื่อง	การจัดทำงานวิจัย/งานวิชาการในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ได้มีการจัดทำรายงานฉบับสมบูรณ์เป็นที่แล้วเสร็จ และได้มีการเสนอรายงานฉบับสมบูรณ์ฯ ต่อประธานผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดิน แต่ทั้งนี้ ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน และผู้ตรวจการแผ่นดินได้มีข้อเสนอแนะเพื่อให้มีการปรับแก้ไขรายงานให้เกิดความสมบูรณ์มากยิ่งขึ้น ทั้งนี้ สำนักงานฯ จึงนำมาปรับปรุงแก้ไขตามคำชี้แจงของประธานผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดินตามคำร้องดังกล่าว

ผลผลิต / ตัวชี้วัด	คำเป้าหมาย	ผล	หมายเหตุ
ตัวชี้วัดระดับกลยุทธ์ที่ 5.4.2 ระดับความสำเร็จในการสร้างความร่วมมือทางวิชาการ / หรืองานวิจัยกับหน่วยงานภายนอก เกณฑ์การวัด ระดับที่ 1 มีบันทึกข้อตกลงร่วมกัน ระดับที่ 2 มีกิจกรรมความร่วมมือทางวิชาการร่วมกัน ระดับที่ 3 มีการขยายความร่วมมือทางวิชาการไปสู่องค์กรอื่น	ระดับ 2 มีกิจกรรมความร่วมมือทางวิชาการร่วมกัน	บรรลุเป้าหมาย ระดับที่ 2	การสร้างความร่วมมือทางวิชาการ / หรืองานวิจัยกับหน่วยงานภายนอก สำนักงานฯ มีการดำเนินการ ดังนี้ 1. การลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือทางวิชาการระหว่างสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินกับมหาวิทยาลัยสวนดุสิต เมื่อวันที่ 6 ตุลาคม 2566 โดยมีกิจกรรมที่จะดำเนินการร่วมกัน ตลาดนัดวิชาการออนไลน์ที่ทางมหาวิทยาลัยสวนดุสิตจัดกิจกรรมทุกเดือน 2. กิจกรรมรับนักศึกษาฝึกประสบการณ์ด้านบันทึกความร่วมมือทางวิชาการ 3. กิจกรรมร่วมเป็นวิทยากรบรรยาย หัวข้อ “ธรรมาภิบาลในการบริหารราชการแผ่นดิน : กรณีศึกษาจากประสบการณ์ของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน” ในวันที่ 3 กุมภาพันธ์ 2567 ณ มหาวิทยาลัยสวนดุสิต 4. กิจกรรมแต่งตั้งผู้ทรงคุณวุฒิอ่านประเมินบทความในวารสารผู้ตรวจการแผ่นดิน จำนวน 6 ท่าน
ตัวชี้วัดระดับกลยุทธ์ที่ 5.4.3 ระดับความสำเร็จในการจัดทำฐานข้อมูลสำคัญทางวิชาการและเผยแพร่องค์ความรู้ของผู้ตรวจการแผ่นดิน เกณฑ์การวัด ระดับที่ 1 มีการรวบรวมฐานข้อมูลสำคัญทางองค์ความรู้เกี่ยวกับผู้ตรวจการแผ่นดิน ระดับที่ 2 มีการจัดทำฐานข้อมูลสำคัญทางวิชาการ โดยแยกประเภท/หมวดหมู่องค์ความรู้	ระดับ 2 มีการจัดทำฐานข้อมูลสำคัญทางวิชาการ โดยแยกประเภท/หมวดหมู่องค์ความรู้	บรรลุเป้าหมาย ระดับที่ 5	การสนับสนุนการบรรลุตัวชี้วัดดังกล่าว สำนักงานฯ มีการดำเนินการ ดังนี้ ระดับที่ 1 - 3 ดำเนินการรวบรวมและจัดทำฐานข้อมูลทางวิชาการโดยแยกประเภท/หมวดหมู่องค์ความรู้ พร้อมทั้งพื้นที่จัดเก็บและเผยแพร่บนเว็บไซต์ ระดับที่ 4 มีการเผยแพร่ข้อมูลเรื่องเรียนที่สำคัญ และคำวินิจฉัยของผู้ตรวจการแผ่นดินลงบนเว็บไซต์ของสถาบันผู้ตรวจการแผ่นดินศึกษา จำนวน 12 เรื่อง เช่น

ผลผลิต / ตัวชี้วัด	คำเป้าหมาย	ผล	หมายเหตุ
ระดับที่ 3 มีพื้นที่ในการจัดเก็บและเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับผู้ตรวจการแผ่นดิน ระดับที่ 4 มีการเผยแพร่องค์ความรู้เกี่ยวกับผู้ตรวจการแผ่นดินต่อสาธารณะ ระดับที่ 5 เปิดให้หน่วยงานภายนอกเข้ามาศึกษาเรียนรู้	ระดับ 2 มีการจัดทำฐานข้อมูลสำคัญทางวิชาการ โดยแยกประเภท/หมวดหมู่องค์ความรู้	บรรลุเป้าหมายระดับที่ 5	1) ผู้ตรวจการแผ่นดิน ย้ำ !! การแก้ไขปัญหาคือการที่ตื่นอุทธานแห่งชาติที่ปลาน ยึดถือความถูกต้องตามความเป็นจริงเพื่อประชาชน 2) เพิ่มสิทธิการตรวจคัดกรองการเกิดทุกคน เพื่อป้องกันภาวะปัญหาอ่อนที่เกิดจากโรคหายากอย่างทั่วถึง 3) ท่านทราบหรือไม่??? ประชาชนมีสิทธิเรียกค่าสินไหมทดแทนทางแพ่งเพื่อขอชดเชยค่าเสียหายจากการกระทำผิดทางอาญา 4) ร้องผู้ตรวจการแผ่นดิน เจ้าหน้าที่ตำรวจจริงไม่เข้มงวดกวดขันการฝ่าฝืนกฎจราจร ทำให้การจราจรติดขัดเป็นอย่างมาก QR code งานวิชาการ/ ผลคำวินิจฉัย 12 เรื่อง ระดับที่ 5 มีผู้เข้าชมพิธีภัณฑ์และหอจดหมายเหตุผู้ตรวจการแผ่นดินได้แก่ ผู้พิพากษาศาลฎีกา ราชอาณาจักรโมร็อกโก พร้อมด้วยคณะเจ้าหน้าที่สำนักงานศาลปกครอง คณะข้าราชการจากสำนักงาน Commission for the Investigation of Abuse of Authority (CIAA) สภพ่นธ์สาธารณรัฐประชาธิปไตยเนปาล เจ้าหน้าที่สถาบันเทคโนโลยีแห่งเอเชีย (AIT) และอธิบดีสำนักงานรับเรื่องร้องเรียนสาธารณะแห่งประเทศมาเลเซีย

กลยุทธ์ที่ 5.5 การพัฒนาปรับปรุงกระบวนการทำงานเพื่อลดขั้นตอนการปฏิบัติงาน และเพื่อให้บริการประชาชนด้วยความสะดวกรวดเร็ว ประหยัด และมีมาตรฐานเพื่อการเปลี่ยนแปลงสู่การพัฒนาเป็นองค์กรดิจิทัล				
ผลผลิต / ตัวชี้วัด	ค่าเป้าหมาย	ผล	หมายเหตุ	
ตัวชี้วัดระดับกลยุทธ์ที่ 5.5.1 ระดับความสำเร็จในการจัดทำหรือพัฒนาปรับปรุงกระบวนการทำงานเพื่อลดขั้นตอนการปฏิบัติงานให้เป็นระบบดิจิทัล หรือการปรับปรุงพัฒนาประสิทธิภาพรูปแบบ / ขั้นตอนการให้บริการประชาชนให้มีความสะดวกรวดเร็ว และง่ายต่อการเข้าถึง	จำนวนไม่น้อยกว่า 1 ระบบ	บรรลุเป้าหมายจำนวน 4 ระบบ	การสนับสนุนการบรรลุตัวชี้วัดดังกล่าว สำนักงานฯ มีการดำเนินการ ดังนี้ 1. โครงการจ้างปรับปรุงระบบบริหารจัดการเรื่องร้องเรียนสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน (CIM) 2. ระบบสืบค้นคำวินิจฉัยผู้ตรวจการแผ่นดิน 3. พัฒนาระบบรับเรื่องร้องเรียนผ่านอุปกรณ์เคลื่อนที่และช่องทางอินเทอร์เน็ต “ผู้ตรวจการแผ่นดิน” 4. พัฒนาระบบสำนักงานอิเล็กทรอนิกส์ (e-Office) สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ประกอบด้วย 5 ระบบย่อย (ระบบ Personal Web Portal ระบบเอกสารและหนังสือเวียนอิเล็กทรอนิกส์ ระบบสารบรรณอิเล็กทรอนิกส์ ระบบลงนามอิเล็กทรอนิกส์ และระบบจัดเก็บเอกสารอิเล็กทรอนิกส์)	
ตัวชี้วัดระดับกลยุทธ์ที่ 5.5.2 ระดับความสำเร็จในการบูรณาการการทำงานร่วมกับหน่วยงานภายนอกด้านการอำนวยความสะดวกเป็นธรรมให้กับประชาชน	รวมไม่น้อยกว่า 2 หน่วยงาน	บรรลุเป้าหมายจำนวน 3 หน่วยงาน	การสนับสนุนการบรรลุตัวชี้วัดดังกล่าว สำนักงานฯ ได้มีการดำเนินการในการพัฒนาระบบใช้ข้อมูลภาครัฐ ของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน (Government Data Catalog) รวมถึงจัดทำแนวทางการรองรับการเชื่อมโยงข้อมูลระหว่างหน่วยงาน และการใช้งานในรูปแบบแผนภาพสถิติ ทั้งนี้ การดำเนินการดังกล่าวเป็นการดำเนินการในการทำงานร่วมกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ดังนี้ 1. สำนักงานสถิติแห่งชาติ 2. สำนักงานพัฒนารัฐบาลดิจิทัล 3. สำนักงานคณะกรรมการดิจิทัลเพื่อเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ	
3. แผนงานบูรณาการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ (สำนักงาน ป.ป.ช.)				
ร้อยละของประชาชนที่มีวัฒนธรรม ค่านิยมสุจริต มีทัศนคติและพฤติกรรมในการต่อต้านการทุจริต และประพฤติมิชอบ	ร้อยละ 82	บรรลุเป้าหมายร้อยละ 96.60	ดำเนินการเก็บข้อมูลจากผู้ร่วมโครงการส่งเสริมธรรมาภิบาลเพื่อการต่อต้านทุจริตของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน และประมวลผลโดยสำนักงาน ป.ป.ช.	

กล่าวโดยสรุปในปัจุบันประมาณ พ.ศ. 2567 สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินสามารถดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายตัวชี้วัดตามแผนยุทธศาสตร์ของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566 – 2570) จำนวน 25 ตัวชี้วัด จาก 31 ตัวชี้วัด โดยมีรายละเอียดดังนี้

(1) ตัวชี้วัดระดับองค์กร จำนวน 3 ตัวชี้วัด โดยสามารถบรรลุเป้าหมายทั้ง 3 ตัวชี้วัด

(2) ตัวชี้วัดระดับยุทธศาสตร์ จำนวน 6 ตัวชี้วัด ดังนี้

2.1 บรรลุเป้าหมาย 4 ตัวชี้วัด

2.2 ไม่บรรลุเป้าหมาย 2 ตัวชี้วัด ได้แก่

- ตัวชี้วัดยุทธศาสตร์ที่ 5 ร้อยละความสำเร็จในการเบิกจ่ายงบประมาณของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นไปตามแผนปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณที่กำหนด

- ตัวชี้วัดยุทธศาสตร์ที่ 2 ระดับความคิดเห็นของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียที่ได้รับประโยชน์จากข้อเสนอแนะหรือแนวทางแก้ไขปัญหาเชิงระบบ

(3) ตัวชี้วัดระดับกลยุทธ์ จำนวน 21 ตัวชี้วัด ดังนี้

3.1 บรรลุเป้าหมาย 17 ตัวชี้วัด

3.2 ไม่บรรลุเป้าหมาย 4 ตัวชี้วัด ได้แก่

- ตัวชี้วัดกลยุทธ์ที่ 2.1 จำนวนเรื่องที่แล้วเสร็จในการเสนอแนะปรับปรุงแก้ไขกฎหมาย กฎ ของหน่วยงานของรัฐที่ล่าสมัยและเป็นภาระกับประชาชน

- ตัวชี้วัดกลยุทธ์ที่ 5.4.1 จำนวนเรื่องที่สามารถพัฒนางานวิชาการงานวิจัย เพื่อสนับสนุนภารกิจของผู้ตรวจการแผ่นดิน

- ตัวชี้วัดกลยุทธ์ที่ 1.3 ร้อยละของจำนวนเรื่องที่ได้มีการติดตามผลการปฏิบัติตามคำวินิจฉัยและข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดินกับหน่วยงานที่เกี่ยวข้องของปีงบประมาณที่ผ่านมา

- ตัวชี้วัดกลยุทธ์ที่ 5.2 ร้อยละของบุคลากรที่มีความเชี่ยวชาญตามที่สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินกำหนด

(4) ตัวชี้วัดระดับแผนงานบูรณาการ ปปช. จำนวน 1 ตัวชี้วัด และสามารถบรรลุเป้าหมายตัวชี้วัดดังกล่าว

1.2 การวิเคราะห์ต้นทุน - ประสิทธิภาพการดำเนินงานตามภารกิจการอำนวยความสะดวก ความเป็นธรรมให้กับประชาชนของผู้ตรวจการแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ประเทศไทยเผชิญกับการเปลี่ยนแปลงทางสังคมและความผันผวนทางการเมือง ตลอดจนการใช้เทคโนโลยีในทางที่ไม่เหมาะสมโดยเฉพาะการก่ออาชญากรรมทางไซเบอร์ ซึ่งก่อให้เกิดแรงกดดันใหม่ต่อประชาชนในการเข้าถึงความยุติธรรมและความปลอดภัย ในบริบทนี้ ผู้ตรวจการแผ่นดินได้พยายามปรับตัวให้เข้ากับสถานการณ์ที่เปลี่ยนแปลง เพื่อให้การทำงานด้านการอำนวยความสะดวกความเป็นธรรมสามารถแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนได้อย่างมีประสิทธิภาพ และสามารถดำรงไว้ซึ่งการเป็นองค์กรที่จะสร้างความเป็นธรรมให้กับผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนตามหน้าที่และอำนาจที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ โดยมีความพยายามที่จะดำเนินงานให้บรรลุเป้าหมายและเกิดความคุ้มค่า มีประสิทธิผล และเกิดประโยชน์สูงสุดต่อการอำนวยความสะดวกความเป็นธรรมให้กับประชาชน ซึ่งในปีงบประมาณนี้ ได้ใช้งบประมาณสำหรับการดำเนินงานในภารกิจการอำนวยความสะดวกความเป็นธรรมให้กับประชาชนไปจำนวนทั้งสิ้น 26,598,162.63 บาท ซึ่งมีสัดส่วนของการใช้งบประมาณลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 คิดเป็นร้อยละ 48.55 ทั้งนี้ สามารถจำแนกการใช้งบประมาณเป็นรายประเด็นตามหน้าที่ในการดำเนินงานของผู้ตรวจการแผ่นดิน ได้ดังนี้

1. การดำเนินงานเกี่ยวกับการพิจารณาเรื่องร้องเรียน ผู้ตรวจการแผ่นดินได้กำหนดเป้าหมายการดำเนินงานเกี่ยวกับการพิจารณาเรื่องร้องเรียน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ไว้ที่ ร้อยละ 55 ของเรื่องร้องเรียนที่ดำเนินการทั้งหมด ผู้ตรวจการแผ่นดินได้ดำเนินการเรื่องร้องเรียนเพื่อบรรเทาความเดือดร้อนให้แก่ประชาชนจำนวนทั้งสิ้น 5,316 เรื่อง สามารถดำเนินการเรื่องร้องเรียนได้แล้วเสร็จ จำนวน 3,199 เรื่อง

คิดเป็นร้อยละ 60.18 ของเรื่องร้องเรียนที่ดำเนินการทั้งหมด โดยในการดำเนินงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้ใช้งบประมาณสำหรับการพิจารณาเรื่องร้องเรียน จำนวนทั้งสิ้น 4,639,856.89 บาท ในส่วนนี้จะเห็นได้ว่า ผู้ตรวจการแผ่นดินสามารถดำเนินงานได้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ และเมื่อพิจารณาผลการดำเนินงานเปรียบเทียบกับปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ซึ่งผู้ตรวจการแผ่นดินได้ดำเนินการเรื่องร้องเรียนทั้งสิ้น 5,380 เรื่อง สามารถดำเนินการเรื่องร้องเรียนได้แล้วเสร็จ จำนวน 3,390 เรื่อง โดยมีการใช้งบประมาณในการดำเนินงานเกี่ยวกับการพิจารณาเรื่องร้องเรียนมีจำนวนทั้งสิ้น 3,505,469.50 บาท จากข้อมูลข้างต้นจะเห็นได้ว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ผู้ตรวจการแผ่นดินใช้งบประมาณในการพิจารณาเรื่องร้องเรียน เพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 คิดเป็นร้อยละ 32.36 โดยมีจำนวนเรื่องร้องเรียนที่ต้องดำเนินการลดลง ร้อยละ 1.19 และสามารถดำเนินงานเรื่องร้องเรียนแล้วเสร็จ ได้ลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 คิดเป็นร้อยละ 5.63 เมื่อเปรียบเทียบผลการดำเนินงานของผู้ตรวจการแผ่นดินกับปีที่ผ่านมาพบว่า มีการใช้งบประมาณในการดำเนินงานเรื่องร้องเรียน เพิ่มขึ้น และจำนวนเรื่องร้องเรียนที่สามารถดำเนินการแล้วเสร็จมีสัดส่วนลดลงเล็กน้อย จากปีก่อนหน้า ซึ่งส่วนนี้เป็นผลมาจากความซับซ้อนของเรื่องร้องเรียนที่ผู้ตรวจการแผ่นดิน มีความจำเป็นต้องสอบสวนในเชิงลึกทำให้มีระยะเวลาในการสอบสวนมากขึ้น และทำให้มีค่าใช้จ่ายในการประสานงานและตรวจสอบหลักฐานเพิ่มมากขึ้นด้วย

2. การดำเนินงานเกี่ยวกับการพิจารณาเรื่องเชิงระบบ ผู้ตรวจการแผ่นดิน ได้กำหนดเป้าหมายการดำเนินงานเกี่ยวกับการพิจารณาเรื่องร้องเรียนเชิงระบบ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ไว้ที่ 4 เรื่อง ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ได้กำหนด แผนปฏิบัติงานฯ เกี่ยวกับการพิจารณาเรื่องเชิงระบบ จำนวน 10 เรื่อง สามารถดำเนินการ ได้แล้วเสร็จจำนวน 3 เรื่อง และมีเรื่องร้องเรียนที่มีผู้แจ้งหรือผู้ร้องเรียนซึ่งต่อมาเปลี่ยน สถานะเป็นเรื่องเชิงระบบ และปรากฏอยู่ในระบบบริหารจัดการเรื่องร้องเรียนสำนักงาน ผู้ตรวจการแผ่นดิน (Complaint and Investigation Management) แล้วเสร็จจำนวน 1 เรื่อง ดังนั้น ในปีงบประมาณนี้ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงสามารถดำเนินการพิจารณาเรื่อง เชิงระบบแล้วเสร็จ จำนวนทั้งสิ้น 4 เรื่อง โดยได้ใช้งบประมาณสำหรับการดำเนินงานเกี่ยวกับ

การพิจารณาเรื่องเชิงระบบไปทั้งสิ้น 1,492,899.28 บาท ในส่วนนี้ผู้ตรวจการแผ่นดินสามารถดำเนินงานได้บรรลุเป้าหมายที่กำหนดไว้ อนึ่ง เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบกับผลการดำเนินงานด้านการพิจารณาเรื่องเชิงระบบของปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ซึ่งมีการกำหนดแผนการดำเนินงานเกี่ยวกับการพิจารณาเรื่องเชิงระบบทั้งหมด จำนวน 29 เรื่อง และสามารถดำเนินการแล้วเสร็จจำนวน 15 เรื่อง มีการใช้งบประมาณไปทั้งสิ้น 580,248.20 บาท ทั้งนี้ แม้ว่าปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ผู้ตรวจการแผ่นดินใช้งบประมาณในการพิจารณาเรื่องเชิงระบบเพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 คิดเป็นร้อยละ 157.29 มีการดำเนินงานเกี่ยวกับเรื่องเชิงระบบลดลง คิดเป็นร้อยละ 62.07 และผลสำเร็จในการดำเนินงานพิจารณาเรื่องเชิงระบบลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 คิดเป็นร้อยละ 73.33 ในส่วนนี้แม้จะสะท้อนถึงประสิทธิภาพในการดำเนินงานด้านการพิจารณาเรื่องเชิงระบบที่ลดลง แต่อย่างไรก็ตามในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ผู้ตรวจการแผ่นดินได้มุ่งดำเนินงานที่เน้นความรอบคอบและครอบคลุมทุกมิติ เพื่อให้สามารถแก้ไขปัญหาได้อย่างมีประสิทธิภาพและยั่งยืน โดยกระบวนการดังกล่าวประกอบด้วยการศึกษาวิเคราะห์ข้อมูลอย่างละเอียด การลงพื้นที่และจัดประชุมเพื่อเก็บรวบรวมข้อเท็จจริงและรับฟังความคิดเห็นจากผู้เกี่ยวข้องทุกภาคส่วนทั้งในหน่วยงานภาครัฐและภาคประชาชน ซึ่งการดำเนินการดังกล่าวจำเป็นต้องอาศัยทั้งเวลาและทรัพยากรที่เหมาะสม เพื่อให้สามารถจัดทำข้อเสนอแนะและแนวทางแก้ไขปัญหาที่มีความถูกต้อง ครบถ้วน และก่อให้เกิดประโยชน์สูงสุดต่อประชาชนในภาพรวม

3. การดำเนินงานเกี่ยวกับการเสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้ทราบถึงการที่หน่วยงานของรัฐยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วนตามหมวด 5 หน้าที่ของรัฐของรัฐธรรมนูญ ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ผู้ตรวจการแผ่นดินได้กำหนดเป้าหมายการดำเนินงาน จำนวน 3 เรื่อง และกำหนดแผนปฏิบัติงานฯ เกี่ยวกับการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐตามหมวด 5 หน้าที่ของรัฐของรัฐธรรมนูญทั้งหมดจำนวน 10 เรื่อง สามารถดำเนินการได้แล้วเสร็จจำนวน 3 เรื่อง และมีเรื่องร้องเรียนเกี่ยวกับการดำเนินการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐตามหมวด 5 หน้าที่ของรัฐของรัฐธรรมนูญแล้วเสร็จ จำนวน 1 เรื่อง ดังนั้น ในปีงบประมาณนี้ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงสามารถดำเนินการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐ

ตามหมวด 5 หน้าที่ของรัฐของรัฐธรรมนูญแล้วเสร็จ จำนวนทั้งสิ้น 4 เรื่อง ใช้งบประมาณสำหรับการดำเนินงานไปทั้งสิ้น 692,704.80 บาท ในส่วนนี้เห็นได้ว่า ผู้ตรวจการแผ่นดินสามารถดำเนินงานได้บรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ ทั้งนี้ เมื่อเปรียบเทียบกับผลการดำเนินงานด้านการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐตามหมวด 5 หน้าที่ของรัฐของรัฐธรรมนูญในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ซึ่งดำเนินงานเกี่ยวกับการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐตามหมวด 5 หน้าที่ของรัฐของรัฐธรรมนูญทั้งหมด จำนวน 13 เรื่อง สามารถดำเนินการแล้วเสร็จจำนวน 4 เรื่อง มีการใช้งบประมาณไปทั้งสิ้น 10,536,316.15 บาท ในส่วนนี้เป็นงบประมาณในโครงการจัดทำฐานข้อมูลตามรัฐธรรมนูญ หมวด 5 หน้าที่ของรัฐ จำนวน 9,080,000.00 บาท ซึ่งเป็นการดำเนินงานเพื่อจัดทำฐานข้อมูลอันจะนำไปสู่การจัดทำระบบอิเล็กทรอนิกส์ ดังนั้น จึงมีงบประมาณสำหรับการดำเนินโครงการเพียง 1,456,316.15 บาท จากข้อมูลข้างต้น แม้ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ผู้ตรวจการแผ่นดินจะมีการดำเนินงานเกี่ยวกับการตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐตามหมวด 5 หน้าที่ของรัฐของรัฐธรรมนูญลดลงจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 คิดเป็นร้อยละ 15.38 และสามารถจัดทำรายงานการแสวงหาข้อเท็จจริงเสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้ทราบถึงกรณีที่หน่วยงานของรัฐยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วนตามหมวด 5 ในสัดส่วนที่เท่ากับผลการดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 แต่เมื่อพิจารณาเปรียบเทียบทางงบประมาณเฉพาะในส่วนที่เกี่ยวข้องกับการดำเนินโครงการ (1,456,316.15 บาท) พบว่า ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ผู้ตรวจการแผ่นดินใช้งบประมาณสำหรับการดำเนินงานตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ของรัฐตามหมวด 5 หน้าที่ของรัฐของรัฐธรรมนูญลดลงร้อยละ 52.43 ซึ่งสามารถสะท้อนถึงประสิทธิภาพการดำเนินงานของผู้ตรวจการแผ่นดิน

4. การดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาการแสวงหาข้อเท็จจริงและเพิ่มประสิทธิภาพในการอำนวยความสะดวกให้กับประชาชน เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามภารกิจหลักของผู้ตรวจการแผ่นดินให้บรรลุตามวัตถุประสงค์ที่กำหนดไว้ในการดำเนินงานปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ใช้งบประมาณจำนวนทั้งสิ้น 19,772,701.66 บาท เมื่อเปรียบเทียบกับปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ที่ใช้งบประมาณจำนวน 37,070,921.11 บาท พบว่า สำนักงาน

ผู้ตรวจการแผ่นดินใช้งบประมาณในการดำเนินงานเกี่ยวกับการพัฒนาการแสวงหาข้อเท็จจริง และเพิ่มประสิทธิภาพในการอำนวยความสะดวกให้กับประชาชนลดลง โดยคิดเป็นร้อยละ 46.66 ในส่วนนี้นอกจากจะสามารถสะท้อนได้ถึงประสิทธิผลทางงบประมาณในการดำเนินงาน เกี่ยวกับการพัฒนาการแสวงหาข้อเท็จจริงและเพิ่มประสิทธิภาพในการอำนวยความสะดวก ให้กับประชาชนของผู้ตรวจการแผ่นดินแล้ว ยังสามารถสะท้อนได้ถึงประสิทธิผลในการ ดำเนินงานและการบริหารจัดการองค์กรภายใต้สถานการณ์ที่มีความจำกัดทางงบประมาณ โดยไม่ส่งผลกระทบต่อการบรรลุเป้าหมายการดำเนินงานทั้งในส่วนของ การพิจารณา เรื่องร้องเรียน การพิจารณาเรื่องเชิงระบบ และการเสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้ทราบถึงการที่ หน่วยงานของรัฐยังมิได้ปฏิบัติให้ถูกต้องครบถ้วนตามหมวด 5 หน้าที่ของรัฐของรัฐธรรมนูญ อันเป็นหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดินตามที่รัฐธรรมนูญบัญญัติไว้ อนึ่ง ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ผู้ตรวจการแผ่นดินจะเร่งรัดการดำเนินงานในกิจกรรม / โครงการ เพื่อให้สามารถบรรลุเป้าหมายตามที่กำหนดไว้ โดยคำนึงถึงประสิทธิผลและ ความคุ้มค่าในการใช้จ่ายงบประมาณ อีกทั้งจะพยายามพัฒนากระบวนการทำงานให้ทันสมัย เพื่อประโยชน์สูงสุดที่ประชาชนจะได้รับเป็นสำคัญ (รายละเอียดดังตารางนี้)

ตารางแสดงผลการดำเนินงานของผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2567

รายการ	ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566			ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567			อัตราการเปลี่ยนแปลง		
	งบประมาณ ที่ใช้ไป (บาท/ปี)	การ ดำเนินงาน (เรื่อง/ปี)	ผลสำเร็จ ในการ ดำเนินงาน (เรื่อง/ปี)	งบประมาณ ที่ใช้ไป (บาท/ปี)	การ ดำเนินงาน (เรื่อง/ปี)	ผลสำเร็จ ในการ ดำเนินงาน (เรื่อง/ปี)	งบประมาณ ที่ใช้ไป (บาท/ปี)	การ ดำเนินงาน (เรื่อง/ปี)	ผลสำเร็จ ในการ ดำเนินงาน (เรื่อง/ปี)
การพิจารณาเรื่องร้องเรียน	3,505,469.50	5,380	3,390*	4,639,856.89	5,316	3,199	32.36	-1.19	-5.63
การพิจารณาเรื่องร้องเรียน เชิงระบบ ^{1/}	580,248.20	29	15	1,492,899.28	11	4	157.29	-62.07	-73.33
การตรวจสอบการปฏิบัติหน้าที่ ของรัฐตามหมวด 5 หน้าที่ของรัฐ ตามรัฐธรรมนูญ	10,536,316.15	13	4	692,704.80	11	4	-93.43	-15.38	0.00
งานเกี่ยวกับการพัฒนา การแสวงหาข้อเท็จจริงและ เพิ่มประสิทธิภาพในการอำนวยความสะดวก เป็นธรรมให้ประชาชน	37,070,921.11	-	-	19,772,701.66	-	-	-46.66	-	-
รวมทั้งสิ้น	51,692,954.96	-	-	26,598,162.63	-	-	-48.55	-	-

หมายเหตุ: * หมายถึง เรื่องร้องเรียนที่ดำเนินการแล้วเสร็จในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 (เดิม) จำนวนทั้งสิ้น 3,388 เรื่อง แต่จากการตรวจสอบข้อมูลในระบบบริหารจัดการเรื่องร้องเรียนภายหลังสิ้นสุดปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ปรากฏข้อเท็จจริงว่า มีเรื่องร้องเรียนจำนวน 2 เรื่อง ที่มีการเสนอเรื่องร้องเรียนเพื่อยุติฯ ทำให้สถานะของเรื่องร้องเรียนทั้งสองเรื่องดังกล่าว เปลี่ยนแปลงจากสถานะ “ยุติ” ไปเป็นสถานะ “อยู่ระหว่างดำเนินการ” หลังจากที่สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้ดำเนินการปรับปรุงข้อมูลให้ตรงกับข้อเท็จจริงที่เกิดขึ้นแล้ว จึงเป็นเหตุให้สถิติรวมเรื่องร้องเรียนที่ดำเนินการแล้วเสร็จและเรื่องร้องเรียนที่อยู่ระหว่างดำเนินการ ก่อนและหลังการปรับปรุงข้อมูล มีความแตกต่างกันอยู่รวมจำนวน 2 เรื่อง ดังนั้น เรื่องร้องเรียนที่ดำเนินการแล้วเสร็จในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 มีจำนวนทั้งสิ้น 3,390 เรื่อง

1.3 การประเมินประสิทธิภาพด้านงบประมาณในการดำเนินงาน

1. ภาพรวมงบประมาณตามแผนปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณ รายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้อนุมัติแผนปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ภายใต้กรอบพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จำนวนทั้งสิ้น 433,571,100.00 บาท ประกอบด้วย

ตารางแผนปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

แผนงาน/ค่าใช้จ่าย	งบประมาณได้รับจัดสรร ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567
รวมงบประมาณที่ได้รับจัดสรร	433,571,100.00
1. แผนงานบุคลากรภาครัฐ	282,073,600.00
1.1 ค่าใช้จ่ายบุคลากร ประกอบด้วย เงินเดือน / เงินประจำตำแหน่ง / ค่าตอบแทนรายเดือน / เงินเพิ่มค่าครองชีพ / ค่าตอบแทนพิเศษ	252,699,300.00
1.2 ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน ประกอบด้วย เงินเดือนเต็มขั้น / ค่าตอบแทนผู้มาช่วยปฏิบัติงาน / เงินสมทบกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ / เงินสำรองจ่ายบำเหน็จ / เงินช่วยเหลือการศึกษาบุตร / เงินประกันสุขภาพ / ค่ารักษาพยาบาล	29,374,300.00
2. แผนงานพื้นฐานด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบบริหารจัดการภาครัฐ	139,130,300.00
2.1 ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน (สำหรับดำเนินงาน / โครงการ / กิจกรรม)	55,068,500.00
2.2 ค่าใช้จ่ายลงทุน (รายการครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์)	84,061,800.00
3. แผนงานบูรณาการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ (ป.ป.ช.)	1,300,000.00
ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน 1) โครงการส่งเสริมธรรมาภิบาลเพื่อต่อต้านการทุจริต 2) โครงการบูรณาการและยกระดับธรรมาภิบาลภาครัฐ	1,300,000.00
4. แผนงานยุทธศาสตร์พัฒนากฎหมายและกระบวนยุติธรรม	11,067,200.00
ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	11,067,200.00

2. ผลการเบิกจ่ายงบประมาณประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

ตามแผนปฏิบัติงานและแผนการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จำนวน 433,571,100.00 บาท มีผลการเบิกจ่ายงบประมาณ จำนวนทั้งสิ้น 326,469,155.74 บาท คิดเป็นร้อยละ 75.30 คงเหลืองบประมาณที่ยังไม่เบิกจ่าย จำนวน 107,101,944.26 บาท คิดเป็นร้อยละ 24.70

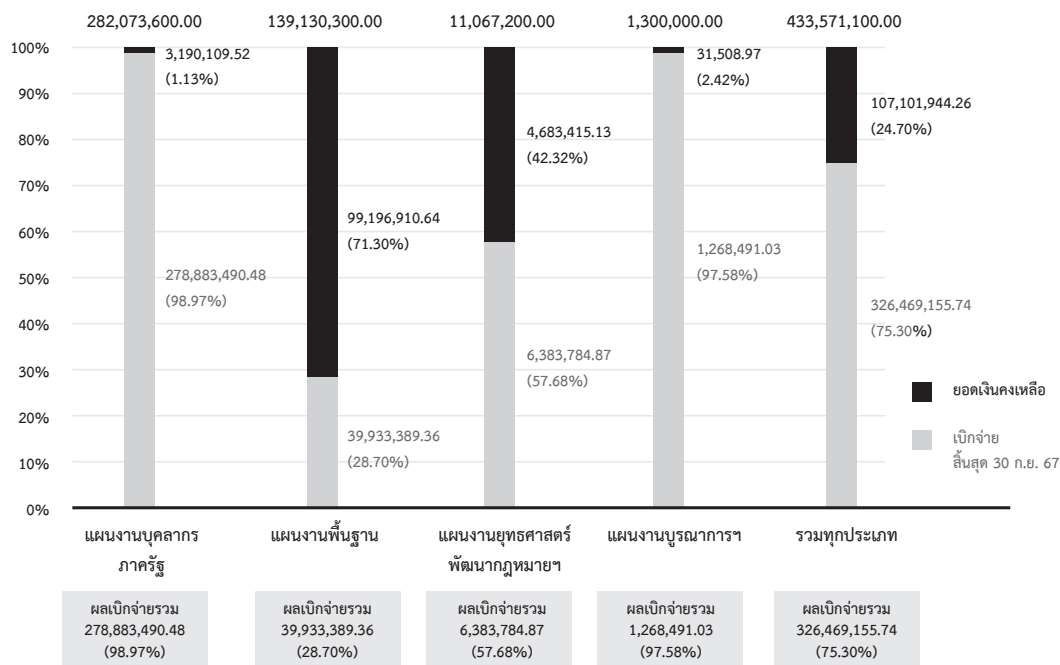
ตารางภาพรวมผลการเบิกจ่ายงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

แผนงาน / หมวดค่าใช้จ่าย	การเบิกจ่ายงบประมาณ			งบประมาณคงเหลือ	
	งบประมาณ (บาท)	รวมเบิกจ่าย (บาท)	ร้อยละ เบิกจ่าย	จำนวน (บาท)	ร้อยละ คงเหลือ
รวมทั้งสิ้น	433,571,100.00	326,469,155.74	75.30	107,101,944.26	24.70
แผนงานบุคลากรภาครัฐ	282,073,600.00	278,883,490.48	98.87	3,190,109.52	1.13
ค่าใช้จ่ายบุคลากร	252,699,300.00	250,885,099.88	99.28	1,814,200.12	0.72
ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน (บุคลากร)	29,374,300.00	27,998,390.60	95.32	1,375,909.40	4.68
แผนงานพื้นฐานด้านการ ปรับสมดุลและพัฒนา ระบบการบริหารจัดการ ภาครัฐ	139,130,300.00	39,933,389.36	28.70	99,196,910.64	71.30
ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	55,068,500.00	39,933,389.36	72.52	15,135,110.64	27.48
ค่าใช้จ่ายลงทุน	84,061,800.00	0.00	0.00	84,061,800.00	100
แผนงานยุทธศาสตร์ พัฒนากฎหมายและ กระบวนการยุติธรรม	11,067,200.00	6,383,784.87	57.68	4,683,415.13	42.32
ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	11,067,200.00	6,383,784.87	57.68	4,683,415.13	42.32
แผนงานบูรณาการต่อต้าน การทุจริตและประพฤติ มิชอบ	1,300,000.00	1,268,491.03	97.58	31,508.97	2.42
ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	1,300,000.00	1,268,491.03	97.58	31,508.97	2.42

หมายเหตุ งบประมาณคงเหลือดังกล่าว สำนักงานได้นำไปเป็นเงินเหลือจ่ายสำหรับดำเนินกิจกรรม / โครงการตามภารกิจที่กำหนดในงบประมาณถัดไป

กราฟภาพรวมผลการเบิกจ่ายงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

ภาพรวมผลเบิกจ่ายงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 สิ้นสุด ณ 30 กันยายน 2567 : เงินที่ได้จัดสรรจาก สงป.

หมายเหตุ ข้อมูลจากระบบ ณ วันที่ 18 ตุลาคม 2567

หากพิจารณาผลการเบิกจ่ายเฉพาะงบประมาณที่ได้รับจัดสรรในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จำนวน 433,571,100 บาท พบว่า สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินมีการเบิกจ่ายงบประมาณ จำนวน 326,469,155.74 บาท คิดเป็นร้อยละ 75.30 ของงบประมาณที่ได้รับจัดสรรในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ซึ่งถือว่าการเบิกจ่ายงบประมาณของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินไม่เป็นไปตามเป้าหมายที่การเบิกจ่ายตามที่คณะรัฐมนตรีมีมติเห็นชอบมาตรการเร่งรัดการใช้จ่ายงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 เมื่อวันที่ 2 เมษายน 2567 (ณ ไตรมาสที่ 4 ผลการเบิกจ่ายร้อยละ 100) เนื่องจากในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้รับงบประมาณปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ไปพลางก่อน และพระราชบัญญัติงบประมาณรายจ่ายประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ประกาศใช้

ในเดือนเมษายน 2567 ส่งผลให้โครงการที่มีลักษณะค่าใช้จ่ายลงทุนเพื่อรองรับการย้ายสถานที่ทำการไปยังอาคารซียังไม่สามารถจัดซื้อจัดจ้างได้ทันในปี เนื่องจากรายการที่ได้รับจัดสรรมีวงเงินงบประมาณจำนวนมาก ส่งผลให้การดำเนินงานต้องเป็นไปด้วยความละเอียดและรอบคอบโดยมีการเชิญผู้ทรงคุณวุฒิมาให้ความเห็นการจัดทำร่างขอบเขตงาน (TOR) รวมถึงมีกระบวนการเปิดรับฟังคำวิจารณ์ร่างขอบเขตงาน (TOR) นอกจากนี้ บริษัท ธนารักษ์พัฒนาสินทรัพย์ จำกัด ได้มีการเลื่อนการส่งมอบพื้นที่ของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ณ อาคารซี เป็นในช่วงเดือนมกราคม 2568 จึงส่งผลให้การดำเนินงานล่าช้ากว่ากำหนดไว้อย่างไรก็ตาม สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้มีนโยบายเร่งรัดการดำเนินโครงการดังกล่าวให้แล้วเสร็จโดยเร็ว

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้มุ่งเน้นการใช้จ่ายงบประมาณให้เกิดความคุ้มค่าเพื่ออำนวยความสะดวกให้แก่ประชาชน โดยคำนึงถึงประโยชน์ของประชาชนเป็นหลักตามเจตนารมณ์ที่รัฐธรรมนูญกำหนดไว้ และสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินสามารถดำเนินงานบรรลุเป้าหมายตามตัวชี้วัดของแผนยุทธศาสตร์สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566 – 2570) จำนวน 26 ตัวชี้วัด (จำนวนทั้งหมด 30 ตัวชี้วัด) ซึ่งตัวชี้วัดที่ยังไม่บรรลุเป้าหมายสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินจะได้มีการทบทวนเพื่อปรับปรุงและพัฒนาการดำเนินงานต่อไป

1.4 ระดับความพึงพอใจของผู้รับบริการต่อประโยชน์ที่ได้จากการใช้บริการและกระบวนการให้บริการ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้ดำเนินการสำรวจความพึงพอใจของผู้ร้องเรียนที่มีต่อการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียน โดยทำการสำรวจระดับความพึงพอใจและความคิดเห็นของผู้ร้องเรียนที่ได้รับบริการดำเนินการตามกระบวนการร้องเรียนของผู้ตรวจการแผ่นดิน ตลอดปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ซึ่งมีผู้ตอบแบบสอบถามจำนวน 447 ฉบับ การสำรวจความพึงพอใจของผู้ร้องเรียนในครั้งนี้ แบ่งออกเป็น 3 ส่วน ได้แก่ ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถามความพึงพอใจของผู้ร้องเรียน และความคิดเห็นของผู้ร้องเรียนต่อภาพลักษณ์และการให้บริการของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ซึ่งมีรายละเอียดในแต่ละส่วนดังต่อไปนี้

ข้อมูลทั่วไปของผู้ตอบแบบสอบถาม

จากการเก็บรวบรวมข้อมูล พบว่า ผู้ร้องเรียนส่วนใหญ่เป็นเพศชาย มีอายุระหว่าง 46 – 55 ปี สำเร็จการศึกษาระดับปริญญาตรี โดยส่วนใหญ่ประกอบอาชีพค้าขาย / ธุรกิจส่วนตัว เป็นผู้ที่มีรายได้ระหว่าง ไม่มีรายได้ - 5,000 บาท และโดยส่วนใหญ่มีภูมิลำเนาอยู่ที่กรุงเทพมหานคร ตราด นนทบุรี ชลบุรี นครปฐม ตามลำดับ

ความพึงพอใจของผู้ร้องเรียน

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้ทำการสำรวจความพึงพอใจของผู้ร้องเรียนที่มีต่อการดำเนินการเกี่ยวกับการแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ใน 6 ด้าน ดังนี้

- ด้านการยื่นและรับเรื่องร้องเรียน
- ด้านการพิจารณาแสวงหาข้อเท็จจริงตามคำร้องเรียน
- ด้านการพิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องเรียน

- ด้านการดำเนินการหลังการพิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องเรียน
- ด้านความพึงพอใจต่อการพิจารณาสอบสวนเรื่องร้องเรียน
- ความคิดเห็นของผู้ร้องเรียนต่อภาพลักษณ์และการให้บริการของสำนักงาน

ผู้ตรวจการแผ่นดิน

การประเมินระดับความพึงพอใจของผู้ร้องเรียนดำเนินการโดยวัดจากข้อความที่สร้างขึ้นในแต่ละส่วน ซึ่งกำหนดระดับความพึงพอใจและความคิดเห็น คือ ระดับน้อยที่สุด ระดับปานกลาง ระดับมาก และระดับมากที่สุด มีวิธีให้คะแนนของคำตอบ คือ 1 2 3 4 และ 5 ตามลำดับ จากนั้นนำคะแนนที่ได้จากการวิเคราะห์มาจัดกลุ่มระดับความพึงพอใจ โดยแบ่งเป็นกลุ่มที่มีความพึงพอใจและแสดงระดับความคิดเห็นต่อการดำเนินการ คือ ระดับน้อยที่สุด ระดับน้อย ระดับปานกลาง ระดับมาก และระดับมากที่สุด โดยใช้วิธีแจกแจงความถี่แบบจัดกลุ่มเพื่อคำนวณหาอันตรภาคชั้น

ผลการวิเคราะห์ข้อมูลในส่วนของความพึงพอใจและความคิดเห็นของผู้ร้องเรียนพบว่า ผู้ร้องเรียนมีความพึงพอใจต่อการดำเนินการเกี่ยวกับเรื่องร้องเรียนในภาพรวม อยู่ในระดับมาก ค่าเฉลี่ย = 4.17 คิดเป็นร้อยละ 83.4 โดยมีความพึงพอใจในแต่ละด้านดังนี้

การดำเนินงาน	ร้อยละความพึงพอใจ	คะแนนเฉลี่ยความพึงพอใจ	ระดับความพึงพอใจ
ด้านการยื่นและรับเรื่องร้องเรียน	87.20	4.36	มากที่สุด
ด้านการพิจารณาสอบสวนหาข้อเท็จจริงตามคำร้องเรียน	83.20	4.16	มาก
ด้านการพิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องเรียน	81.40	4.07	มาก
ด้านการดำเนินการหลังการพิจารณาวินิจฉัยเรื่องร้องเรียน	72.20	3.61	มาก
ด้านความพึงพอใจต่อการพิจารณาสอบสวนเรื่องร้องเรียนในภาพรวม	79.60	3.98	มาก
ด้านภาพลักษณ์และการให้บริการของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน	85.80	4.29	มากที่สุด

ความเชื่อมั่นของผู้ร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดินเกี่ยวกับการแก้ไขความเดือดร้อนจากการไม่ได้รับความเป็นธรรม

จากการศึกษา พบว่า ก่อนเสนอเรื่องร้องเรียน ผู้ร้องเรียนมีความเชื่อมั่นต่อองค์กรผู้ตรวจการแผ่นดินเกี่ยวกับการแก้ไขความเดือดร้อนจากการไม่ได้รับความเป็นธรรมในระดับมากที่สุด (ค่าเฉลี่ย = 4.28 คิดเป็นร้อยละ 85.60) และในส่วนของความเชื่อมั่นหลังทราบผลการพิจารณาเรื่องร้องเรียน พบว่า ผู้ร้องเรียนมีความเชื่อมั่นอยู่ในระดับมาก (ค่าเฉลี่ย = 3.97 คิดเป็นร้อยละ 79.40)

ช่องทางที่ผู้ตรวจการแผ่นดินสามารถติดต่อหรือสื่อสารข้อมูลต่าง ๆ ถึงประชาชนได้สะดวก

จากการศึกษา พบว่า ช่องทางที่ผู้ตรวจการแผ่นดินสามารถติดต่อหรือสื่อสารข้อมูลต่าง ๆ ถึงประชาชนได้สะดวกที่สุด คือ อินเทอร์เน็ต (เว็บไซต์) รองลงมาเป็นโทรศัพท์มือถือ ไลน์ แอปพลิเคชัน แผ่นพับ วิทยุ หนังสือพิมพ์ อื่น ๆ อาทิ line Facebook เพื่อน /ญาติ และ ส.ส. / ส.ว. ตามลำดับ

ผลการสำรวจความเชื่อมั่นต่อการบริการสาธารณะและการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ¹

สถาบันพระปกเกล้าได้ร่วมมือกับสำนักงานสถิติแห่งชาติดำเนินการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการบริการสาธารณะและการทำงานของหน่วยงานต่าง ๆ ในปี พ.ศ. 2566 เพื่อรวบรวมข้อมูลและนำเสนอผลที่ได้จากการสำรวจให้กับหน่วยงานเพื่อนำไปใช้เป็นแนวทางในการพัฒนาการบริการสาธารณะให้มีคุณภาพและตอบสนองต่อความต้องการของประชาชนต่อไป

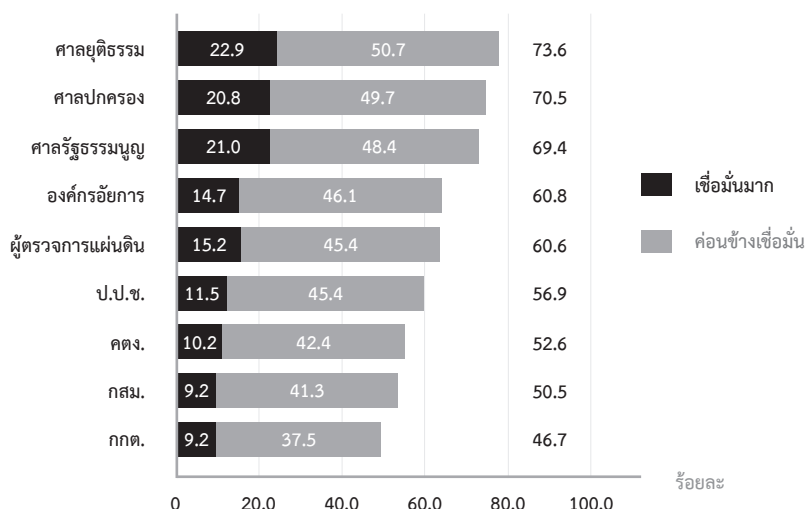
¹ ความเชื่อมั่นต่อสถาบันต่าง ๆ และความพึงพอใจต่อการบริการสาธารณะ พ.ศ. 2566 และสรุปผลการสำรวจ พ.ศ. 2545 - 2566

ทั้งนี้ ผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับความพึงพอใจต่อการบริการสาธารณะและการทำงานประจำปี 2566 ในส่วนขององค์กรอิสระหมายถึงผู้ตรวจการแผ่นดินและองค์กรตามรัฐธรรมนูญ ปรากฏผลการสำรวจ ดังต่อไปนี้

1. ความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อการทำงานขององค์กรอิสระและองค์กรตามรัฐธรรมนูญ

จากการสำรวจความเชื่อมั่นของประชาชนต่อการทำงานขององค์กรอิสระและองค์กรตามรัฐธรรมนูญในปี พ.ศ. 2566 พบว่า องค์กรที่ประชาชนค่อนข้างเชื่อมั่นถึงเชื่อมั่นมากที่สุด ต่อการทำงานมากที่สุด คือ ศาลยุติธรรม (ร้อยละ 73.6) รองลงมา คือ ศาลปกครอง (ร้อยละ 70.5) ศาลรัฐธรรมนูญ (ร้อยละ 69.4) องค์กรอัยการ (ร้อยละ 60.8) ผู้ตรวจการแผ่นดิน (ร้อยละ 60.6) คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ (ร้อยละ 56.9) คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน (ร้อยละ 52.6) คณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติ (ร้อยละ 50.5) และคณะกรรมการการเลือกตั้ง (ร้อยละ 46.7) จะเห็นได้ว่า เมื่อพิจารณาเฉพาะในส่วนขององค์กรอิสระตามรัฐธรรมนูญ พบว่า ผู้ตรวจการแผ่นดินยังคงเป็นองค์กรที่ได้รับความเชื่อมั่นในการทำงานจากประชาชนมากที่สุด ดังแสดงในภาพ

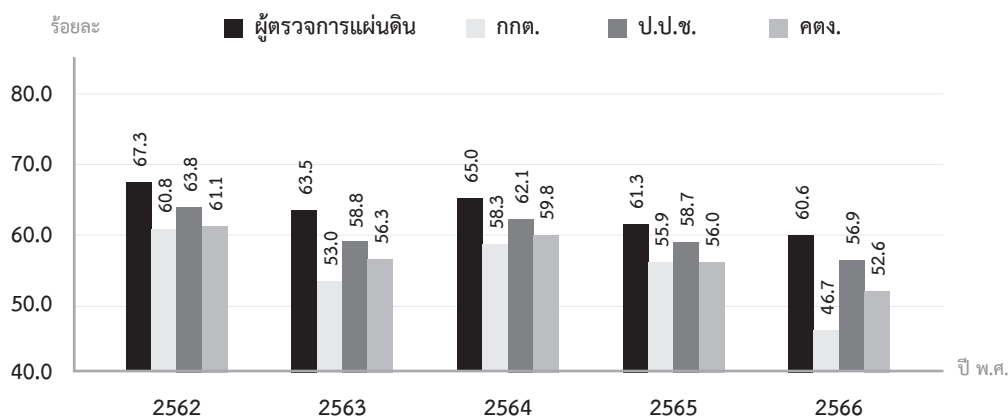
ภาพแสดงความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อการทำงานขององค์กรตามรัฐธรรมนูญและองค์กรอิสระ พ.ศ. 2567

2. ความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อการทำงานขององค์กรด้านการตรวจสอบ

จากการสำรวจเกี่ยวกับความเชื่อมั่นต่อการทำงานขององค์กรด้านการตรวจสอบ ซึ่งประกอบด้วย ผู้ตรวจการแผ่นดิน คณะกรรมการการเลือกตั้ง คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และคณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน พบว่า **องค์กรที่ประชาชนให้ความเชื่อมั่นต่อการทำงานมากที่สุดในปี พ.ศ. 2566 คือ ผู้ตรวจการแผ่นดิน คิดเป็นร้อยละ 60.6** รองลงมา คือ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ ร้อยละ 56.9 คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน ร้อยละ 52.6 และ คณะกรรมการการเลือกตั้ง ร้อยละ 46.7 ดังแสดงในภาพ

ภาพแสดงร้อยละของประชาชน จำแนกตามความคิดเห็นเกี่ยวกับความเชื่อมั่นที่มีต่อการทำงานขององค์กรด้านการตรวจสอบ ระหว่างปี พ.ศ 2562 - 2566

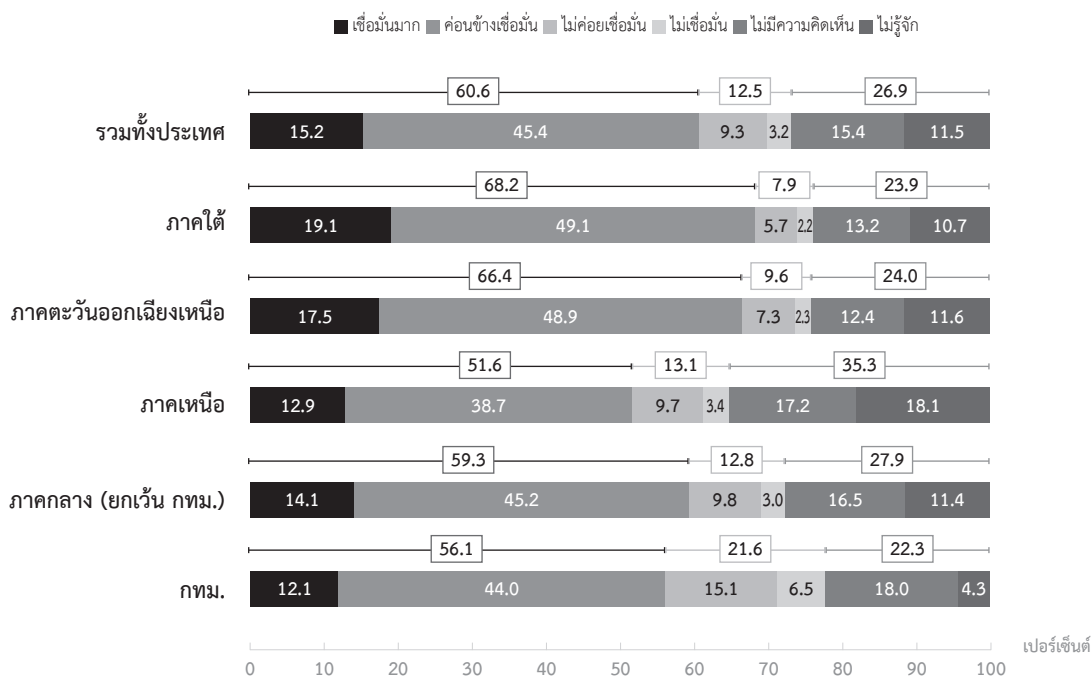
3. ความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อการทำงานของผู้ตรวจการแผ่นดิน (รายภาคและรายจังหวัด)

จากผลการสำรวจความคิดเห็นของประชาชนเกี่ยวกับความเชื่อมั่นต่อการทำงานของผู้ตรวจการแผ่นดิน จากผลการสำรวจในภาพรวมของประเทศ พบว่าประชาชนมีความเชื่อมั่นต่อการทำงานของผู้ตรวจการแผ่นดินในระดับค่อนข้างเชื่อมั่น

มากที่สุด โดยคิดเป็นร้อยละ 45.4 และมีความเชื่อมั่นในระดับมากร้อยละ 15.2 ซึ่งในภาพรวม
กล่าวได้ว่า **ประชาชนมีความเชื่อมั่นต่อการทำงานของผู้ตรวจการแผ่นดิน (ร้อยละ 60.6)**
ในสัดส่วนที่ค่อนข้างสูง

เมื่อพิจารณาถึงความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อการทำงานของผู้ตรวจการ
แผ่นดินเป็นรายภาคเฉพาะในส่วนที่ประชาชนค่อนข้างเชื่อมั่นและเชื่อมั่นมากต่อการทำงาน
ของผู้ตรวจการแผ่นดิน พบว่า **ประชาชนในภาคใต้ที่ค่อนข้างเชื่อมั่นถึงเชื่อมั่นมากต่อ
การทำงานของผู้ตรวจการแผ่นดินมากที่สุด คิดเป็นร้อยละ 68.2** รองลงมา คือ ประชาชน
ในภาคตะวันออกเฉียงเหนือ คิดเป็นร้อยละ 66.4 ภาคกลาง (ยกเว้น กรุงเทพมหานคร)
คิดเป็นร้อยละ 59.3 กรุงเทพมหานคร คิดเป็นร้อยละ 56.1 ในขณะที่ประชาชนค่อนข้าง
เชื่อมั่นถึงเชื่อมั่นมากต่อการทำงานของผู้ตรวจการแผ่นดินน้อยที่สุด คิดเป็นร้อยละ 51.6
ตามลำดับ ดังแสดงในภาพ

ภาพแสดงร้อยละของประชาชน จำแนกตามความเชื่อมั่นที่มีต่อผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นรายภาค

ผลการสำรวจความเชื่อมั่นของประชาชนที่มีต่อการทำงานของผู้ตรวจการแผ่นดิน
เป็นรายจังหวัด ในปี พ.ศ. 2566 (พิจารณาเฉพาะประชาชนที่มีความเชื่อมั่นมาก)
พบว่า ประชาชนที่มีความเชื่อมั่นมากต่อการทำงานของผู้ตรวจการแผ่นดินอยู่ในช่วงร้อยละ
28.1 - 36.0 ประกอบด้วย 4 จังหวัด ได้แก่ อุบลราชธานี ระนอง กระบี่ และพัทลุง
รองลงมา คือ ช่วงร้อยละ 21.1 - 28.0 ประกอบด้วย 19 จังหวัด ได้แก่ ตาก พิจิตร เพชรบุรี
นครสวรรค์ ชัยนาท ลพบุรี สิงห์บุรี พระนครศรีอยุธยา นนทบุรี นครปฐม ราชบุรี
เพชรบุรี เลย ชัยภูมิ จันทบุรี ชุมพร พังงา สุราษฎร์ธานี และสงขลา ช่วงร้อยละ 14.1 - 21.0
ประกอบด้วย 24 จังหวัด ได้แก่ พะเยา แพร่ กำแพงเพชร บึงกาฬ หนองคาย อุดรธานี
สกลนคร กาฬสินธุ์ มุกดาหาร มหาสารคาม ร้อยเอ็ด ยโสธร บุรีรัมย์ สุรินทร์ ศรีสะเกษ
สระแก้ว ตราด สระบุรี สุพรรณบุรี กำแพงเพชร ภูเก็ต ตรัง ปัตตานี และยะลา

2.

สัมฤทธิ์ผลของการดำเนินงานในส่วนที่เกี่ยวข้องกับ
พันธกรณี ทั้งในระดับประเทศและต่างประเทศ
ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

2.1 การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับพันธกรณีในประเทศ

การดำเนินงานในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ผู้ตรวจการแผ่นดินมีการดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับภาคีเครือข่ายภายในประเทศ ประกอบด้วย การสร้างและพัฒนาเครือข่าย และการส่งเสริมการมีส่วนร่วม มีผลการดำเนินงานโดยสรุป ดังนี้

2.1.1 การกิจด้านการสร้างและพัฒนาเครือข่ายผู้ตรวจการแผ่นดิน

1) โครงการพัฒนาและขยายเครือข่ายธรรมาภิบาลเพื่อเสริมสร้างความเป็นธรรมในสังคม

- กิจกรรมความร่วมมือในการสร้างความเป็นธรรมในหน่วยงานภาครัฐ (เครือข่ายกำนันและผู้ใหญ่บ้าน)

กิจกรรมดังกล่าวดำเนินการในรูปแบบออนไลน์ โดยการบรรยายเพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับขั้นตอนการปฏิบัติการของกำนันและผู้ใหญ่บ้านในการช่วยเหลือและสนับสนุนการทำงานของผู้ตรวจการแผ่นดินและสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างเครือข่ายกำนันและผู้ใหญ่บ้านในการร่วมกันจัดหรือระงับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมต่อประชาชน สร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่ และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน ตลอดจนแนะนำช่องทางการร้องเรียนให้แก่ประชาชนกรณีที่ได้รับความสะดวกหรือความไม่เป็นธรรม อันเนื่องมาจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมาย หรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ กลุ่มเป้าหมายในการดำเนินกิจกรรมคือ “กำนันและผู้ใหญ่บ้าน” จำนวน 36 จังหวัด ได้แก่ จังหวัดกระบี่ จังหวัดกาญจนบุรี จังหวัดจันทบุรี จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดชลบุรี จังหวัดชัยนาท จังหวัดชัยภูมิ จังหวัดชุมพร จังหวัดตาก จังหวัดนครปฐม จังหวัดนครราชสีมา จังหวัดนนทบุรี จังหวัดบึงกาฬ จังหวัดบุรีรัมย์ จังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดพังงา จังหวัดพัทลุง จังหวัดพิจิตร จังหวัดเพชรบูรณ์ จังหวัดมหาสารคาม จังหวัดราชบุรี จังหวัดลพบุรี จังหวัดลำปาง จังหวัดลำพูน จังหวัดสงขลา จังหวัดสตูล จังหวัดสิงห์บุรี จังหวัดสุพรรณบุรี จังหวัดสุรินทร์ จังหวัดหนองคาย

จังหวัดหนองบัวลำภู จังหวัดอำนาจเจริญ จังหวัดอุดรธานี จังหวัดอุตรดิตถ์ และ จังหวัดอุบลราชธานี โดยมีเครือข่ายกำนันและผู้ใหญ่บ้านเข้าร่วมกิจกรรมและสมัครเป็น เครือข่ายของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน จำนวน 35,945 คน ประกอบด้วย กำนัน จำนวน 3,378 คน และผู้ใหญ่บ้าน จำนวน 32,567 คน กิจกรรมความร่วมมือในการสร้าง ความเป็นธรรมในหน่วยงานภาครัฐ (เครือข่ายกำนันและผู้ใหญ่บ้าน) ได้ดำเนินการมา อย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ได้ดำเนินการ ครอบคลุมจังหวัดทั่วประเทศเรียบร้อยแล้ว

- กิจกรรมความร่วมมือระหว่างสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินกับ เครือข่ายประชาสัมพันธ์ระดับจังหวัด

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินจัดกิจกรรม ความร่วมมือระหว่างสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินกับเครือข่ายประชาสัมพันธ์ระดับจังหวัด โดยมีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือกับเครือข่ายประชาสัมพันธ์ระดับจังหวัด ในการสนับสนุนการทำงานให้กับสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ในมิติของการช่วยเผยแพร่ ประชาสัมพันธ์และถ่ายทอดความรู้เกี่ยวกับบทบาท หน้าที่ และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน ช่องทางการร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน ตลอดจนผลงานของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ให้กับคนในชุมชนทราบ กิจกรรมดังกล่าวดำเนินการร่วมกับเครือข่ายประชาสัมพันธ์ ระดับจังหวัด จำนวน 3 พื้นที่ ได้แก่ (1) เครือข่ายของสำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัด พระนครศรีอยุธยา (2) เครือข่ายของสำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดสมุทรสาคร และ (3) เครือข่ายของสำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดสมุทรสงคราม โดยกลุ่มเป้าหมาย ประกอบด้วย เครือข่ายวิทยุชุมชนระดับจังหวัด เครือข่ายสื่อมวลชนระดับจังหวัด เครือข่าย นักประชาสัมพันธ์ภาครัฐ / รัฐวิสาหกิจระดับจังหวัด เครือข่ายวิทยุกระจายเสียง และวิทยุโทรทัศน์ของ ประชาสัมพันธ์ระดับจังหวัด และเครือข่ายอื่นของ สำนักงานประชาสัมพันธ์จังหวัดที่เกี่ยวข้อง

รายละเอียด
โครงการ

2) โครงการยกระดับเครือข่ายและการสร้างความเป็นธรรมในสังคม

- กิจกรรมเครือข่ายบัณฑิตแรงงานอาสาทำดี

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินและกระทรวงแรงงานมีเจตจำนงร่วมกันในการปฏิบัติงานเพื่อแก้ไขความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมและเสริมสร้างธรรมาภิบาลในสังคม จึงได้ลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือระหว่างสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินกับกระทรวงแรงงาน เรื่อง การประสานความร่วมมือการทำงานผ่านเครือข่ายระดับพื้นที่และการร่วมมือด้านวิชาการ เมื่อวันที่ 21 สิงหาคม 2566 หลังจากการลงนามบันทึกข้อตกลงความร่วมมือ ได้ดำเนินการจัดอบรม “เครือข่ายบัณฑิตแรงงานอาสาทำดี” ณ โรงแรมตันหยง จังหวัดนราธิวาส เมื่อวันที่ 13 กันยายน 2566 และในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ได้ดำเนินการจัดอบรม “เครือข่ายบัณฑิตแรงงานอาสาทำดี” ณ โรงแรมเซาท์เทิร์นวิว จังหวัดปัตตานี เมื่อวันที่ 20 กุมภาพันธ์ 2567 โดยมีบัณฑิตแรงงานจังหวัดปัตตานีเข้ารับการอบรม จำนวน 132 คน แนวทางการดำเนินงานของเครือข่ายบัณฑิตแรงงานหลังจากเสร็จสิ้นการอบรม มีความมุ่งหวังให้บัณฑิตแรงงานร่วมเป็นเครือข่ายของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน สามารถสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน ตลอดจนแนะนำช่องทางในการร้องเรียนให้แก่ประชาชนกรณีได้รับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมอันเนื่องมาจากการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐ หรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ สามารถสนับสนุนการปฏิบัติงานของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน และเป็นเครือข่ายในการจัดกิจกรรมต่าง ๆ ร่วมกัน

รายละเอียด
โครงการ

3) โครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการแก้ไขความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน

- กิจกรรมเยาวชนคนดีเพื่อสังคม

การจัดกิจกรรมเยาวชนคนดี มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่กลุ่มเป้าหมายในบทบาทหน้าที่ และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน การสนับสนุนการทำงานของผู้ตรวจการแผ่นดินและสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ตลอดจนการสร้างความรู้และเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพของประชาชนต่อการดำเนินการของหน่วยงานรัฐ ในการดำเนินงานตามหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดินอันเป็นประโยชน์ต่อประชาชนหรือชุมชน รวมถึงศึกษาปัญหาเชิงประเด็นที่เยาวชนได้รับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรม ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ได้ดำเนินการจัดกิจกรรมเมื่อวันที่ 24 มิถุนายน 2567 ณ โรงแรม ทีเค. พาเลซ แอนด์ คอนเวนชั่น เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร โดยมีผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 136 คน ประกอบด้วย คณะผู้บริหารและเจ้าหน้าที่จากสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน คณะผู้บริหารและเจ้าหน้าที่จากสำนักงานการศึกษา กรุงเทพมหานคร สำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษา นนทบุรี และสำนักงานเขตพื้นที่การศึกษามัธยมศึกษาปทุมธานี วิทยาการ และกลุ่มเป้าหมายหลักจากผู้แทนนักเรียนระดับชั้นมัธยมศึกษาจากสถานศึกษาในสังกัดกรุงเทพมหานคร จังหวัด นนทบุรี และจังหวัดปทุมธานี เขตพื้นที่ละ 3 โรงเรียน และกลุ่มเป้าหมายสนับสนุนจากครูผู้ดูแลนักเรียนที่เข้าร่วมกิจกรรม

- กิจกรรมประชาชนคนทำดี

กิจกรรมประชาชนคนทำดี ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 เป็นการดำเนินงานภายใต้บันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) กับกรุงเทพมหานคร เพื่อร่วมกันบูรณาการแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียนให้แก่ประชาชนในเชิงรุก ประชาสัมพันธ์บทบาทหน้าที่ของทั้งสองหน่วยงาน ตลอดจนการสร้างเครือข่ายความร่วมมือในระดับชุมชน และส่งเสริมให้เกิดการมีส่วนร่วมเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนในพื้นที่ รวมถึงสนับสนุนการดำเนินงานของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินและกรุงเทพมหานคร กิจกรรมดังกล่าว

มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างความรู้ความเข้าใจให้แก่ประชาชนเกี่ยวกับบทบาท หน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน การสนับสนุนการทำงานของผู้ตรวจการแผ่นดินและสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ตลอดจนการสร้างความรู้และความเข้าใจเรื่องเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพของประชาชนต่อการดำเนินการของหน่วยงานรัฐ ในการดำเนินงานตามหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดินอันเป็นประโยชน์ต่อประชาชนและชุมชน รวมถึงศึกษาปัญหาในเชิงประเด็นที่ประชาชนได้รับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรม โดยได้รับการสนับสนุนวิทยากรกระบวนการ สื่อการเรียนรู้ รวมถึงอุปกรณ์อื่น ๆ ที่จำเป็นตลอดระยะเวลาการฝึกอบรมจากมูลนิธิฟรีดริช เนามัน ประเทศไทย ภายใต้บันทึกข้อตกลงความร่วมมือ (MOU) ระหว่างสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน กับมูลนิธิฟรีดริช เนามัน ประเทศไทย สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้ดำเนินการจัดกิจกรรมประชาชนคนทำดี เมื่อวันที่ 16 มกราคม 2567 ณ โรงแรมรอยัล ริเวอร์ กรุงเทพมหานคร โดยมีผู้เข้าร่วมกิจกรรม จำนวน 116 คน ประกอบด้วย คณะผู้บริหารและเจ้าหน้าที่จากสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน คณะผู้บริหารและเจ้าหน้าที่จากกรุงเทพมหานคร วิทยากร และกลุ่มเป้าหมายจาก 6 เขตของกรุงเทพมหานคร ได้แก่ ผู้นำชุมชน กลุ่มอาชีพ กลุ่มธุรกิจรายย่อยในชุมชน กลุ่มผู้ประกอบการ รวมถึงกลุ่มวิสาหกิจชุมชน จากเขตป้อมปราบศัตรูพ่าย เขตสัมพันธวงศ์ เขตสาทร เขตบางรัก เขตบางคอแหลม และเขตยานนาวา

รายละเอียด
โครงการ

2.1.2 การกิจด้านการส่งเสริมการมีส่วนร่วมเครือข่ายผู้ตรวจการแผ่นดิน

ผู้ตรวจการแผ่นดินให้ความสำคัญในการดำเนินงานเชิงรุกและเชิงป้องกัน โดยใช้หลักธรรมาภิบาลเป็นกลไกในการแก้ไขความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมให้กับประชาชนโดยการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วน สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินจึงได้ดำเนินโครงการและกิจกรรมเพื่อส่งเสริมการมีส่วนร่วมให้กับเครือข่ายผู้ตรวจการแผ่นดินมาอย่างต่อเนื่อง ทั้งนี้เพื่อเป็นการรักษาและสร้างความสัมพันธ์ของเครือข่ายผู้ตรวจการแผ่นดินให้มีความเข้มแข็ง และเกิดการช่วยเหลือสนับสนุนซึ่งกันและกันระหว่างเครือข่าย โดยมุ่งเน้นให้เครือข่ายสนับสนุนการปฏิบัติตามหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน พร้อมทั้งสร้างความรู้ความเข้าใจในด้านบทบาทหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดินให้กับเครือข่าย เพื่อเพิ่มศักยภาพและเตรียมความพร้อมในการเป็นต้นแบบเพื่อขยายเครือข่ายผู้ตรวจการแผ่นดินให้ครอบคลุมในแต่ละพื้นที่ต่อไป โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 มีการดำเนินกิจกรรมส่งเสริมการมีส่วนร่วมของเครือข่าย ดังนี้

1) โครงการส่งเสริมการมีส่วนร่วมของทุกภาคส่วนในการแก้ไขความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน

- กิจกรรมรับฟังความคิดเห็นเพื่อสร้างความเป็นธรรมในสังคม (Place of Justice)

มีวัตถุประสงค์เพื่อให้ความรู้ความเข้าใจในบทบาทหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน การสนับสนุนการทำงานของผู้ตรวจการแผ่นดินและสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ตลอดจนการสร้างความรู้และเข้าใจในเรื่องเกี่ยวกับสิทธิและเสรีภาพของประชาชนต่อการดำเนินการของหน่วยงานรัฐ และเพื่อศึกษาปัญหาเชิงประเด็นที่ประชาชนได้รับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมโดยทุกภาคส่วนมีส่วนร่วมในการสนับสนุนการดำเนินงานตามหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดินอันเป็นประโยชน์ต่อประชาชนหรือชุมชน กลุ่มเป้าหมายคือ หน่วยงานภาครัฐ นักวิชาการ / ผู้เชี่ยวชาญที่เกี่ยวข้อง และภาคประชาชน โดยการดำเนินโครงการในพื้นที่ภาคกลาง ภาคเหนือ ภาคตะวันออกเฉียงเหนือ และภาคใต้ ได้แก่ ครั้งที่ 1 วันที่ 14 - 15 ธันวาคม 2566 ณ จังหวัดนครศรีธรรมราช

ครั้งที่ 2 วันที่ 20 ธันวาคม 2566 ณ จังหวัดสมุทรปราการ ครั้งที่ 3 วันที่ 31 มกราคม 2567 ณ จังหวัดนนทบุรี ครั้งที่ 4 วันที่ 20 - 21 มีนาคม 2567 ณ จังหวัดนครพนม ครั้งที่ 5 วันที่ 23 พฤษภาคม 2567 ณ จังหวัดปทุมธานี ครั้งที่ 6 วันที่ 18 - 20 มิถุนายน 2567 ณ จังหวัดสุโขทัย และ จังหวัดนครสวรรค์ และได้มีการจัดกิจกรรมสรุปผลการรับฟังความคิดเห็นในรูปแบบ Onsite และ Online ณ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

รายละเอียด
โครงการ

2) โครงการส่งเสริมธรรมาภิบาลเพื่อต่อต้านการทุจริต

การดำเนินโครงการส่งเสริมธรรมาภิบาลเพื่อต่อต้านการทุจริต มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐในการส่งเสริมการดำเนินงาน “จังหวัดคุณธรรม” ให้มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินการพัฒนาและขับเคลื่อนคุณธรรมในพื้นที่ เป็นกลไกในการแก้ไขความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมให้แก่ประชาชนในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ รวมถึงส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนให้เกิดวัฒนธรรมต่อต้านการทุจริตที่จะส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐ กลุ่มเป้าหมาย เครือข่าย บุคคล / องค์กร ได้แก่ หน่วยงานภาครัฐ และประชาชนทั้งในส่วนกลางและในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ ของประเทศ โดยดำเนินงานตามแนวทางที่กำหนดไว้ในโครงการพื้นที่ต่าง ๆ คือ ภาคกลาง 22 จังหวัด ประกอบด้วย

- กิจกรรมการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง ในการขับเคลื่อนจังหวัดคุณธรรม

การประชุมความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง หรือเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐในการส่งเสริมการขับเคลื่อนจังหวัดคุณธรรม ส่วนกลาง ได้แก่ กระทรวงมหาดไทย กรมการปกครอง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น กรมการพัฒนาชุมชน กรมการศาสนา ศูนย์คุณธรรม (องค์การมหาชน) และสำนักงานคณะกรรมการการศึกษาขั้นพื้นฐาน โดยมีการประชุมความร่วมมือ จำนวน 5 ครั้ง ได้แก่ ครั้งที่ 1 วันที่ 10 พฤศจิกายน 2566 ณ กรมการปกครอง ครั้งที่ 2 วันที่ 6 ธันวาคม 2566

ณ กรมการศาสนา ครั้งที่ 3 วันที่ 12 มกราคม 2567 ณ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน
ครั้งที่ 4 วันที่ 2 กุมภาพันธ์ 2567 ณ สำนักงานวัฒนธรรมจังหวัดพระนครศรีอยุธยา และ
ครั้งที่ 5 วันที่ 14 มิถุนายน 2567 ณ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ในการพัฒนาและ
ขับเคลื่อนคุณธรรม (การขับเคลื่อนระดับจังหวัด ระดับอำเภอ ระดับตำบล ระดับหมู่บ้าน
และองค์กร) เพื่อเป็นกลไกในการแก้ไขความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมให้แก่ประชาชน
ในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ ของประเทศ รวมถึงสอดคล้องกับการดำเนินการตามหมวด 5 หน้าที่
ของรัฐ มาตรา 63 รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ในการส่งเสริม
สนับสนุน และให้ความรู้แก่ประชาชนถึงอันตรายที่เกิดจากการทุจริตและประพฤติมิชอบ
ทั้งในภาครัฐและภาคเอกชน และการส่งเสริมค่านิยมสุจริตให้กับประชาชน

- กิจกรรมสัมมนาพัฒนาและขับเคลื่อนจังหวัดคุณธรรม ภาคกลาง

22 จังหวัด

การจัดกิจกรรมสัมมนาพัฒนาและขับเคลื่อนจังหวัดคุณธรรมมีเครือข่าย
ความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐในการส่งเสริมการดำเนินงาน “จังหวัดคุณธรรม”
เป็นกลไกในการแก้ไขความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรม
ให้แก่ประชาชนในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ ของประเทศ
จำนวน 22 จังหวัด เป็นเครือข่ายเชิงพื้นที่ทั้งในระดับ
บุคคลและระดับองค์กร การส่งเสริมการขับเคลื่อน
“จังหวัดคุณธรรม” ส่วนภูมิภาค

3) โครงการบูรณาการและยกระดับธรรมาภิบาลภาครัฐ

การดำเนินโครงการบูรณาการและยกระดับธรรมาภิบาลภาครัฐ
มีวัตถุประสงค์เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจในการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล และ
เกี่ยวกับกฎหมาย กฎ ระเบียบต่าง ๆ ให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ ในการปฏิบัติงานแก้ไข
ความเดือดร้อนของประชาชน และเพื่อเสริมสร้างค่านิยมสุจริตให้เกิดขึ้นกับเจ้าหน้าที่ของรัฐ
ในการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาล มีผลการดำเนินงาน ดังนี้

- การบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้อง

การประชุมบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อดำเนินกิจกรรมการอบรมเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลและเกี่ยวกับกฎหมาย กฎ ระเบียบต่าง ๆ ให้แก่เจ้าหน้าที่ของรัฐ เมื่อวันที่ 19 กรกฎาคม 2567 ณ ห้องประชุมสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน โดยมีหน่วยงานที่เข้าร่วมประชุมและบูรณาการความร่วมมือ ได้แก่ สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ สำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน สำนักงานป้องกันและปราบปรามการฟอกเงิน สำนักงานคณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตในภาครัฐ กรมการปกครอง กรมส่งเสริมการปกครองท้องถิ่น สถาบันพัฒนาบุคลากรท้องถิ่น สำนักงานกฤษฎีกา รัฐมนตรี สำนักงานกิจการยุติธรรม สำนักงานคณะกรรมการพัฒนาระบบราชการ สถาบันเพื่อการยุติธรรมแห่งประเทศไทย (องค์การมหาชน) Thailand Institute of Justice (TIJ) การประชุมดังกล่าวได้มีการหารือความสำคัญของการบูรณาการความร่วมมือระหว่างหน่วยงานที่เกี่ยวข้องในการดำเนินโครงการบูรณาการและยกระดับธรรมาภิบาลภาครัฐ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 การดำเนินงานของแต่ละหน่วยงานในการส่งเสริมธรรมาภิบาลและตามหลักการบริหารกิจการบ้านเมืองที่ดี (Good Governance) การพิจารณาเนื้อหาการจัดอบรมและให้ความรู้แก่กลุ่มเป้าหมายในประเด็นที่เกี่ยวข้องกับการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐ และเจ้าหน้าที่ของรัฐ รวมถึงการรับฟังความคิดเห็นร่วมกันในการป้องกันการปฏิบัติที่จะก่อให้เกิดความเสียหายต่อรัฐ หรือความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมกับประชาชน

- กิจกรรมการอบรมเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจการดำเนินงานตามหลักธรรมาภิบาลและเกี่ยวกับกฎหมาย กฎ ระเบียบต่าง ๆ

การจัดกิจกรรมมีผู้เข้าร่วมประกอบด้วย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน สมาชิกสภาเทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล เจ้าหน้าที่องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่ของรัฐ โดยมีการจัดกิจกรรม ครั้งที่ 1 เมื่อวันที่ 10 มิถุนายน 2567 ณ จังหวัดปทุมธานี ผู้เข้าร่วมประกอบด้วย กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน สมาชิกสภาเทศบาล องค์การบริหารส่วนจังหวัด องค์การบริหารส่วนตำบล เจ้าหน้าที่

องค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น และเจ้าหน้าที่ของรัฐ จำนวน 100 คน ครั้งที่ 2 เมื่อวันที่ 21 – 22 สิงหาคม 2567 ณ กรุงเทพมหานคร ผู้เข้าร่วมอบรม ประกอบด้วย บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน เจ้าหน้าที่ของรัฐ และประชาชนทั่วประเทศ โดยมีผู้เข้าร่วมในรูปแบบ Onsite ณ โรงแรมเซ็นทารา ไทฟ์ ศูนย์ราชการ และคอนเวนชันเซ็นเตอร์ แจ้งวัฒนะ กรุงเทพมหานคร จำนวนกว่า 500 คน และในรูปแบบ Online รับชมผ่าน Facebook live สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน จำนวนกว่า 30,000 คน โดยวันที่ 21 สิงหาคม 2567 ผู้เข้าร่วมกิจกรรม ได้แก่ บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น ผู้แทนจังหวัดต่าง ๆ ประกอบด้วย จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดฉะเชิงเทรา จังหวัดนครปฐม จังหวัดปราจีนบุรี จังหวัดสระแก้ว จังหวัดชลบุรี จังหวัดราชบุรี จังหวัดอ่างทอง จังหวัดนครราชสีมา และจังหวัดสิงห์บุรี และวันที่ 22 สิงหาคม 2567 ผู้เข้าร่วมกิจกรรม ได้แก่ กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน กรรมการหมู่บ้าน ผู้แทนจังหวัดต่าง ๆ ประกอบด้วย จังหวัดสมุทรปราการ จังหวัดฉะเชิงเทรา และจังหวัดนครปฐม ครั้งที่ 3 วันที่ 19 กันยายน 2567 ณ โรงแรม ณ เวลา อำเภอเมืองราชบุรี จังหวัดราชบุรี ผู้เข้าร่วมประกอบด้วย บุคลากรขององค์กรปกครองส่วนท้องถิ่น กำนัน ผู้ใหญ่บ้าน และเจ้าหน้าที่ของรัฐ ในจังหวัดราชบุรี จำนวน 100 คน การจัดกิจกรรมทั้ง 3 ครั้ง นอกจากให้ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับกฎหมาย ระเบียบต่าง ๆ ปัญหา และอุปสรรคในการปฏิบัติงานแล้ว ยังมีการแบ่งกลุ่มเพื่อระดมความคิดเห็นถึงปัญหาการทุจริตที่เกิดขึ้นจากการปฏิบัติหน้าที่ ซึ่งส่งผลกระทบให้ประชาชนเกิดความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรม

รายละเอียด
โครงการ

2.1.3 การดำเนินงานเพื่อเสริมสร้างความรู้ ความเข้าใจในหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดินเพื่อเสริมสร้างความเป็นธรรมแก่สังคม

1) โครงการผู้ตรวจการแผ่นดินสัญจรพบประชาชน

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินจัดโครงการผู้ตรวจการแผ่นดินสัญจรพบประชาชน ทั้งนี้ มุ่งหวังให้ทุกภาคส่วนมีความรู้ ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดินตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 ซึ่งได้กำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีหน้าที่และอำนาจในการเสนอแนะต่อหน่วยงานภาครัฐที่เกี่ยวข้อง เพื่อให้มีการปรับปรุงกฎหมาย กฎ ขอบบังคับ ระเบียบ คำสั่ง หรือขั้นตอนการปฏิบัติงานที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อน หรือไม่เป็นธรรมแก่ประชาชน และมีหน้าที่และอำนาจในการแสวงหาข้อเท็จจริงตามคำร้องเรียนของประชาชนในการปฏิบัติหน้าที่หรือละเลยการปฏิบัติหน้าที่ของข้าราชการ พนักงาน เจ้าหน้าที่ของรัฐ ด้วยหลักธรรมาภิบาล รวมถึงหน้าที่ในการเสนอต่อคณะรัฐมนตรีให้ทราบถึงการที่หน่วยงานของรัฐยังมิได้ปฏิบัติหน้าที่อย่างถูกต้องครบถ้วน พร้อมทั้งเปิดรับฟังปัญหาความทุกข์ร้อนและความคิดเห็นของประชาชนที่มีต่อการดำเนินงานของหน่วยงานและเจ้าหน้าที่ของรัฐ

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน ผู้ตรวจการแผ่นดิน ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ลงพื้นที่ดำเนินงานโครงการผู้ตรวจการแผ่นดินสัญจรพบประชาชน จำนวน 3 ครั้ง ดังนี้

1. โครงการ “ผู้ตรวจการแผ่นดินสัญจรพบประชาชน ครั้งที่ 51”
ระหว่างวันที่ 14 - 15 ธันวาคม 2566 ณ จังหวัดนครศรีธรรมราช
2. โครงการ “ผู้ตรวจการแผ่นดินสัญจรพบประชาชน ครั้งที่ 52”
ระหว่างวันที่ 20 - 21 มีนาคม 2567 ณ จังหวัดนครพนม
3. โครงการ “ผู้ตรวจการแผ่นดินสัญจรพบประชาชน ครั้งที่ 53”
ระหว่างวันที่ 18 - 20 มิถุนายน 2567 ณ จังหวัดสุโขทัย

2) โครงการสืบสานพระราชปณิธาน

ด้วยพระบาทสมเด็จพระปรเมนทรรามาธิบดีศรีสินทรมหาวชิราลงกรณ พระวชิรเกล้าเจ้าอยู่หัว ทรงมีพระราชปณิธานที่จะสืบสาน รักษา และต่อยอดพระบรมราโชบายของพระบาทสมเด็จพระบรมชนกาธิเบศร มหาภูมิพลอดุลยเดชมหาราช บรมนาถบพิตร อันจะสร้างประโยชน์สุขแก่อาณาจักรราษฎร์ จึงทรงพระกรุณาโปรดเกล้าโปรดกระหม่อมให้องคมนตรีดำเนินโครงการสืบสานพระราชปณิธานเพื่อช่วยเหลือราษฎรในพื้นที่ทุรกันดารที่มีความเป็นอยู่ที่ยากลำบาก เป็นพื้นที่ชายขอบของประเทศซึ่งอาจได้รับการดูแลจากหน่วยงานของรัฐไม่ทั่วถึง โดยให้องคมนตรีกำกับดูแลเชิญสิ่งของพระราชทานไปมอบให้กับราษฎรโดยความร่วมมือกับหน่วยงานภาครัฐ ภาคเอกชน มูลนิธิ ช่วยเหลือราษฎรในด้านต่าง ๆ ครอบคลุมมากขึ้น เพื่อสร้างขวัญกำลังใจ ตลอดจนรับทราบปัญหาความเดือดร้อนนำไปสู่การแก้ไขและพัฒนาความเป็นอยู่ที่ดีให้แก่ราษฎร เช่น การสาธารณสุข การศึกษา รวมถึงการให้บริการความรู้ด้านกฎหมาย

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้รับการแต่งตั้งให้เป็นหนึ่งในคณะทำงานโครงการสืบสานพระราชปณิธานตั้งแต่วันที่ 16 มีนาคม 2565 โดยให้ดำเนินงานตามขอบเขตภารกิจด้านการบริการความรู้เกี่ยวกับกฎหมาย และรับเรื่องร้องเรียนที่ประชาชนขอรับความเป็นธรรมอันนำไปสู่การแก้ไข ซึ่งเป็นองค์ประกอบหนึ่งในการขับเคลื่อนและส่งเสริมให้สังคมเกิดความเข้มแข็ง สนับสนุนให้ประชาชนมีคุณภาพชีวิตที่ดี ร่วมกับหน่วยงานอื่น ๆ อาทิ มูลนิธิราชประชานุเคราะห์ในการจัดตั้งยังชีพพระราชทาน มูลนิธิพระดาบสออกหน่วยให้บริการด้านต่าง ๆ โรงพยาบาลรามาธิบดีร่วมจัดหน่วยแพทย์เคลื่อนที่ให้บริการด้านสุขภาพ สำนักงานอัยการสูงสุดให้ความรู้และบริการปรึกษาด้านกฎหมาย มูลนิธิร่วมจิตต์น้อมเกล้าเพื่อเยาวชน และสมาคมสภาสังคมสงเคราะห์แห่งประเทศไทย สนับสนุนทุนการศึกษา มูลนิธิโครงการสารานุกรมไทยสำหรับเยาวชนมอบชุดหนังสือเผยแพร่ความรู้สำหรับเยาวชน และมูลนิธิการศึกษาทางไกลผ่านดาวเทียมมอบอุปกรณ์สำหรับการศึกษาทางไกล

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน ผู้ตรวจการแผ่นดิน ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ลงพื้นที่ดำเนินงานโครงการสืบสานพระราชปณิธาน จำนวน 6 ครั้ง ได้แก่ จังหวัดอุบลราชธานี จังหวัดกำแพงเพชร จังหวัดหนองบัวลำภู จังหวัดประจวบคีรีขันธ์ จังหวัดมุกดาหาร และจังหวัดลพบุรี

รายละเอียด
โครงการ

3) กิจกรรมผู้ตรวจการแผ่นดินบูรณาการร่วมกับกรุงเทพมหานคร

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินบูรณาการการทำงานร่วมกับกรุงเทพมหานครด้วยความมุ่งมั่นตั้งใจแก้ไขความเดือดร้อนคนกรุง – ชุมชนเมือง มุ่งเน้นการลงพื้นที่ชุมชนตามเขตต่าง ๆ ในกรุงเทพมหานครเพื่อเผยแพร่ประชาสัมพันธ์บทบาท หน้าที่ และภารกิจของทั้งสององค์กร ส่งเสริมความรู้ในเรื่องสิทธิเสรีภาพและการเสริมสร้างเครือข่ายการมีส่วนร่วมของพี่น้องประชาชน หวังสร้างสังคมแห่งธรรมาภิบาลในชุมชนเมืองกว่า 2,400 ชุมชนทั่วทั้ง 50 เขต โดยมีผู้ตรวจการแผ่นดิน ผู้บริหาร และเจ้าหน้าที่สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินลงพื้นที่จัดกิจกรรมร่วมกับผู้บริหารและเจ้าหน้าที่ของกรุงเทพมหานครและหน่วยงานในสังกัด ซึ่งได้รับความร่วมมือเป็นอย่างดีมาโดยตลอด ทำให้การทำงานเชิงรุกนี้ได้ผลดี เข้าถึงปัญหาได้ตรงจุด และปัญหานั้นได้รับการแก้ไขอย่างรวดเร็วตามขอบเขตหน้าที่ของผู้ตรวจการแผ่นดิน โดยเฉพาะการรับฟังปัญหาความทุกข์ร้อนและให้คำปรึกษาแก่ประชาชนในพื้นที่อย่างใกล้ชิด ประชาชนจึงเกิดทัศนคติที่ดีเกี่ยวกับการทำงานของหน่วยงานรัฐ อีกทั้งเข้าใจระบบ ระเบียบ ขั้นตอนการปฏิบัติงานมากขึ้นด้วย

ปัจจุบัน กิจกรรมผู้ตรวจการแผ่นดินบูรณาการร่วมกับกรุงเทพมหานครดำเนินการไปแล้วกว่า 15 เขต โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ดำเนินการจำนวน 3 ครั้งใน 3 เขต ได้แก่ เขตหนองแขม เขตดุสิต และเขตตลิ่งชัน

รายละเอียด
กิจกรรม

4) โครงการ Ombudsman Care

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินจัดโครงการ Ombudsman Care กิจกรรมประชาสัมพันธ์เชิงรุก มุ่งเน้นลงพื้นที่ไปในแหล่งชุมชนต่าง ๆ ทั่วประเทศ เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน รวมถึงการรักษาสิทธิประโยชน์ที่ประชาชนพึงมีพึงได้ผ่านช่องทางการร้องเรียนต่าง ๆ ของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน เพื่อให้ประชาชนในส่วนภูมิภาคหรือพื้นที่ห่างไกลเข้าถึงความเป็นธรรมได้มากขึ้น ทั้งนี้ เนื่องจากสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินมีที่ตั้งเพียงแห่งเดียวที่กรุงเทพมหานคร การที่ประชาชนต่างจังหวัดจะเข้าถึงและรับทราบเกี่ยวกับบทบาทหน้าที่และอำนาจผู้ตรวจการแผ่นดินอย่างถ่องแท้จึงอาจมีค่อนข้างน้อย ดังนั้น จึงจัดกิจกรรมโดยการนำรถประชาสัมพันธ์เคลื่อนที่ (Mobile Unit) ออกหน่วยบริการรับเรื่องร้องเรียนและให้คำปรึกษาปัญหาด้านกฎหมาย ตลอดจนจัดกิจกรรมสนทนากลุ่มบอกเล่าความรู้เกี่ยวกับผู้ตรวจการแผ่นดิน อันเป็นประโยชน์ให้แก่พี่น้องประชาชนในพื้นที่ต่าง ๆ ในคราวเดียวกันยังจัดกิจกรรมบรรยายให้ความรู้กับประชาชนและเยาวชนในสถานศึกษาให้มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผู้ตรวจการแผ่นดินที่ถูกต้อง อันจะสามารถเป็นกระบอกเสียงช่วยประชาสัมพันธ์เผยแพร่ข้อมูลเกี่ยวกับผู้ตรวจการแผ่นดินให้กับบุคคลภายในครอบครัว และบุคคลใกล้ชิดได้รู้จักผู้ตรวจการแผ่นดินมากยิ่งขึ้นอีกด้วย

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินดำเนินการโครงการ Ombudsman Care กิจกรรมประชาสัมพันธ์เชิงรุกในส่วนภูมิภาค จำนวน 4 ครั้ง ได้แก่ จังหวัดชลบุรี จังหวัดพระนครศรีอยุธยา จังหวัดนครสวรรค์ และจังหวัดหนองคาย

รายละเอียด
โครงการ

2.2 การดำเนินงานที่เกี่ยวข้องกับพันธกรณีต่างประเทศ

2.2.1 การส่งเสริมบทบาทของผู้ตรวจการแผ่นดินไทยในเวทีระหว่างประเทศ

ภายหลังจากการประกาศใช้แผนยุทธศาสตร์ของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566 – 2570) มาแล้วเป็นระยะเวลาหนึ่งปี สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ได้ดำเนินการจัดทำโครงการและกิจกรรมเพื่อสร้างการขับเคลื่อนการดำเนินงานความร่วมมือ ด้านต่างประเทศของผู้ตรวจการแผ่นดินในการแลกเปลี่ยนทางด้านวิชาการ องค์ความรู้ และการส่งเสริมบทบาทของผู้ตรวจการแผ่นดินไทยในเวทีระหว่างประเทศให้เป็นที่ยอมรับ ในระดับสากล เพื่อสนับสนุนกลยุทธ์การส่งเสริมบทบาทและความร่วมมือระหว่างประเทศ ทั้งในกรอบทวิภาคีและพหุภาคี รวมถึงบทบาทที่สำคัญของผู้ตรวจการแผ่นดินในเอเชีย ตะวันออกเฉียงใต้ ภายใต้แผนยุทธศาสตร์ของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

จากการดำเนินงานเพื่อส่งเสริมบทบาทของผู้ตรวจการแผ่นดินไทยในเวที ระหว่างประเทศอย่างต่อเนื่อง ทำให้ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน ได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งประธานภูมิภาคเอเชีย (Asian Regional President) ของสถาบันผู้ตรวจการแผ่นดินระหว่างประเทศ (International Ombudsman Institute: IOI) เป็นสมัยที่สองติดต่อกัน ในวาระปี 2567 – 2571 และยังดำรงตำแหน่งฝ่ายบริหารของ IOI (IOI Executive Committee) ตามข้อบังคับของ IOI อีกหนึ่งตำแหน่งด้วย ซึ่งการดำรงตำแหน่ง ของประธานผู้ตรวจการแผ่นดินไทยในองค์การระหว่างประเทศอย่างต่อเนื่องสองวาระ ติดต่อกันนี้ นับเป็นดัชนีชี้วัดสำคัญที่แสดงให้เห็นถึงศักยภาพของผู้ตรวจการแผ่นดินไทย ในเวทีระหว่างประเทศและการได้รับการยอมรับในระดับสากล อีกทั้ง ผู้ตรวจการแผ่นดิน (นายทรงศักดิ์ สายเชื้อ) ยังได้เข้าร่วมเป็นคณะทำงานสหประชาชาติ (United Nations Working Group: UNWG) ของ IOI เพื่อแสวงหาความร่วมมือกับ UN ในการผลักดัน เพื่อให้บรรลุเป้าหมายการพัฒนาที่ยั่งยืน (Sustainable Development Goals: SDGs) ของโลกในปี ค.ศ. 2030 (พ.ศ. 2573) สำหรับกรอบความร่วมมือระดับภูมิภาคเอเชียนั้น ผู้ตรวจการแผ่นดินไทยเป็นสมาชิกสามัญของสมาคมผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งเอเชีย

(Asian Ombudsman Association: AOA) และได้มีส่วนร่วมกับการสมาคมในการเข้าร่วมการอบรมรูปแบบออนไลน์เพื่อแลกเปลี่ยนความรู้และประสบการณ์อันเป็นประโยชน์ระหว่างหน่วยงานสมาชิก นอกจากนี้ ผู้ตรวจการแผ่นดินไทยในฐานะสมาชิกผู้ก่อตั้งของเวทีผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Southeast Asian Ombudsman Forum: SEAOF) ยังแสดงบทบาทเชิงรุกในการกำหนดทิศทางความร่วมมือในเวทีดังกล่าว ซึ่งสอดคล้องและมีส่วนส่งเสริมสถานะและบทบาทของประเทศไทยในประชาคมโลกตามยุทธศาสตร์ชาติ โดยผู้ตรวจการแผ่นดินไทยได้เข้าร่วมในเวทีต่างประเทศ ดังต่อไปนี้

1) สถาบันผู้ตรวจการแผ่นดินระหว่างประเทศ (International Ombudsman Institute: IOI)

1.1) ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินได้รับเลือกตั้งให้ดำรงตำแหน่งประธานภูมิภาคเอเชียของสถาบันผู้ตรวจการแผ่นดินระหว่างประเทศ (IOI Asian Regional President) สมัยที่สอง

1.2) การเข้าร่วมการประชุมระดับโลกของสถาบันผู้ตรวจการแผ่นดินระหว่างประเทศ (IOI World Conference) ครั้งที่ 13 ณ กรุงเฮก ราชอาณาจักรเนเธอร์แลนด์

1.3) การเข้าร่วมการประชุมคณะทำงานสหประชาชาติของสถาบันผู้ตรวจการแผ่นดินระหว่างประเทศ (IOI UN Working Group)

2) เวทีผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งภูมิภาคเอเชียตะวันออกเฉียงใต้ (Southeast Asian Ombudsman Forum: SEAOF)

2.1) การเข้าร่วมการประชุมระดับผู้ตรวจการแผ่นดินของ SEAOF (SEAOF Full Members Meeting) ณ เมืองยอกยาการ์ตา สาธารณรัฐอินโดนีเซีย

2.2) การเข้าร่วมการประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโส (Senior Official Meeting: SOM) ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

2.3) การเข้าร่วมการประชุมเจ้าหน้าที่อาวุโส (Senior Official Meeting: SOM) ณ เกาะบาหลี สาธารณรัฐอินโดนีเซีย

2.4) การดำเนินกิจกรรมภายใต้กรอบความร่วมมือ SEAOF

นอกจากการที่ได้เข้าร่วมการประชุมในเวทีต่างประเทศข้างต้น อันเป็น การส่งเสริมบทบาทของผู้ตรวจการแผ่นดินไทยให้เป็นที่ยอมรับในระดับสากลแล้ว ผู้ตรวจการแผ่นดินไทยยังได้รับองค์ความรู้ที่เป็นประโยชน์จากการแลกเปลี่ยนประสบการณ์ การทำงาน และแบ่งปันแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศ (Best practices) ระหว่างหน่วยงานสมาชิก จากประเทศต่าง ๆ ทำให้สามารถนำมาพิจารณาปรับใช้ ให้สอดคล้องและเหมาะสมกับบริบทของผู้ตรวจการแผ่นดิน ในประเทศไทย เพื่อพัฒนาองค์กรและกลไกการปฏิบัติหน้าที่ ในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนให้มี ประสิทธิภาพและประสิทธิผลยิ่งขึ้น

รายละเอียด
กิจกรรม

2.2.2 การขับเคลื่อนความร่วมมือระหว่างประเทศของผู้ตรวจการแผ่นดิน

ผู้ตรวจการแผ่นดินให้ความสำคัญกับการส่งเสริมและขับเคลื่อนความร่วมมือ ระหว่างประเทศกับองค์กรผู้ตรวจการแผ่นดินในต่างประเทศในระดับทวิภาคีและพหุภาคี มาอย่างต่อเนื่อง เพื่ออาศัยกลไกความร่วมมือเป็นโอกาสในการศึกษา เรียนรู้วิทยาการ นโยบาย แนวปฏิบัติ วิธีการจัดการเรื่องร้องเรียนและแก้ไขปัญหาตามที่ได้รับ การร้องเรียน จากประชาชน เพื่อนำมาปรับใช้กับระบบการดำเนินงานและการให้บริการแก่ประชาชน ได้อย่างมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น ตลอดจนเพื่อการเสริมสร้างศักยภาพของบุคลากร สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินในทุกกระดับ ผ่านการฝึกอบรม สัมมนา แลกเปลี่ยนประสบการณ์ ทักษะสำคัญในการปฏิบัติงานของบุคลากร ยกระดับแนวปฏิบัติงานในด้านต่าง ๆ ที่สามารถ เทียบเคียงกับมาตรฐานในต่างประเทศ ซึ่งจะมีส่วนสำคัญในการพัฒนาการดำเนินงานของ ผู้ตรวจการแผ่นดินให้เป็นที่ยอมรับและสามารถตอบสนองความต้องการของประชาชน และสังคมได้ดียิ่งขึ้น

1) การสถาปนาความร่วมมือระหว่างประเทศระดับทวิภาคี

ผู้ตรวจการแผ่นดินได้สถาปนาความร่วมมือกับองค์กรผู้ตรวจการแผ่นดินในต่างประเทศผ่านบันทึกความเข้าใจ (Memorandum of Understanding: MOU) ว่าด้วยความร่วมมือระดับทวิภาคี เพื่อยืนยันเจตจำนงในการขับเคลื่อนความร่วมมือตามพันธกรณีที่มียุ่กับต่างประเทศ และเป็นช่องทางประสานงาน การแลกเปลี่ยนความรู้ และประสบการณ์กับองค์กรผู้ตรวจการแผ่นดินในประเทศต่าง ๆ เพื่อส่งเสริมให้การปฏิบัติภารกิจหน้าที่ตามกฎหมายมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

1.1) การลงนามเพื่อขยายระยะเวลาการมีผลบังคับใช้ของบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือระดับทวิภาคีระหว่างผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งราชอาณาจักรไทยและผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งสาธารณรัฐอินโดนีเซีย เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2566

1.2) การสถาปนาความร่วมมือระหว่างประเทศระดับทวิภาคีกับผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งรัฐชินด์ เมื่อวันที่ 30 พฤศจิกายน 2566 ณ สำนักงานเลขาธิการมุขมนตรีแห่งรัฐชินด์ เมืองการาจี สาธารณรัฐอิสลามปากีสถาน

1.3) การประชุมระดับนโยบายระหว่างผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งราชอาณาจักรไทยและผู้ตรวจการแผ่นดินต่างประเทศคู่ภาคีตามบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือทวิภาคี

(1) การประชุมระดับผู้ตรวจการแผ่นดินตามบันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือทวิภาคีระหว่างผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งราชอาณาจักรไทยและผู้ตรวจการแผ่นดินเพื่อสิทธิมนุษยชนและความยุติธรรมแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยติมอร์-เลสเต เมื่อวันที่ 27 ตุลาคม 2566 ณ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

(2) การประชุมระดับผู้ตรวจการแผ่นดินภายใต้บันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือทวิภาคีระหว่างผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งราชอาณาจักรไทยและประธานผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งประเทศนิวซีแลนด์ เมื่อวันที่ 8 พฤศจิกายน 2566 ณ เมืองยอกยาคาร์ตา สาธารณรัฐอินโดนีเซีย

2) การขับเคลื่อนความร่วมมือระหว่างประเทศระดับทวิภาคี

ผู้ตรวจการแผ่นดินให้ความสำคัญกับการขับเคลื่อนความร่วมมือกับองค์กรผู้ตรวจการแผ่นดินต่างประเทศ โดยมุ่งเน้นการแลกเปลี่ยนเรียนรู้และแบ่งปันประสบการณ์ ตลอดจนองค์ความรู้ที่เกี่ยวข้อง ผ่านกลไกและกิจกรรมต่าง ๆ เพื่อเสริมสร้างศักยภาพของบุคลากรและพัฒนาองค์กรให้สามารถปฏิบัติงานเพื่อสนับสนุนการดำเนินงานตามภารกิจของผู้ตรวจการแผ่นดินได้อย่างมีประสิทธิภาพ โดยมีการดำเนินกิจกรรมและกลไกที่สำคัญดังต่อไปนี้

2.1) การส่งเสริมและพัฒนางานของผู้ตรวจการแผ่นดินในเชิงวิชาการร่วมกับองค์กรผู้ตรวจการแผ่นดินต่างประเทศ

ผู้ตรวจการแผ่นดินมุ่งพัฒนาศักยภาพองค์กรผ่านกลไกความร่วมมือระหว่างประเทศ ทั้งในเชิงวิชาการและเชิงปฏิบัติ ซึ่งในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ได้มีการเข้าร่วมในกิจกรรมสัมมนานานาชาติ ซึ่งเป็นผลจากการขับเคลื่อนความร่วมมือกับผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งสาธารณรัฐอุซเบกิสถาน (The Authorized Person of the Oliy Majlis of the Republic of Uzbekistan for Human Rights (Ombudsman)) อาทิ

(1) การเข้าร่วมการสัมมนานานาชาติ หัวข้อ “พลังของเด็กและเยาวชนต่อปัญหาการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศในเอเชียกลาง (Children and Youth in Action-Climate Change in Central Asia)” เมื่อวันที่ 3 พฤศจิกายน 2566 คณะเจ้าหน้าที่ของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้เข้าร่วมงานสัมมนา ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์ ซึ่งจัดโดยมูลนิธิเพื่อการสาธารณะระหว่างประเทศชามิน ร่วมกับองค์การยูนิเซฟสาธารณรัฐอุซเบกิสถาน เพื่อเฉลิมฉลองเนื่องในโอกาสวันเด็กสากล ซึ่งตรงกับวันที่ 20 พฤศจิกายน ของทุกปี และแลกเปลี่ยนมุมมองและประสบการณ์เกี่ยวกับการเสริมสร้างความเข้มแข็งของเด็กและเยาวชนต่อประเด็นด้านสิ่งแวดล้อม การผลักดันการดำเนินงานในระดับประเทศ ภูมิภาคและโลก ในการอนุรักษ์ธรรมชาติและความยั่งยืนด้านสิ่งแวดล้อม รวมทั้งการจัดการกับผลกระทบเชิงลบจากการเปลี่ยนแปลงสภาพภูมิอากาศ

(2) การเข้าร่วมงานสัมมนานานาชาติ เนื่องในโอกาสครบรอบ 29 ปี ของการก่อตั้งสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งสาธารณรัฐอุซเบกิสถาน การสัมมนาดังกล่าวจัดขึ้นเมื่อวันที่ 23 กุมภาพันธ์ 2567 ในหัวข้อ “สิทธิมนุษยชน ปัจจัยสำคัญของการพัฒนาที่ยั่งยืนในประเทศต่าง ๆ (Human Rights: An Important Factor of the Sustainable Development of States)” โดยสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้เข้าร่วมงานสัมมนา ผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

2.2) การแลกเปลี่ยนเรียนรู้เพื่อการพัฒนาขีดความสามารถ ตามกรอบความร่วมมือภายใต้กรอบความร่วมมือระหว่างประเทศของผู้ตรวจการแผ่นดิน

ความร่วมมือและการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับองค์กรผู้ตรวจการแผ่นดินต่างประเทศถือเป็นกุญแจสำคัญในการพัฒนาศักยภาพและขีดความสามารถขององค์กรให้ก้าวสู่มาตรฐานสากล ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงให้ความสำคัญในการส่งเสริมให้บุคลากรของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินมีโอกาสได้เข้าถึง เรียนรู้จากประสบการณ์ นวัตกรรม แนวปฏิบัติที่ดีขององค์กรผู้ตรวจการแผ่นดินต่างประเทศ โดยเฉพาะองค์กรผู้ตรวจการแผ่นดินที่เป็นต้นแบบที่ดีในการดำเนินงาน เพื่อให้บุคลากรสามารถนำข้อมูลความรู้ที่ได้รับมาประยุกต์ใช้อันจะทำให้สามารถปฏิบัติงานเพื่อให้บริการแก่ประชาชนได้ดียิ่งขึ้น โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ผู้ตรวจการแผ่นดินได้ดำเนินกิจกรรมความร่วมมือเพื่อฝึกอบรมบุคลากรและส่งเสริมการแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับองค์กรผู้ตรวจการแผ่นดินต่างประเทศที่สำคัญ ดังนี้

(1) กิจกรรมความร่วมมือกับสมาคมผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งเอเชีย (Asian Ombudsman Association) เพื่อส่งเสริมขีดความสามารถของบุคลากรสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน จากการที่ผู้ตรวจการแผ่นดินได้เข้าร่วมเป็นสมาชิกของกรอบความร่วมมือระหว่างประเทศ จึงเป็นโอกาสอันดีสำหรับบุคลากรของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินในการเข้าถึงโอกาสในการเพิ่มพูนความรู้ ประสบการณ์ และขีดความสามารถที่จำเป็นต่อการปฏิบัติงาน โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้จัดส่งบุคลากรเข้าร่วมการฝึกอบรมเชิงปฏิบัติการ ที่จัดโดยสมาคมผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งเอเชีย (Asian Ombudsman Association) ในหลายหัวข้อ

(2) การสัมมนา หัวข้อ “การส่งเสริมสิทธิผู้ต้องขังพิการสู่การปฏิบัติจริงในสถานกักกัน ความเชื่อมโยงระหว่างพิธีสารเลือกรับของอนุสัญญาว่าด้วยการต่อต้านการทรมานฯ และอนุสัญญาว่าด้วยสิทธิคนพิการ จากประสบการณ์ของประเทศนิวซีแลนด์ (Making disability rights real in places of detention – the intersection between OPCAT and the Disability Convention, experiences from New Zealand)” โดยเมื่อวันที่ 17 เมษายน 2567 วิทยากรจากสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งประเทศไทย นิวซีแลนด์ได้บรรยายผ่านสื่ออิเล็กทรอนิกส์

(3) การฝึกอบรม หัวข้อ การจัดการเรื่องร้องเรียนและผู้ร้องเรียนที่มีความยุ่งยาก(Complaints, including intake and management of difficult complainants) เมื่อวันที่ 19 มิถุนายน 2567 สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินร่วมกับสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งประเทศไทยนิวซีแลนด์จัดกิจกรรมการฝึกอบรม

(4) การฝึกอบรม หัวข้อ ความมีคุณธรรมและความเป็นเลิศในการบริหารงานภาครัฐ (Integrity and Excellence in Public Governance) สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้รับโอกาสในการจัดส่งบุคลากร จำนวน 2 ราย เข้าร่วมรับการฝึกอบรมในหัวข้อดังกล่าว ณ เครือรัฐออสเตรเลีย

(5) การแลกเปลี่ยนข้อมูลแนวปฏิบัติที่เป็นเลิศกับองค์กรผู้ตรวจการแผ่นดินต่างประเทศที่เป็นคู่ภาคีตามบันทึกความเข้าใจ เพื่อเป็นการยกระดับประสิทธิภาพการดำเนินงานและเสริมสร้างความร่วมมือระหว่างประเทศ

2.3) การขับเคลื่อนกลไกความร่วมมือในระดับปฏิบัติ เพื่อทบทวนวางแผน ประเมินผลกิจกรรมความร่วมมือระหว่างประเทศ

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้ดำเนินการประชุมคณะทำงานร่วมเชิงเทคนิค (Joint-Technical Working Group) ซึ่งเป็นกลไกหลักในการอำนวยความสะดวกและขับเคลื่อนการดำเนินงานภายใต้บันทึกความเข้าใจว่าด้วยความร่วมมือทวิภาคีกับองค์กรผู้ตรวจการแผ่นดินที่เป็นคู่ภาคี เพื่อพิจารณากำหนดแผน กิจกรรมความร่วมมือ แนวทางการขับเคลื่อน ทบทวนปัญหาและอุปสรรค ตลอดจนประเมินผล

กิจกรรมระหว่างหน่วยงานคู่ภาคีให้เป็นไปด้วยความเรียบร้อยและตรงตามวัตถุประสงค์ของกรอบความร่วมมือ โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 มีการประชุมคณะทำงานร่วมเชิงเทคนิคกับสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งประเทศไทยนิวซีแลนด์ และสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินเพื่อสิทธิมนุษยชนและความยุติธรรมแห่งสาธารณรัฐประชาธิปไตยติมอร์-เลสเต

2.4) การพัฒนาช่องทางการร้องเรียนเพื่ออำนวยความสะดวกแก่ประชาชนชาวไทยในการใช้สิทธิร้องเรียนต่อผู้ตรวจการแผ่นดินต่างประเทศ

หนึ่งในจุดมุ่งหมายสำคัญของการขับเคลื่อนความร่วมมือระหว่างประเทศของผู้ตรวจการแผ่นดิน คือ การดำเนินงานร่วมกับองค์กรผู้ตรวจการแผ่นดินต่างประเทศคู่ภาคีในการพัฒนาช่องทาง การรับเรื่องร้องเรียนให้มีประสิทธิภาพ และสนับสนุนให้ประชาชนของแต่ละฝ่ายสามารถเข้าถึงช่องทางการร้องเรียนต่อองค์กรผู้ตรวจการแผ่นดินได้โดยสะดวกยิ่งขึ้น โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ผู้ตรวจการแผ่นดินได้ประสานความร่วมมือกับผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งสาธารณรัฐอินโดนีเซีย และกรมการของรัฐบาลเพื่อการตรวจสอบเรื่องร้องเรียนทางปกครองแห่งรัฐเวสเทิร์นออสเตรเลีย (ผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งรัฐเวสเทิร์น ออสเตรเลีย) ในการพัฒนาช่องทางการสื่อสารและให้บริการผ่านเว็บไซต์ขององค์กรทั้งสองแห่ง เพื่อให้บริการข้อมูลเป็นภาษาไทย การดำเนินการดังกล่าวช่วยให้ประชาชนชาวไทยที่พำนักอยู่ในสาธารณรัฐอินโดนีเซีย และรัฐเวสเทิร์นออสเตรเลีย เครือรัฐออสเตรเลีย สามารถเข้าถึงข้อมูลและช่องทางให้บริการขององค์กรผู้ตรวจการแผ่นดินทั้งสองแห่งได้อย่างถูกต้องและสะดวกมากขึ้น

2.5) การพัฒนาความร่วมมือกับองค์กรผู้ตรวจการแผ่นดินต่างประเทศในการช่วยเหลือคนไทยที่ไปพำนัก ศึกษาต่อ หรือทำงานในต่างประเทศ และประสบความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรม

ผู้ตรวจการแผ่นดินได้ประชุมหารือกับผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งสาธารณรัฐอินโดนีเซีย ขับเคลื่อนความร่วมมือทวิภาคีเพื่อแก้ไขปัญหาของประชาชนชาวไทยที่อาศัยอยู่ในประเทศอินโดนีเซีย ดังนี้

(1) กรณีการอัญเชิญพระพุทธรูปจากประเทศไทยมาประดิษฐาน ณ วัดไทยในเมืองเมดาน ที่ประสบปัญหาความไม่ชัดเจนของขั้นตอนการขนส่งระหว่างประเทศ อาทิ การเรียกเก็บภาษีสำหรับการให้บริการขนส่งสินค้าระหว่างประเทศ รวมถึงหน่วยงานปลายทางที่จะเป็นผู้รับมอบพระพุทธรูปจากประเทศไทย เป็นต้น ทั้งนี้ ผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งสาธารณรัฐอินโดนีเซียได้ให้ความร่วมมือในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนที่เกิดขึ้นเป็นอย่างดี โดยได้มีการหารือกับเอกอัครราชทูตไทย ณ กรุงจาการ์ตา กระทั่งได้ข้อสรุปในการแก้ปัญหาดังกล่าวเป็นที่เรียบร้อย

(2) กรณีความไม่สะดวกในการนำผู้ต้องขังชาวไทยออกนอก ทณฑสถานเพื่อเข้ารับการรักษาพยาบาล ณ เมืองตังเกอริง (Tangerang) ซึ่งมีความจำเป็นต้องออกไปรับการถ่ายเลือดในโรงพยาบาลอย่างสม่ำเสมอ แต่เนื่องจาก ทณฑสถานมีข้อกำหนดให้สถานเอกอัครราชทูตฯ ต้องรับรองพฤติกรรมของผู้ต้องขัง และรับรองว่าผู้ต้องขังจะไม่หลบหนี ซึ่งเป็นแนวปฏิบัติที่กำหนดขึ้นเฉพาะทณฑสถาน แห่งดังกล่าว ทำให้ผู้ต้องขังชาวไทยไม่ได้รับความเป็นธรรม ผู้ตรวจการแผ่นดินไทย จึงได้ประสานความร่วมมือกับผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งสาธารณรัฐอินโดนีเซียในการตรวจสอบ ข้อเท็จจริงกรณีดังกล่าว และขอให้ผู้ต้องขังชาวไทยได้รับการคุ้มครองสิทธิตามหลัก มาตรฐานสากล ต่อมา สถานเอกอัครราชทูต ณ กรุงจาการ์ตา ได้มีหนังสือถึงสำนักงาน ผู้ตรวจการแผ่นดินแจ้งว่า สถานเอกอัครราชทูตฯ ได้รับทราบจากผู้ต้องขังชาวไทยและ เจ้าหน้าที่ที่ทณฑสถานว่า คณะผู้แทนสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินแห่งสาธารณรัฐอินโดนีเซีย ได้เดินทางไปเยี่ยมผู้ต้องขังและหารือกับเจ้าหน้าที่ที่ทณฑสถานเกี่ยวกับกฎระเบียบ และขั้นตอนต่าง ๆ ในการนำตัวผู้ต้องขังต่างชาติออกไปพบแพทย์นอกทณฑสถาน ซึ่งการประสานความร่วมมือเพื่อตรวจสอบข้อเท็จจริง ในกรณีดังกล่าว ส่งผลให้การประสานงานระหว่าง สถานเอกอัครราชทูตฯ กับทณฑสถาน ในการนำตัว ผู้ต้องขังออกไปพบแพทย์เป็นไปด้วยความราบรื่นมากขึ้น อย่างมีนัยสำคัญ

รายละเอียด
กิจกรรม

2.3 ความสำเร็จในการพัฒนาองค์กรและทรัพยากรบุคคล

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินมีการจัดกิจกรรม / โครงการ เพื่อพัฒนาองค์กรและพัฒนาบุคลากร โดยดำเนินโครงการพัฒนาคุณภาพการบริหารจัดการและการยกระดับธรรมาภิบาลของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน และได้มีการพัฒนาองค์กรในด้านต่าง ๆ โดยมีผลสัมฤทธิ์ในการดำเนินงาน ดังนี้

2.3.1 ความสำเร็จในการพัฒนาองค์กร

ผลการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงาน (ITA)

การประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment : ITA) มีความสำคัญในระดับประเทศ เนื่องจากถูกกำหนดเป็นเป้าหมายของนโยบายและแผนงานระดับประเทศ แผนยุทธศาสตร์ชาติ (พ.ศ. 2561 – 2580) แผนพัฒนาเศรษฐกิจและสังคมแห่งชาติ ฉบับที่ 13 (พ.ศ. 2566 - 2570) แผนแม่บทภายใต้ยุทธศาสตร์ชาติ ประเด็นที่ 21 การต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ (พ.ศ. 2566 - 2580) (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม) แผนปฏิบัติการด้านการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ ระยะที่ 2 (พ.ศ. 2566 - 2570) ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม และแผนอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้อง ซึ่งมีเป้าหมายคือ “สัดส่วนหน่วยงานที่เข้าร่วมการประเมิน ITA ผ่านเกณฑ์การประเมิน (คะแนน 85 คะแนนขึ้นไป) จำนวนไม่น้อยกว่าร้อยละ 100 ของหน่วยงานภาครัฐทั้งหมด ดังนั้น การประเมิน ITA ถือเป็นเครื่องมือหนึ่งที่หน่วยงานภาครัฐได้สำรวจและประเมินตนเอง เพื่อให้ได้ทราบข้อมูลอันส่งผลให้เกิดความตระหนักและปรับปรุงการบริหารงาน รวมถึงการกำกับดูแลการดำเนินงานให้มีประสิทธิภาพ

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินเล็งเห็นถึงประโยชน์และความสำคัญของการประเมิน ITA ดังกล่าว โดยได้เข้ารับการประเมิน ITA อย่างต่อเนื่อง ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้ดำเนินกิจกรรมการประเมินคุณธรรมและความโปร่งใสในการดำเนินงานของหน่วยงานภาครัฐ (Integrity and Transparency Assessment : ITA) เพื่อพัฒนางานของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินให้มีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

และสอดคล้องกับหลักเกณฑ์การประเมินที่กำหนด เน้นการมีส่วนร่วมการดำเนินงานของบุคลากรทุกคนในการบริหารงานและพัฒนาองค์กร รวมถึงเปิดเผยข้อมูลในการพัฒนาประสิทธิภาพการดำเนินงานของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน โดยมีการดำเนินการที่สำคัญ เช่น (1) การวิเคราะห์ผลการประเมิน ITA ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 (2) การประกาศนโยบายไม่รับของขวัญ (No Gift Policy) ในทุกโอกาส (3) กิจกรรมส่งเสริมค่านิยมร่วม (Fairs) เพื่อส่งเสริมมาตรฐานทางจริยธรรมและสร้างวัฒนธรรม (4) การเผยแพร่สื่อการต่อต้านการทุจริต การขัดกันระหว่างผลประโยชน์ทับซ้อน

สำหรับผลการประเมิน ITA สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้รับคะแนนประเมิน 84.86 คะแนน อยู่ในระดับต้องปรับปรุง โดยเพิ่มขึ้นจากปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จำนวน 1.90 คะแนน และอยู่ลำดับที่ 4 ในกลุ่มองค์กรอิสระ สรุปรายละเอียด ดังนี้

เครื่องมือ	ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566	ปีงบประมาณ พ.ศ. 2567	เพิ่มขึ้น / ลดลงจาก ปี งบประมาณ พ.ศ. 2566
1. แบบวัดการเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ (OIT)	100.00	95.00	ลดลง 5.00
2. แบบวัดการรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใน (IIT)	65.19	76.85	เพิ่มขึ้น 11.66
3. แบบวัดการรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก (EIT)	EIT-1 = 75.78 EIT-2 = 80.21	EIT-1 = 77.91 EIT-2 = 80.82	เพิ่มขึ้น 2.13 เพิ่มขึ้น 0.61

จากตารางแสดงผลการประเมิน ITA ของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 จะพบว่า การเปิดเผยข้อมูลสาธารณะ (OIT) สำนักงานฯ มีคะแนนลดลง 5.00 คะแนน เนื่องจากหลักเกณฑ์ของการประเมิน ITA ตามคู่มือของ สำนักงาน ป.ป.ช. ขาดความชัดเจนและไม่ครบถ้วนทำให้ผู้ปฏิบัติงานจัดเก็บข้อมูล ไม่ครบถ้วน ในส่วนการรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายใน (IIT) มีคะแนนเพิ่มขึ้น 11.66 คะแนน และในส่วนการรับรู้ของผู้มีส่วนได้ส่วนเสียภายนอก (EIT) โดย EIT-1 มีคะแนนเพิ่มขึ้น 2.13 คะแนน และ EIT-2 มีคะแนนเพิ่มขึ้น 0.61 คะแนน

สำหรับแนวทางแก้ไข สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้จัดทำแผนปฏิบัติการเพื่อยกระดับค่าคะแนนผลการประเมิน ITA และแนวทางการยกระดับคะแนน ITA เพื่อร่วมกันปรับปรุงและพัฒนาองค์กร โดยเน้นการมีส่วนร่วม เปิดรับฟังความคิดเห็นในทุกๆ ระดับ รวมทั้งเตรียมความพร้อมเข้ารับการประเมิน ITA เพื่อพัฒนาให้การบริหารงานและปฏิบัติงานของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน มีความเป็นอิสระ เป็นกลาง เป็นธรรม ยึดหลักธรรมาภิบาล มีค่านิยมสุจริต โปร่งใส ตรวจสอบได้ของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินต่อไป

2.3.2 ความสำเร็จในการพัฒนาทรัพยากรบุคคล

ตามยุทธศาสตร์สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566 - 2570) ยุทธศาสตร์ที่ 5 ยุทธศาสตร์การบริหารงานของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินเพื่อสนับสนุนภารกิจของผู้ตรวจการแผ่นดิน ได้มุ่งเน้นการพัฒนาบุคลากรให้เกิดความเชี่ยวชาญ และมีความเป็นมืออาชีพในการปฏิบัติงาน โดยกำหนดเป้าหมายให้บุคลากรสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินมีความรู้ความสามารถ และบริหารจัดการที่เท่าทันต่อการเปลี่ยนแปลง และสามารถแลกเปลี่ยนเรียนรู้กับองค์กรอื่นในบริบทที่แตกต่างกันไป และตอบสนองต่อภารกิจขององค์กรผู้ตรวจการแผ่นดิน โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้ดำเนินการพัฒนาศักยภาพบุคลากรในด้านต่าง ๆ แบ่งเป็น

- (1) การพัฒนาศักยภาพบุคลากรภายใน จำนวน 4 หลักสูตร
- (2) การพัฒนาศักยภาพบุคลากรภายนอก จำนวน 22 หลักสูตร / โครงการ

ทั้งนี้ จากการพัฒนาศักยภาพบุคลากรข้างต้น มีเป้าหมายตัวชี้วัดตามยุทธศาสตร์สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ฉบับที่ 5 (พ.ศ. 2566 - 2570) ที่กำหนดให้บุคลากรที่เข้ารับการพัฒนาศักยภาพต้องผ่านเกณฑ์ที่สำนักงานกำหนดร้อยละ 95 มีผลการดำเนินงานดังนี้

รายละเอียด
หลักสูตร

ตัวชี้วัด	หน่วย	เป้าหมาย	ผลการดำเนินงาน	หมายเหตุ
ร้อยละของบุคลากรที่เข้ารับการพัฒนาศักยภาพที่ผ่านเกณฑ์ตามที่สำนักงานกำหนด	ร้อยละ	95	ร้อยละ 99.03 เป้าหมายจำนวน 310 คน ผ่านเกณฑ์ตามที่สำนักงานกำหนด จำนวน 307 คน	(1) หลักสูตร “พัฒนาขีดสมรรถนะในการปฏิบัติงานของบุคลากรสายสนับสนุน” แบ่งออกเป็น 2 หลักสูตร คือ 1) หลักสูตรพัฒนาขีดสมรรถนะในการปฏิบัติงานของบุคลากรสายสนับสนุน กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 138 คน ผ่านเกณฑ์ตามที่สำนักงานกำหนด จำนวน 136 คน คิดเป็นร้อยละ 98.55 2) หลักสูตร “พัฒนาทักษะและเพิ่มประสิทธิภาพให้กับพนักงานขับรถยนต์เพื่อรองรับและสนับสนุนการปฏิบัติงานของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน” กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 22 คน ผ่านเกณฑ์ตามที่สำนักงานกำหนด จำนวน 22 คน คิดเป็นร้อยละ 100 (2) หลักสูตร “พัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่สอบสวนและนิติกระระดับกลาง” กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 95 คน ผ่านเกณฑ์ตามที่สำนักงานกำหนด จำนวน 94 คน คิดเป็นร้อยละ 98.94 (3) หลักสูตร “พัฒนาศักยภาพเจ้าหน้าที่สอบสวนและนิติกระระดับต้น” กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 55 คน ผ่านเกณฑ์ตามที่สำนักงานกำหนด จำนวน 55 คน คิดเป็นร้อยละ 100 (4) หลักสูตร “พัฒนาศักยภาพบุคลากรผู้ทำหน้าที่ด้านการรับเรื่องร้องเรียน” กลุ่มเป้าหมาย จำนวน 39 คน ผ่านเกณฑ์ตามที่สำนักงานกำหนด จำนวน 39 คน คิดเป็นร้อยละ 100

3.

ปัญหา อุปสรรค ข้อเสนอแนะ
ในการดำเนินงานของผู้ตรวจการแผ่นดิน

3.1 ด้านการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจ

3.1.1 เรื่องร้องเรียนกรณีละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย พุทธศักราช 2560 มาตรา 213 มีปัญหา อุปสรรค และข้อเสนอแนะ ดังนี้

1) ปัญหาความไม่ชัดเจนและการตีความพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561

1.1) เงื่อนไขการฟ้องคดีรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา 47 (2) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 ซึ่งกำหนดให้ต้องมีใช้กรณี “รัฐธรรมนูญหรือกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญได้กำหนดกระบวนการร้องหรือผู้มีสิทธิขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยไว้เป็นการเฉพาะแล้ว” มีปัญหาการตีความว่าศาล หมายถึง ศาลรัฐธรรมนูญหรือครอบคลุมศาลอื่น ๆ ด้วย

1.2) เงื่อนไขการฟ้องคดีรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา 47 (4) แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 ซึ่งกำหนดให้ต้องมีใช้กรณี “เรื่องที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลอื่น หรือเรื่องที่ศาลอื่นมีคำพิพากษาหรือคำสั่งถึงที่สุดแล้ว” มีปัญหาการตีความว่า เรื่องที่อยู่ในระหว่างการพิจารณาพิพากษาคดีมีขอบเขตครอบคลุมเพียงใด ประเด็นที่ร้องเรียนจะต้องไม่เป็นประเด็นเดียวกับประเด็นที่มีการพิจารณาอยู่ในศาลใช้หรือไม่

1.3) เงื่อนไขการฟ้องคดีรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา 46 และ มาตรา 48 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 มีปัญหาว่าเนื้อหาของบทบัญญัติทั้ง 2 มาตรา มีความไม่ชัดเจน มีความซับซ้อน จนอาจทำให้ผู้ร้องเรียนหรือประชาชนที่ต้องการใช้สิทธิไม่เข้าใจถึงสาระสำคัญของประเด็น ทำให้การยื่นคำร้องเรียนไม่ถูกต้องหรือไม่ครบถ้วน

1.4) เงื่อนไขการฟ้องคดีรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา 48 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 ซึ่งกำหนดให้ “ผู้ถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพที่รัฐธรรมนูญคุ้มครองไว้ ถ้าผู้นั้นเห็นว่าการละเมิดนั้นเป็นผลจากบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญให้ยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน” มีปัญหาในการพิจารณาว่า จะต้องพิจารณาเรื่องใดก่อนระหว่างการละเมิดสิทธิกับบทบัญญัติแห่งกฎหมายขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญ

1.5) เงื่อนไขการฟ้องคดีรัฐธรรมนูญ ตามมาตรา 48 แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 ที่กำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดินพิจารณายื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญ ภายใน 60 วัน นับแต่วันที่รับคำร้องจากผู้ร้องเรียนนั้น มีระยะเวลาที่จำกัด บางกรณีมีความจำเป็นต้องแสวงหาข้อเท็จจริงก่อนที่จะพิจารณาวินิจฉัย ซึ่งต้องใช้ระยะเวลาเกินจนทำให้ไม่อาจพิจารณาภายในระยะเวลาที่กำหนดไว้

2) ปัญหาเนื้อหาของกฎหมายไม่ครอบคลุม ตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 กรณีการร้องเรียนเรื่องที่ไม่เป็นสาระสำคัญไม่ได้บัญญัติให้ผู้ตรวจการแผ่นดินยุติเรื่องร้องเรียนในลักษณะดังกล่าวไว้ ทำให้มีเรื่องที่ไม่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดินเข้ามาในระบบการพิจารณาจำนวนมากจนมีผลกระทบต่อการพิจารณาเรื่องที่มีความสำคัญ และเรื่องที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน

3) ปัญหาการกำหนดระยะเวลาอันเป็นเงื่อนไขในการฟ้องคดี ตามมาตรา 48 วรรคสอง แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 ไม่ได้กำหนดให้ชัดเจนว่าผู้ร้องเรียนต้องยื่นคำร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญภายใน 90 วัน นับแต่วันที่ได้รับความเห็นของผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือวันที่พ้นกำหนดเวลาที่ผู้ตรวจการแผ่นดินไม่ยื่นคำร้องต่อศาล

ทั้งนี้ การปรับปรุงแก้ไขกฎหมายดังกล่าวอยู่ในอำนาจหน้าที่ของศาลรัฐธรรมนูญ หากศาลรัฐธรรมนูญได้มีการเสนอปรับปรุงแก้ไขกฎหมายดังกล่าวให้มี

ความชัดเจนและครอบคลุมยิ่งขึ้น และรัฐสภาสนับสนุนการปรับปรุงแก้ไขจะทำให้กลไกในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของประชาชนสามารถดำเนินการได้อย่างมีประสิทธิภาพยิ่งขึ้น

3.1.2 ปัญหา อุปสรรค ในการดำเนินงานตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560

1) กรณีบทบัญญัติแห่งกฎหมายมีปัญหาความชอบด้วยรัฐธรรมนูญหรือกฎหมายตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 มาตรา 23 มีปัญหา อุปสรรค ดังนี้

1.1) ปัญหาความไม่ชัดเจนและการตีความพระราชบัญญัติจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง พ.ศ. 2542 เนื่องจากการฟ้องคดีปกครองของผู้ตรวจการแผ่นดิน อยู่ภายใต้กฎหมายว่าด้วยการจัดตั้งศาลปกครองและวิธีพิจารณาคดีปกครอง ซึ่งกำหนดให้ผู้ตรวจการแผ่นดินมีสิทธิและหน้าที่เสมือนหนึ่งเป็นผู้มีสิทธิฟ้องคดีทำให้เกิดปัญหาในการตีความเกี่ยวกับสิทธิและสถานะในคดีปกครองของผู้ตรวจการแผ่นดิน เช่น กรณีการฟ้องคดีปกครองอันเกี่ยวกับประโยชน์สาธารณะจะต้องพิจารณาถึงการเป็นผู้ได้รับความเดือดร้อนอันเป็นเงื่อนไขของคดีปกครองหรือไม่ และมีขอบเขตอย่างไร

1.2) ปัญหาการนับระยะเวลาในการฟ้องคดีของผู้ตรวจการแผ่นดิน ซึ่งเป็นเงื่อนไขสำคัญในการฟ้องคดีปกครองที่กำหนดให้ต้องยื่นฟ้องภายใน 90 วัน นับแต่วันที่รู้หรือควรรู้เหตุแห่งการฟ้องคดี แต่มีปัญหาความไม่ชัดเจนว่า จะเริ่มนับระยะเวลาที่ผู้ร้องเรียนรู้เหตุแห่งการฟ้องคดีหรือผู้ตรวจการแผ่นดินรู้เหตุแห่งการฟ้องคดี

2) กรณีเรื่องที่ห้ามมิให้ผู้ตรวจการแผ่นดินรับไว้พิจารณาตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 มาตรา 37 มีปัญหา อุปสรรค ดังนี้

การที่ประชาชนบางส่วนยังไม่ทราบว่าเรื่องใดบ้างที่อยู่ในหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน ตลอดจนความเข้าใจสาระสำคัญในมาตรา 37 ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 ซึ่งระบุว่า

เป็นเรื่องที่ “ห้ามมิให้ผู้ตรวจการแผ่นดินรับไว้พิจารณา” กล่าวคือ ยังมีผู้ที่เข้าใจว่า ตามมาตรา 37 นี้ เป็นเรื่องและผู้ตรวจการแผ่นดินไม่ต้องดำเนินการอย่างไรเลย แต่ในความเป็นจริงแล้ว แม้ตัวบทกฎหมายจะใช้ถ้อยคำว่าเป็นเรื่องที่ห้ามมิให้ผู้ตรวจการแผ่นดินรับไว้พิจารณาก็ตาม แต่กระบวนการดำเนินงานของผู้ตรวจการแผ่นดิน เมื่อได้รับเรื่องร้องเรียนแล้ว ทุกเรื่องจะต้องเข้าสู่ขั้นตอนการตรวจสอบหรือแสวงหาข้อเท็จจริงจนเป็นที่ชัดเจนก่อน แล้วจึงพิจารณาเห็นว่า เป็นเรื่องที่ไม่สามารถรับไว้พิจารณาได้ เช่น เรื่องที่อยู่ในกระบวนการทางศาลหรือศาลมีคำวินิจฉัยในประเด็นนี้แล้ว หรือเป็นเรื่องที่ให้อยู่ในการพิจารณา เช่น กรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินได้ดำเนินการเพื่อให้หน่วยงานผู้มีหน้าที่รับผิดชอบแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมให้แก่ผู้ร้องเรียนหรือประชาชนอย่างเหมาะสมแล้วตามมาตรา 37 (6) ซึ่งมีจำนวน 736 เรื่อง และยังหมายรวมถึงเรื่องและผู้ตรวจการแผ่นดินได้มีการแสวงหาข้อเท็จจริงแล้ว ปรากฏว่า มิได้มีการไม่ปฏิบัติตามกฎหมายหรือปฏิบัตินอกเหนือหน้าที่และอำนาจตามกฎหมายของหน่วยงานของรัฐหรือเจ้าหน้าที่ของรัฐ จำนวน 1,262 เรื่อง เรื่องที่มีข้อมูลไม่ชัดเจนเพียงพอ หรือผู้ร้องเรียนไม่ให้ความร่วมมือหรือผู้ร้องเรียนมิได้เป็นผู้ที่ได้รับความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมโดยตรง และผู้ร้องเรียนขอถอนเรื่องร้องเรียนหรือขอยุติเรื่องด้วยตนเอง จำนวน 81 เรื่อง

ทั้งนี้ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้มีการดำเนินการจ้างที่ปรึกษา **โครงการประเมินผลสัมฤทธิ์ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560** ซึ่งจะศึกษาครอบคลุมถึงปัญหาการบังคับใช้มาตราดังกล่าว เพื่อเสนอแนะปรับปรุงแก้ไขพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 โดยปัจจุบันอยู่ระหว่างการดำเนินการของที่ปรึกษาในการจัดทำรายงานประเมินผลสัมฤทธิ์ของพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ.2560 เพื่อเสนอต่อสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568 ต่อไป

3.1.3 การไม่ได้รับความร่วมมือจากหน่วยงานของรัฐที่จะให้ข้อมูล หรือชี้แจงข้อเท็จจริงเพื่อประกอบการพิจารณาเท่าที่ควร

ในการแก้ไขความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมให้กับประชาชน ผู้ตรวจการแผ่นดินจะแสวงหาข้อเท็จจริงจากการชี้แจง เอกสาร หลักฐานต่าง ๆ จากหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้องเพื่อนำมาประกอบการพิจารณา พร้อมกับรายงานความคืบหน้าให้แก่ผู้ร้องเรียนเป็นระยะทั้งอย่างเป็นทางการและไม่เป็นทางการ แต่ที่ผ่านมาพบว่า หน่วยงานของรัฐบางส่วนยังไม่ให้ความร่วมมือในการแก้ไขความเดือดร้อน หรือความไม่เป็นธรรมให้กับประชาชนเท่าที่ควร เช่น การไม่ชี้แจงข้อเท็จจริงตามระยะเวลาที่กำหนด การชี้แจงข้อมูลไม่ครบถ้วนตามประเด็น หรือการชี้แจงข้อมูลไม่ตรงประเด็น รวมทั้งกรณีที่หน่วยงานของรัฐมอบหมายผู้แทนเข้าร่วมประชุมหารือเพื่อหาแนวทางแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชนเป็นผู้ไม่มีอำนาจในการตัดสินใจ ส่งผลให้การดำเนินการแก้ไขปัญหาเกิดความล่าช้า

ในการแก้ไขปัญหาดังกล่าว ผู้ตรวจการแผ่นดินจึงได้ขอความร่วมมือกับหัวหน้าหน่วยงานของรัฐในการเข้าร่วมประชุมด้วยตนเอง หรือมอบหมายผู้ที่มีอำนาจในการตัดสินใจแทนในนามหน่วยงานได้ และขอให้คณะรัฐมนตรีได้กำชับหน่วยงานของรัฐที่อยู่ภายใต้การกำกับดูแลทุกหน่วยงานให้ความสำคัญในการให้ข้อมูล ข้อเท็จจริงกับผู้ตรวจการแผ่นดิน รวมทั้งการพิจารณาในการนำข้อเสนอแนะของผู้ตรวจการแผ่นดินไปดำเนินการ พร้อมทั้งรายงานความคืบหน้า และรายงานผลการปฏิบัติตามข้อเสนอแนะให้ผู้ตรวจการแผ่นดินทราบตามกรอบระยะเวลาที่กฎหมายกำหนดต่อไป

3.1.4 ปัญหาความไม่เข้าใจของประชาชนเกี่ยวกับเงื่อนไขหลักเกณฑ์ในการฟ้องคดี

ผู้ตรวจการแผ่นดินให้ความสำคัญและตระหนักในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน ทั้งนี้ การยุติการพิจารณาส่วนใหญ่เป็นเรื่องราวเรียนที่ไม่เข้าเงื่อนไขหรือหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดไว้ เช่น ผู้ร้องเรียนไม่ได้เป็นผู้เดือดร้อนโดยตรงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 213 กำหนด หรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วย

วิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 มาตรา 46 กำหนดว่า ผู้ที่จะยื่นเรื่องร้องเรียน ต้องเป็นผู้ซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพโดยตรงและได้รับความเดือดร้อนหรือได้รับความเดือดร้อนโดยตรง และได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้ อันเนื่องจากการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้น โดยจะต้องยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินเสียก่อน ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพดังกล่าว เป็นต้น นอกจากนั้น ยังมีเรื่องร้องเรียนอีกจำนวนมากที่ไม่เข้าเงื่อนไขตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 มาตรา 47 กำหนดว่า ไม่สามารถรับเรื่องร้องเรียนในกรณีต่าง ๆ เช่น เรื่องร้องเรียนว่าถูกละเมิดสิทธิในกรณีเป็นการกระทำของรัฐบาล หรือรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญได้กำหนดกระบวนการร้องหรือผู้มีสิทธิขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยไว้เป็นการเฉพาะแล้ว หรือเรื่องที่อยู่ระหว่างการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลอื่น หรือเรื่องที่เป็นการกระทำเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม คณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง คณะกรรมการตุลาการทหาร รวมถึงการดำเนินการเกี่ยวกับวินัยทหาร เป็นต้น **ในกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินวินิจฉัยยุติเรื่องไม่ส่งต่อไปยังศาลรัฐธรรมนูญ มิได้ตัดสิทธิบุคคลที่จะร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญโดยตรง ผู้ร้องเรียนมีสิทธิยื่นคำร้องโดยตรงต่อศาลได้ โดยต้องยื่นคำร้องต่อศาลภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ได้รับความเห็นของผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือวันที่พ้นกำหนดเวลาที่ผู้ตรวจการแผ่นดินไม่ยื่นคำร้องต่อศาล** ส่วนกรณี que เข้าเงื่อนไขหลักเกณฑ์ที่สามารถยื่นเรื่องร้องเรียนไปยังศาลรัฐธรรมนูญได้ ผู้ตรวจการแผ่นดินจะยื่นเรื่องไปยังศาลรัฐธรรมนูญ เพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิของประชาชนที่ถูกละเมิดสิทธิเสรีภาพต่อไป

3.2 ด้านการบริหารงาน

3.2.1 โครงสร้างและอัตรากำลัง

จากผลการดำเนินงานเกี่ยวกับการพิจารณาตรวจสอบแสวงหาข้อเท็จจริง กระทั่งมีคำวินิจฉัย หรือมีข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานที่เกี่ยวข้องเพื่อให้มีการปรับปรุง กฎหมาย กฎ หรือคำสั่ง หรือขั้นตอนใด ๆ ที่ก่อให้เกิดความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรม แก่ประชาชน โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2561 – 2567 ปรากฏข้อมูลว่า สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินมีค่าเฉลี่ยปริมาณเรื่องร้องเรียนปีละ 4,925 เรื่อง หากพิจารณาปริมาณเรื่องที่สามารถดำเนินการจนมีคำวินิจฉัย หรือมีข้อเสนอแนะต่อหน่วยงานของรัฐที่เกี่ยวข้อง พบว่า สามารถดำเนินการเฉลี่ยปีละ 2,878 เรื่อง คิดเป็นร้อยละ 58.30 โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 มีปริมาณเรื่องร้องเรียนแล้วเสร็จลดลงจากปีงบประมาณก่อนหน้าจำนวน 189 เรื่อง ดังนั้น เมื่อพิจารณาผลการดำเนินงานในปัจจุบัน ประกอบภาระงานที่ต้องดำเนินการในเรื่องอื่น ๆ เช่น การศึกษาเรื่องเชิงระบบหรือเชิงนโยบาย การติดตาม ข้อเสนอแนะหรือคำวินิจฉัยของผู้ตรวจการแผ่นดิน รวมถึงแนวโน้มที่สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินจะมีปริมาณเรื่องร้องเรียนรับเข้าเพิ่มมากขึ้น จึงมีความจำเป็นที่จะต้องวางแผนการบริหารจัดการเพื่อให้การดำเนินการเรื่องร้องเรียนมีประสิทธิภาพมากยิ่งขึ้น

ตารางแสดงสถิติการดำเนินการเรื่องร้องเรียนแล้วเสร็จ

	ปีงบประมาณ พ.ศ.							ค่าเฉลี่ย
	2561	2562	2563	2564	2565	2566	2567	
เรื่องร้องเรียนที่รับไว้พิจารณา								
เรื่องที่รับไว้ในปีงบประมาณ (เรื่อง)	2,338	2,612	3,140	2,991	3,059	2,970	3,326	2,919
เรื่องที่ยกมา จากปีงบประมาณก่อน (เรื่อง)	2,097	1,670	1,808	1,875	2,191	2,410	1,990	2,006
รวมเรื่องร้องเรียนที่รับไว้พิจารณา (เรื่อง)	4,435	4,282	4,948	4,866	5,250	5,380	5,316	4,925
เรื่องที่ดำเนินการแล้วเสร็จ								
จำนวน (เรื่อง)	2,765	2,205	3,073	2,675	2,839	3,388	3,199	2,878
สัดส่วน (ร้อยละ)	62.34	51.47	62.11	54.97	54.08	62.97	60.18	58.30

ดังนั้น เพื่อแก้ไขปัญหาข้างต้น สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินจึงดำเนินโครงการพัฒนาโครงสร้างการจัดแบ่งส่วนงานและกรอบอัตรากำลังของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน โดยปัจจุบันอยู่ระหว่างการพิจารณาร่างระเบียบผู้ตรวจการแผ่นดินว่าด้วยการจัดแบ่งส่วนงานและขอบเขตหน้าที่ของส่วนงานในสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน และร่างระเบียบสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินว่าด้วยการจัดแบ่งหน่วยงานที่มีฐานะต่ำกว่าส่วนงานในสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ซึ่งคาดว่าจะสามารถประกาศบังคับใช้ได้ภายในปีงบประมาณ พ.ศ. 2568

บทที่ 4

ผลการดำเนินการตามข้อสังเกต
และข้อเสนอแนะของรัฐสภา

ตามที่ประธานผู้ตรวจการแผ่นดิน ผู้ตรวจการแผ่นดิน และคณะผู้บริหารสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้เข้าร่วมแถลงหรือชี้แจงรายงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ต่อสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร เมื่อวันที่พฤหัสบดีที่ 4 กรกฎาคม 2567 และเข้าร่วมแถลงหรือชี้แจงรายงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 ต่อสมาชิกวุฒิสภา เมื่อวันที่จันทร์ที่ 23 กันยายน 2567 และที่ประชุมได้มีข้อสังเกตและข้อเสนอแนะเกี่ยวกับการดำเนินงานของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินในมิติต่าง ๆ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้สรุปผลการดำเนินงานตามข้อสังเกตและข้อเสนอแนะจากที่ประชุมรัฐสภา ดังนี้

1. กรณีการปฏิบัติหน้าที่เกี่ยวกับการเสนอเรื่องพร้อมด้วยความเห็นต่อศาลรัฐธรรมนูญหรือศาลปกครองของผู้ตรวจการแผ่นดิน ซึ่งในแต่ละปีมีการยุติการพิจารณาจำนวนมาก จึงขอทราบว่าเพราะเหตุใด และหากยุติการพิจารณาประชาชนสามารถที่จะอุทธรณ์คำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินใหม่ได้หรือไม่

ผู้ตรวจการแผ่นดินให้ความสำคัญและตระหนักในการแก้ไขปัญหาความเดือดร้อนของประชาชน ทั้งนี้ การยุติการพิจารณาส่วนใหญ่เป็นเรื่องร้องเรียนที่ไม่เข้าเงื่อนไขหรือหลักเกณฑ์ที่กฎหมายกำหนดไว้ เช่น ผู้ร้องเรียนไม่ได้เป็นผู้เดือดร้อนโดยตรงตามรัฐธรรมนูญ มาตรา 213 กำหนด หรือพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 มาตรา 46 กำหนดว่า ผู้ที่จะยื่นเรื่องร้องเรียนต้องเป็นผู้ซึ่งถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพโดยตรงและได้รับความเดือดร้อนหรือได้รับความเดือดร้อนโดยตรง และได้รับความเดือดร้อนหรือเสียหาย หรืออาจจะเดือดร้อนหรือเสียหายโดยมีอาจหลีกเลี่ยงได้นั้นเนื่องจากการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพนั้น โดยจะต้องยื่นคำร้องต่อผู้ตรวจการแผ่นดินเสียก่อน ภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่รู้หรือควรรู้ถึงการถูกละเมิดสิทธิหรือเสรีภาพดังกล่าว เป็นต้น นอกจากนั้น ยังมีเรื่องร้องเรียนอีกจำนวนมากที่ไม่เข้าเงื่อนไขตามพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. 2561 มาตรา 47 กำหนดว่า ไม่สามารถรับเรื่องร้องเรียนในกรณีต่าง ๆ เช่น เรื่องร้องเรียนว่าถูกละเมิดสิทธิในกรณีเป็นการกระทำของรัฐบาล หรือรัฐธรรมนูญ หรือกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญได้กำหนดกระบวนการร้องหรือผู้มีสิทธิขอให้ศาลพิจารณาวินิจฉัยไว้

เป็นการเฉพาะแล้ว หรือเรื่องที่อยู่ระหว่างการพิจารณาพิพากษาคดีของศาลอื่น หรือ เรื่องที่เป็นการกระทำเกี่ยวกับการบริหารงานบุคคลของคณะกรรมการตุลาการศาลยุติธรรม คณะกรรมการตุลาการศาลปกครอง คณะกรรมการตุลาการทหาร รวมถึงการดำเนินการ เกี่ยวกับวินัยทหาร เป็นต้น **ในกรณีที่ผู้ตรวจการแผ่นดินวินิจฉัยยุติเรื่องไม่ส่งต่อไปยัง ศาลรัฐธรรมนูญ มิได้ตัดสิทธิบุคคลที่จะร้องต่อศาลรัฐธรรมนูญโดยตรง ผู้ร้องเรียนมีสิทธิ ยื่นคำร้องโดยตรงต่อศาลได้ โดยต้องยื่นคำร้องต่อศาลภายในเก้าสิบวันนับแต่วันที่ ได้รับแจ้งความเห็นของผู้ตรวจการแผ่นดิน หรือวันที่พ้นกำหนดเวลาที่ผู้ตรวจการแผ่นดิน ไม่ยื่นคำร้องต่อศาล** ส่วนกรณีที่เข้าเงื่อนไขหลักเกณฑ์ที่สามารถยื่นเรื่องร้องเรียนไปยัง ศาลรัฐธรรมนูญได้ ผู้ตรวจการแผ่นดินจะยื่นเรื่องไปยังศาลรัฐธรรมนูญเพื่อเป็นการคุ้มครองสิทธิ ของประชาชนที่ถูกละเมิดสิทธิเสรีภาพต่อไป

2. การปรับปรุงพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 และกฎหมายอื่นที่เกี่ยวข้องกับผู้ตรวจการแผ่นดิน ในเรื่องอำนาจของ ผู้ตรวจการแผ่นดินให้มีความชัดเจนยิ่งขึ้น เพื่อประโยชน์ในการคุ้มครองสิทธิเสรีภาพ ของประชาชน ปัจจุบันได้มีการดำเนินการอย่างไรบ้าง

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้ดำเนินการจัดจ้างที่ปรึกษาโครงการประเมิน ผลสัมฤทธิ์พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 เพื่อดำเนินการจัดเก็บรวบรวมข้อมูลและประมวลผลในกระบวนการรับฟังความคิดเห็น เพื่อนำไปสู่ข้อเสนอแนะสำหรับใช้ประกอบการปรับปรุงและพัฒนากฎหมายดังกล่าว ซึ่งปัจจุบันการดำเนินการของที่ปรึกษาอยู่ระหว่างการรับฟังความคิดเห็นจากกลุ่มเป้าหมาย เพื่อจัดทำรายงานเสนอต่อสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินต่อไป

3. ผู้ตรวจการแผ่นดินเป็นหน่วยงานที่ยังไม่ค่อยเป็นที่รู้จัก จะมีแนวทางอย่างไรให้ประชาชนได้รับทราบและสามารถนำเรื่องร้องเรียนมายังสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน เพื่อแก้ปัญหาความเดือดร้อนให้กับประชาชนที่ไม่ได้รับความเป็นธรรม

ผู้ตรวจการแผ่นดินได้ทราบถึงประเด็นปัญหา และได้ใช้ความพยายามในการประชาสัมพันธ์ความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผู้ตรวจการแผ่นดิน เรื่องความเดือดร้อนลักษณะใดที่ประชาชนสามารถร้องเรียนมายังผู้ตรวจการแผ่นดินได้ และสามารถร้องเรียนผ่านทางช่องทางใดบ้าง ผ่านโครงการต่าง ๆ เช่น โครงการผู้ตรวจการแผ่นดินสัญจรพบประชาชน โครงการ Ombudsman Care กิจกรรมประชาสัมพันธ์เชิงรุก มุ่งเน้นลงพื้นที่ไปในแหล่งชุมชนต่าง ๆ ทั่วประเทศ เพื่อเสริมสร้างความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน เป็นต้น ซึ่งในช่วงหลายปีหลังได้เพิ่มการประชาสัมพันธ์ผ่านทางช่องทางอินเทอร์เน็ต เว็บไซต์ เพื่อให้ประชาชนสามารถเข้าถึงได้อย่างทั่วถึง โดยช่องทางการร้องเรียนสามารถดำเนินการได้หลายช่องทาง ดังนี้

ช่องทางที่ 1 ร้องเรียนทางสายด่วน 1676 (โทรฟรีทั่วประเทศ) โทรได้ตลอด 24 ชม. โดยในวันและเวลาราชการจะมีเจ้าหน้าที่รับสายให้คำปรึกษา ให้คำแนะนำและรับเรื่องร้องเรียนทางโทรศัพท์ หากโทรมานอกเวลาราชการ วันหยุดราชการ ในวันที่สำนักงานเปิดทำการถัดมาเจ้าหน้าที่จะติดต่อกลับ

ช่องทางที่ 2 ร้องเรียนทางสมาร์ทโฟนผ่านแอปพลิเคชัน ชื่อว่า “ผู้ตรวจการแผ่นดิน” โดยสามารถติดตั้ง Application ลงบนสมาร์ทโฟนของท่าน ผ่านระบบ iOS และ Android

ช่องทางที่ 3 ร้องเรียนทางอินเทอร์เน็ต www.ombudsman.go.th, www.ผู้ตรวจการแผ่นดิน.com และ www.สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน.com

ช่องทางที่ 4 ร้องเรียนทางไปรษณีย์ ทำหนังสือร้องเรียนส่งไปยัง สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น 5 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ 10210 หรือตู้ ปณ. 333 ปณฝ. ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ กรุงเทพฯ 10215

ช่องทางที่ 5 ร้องเรียนผ่านเครือข่ายของผู้ตรวจการแผ่นดิน โดยทำหนังสือร้องเรียนและยื่นผ่านสำนักงานคุ้มครองสิทธิและช่วยเหลือทางกฎหมายแก่ประชาชน (สคช.) สำนักงานอัยการจังหวัดทั่วประเทศ สภานายความ และสำนักงานสาขาของสภานายความทั่วประเทศ

ช่องทางที่ 6 ร้องเรียนผ่านสมาชิกสภาผู้แทนราษฎร (ส.ส.) หรือสมาชิกวุฒิสภา (ส.ว.)

ช่องทางที่ 7 ร้องเรียนด้วยตนเอง ณ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น 5 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ

สำหรับประเด็นเรื่องการประชาสัมพันธ์การเข้าถึงช่องทางการร้องเรียนมายังผู้ตรวจการแผ่นดินที่ผ่านมาได้พยายามแก้ไขปัญหาดังกล่าว โดยได้จัดทำ**โครงการพัฒนาและขยายเครือข่ายธรรมาภิบาล เพื่อเสริมสร้างความเป็นธรรมในสังคม** ผ่าน**เครือข่ายกำนันผู้ใหญ่บ้าน** เพื่อสนับสนุนการทำงานของผู้ตรวจการแผ่นดินและสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ซึ่งได้ดำเนินการมาอย่างต่อเนื่องตั้งแต่ปีงบประมาณ พ.ศ. 2565 โดยในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 ได้ดำเนินการครบทุกจังหวัดทั่วประเทศเรียบร้อยแล้ว โดยทุกหมู่บ้านในประเทศไทยได้รับรู้รับทราบ มีความรู้ความเข้าใจเกี่ยวกับผู้ตรวจการแผ่นดิน ช่องทางการร้องเรียน เรื่องที่ร้องเรียนได้ - ไม่ได้ แบบฟอร์มเรื่องร้องเรียนผ่านทางกำนันผู้ใหญ่บ้าน ณ วันนี้ประชาชนสามารถไปขอคำแนะนำจากกำนันผู้ใหญ่บ้านได้ รวมทั้ง**เครือข่ายสื่อมวลชนในระดับจังหวัด** ซึ่งมีสื่อมวลชนหลัก หนังสือพิมพ์หลัก หนังสือพิมพ์ท้องถิ่น สถานีวิทยุหลัก สถานีวิทยุท้องถิ่น วิทยุชุมชน เครือข่าย สสร. ของ ป.ป.ช. โดยให้ความรู้ความเข้าใจในลักษณะเดียวกับกำนันผู้ใหญ่บ้านและประชาสัมพันธ์ผ่านทางช่องทางสื่อต่าง ๆ เป็นการเพิ่มความเข้มข้นของช่องทางประชาสัมพันธ์ให้กับประชาชนได้รับทราบบทบาทหน้าที่และช่องทางการร้องเรียนไปยังผู้ตรวจการแผ่นดินดีขึ้นในลำดับต่อไป

4. คณะกรรมการสรรหาผู้ตรวจการแผ่นดิน ประกอบด้วย ประธานศาลฎีกา ประธานสภาผู้แทนราษฎร ผู้นำฝ่ายค้านในสภาผู้แทนราษฎร ประธานศาลปกครองสูงสุด บุคคลซึ่งศาลรัฐธรรมนูญแต่งตั้ง บุคคลซึ่งคณะกรรมการการเลือกตั้งแต่งตั้งบุคคล ซึ่งคณะกรรมการสิทธิมนุษยชนแห่งชาติแต่งตั้ง ซึ่งมีข้อสังเกตว่าตัวแทนจากองค์กรอิสระ 2 องค์กร ได้แก่ คณะกรรมการป้องกันและปราบปรามการทุจริตแห่งชาติ และ คณะกรรมการตรวจเงินแผ่นดิน มิได้เสนอชื่อบุคคลเพื่อแต่งตั้งเป็นกรรมการสรรหาผู้ตรวจการแผ่นดินตามที่กฎหมายกำหนดเป็นเพราะเหตุใด

กรณีมีการสรรหาตำแหน่งองค์กรอิสระที่ผ่านมาจะพบปัญหาในทางปฏิบัติค่อนข้างมาก ในการหาผู้แทนไปร่วมในคณะกรรมการสรรหา เนื่องจากในกฎหมายประกอบรัฐธรรมนูญได้กำหนดเงื่อนไขคุณสมบัติของผู้ที่จะเป็นคณะกรรมการสรรหาไว้ค่อนข้างสูง ซึ่งก่อนปฏิบัติหน้าที่กรรมการสรรหาจะต้องลาออก ไม่ดำรงตำแหน่งใด ๆ ทั้งในหน่วยงานของรัฐและภาคเอกชน ประกอบกับการเป็นกรรมการสรรหาเป็นการเฉพาะกิจ ทำให้ผู้ที่จะมาเป็นกรรมการสรรหาเสียสิทธิประโยชน์ที่เคยดำรงอยู่ เช่น เป็นกรรมการที่ปรึกษา หรือผู้ทรงคุณวุฒิของหน่วยงาน จึงเป็นปัญหาหลักทำให้บางองค์กรไม่สามารถหาผู้แทนได้ในโอกาสต่อไปหากมีการแก้ไขปรับปรุงรัฐธรรมนูญและนำไปเป็นประเด็นพิจารณาในเรื่องคุณสมบัติของผู้ที่จะมาเป็นกรรมการสรรหากรรมการองค์กรอิสระก็จะเป็นประโยชน์ในการขับเคลื่อนเรื่องนี้

5. เหตุใดผู้ตรวจการแผ่นดินต้องดำเนินการโครงการส่งเสริมธรรมาภิบาลเพื่อต่อต้านการทุจริต ซึ่งมีหน่วยงาน ป.ป.ช. เป็นหน่วยงานหลักอยู่แล้วและมีสาขาทั่วประเทศ ผู้ตรวจการแผ่นดินควรทำหน้าที่ในการเสนอแนะหน่วยงานของรัฐ กระทรวง ทบวง กรม ต่าง ๆ ให้สามารถดูแลประชาชนให้ดียิ่งขึ้น รวดเร็ว ไม่ล่าช้า

เหตุที่ผู้ตรวจการแผ่นดินดำเนินการเรื่องโครงการส่งเสริมธรรมาภิบาลเพื่อต่อต้านการทุจริต มีวัตถุประสงค์เพื่อสร้างเครือข่ายความร่วมมือระหว่างหน่วยงานภาครัฐในการส่งเสริมการดำเนินงาน “จังหวัดคุณธรรม” ให้มีความรู้ความเข้าใจในการดำเนินการพัฒนาและขับเคลื่อนคุณธรรมในพื้นที่ เป็นกลไกในการลดความขัดแย้งอันนำมาซึ่ง

ความเดือดร้อนหรือความไม่เป็นธรรมของประชาชนในพื้นที่จังหวัดต่าง ๆ รวมถึงส่งเสริมการมีส่วนร่วมของประชาชนให้เกิดวัฒนธรรมต่อต้านการทุจริตที่จะส่งผลต่อการปฏิบัติหน้าที่ของหน่วยงานของรัฐและเจ้าหน้าที่ของรัฐ เนื่องจากการทำงานของผู้ตรวจการแผ่นดินที่ผ่านมาเป็นการทำงานเชิงตั้งรับ เมื่อประชาชนเดือดร้อนยื่นเรื่องร้องเรียนมาและผู้ตรวจการแผ่นดินแก้ไขปัญหาให้ ซึ่งเป็นการแก้ที่ปลายทาง จึงเห็นว่าสิ่งที่ควรดำเนินการควบคู่กับการแก้ไขปัญหาเรื่องร้องเรียน คือ การดำเนินการเชิงรุก การนำหลักธรรมาภิบาล หลักคุณธรรม จริยธรรม มาใช้เพื่อเพิ่มศักยภาพเจ้าหน้าที่ของรัฐ ผู้ปฏิบัติงานในหน่วยงานของรัฐให้เกิดความรับผิดชอบต่อประชาชน อันจะส่งผลให้เรื่องร้องเรียนลดลงได้ โดยมีหน่วยบริหารงบประมาณ คือ บ.ป.ช. เป็นหน่วยงานหลัก จึงใช้ชื่อ โครงการส่งเสริมธรรมาภิบาลเพื่อต่อต้านการทุจริต ซึ่งลงพื้นที่จัดทำตำบลต้นแบบ หน่วยงานต้นแบบแล้วนำมาถอดบทเรียนแล้วจึงนำไปเผยแพร่เป็นคู่มือแนวทางการปฏิบัติของตำบล อำเภอ จังหวัด และองค์กรของรัฐต่อไป

ภาคผนวก

คำสั่งสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

ที่ ๑๐๑ / ๒๕๖๗

เรื่อง แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อจัดทำรายงานผู้ตรวจการแผ่นดินประจำปี

เพื่อให้การจัดทำรายงานผู้ตรวจการแผ่นดินประจำปี เป็นไปด้วยความเรียบร้อย มีประสิทธิภาพ และเกิดประโยชน์สูงสุด อาศัยอำนาจตามความในมาตรา ๔๗ แห่งพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. ๒๕๖๐ จึงให้แต่งตั้งคณะกรรมการเพื่อทำหน้าที่พิจารณาจัดทำรายงานผู้ตรวจการแผ่นดินประจำปี โดยมีองค์ประกอบดังนี้

๑. ที่ปรึกษา

ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดินทุกท่าน

๒. คณะทำงาน

๒.๑	เลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน	ประธานคณะทำงาน
๒.๒	รองเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินทุกท่าน	รองประธานคณะทำงาน
๒.๓	ผู้อำนวยการสำนักสอบสวน ๑ หรือผู้แทน	คณะทำงาน
๒.๔	ผู้อำนวยการสำนักสอบสวน ๒ หรือผู้แทน	คณะทำงาน
๒.๕	ผู้อำนวยการสำนักสอบสวน ๓ หรือผู้แทน	คณะทำงาน
๒.๖	ผู้อำนวยการสำนักสอบสวน ๔ หรือผู้แทน	คณะทำงาน
๒.๗	ผู้อำนวยการสำนักกฎหมายและคดี หรือผู้แทน	คณะทำงาน
๒.๘	ผู้อำนวยการสำนักตรวจสอบเรื่องร้องเรียน หรือผู้แทน	คณะทำงาน
๒.๙	ผู้อำนวยการสำนักตรวจสอบหน้าที่ของรัฐ หรือผู้แทน	คณะทำงาน
๒.๑๐	ผู้อำนวยการสำนักเครือข่ายและการมีส่วนร่วม หรือผู้แทน	คณะทำงาน
๒.๑๑	ผู้อำนวยการสำนักนโยบายและแผน หรือผู้แทน	คณะทำงาน
๒.๑๒	ผู้อำนวยการสำนักกวีเทศสัมพันธ์ หรือผู้แทน	คณะทำงาน
๒.๑๓	ผู้อำนวยการสำนักสื่อสารองค์กรและประชาสัมพันธ์ หรือผู้แทน	คณะทำงาน
๒.๑๔	ผู้อำนวยการสำนักบริหารการคลัง หรือผู้แทน	คณะทำงาน
		/ ๒.๑๕ ผู้อำนวยการ...

๒.๑๕ ผู้อำนวยการสำนักบริหารทรัพยากรมนุษย์ หรือผู้แทน	คณะทำงาน
๒.๑๖ ผู้อำนวยการสำนักเทคโนโลยีสารสนเทศและการสื่อสาร หรือผู้แทน	คณะทำงาน
๒.๑๗ ผู้อำนวยการสำนักบริหารกลาง หรือผู้แทน	คณะทำงาน
๒.๑๘ ผู้อำนวยการสำนักกิจการผู้ตรวจการแผ่นดิน และเลขาธิการ หรือผู้แทน	คณะทำงาน
๒.๑๙ ผู้อำนวยการสถาบันผู้ตรวจการแผ่นดินศึกษา	คณะทำงานและเลขานุการ
๒.๒๐ ผู้อำนวยการส่วนวิชาการและเผยแพร่	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๒.๒๑ ผู้อำนวยการส่วนวิจัยและพัฒนา	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ
๒.๒๒ เจ้าหน้าที่สถาบันผู้ตรวจการแผ่นดินศึกษาที่ได้รับมอบหมาย	คณะทำงานและผู้ช่วยเลขานุการ

มีหน้าที่

๑. กำหนดรูปแบบและหัวข้อต่าง ๆ ภายในหนังสือรายงานผู้ตรวจการแผ่นดินประจำปี
๒. รวบรวมข้อมูลที่เป็นจากหน่วยงานต่าง ๆ พิจารณาคัดเลือกข้อมูลที่จะนำลงในหนังสือรายงานผู้ตรวจการแผ่นดินประจำปี พร้อมทั้งพิจารณาความเหมาะสมของการใช้ถ้อยคำ ภาษา เพื่อให้เนื้อหา มีความถูกต้อง สมบูรณ์ ครบถ้วนตามข้อกำหนดของกฎหมาย
๓. คัดเลือกตัวอย่างเรื่องร้องเรียนที่โดดเด่น แก้ไขปัญหาที่มีผลกระทบต่อสาธารณะ หรือเป็น อุทธรณ์เป็นตัวอย่างให้แก่งสังคมได้ พร้อมทั้งแสดงถึงผลสัมฤทธิ์ของการปฏิบัติงานของผู้ตรวจการแผ่นดิน เพื่อนำลงเผยแพร่ในรายงานผู้ตรวจการแผ่นดินประจำปี
๔. นำเสนอร่างหนังสือรายงานผู้ตรวจการแผ่นดินประจำปี เพื่อให้ประธานผู้ตรวจการแผ่นดินและผู้ตรวจการแผ่นดินทุกท่านให้ความเห็นชอบก่อนดำเนินการจัดพิมพ์
๕. ดำเนินการผลิตหนังสือรายงานผู้ตรวจการแผ่นดินประจำปี ให้แล้วเสร็จภายใน ระยะเวลาที่กฎหมายกำหนด

ทั้งนี้ ตั้งแต่บัดนี้เป็นต้นไป

สั่ง ณ วันที่ ๖ สิงหาคม พ.ศ. ๒๕๖๗

พันตำรวจโท

(กิริป กฤตธีรานนท์)

เลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

งบการเงิน

สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2567

หมายเหตุ : อยู่ระหว่างตรวจสอบงบการเงิน
ของสำนักงานการตรวจเงินแผ่นดิน

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

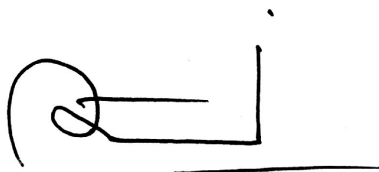
งบแสดงฐานะการเงิน

ณ วันที่ 30 กันยายน 2567

(หน่วย : บาท)

	หมายเหตุ	2567	2566
สินทรัพย์			
สินทรัพย์หมุนเวียน			
เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	4	118,561,051.66	38,361,340.97
ลูกหนี้อื่นระยะสั้น	5	432,141.79	88,255.82
เงินลงทุนระยะสั้น	6	14,805,761.90	8,343,463.38
วัสดุคงเหลือ		840,842.17	1,161,017.47
สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	7	185,425.44	177,234.66
รวมสินทรัพย์หมุนเวียน		134,825,222.96	48,131,312.30
สินทรัพย์ไม่หมุนเวียน			
ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ - สุทธิ	8	17,955,666.31	24,095,015.37
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน - สุทธิ	9	8,718,849.71	4,228,879.14
รวมสินทรัพย์ไม่หมุนเวียน		26,674,516.02	28,323,894.51
รวมสินทรัพย์		161,499,738.98	76,455,206.81

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของรายงานการเงินนี้

(นางสาวคมขวัญ กาญจนกฤษร)

รองเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

พันตำรวจโท

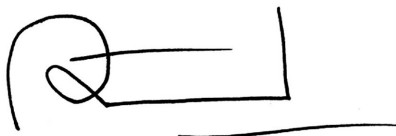
(กิริป กฤตธีรานนท์)

เลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน
งบแสดงฐานะการเงิน
ณ วันที่ 30 กันยายน 2567

		(หน่วย : บาท)	
	หมายเหตุ	2567	2566
หนี้สินและสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน			
หนี้สิน			
หนี้สินหมุนเวียน			
เจ้าหนี้การค้า	10	396,777.52	50,581.04
เจ้าหนี้อื่นระยะสั้น	11	3,862,443.14	9,153,025.44
เงินรับฝากระยะสั้น	12	2,888,133.00	1,965,381.00
รวมหนี้สินหมุนเวียน		7,147,353.66	11,168,987.48
หนี้สินไม่หมุนเวียน			
เงินรับฝากระยะยาว	13	205,552.00	369,448.50
หนี้สินระยะยาว	14	7,670,168.83	2,377,582.63
หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น	15	21,620.69	21,282.41
รวมหนี้สินไม่หมุนเวียน		7,897,341.52	2,768,313.54
รวมหนี้สิน		15,044,695.18	13,937,301.02
สินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน			
รายได้สูง/(ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสะสม		146,455,043.80	62,517,905.79
รวมสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน		146,455,043.80	62,517,905.79
รวมหนี้สินและสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน		161,499,738.98	76,455,206.81

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของรายงานการเงินนี้

(นางสาวคมขวัญ กาญจนกุลธร)

รองเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

พันตำรวจโท

(กิริป กฤตธีรานนท์)

เลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน
งบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2567

		(หน่วย : บาท)	
	หมายเหตุ	2567	2566
รายได้			
รายได้จากงบประมาณ	18	433,571,100.00	323,243,800.00
รายได้จากการอุดหนุนอื่นและบริจาค	19	131,853.49	134,680.34
รายได้อื่น	20	1,573,773.08	1,544,322.07
รวมรายได้		435,276,726.57	324,922,802.41
ค่าใช้จ่าย			
ค่าใช้จ่ายบุคลากร	21	270,524,911.21	265,179,724.66
ค่าบำเหน็จบำนาญ		7,848,908.70	4,111,010.00
ค่าตอบแทน	22	5,171,903.27	4,940,761.58
ค่าใช้จ่าย	23	40,516,494.63	67,511,007.87
ค่าวัสดุ	24	3,757,626.23	5,080,856.65
ค่าสาธารณูปโภค	25	12,083,342.59	13,391,931.81
ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	26	10,803,529.34	10,904,436.58
ค่าใช้จ่ายอื่น	27	22,541.21	13,660.41
รวมค่าใช้จ่าย		350,729,257.18	371,133,389.56
รวมรายได้สูง/(ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสุทธิ		84,547,469.39	(46,210,587.15)

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของรายงานการเงินนี้

(นางสาวคมขวัญ กาญจนกุลขจร)
รองเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

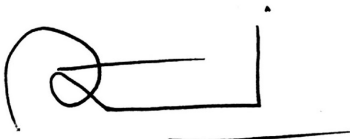
พันตำรวจโท
(กิริป กฤตธีรานนท์)
เลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน
 งบแสดงการเปลี่ยนแปลงสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุน
 สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2567

หมายเหตุ	ทุน	(หน่วย : บาท)		
		รายได้สูง/(ต่ำ) กว่า ค่าใช้จ่ายสะสม	องค์ประกอบอื่น ของสินทรัพย์ สุทธิ/ส่วนทุน	รวม สินทรัพย์สุทธิ/ ส่วนทุน
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2565 - ตามที่รายงานไว้เดิม	-	108,950,268.44	-	108,950,268.44
ผลสะสมจากการแก้ไขข้อผิดพลาดปีก่อน	-	(221,775.50)	-	(221,775.50)
ผลสะสมของการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชี	-	-	-	-
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2565 - หลังการปรับปรุง	-	108,728,492.94	-	108,728,492.94
การเปลี่ยนแปลงในสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุนสำหรับปี 2566				
การเปลี่ยนแปลงที่ทำให้ทุนเพิ่ม/ลด	-	-	-	-
รายได้สูง/(ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสำหรับงวด	-	(46,210,587.15)	-	(46,210,587.15)
กำไร/ขาดทุนจากการปรับมูลค่าเงินลงทุน	-	-	-	-
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2566	-	62,517,905.79	-	62,517,905.79

หมายเหตุ	ทุน	(หน่วย : บาท)		
		รายได้สูง/(ต่ำ) กว่า ค่าใช้จ่ายสะสม	องค์ประกอบอื่น ของสินทรัพย์ สุทธิ/ส่วนทุน	รวม สินทรัพย์สุทธิ/ ส่วนทุน
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2566 - ตามที่รายงานไว้เดิม	-	62,517,905.79	-	62,517,905.79
ผลสะสมจากการแก้ไขข้อผิดพลาดปีก่อน	-	(610,331.38)	-	(610,331.38)
ผลสะสมของการเปลี่ยนแปลงนโยบายการบัญชี	-	-	-	-
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2566 - หลังการปรับปรุง	-	61,907,574.41	-	61,907,574.41
การเปลี่ยนแปลงในสินทรัพย์สุทธิ/ส่วนทุนสำหรับปี 2567				
การเปลี่ยนแปลงที่ทำให้ทุนเพิ่ม/ลด	-	-	-	-
รายได้สูง/(ต่ำ) กว่าค่าใช้จ่ายสำหรับงวด	-	84,547,469.39	-	84,547,469.39
กำไร/ขาดทุนจากการปรับมูลค่าเงินลงทุน	-	-	-	-
ยอดคงเหลือ ณ วันที่ 30 กันยายน 2567	-	146,455,043.80	-	146,455,043.80

หมายเหตุประกอบงบการเงินเป็นส่วนหนึ่งของรายงานการเงินนี้

(นางสาวคมขวัญ กาญจนกุลขจร)
 รองเลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

พันตำรวจโท
 (กิริป กฤตธีรานนท์)
 เลขาธิการสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน
หมายเหตุประกอบงบการเงิน
สำหรับปีสิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน 2567

หมายเหตุ 1 ข้อมูลทั่วไป

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน (สผผ.) จัดตั้งขึ้นตามพระราชบัญญัติสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2552 ต่อมา พระราชบัญญัติดังกล่าวได้ยกเลิกโดยพระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560 โดยให้ใช้บังคับตั้งแต่วันถัดจากวันประกาศในราชกิจจานุเบกษาเป็นต้นไป (มีผลใช้บังคับวันที่ 28 ธันวาคม 2560) มีฐานะเป็นนิติบุคคล และอยู่ภายใต้การบังคับบัญชา กำกับดูแล และรับผิดชอบร่วมกันของผู้ตรวจการแผ่นดิน โดยสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินมีเลขาธิการซึ่งประธานผู้ตรวจการแผ่นดินแต่งตั้งตามมติของผู้ตรวจการแผ่นดิน เป็นผู้บังคับบัญชาพนักงานและลูกจ้างของสำนักงาน และรับผิดชอบการปฏิบัติงานของสำนักงานขึ้นตรงต่อผู้ตรวจการแผ่นดิน สำนักงานมีหน้าที่และอำนาจดังต่อไปนี้

1. รับผิดชอบงานธุรการและดำเนินการเพื่อให้ผู้ตรวจการแผ่นดินบรรลุภารกิจและหน้าที่ตามที่กำหนดไว้ในรัฐธรรมนูญ พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญนี้ และกฎหมายอื่น
2. อำนวยความสะดวก ช่วยเหลือ ส่งเสริม และสนับสนุน การปฏิบัติงานของผู้ตรวจการแผ่นดิน
3. ศึกษา รวบรวม วิเคราะห์ข้อมูล และสนับสนุนให้มีการวิจัยเกี่ยวกับงานของผู้ตรวจการแผ่นดิน
4. ดำเนินการหรือส่งเสริมและสนับสนุนหรือประสานงานกับหน่วยงานของรัฐหรือภาคเอกชน ในการเผยแพร่ความรู้ความเข้าใจแก่ประชาชนเกี่ยวกับการดำเนินการตามหน้าที่และอำนาจของผู้ตรวจการแผ่นดิน
5. ปฏิบัติหน้าที่อื่นใดตามที่กฎหมายกำหนดหรือที่ผู้ตรวจการแผ่นดินมีมติมอบหมาย

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ตั้งอยู่ที่ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550 อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น 5 เลขที่ 120 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพมหานคร 10210

ในปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 สำนักงานฯ ได้รับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี งบเงินอุดหนุน เงินอุดหนุนทั่วไป จำนวน 433,571,100.00 บาท (ปีงบประมาณ พ.ศ. 2566 จำนวน 323,243,800.00 บาท) โดยแยกเป็นค่าใช้จ่ายบุคลากร จำนวน 254,999,300.00 บาท ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน จำนวน 94,510,000.00 บาท และค่าครุภัณฑ์ จำนวน 84,061,800.00 บาท เพื่อใช้จ่ายในแผนงานบุคลากรภาครัฐ แผนงานพื้นฐานด้านการปรับสมดุลและพัฒนาระบบการบริหารจัดการภาครัฐ แผนงานบูรณาการต่อต้านการทุจริตและประพฤติมิชอบ และแผนงานยุทธศาสตร์พัฒนากฎหมายและกระบวนการยุติธรรม

หมายเหตุ 2 เกณฑ์การจัดทำรายงานการเงิน

รายงานการเงินของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินฉบับนี้ จัดทำขึ้นตามพระราชบัญญัติวินัยการเงินการคลังของรัฐ พ.ศ.2561 รายการที่ปรากฏในรายงานการเงินฉบับนี้เป็นไปตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐและนโยบายการบัญชีภาครัฐที่กระทรวงการคลังกำหนด ตามหนังสือกระทรวงการคลัง ที่ กค 0410.2/ว 15 ลงวันที่ 4 กุมภาพันธ์ 2563 เรื่อง หลักเกณฑ์และวิธีการจัดทำรายงานการเงินประจำปี หนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค 0410.2/ว 479 ลงวันที่ 2 ตุลาคม 2563 เรื่อง รูปแบบการนำเสนอรายงานการเงินของ

หน่วยงานของรัฐ และหนังสือกรมบัญชีกลาง ที่ กค 0410.2/ว 559 ลงวันที่ 25 กันยายน 2566 เรื่อง รูปแบบการนำเสนอรายงานการเงินของหน่วยงานของรัฐ (ฉบับแก้ไขเพิ่มเติม พ.ศ. 2566)

รอบระยะเวลาบัญชีเริ่มตั้งแต่วันที่ 1 ตุลาคม สิ้นสุดวันที่ 30 กันยายน ของปีถัดไป
หน่วยงานที่เสนอรายงาน คือ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

หมายเหตุ 3 สรุปนโยบายการบัญชีที่สำคัญ

3.1 เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด

- เงินสด หมายถึง เงินสดในมือ เช็ค ตราพด และธนาคัต หน่วยงานจะรับรู้เงินสดและเงินฝากธนาคารในราคาตามมูลค่าที่ตราไว้ และแสดงรายการดังกล่าวไว้ในเงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสดในงบแสดงฐานะการเงิน
- เงินสดย่อย เป็นเงินสดที่สำนักงานฯ มีไว้เพื่อใช้จ่ายเป็นค่าใช้จ่ายปลีกย่อยในการดำเนินงานของสำนักงานตามวงเงินที่ได้รับอนุมัติ ตามระเบียบผู้ตรวจการแผ่นดินว่าด้วยการบริหารจัดการการเงินและทรัพย์สิน พ.ศ. 2562 ส่วนที่ 4 เงินสดย่อย ข้อ 40 ถึง ข้อ 45 ยอดคงเหลือสิ้นปีประกอบด้วย เงินสด และใบสำคัญที่เบิกจากเงินสดย่อยแล้วรอเบิกชดเชย
- รายการเทียบเท่าเงินสด หมายถึง เงินลงทุนระยะสั้นที่มีสภาพคล่องสูงซึ่งพร้อมที่จะเปลี่ยนเป็นเงินสดในจำนวนเงินที่เท่ากันหรือใกล้เคียงกับมูลค่าเดิม ซึ่งความแตกต่างในมูลค่าดังกล่าวไม่มีนัยสำคัญ

3.2 ลูกหนี้อื่นระยะสั้น

- ลูกหนี้เงินยืม หมายถึง ลูกหนี้ภายในหน่วยงานกรณีให้ข้าราชการ พนักงาน หรือเจ้าหน้าที่ยืมเงินไปใช้จ่ายในการปฏิบัติงานโดยไม่มีดอกเบีย เช่น ลูกหนี้เงินงบประมาณ แสดงตามมูลค่าที่จะได้รับโดยไม่ตั้งบัญชีค่าเผื่อหนี้สงสัยจะสูญ
- เงินประกันและเงินมัดจำ คือ จำนวนเงินที่สำนักงานฯ จ่ายไป เพื่อเป็นประกันในการดำเนินการตามสัญญาให้เดิมาซึ่งสิทธิหรือบริการ และจะได้รับคืนเมื่อการดำเนินการตามเงื่อนไขสิ้นสุดลง
- รายได้ค้างรับ คือ รายได้ที่เกิดขึ้นแล้วแต่สำนักงานฯ ยังไม่ได้รับชำระเงิน อาจจะเป็นเพราะยังไม่ถึงกำหนดการรับเงินจนกว่าจะถึงรอบระยะเวลาถัดไป และสำนักงานฯ ยังไม่ได้บันทึกบัญชีรายได้จำนวนนั้น ๆ จนถึงวันสิ้นงวดบัญชี ทำให้รายได้ที่ปรากฏอยู่ในบัญชีจะมียอดต่ำกว่าที่ควรจะเป็น ดังนั้น จึงต้องมีการปรับปรุงรายการรายได้ค้างรับเพื่อให้บัญชีแสดงจำนวนเงินที่ถูกต้องตามหลักเกณฑ์คงค้าง ซึ่งสำนักงานฯ จะรับรู้รายได้ค้างรับตามมูลค่าที่คาดว่าจะได้รับ

3.3 เงินลงทุน

เงินลงทุน หมายถึง เงินฝากธนาคารประเภทประจำที่มีกำหนดจ่ายคืนเกินกว่า 3 เดือน ตราสารหนี้ ตราสารทุน และสินทรัพย์อื่นที่ถือไว้เพื่อรับผลตอบแทน

หน่วยงานจัดประเภทเป็นเงินลงทุนระยะสั้นหรือจัดประเภทเป็นเงินลงทุนระยะยาว ดังนี้

เงินลงทุนระยะสั้น หมายถึง เงินลงทุนที่หน่วยงานตั้งใจจะถือไว้ไม่เกิน 1 ปี หรือมีกำหนดจ่ายคืนไม่เกิน 1 ปี นับตั้งแต่วันสิ้นสุดรอบระยะเวลาการรายงาน

เงินลงทุนระยะยาว หมายถึง เงินลงทุนที่หน่วยงานตั้งใจจะถือไว้เกิน 1 ปี หรือมีกำหนดจ่ายคืนเกินกว่า 1 ปี นับตั้งแต่วันสิ้นสุดรอบระยะเวลาการรายงาน

3.4 วัสดุคงเหลือ

วัสดุคงเหลือ หมายถึง สินทรัพย์ที่หน่วยงานมีไว้เพื่อใช้ในการดำเนินงานตามปกติ โดยทั่วไปมีมูลค่าไม่สูง และไม่มีลักษณะคงทนถาวร หน่วยงานวัดมูลค่าวัสดุคงเหลือในราคาทุนตามวิธีเข้าก่อนออกก่อน

3.5 ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์

- หน่วยงานแสดงรายการที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ตามราคาทุนหักค่าเสื่อมราคาสะสม
- หน่วยงานรับรู้รายการอุปกรณ์ เฉพาะรายการที่มีมูลค่าขั้นต่ำต่อหน่วยหรือต่อชุดตั้งแต่ 10,000.00 บาท ขึ้นไป ยกเว้นรายการที่ได้มาก่อนปี 2563 รับรู้เป็นอุปกรณ์เมื่อมูลค่าขั้นต่ำตั้งแต่ 5,000.00 บาท ขึ้นไป

ราคาทุนรวมต้นทุนทางตรงที่เกี่ยวข้องกับการจัดหาสินทรัพย์ เพื่อให้สินทรัพย์นั้นอยู่ในสภาพและสถานที่ที่พร้อมจะใช้งานได้ตามความประสงค์ของฝ่ายบริหาร ราคาทุนของสินทรัพย์ที่ก่อสร้างขึ้นเอง ประกอบด้วย ต้นทุนค่าวัสดุ ค่าแรงงานทางตรง และต้นทุนทางตรงอื่น ๆ ที่เกี่ยวข้องกับการจัดหาสินทรัพย์

ส่วนประกอบของรายการที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์แต่ละรายการที่มีรูปแบบและอายุการให้ประโยชน์ที่แตกต่างกัน และมีต้นทุนที่มีนัยสำคัญจะบันทึกส่วนประกอบนั้นแยกต่างหากจากกัน

ต้นทุนที่เกิดขึ้นในภายหลัง ต้นทุนในการเปลี่ยนแทนส่วนประกอบจะรับรู้เป็นส่วนหนึ่งของมูลค่าตามบัญชีของรายการที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ เมื่อมีความเป็นไปได้ค่อนข้างแน่ที่หน่วยงานจะได้รับประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตหรือศักยภาพในการให้บริการเพิ่มขึ้นจากรายการนั้น และสามารถวัดมูลค่าต้นทุนของรายการนั้นได้อย่างน่าเชื่อถือ และตัดมูลค่าของชิ้นส่วนที่ถูกเปลี่ยนแทนออกจากบัญชีด้วยมูลค่าตามบัญชี ส่วนต้นทุนที่เกิดขึ้นในการซ่อมบำรุงที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ที่เกิดขึ้นเป็นประจำจะรับรู้เป็นค่าใช้จ่ายเมื่อเกิดขึ้น

- ค่าเสื่อมราคาบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน คำนวณโดยวิธีเส้นตรงตามอายุการใช้งานที่หน่วยงานกำหนดไว้ ดังนี้

<u>ประเภทสินทรัพย์</u>	<u>อายุการใช้งาน (ปี)</u>
ครุภัณฑ์สำนักงาน	3 - 8
ครุภัณฑ์สำนักงาน (ที่ได้รับโอนจากกรมธนารักษ์)	3
ครุภัณฑ์สำนักงาน (ที่ได้รับโอนจากสำนักงาน คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย)	1 - 3
ครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์	5
ครุภัณฑ์คอมพิวเตอร์ (ที่ได้รับโอนจากสำนักงาน คณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย)	1 - 3

ประเภทสินทรัพย์	อายุการใช้งาน (ปี)
ครุภัณฑ์ไฟฟ้าและวิทยุ	5
ครุภัณฑ์ไฟฟ้าและวิทยุ (ที่ได้รับโอนจากสำนักงานคณะกรรมการการปฏิรูปกฎหมาย)	1 - 3
ครุภัณฑ์โฆษณาและเผยแพร่	5
ครุภัณฑ์โฆษณาและเผยแพร่ (ที่ได้รับโอนจากสำนักงานคณะกรรมการการปฏิรูปกฎหมาย)	1 - 3
ครุภัณฑ์ยานพาหนะและขนส่ง	5
ครุภัณฑ์ยานพาหนะและขนส่ง (ที่ได้รับโอนจากสำนักงานคณะกรรมการการปฏิรูปกฎหมาย)	1 - 3
ครุภัณฑ์ส่วนปรับปรุงอาคารเช่า	5
ครุภัณฑ์งานบ้านงานครัว	5
- ไม่มีการคิดค่าเสื่อมราคาสำหรับที่ดิน และสินทรัพย์ระหว่างก่อสร้าง	

3.6 สินทรัพย์ไม่มีตัวตน

- สินทรัพย์ไม่มีตัวตน ได้แก่ โปรแกรมคอมพิวเตอร์ แสดงมูลค่าด้วยมูลค่าสุทธิตามบัญชีที่เกิดจากราคาทุนหักค่าตัดจำหน่ายสะสม สำนักงานฯ จะรับรู้โปรแกรมคอมพิวเตอร์ที่มีมูลค่าต่อหน่วยหรือต่อชุดตั้งแต่ 10,000.00 บาท ขึ้นไป เป็นสินทรัพย์ไม่มีตัวตน ยกเว้นรายการที่ได้มาก่อนวันที่ 9 กรกฎาคม 2563 รับรู้เมื่อมีมูลค่าขั้นต่ำตั้งแต่ 20,000.00 บาทขึ้นไป กรณีที่มีการตรวจรับงานเป็นงวด ๆ จะบันทึกเป็นโปรแกรมคอมพิวเตอร์ระหว่างการพัฒนา เมื่อพัฒนาเสร็จและมีการตรวจรับงานเรียบร้อยแล้ว จึงโอนมาเป็นสินทรัพย์ไม่มีตัวตนประเภทโปรแกรมคอมพิวเตอร์

- ค่าตัดจำหน่ายสินทรัพย์ไม่มีตัวตนบันทึกเป็นค่าใช้จ่ายในงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงิน คำนวณโดยวิธีเส้นตรงตามอายุการใช้งาน 3 ปี

3.7 เจ้าหนี้

เจ้าหนี้เกิดขึ้นจากภาระผูกพันที่สำนักงานฯ มีต่อบุคคลอื่น เช่น เจ้าหนี้จากการซื้อสินค้าและบริการ เจ้าหนี้อื่น เป็นต้น สำนักงานฯ จะรับรู้เจ้าหนี้จากการซื้อสินค้าและบริการ เมื่อสำนักงานฯ ได้รับสินค้าและบริการหรือสินทรัพย์จากผู้ขายแล้ว การรับสินค้าและสินทรัพย์ หมายถึง จุดที่สำนักงานฯ ได้มีการตรวจรับเรียบร้อยแล้ว

3.8 รายได้รอการรับรู้

รายได้รอการรับรู้ เป็นสินทรัพย์ที่สำนักงานฯ ได้รับความช่วยเหลือจากรัฐบาลต่างประเทศ องค์การระหว่างประเทศ หรือบุคคลใด ๆ เพื่อสนับสนุนการดำเนินงานของสำนักงานฯ ให้บรรลุวัตถุประสงค์ และสินทรัพย์รับบริจาคโดยมีผู้มอบให้สำนักงานฯ ไว้ใช้ในการดำเนินงาน รวมทั้งการได้รับเงินสดที่มีเงื่อนไขเป็นข้อจำกัดในการใช้จ่ายเงิน ซึ่งสำนักงานฯ ยังไม่อาจรับรู้รายได้

รายได้รอการรับรู้จะถูกทยอยตัดบัญชีเพื่อรับรู้รายได้ตามเกณฑ์ที่เป็นระบบและสมเหตุสมผลตลอดระยะเวลาที่จำเป็นเพื่อจับคู่รายได้กับค่าใช้จ่ายที่เกี่ยวข้อง เช่น ทยอยรับรู้รายได้ตามเกณฑ์สัดส่วนของค่าเสื่อมราคาของสินทรัพย์ที่ได้รับความช่วยเหลือหรือบริจาค

3.9 หนี้สินระยะยาว

หนี้สินระยะยาว หมายถึง เงินบำเหน็จจ่ายที่ตั้งประมาณการไว้ในบัญชีหนี้สินระยะยาว โดยใช้หลักการคำนวณเงินบำเหน็จจ่ายในแต่ละปีงบประมาณเท่ากับจำนวนที่ต้องจ่ายในงบประมาณนั้น ๆ ตามระเบียบสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินของรัฐสภาว่าด้วยเงินบำเหน็จพนักงานและลูกจ้าง พ.ศ. 2544 และที่แก้ไขเพิ่มเติม (ฉบับที่ 2) พ.ศ. 2546

3.10 รายได้จากเงินงบประมาณ

รายได้จากเงินงบประมาณรับรู้ตามเกณฑ์ดังนี้

- 1) เมื่อยื่นคำขอเบิกเงินจากกรมบัญชีกลางในกรณีเป็นการขอรับเงินเข้าบัญชีสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน
  - 2) เมื่อได้รับเงินงบประมาณจากกรมบัญชีกลางเข้าบัญชีสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน
- สำนักงานฯ แสดงรายได้จากเงินงบประมาณในงบแสดงผลการดำเนินงานทางการเงินตามจำนวนเงินที่ได้รับจัดสรร

3.11 รายได้จากการอุดหนุนและบริจาค

รายได้จากการอุดหนุนและบริจาค เป็นส่วนหนึ่งของรายการโอนตามมาตรฐานการบัญชีภาครัฐ ฉบับที่ 23 เรื่อง รายได้จากรายการไม่แลกเปลี่ยน คือ การโอนทรัพยากรจากหน่วยงานหนึ่งไปยังอีกหน่วยงานหนึ่งโดยไม่ได้ให้สิ่งตอบแทนที่มีมูลค่าใกล้เคียงกันเป็นการแลกเปลี่ยน และไม่ใช้รายการทางภาษี

รายได้จากการอุดหนุนและบริจาคที่มีเงื่อนไขของสินทรัพย์ที่โอน รับรู้เป็นรายได้รอการรับรู้เมื่อได้รับเงินและทยอยรับรู้เป็นรายได้เมื่อได้ทำตามเงื่อนไขที่กำหนด สำหรับรายได้จากการอุดหนุนและบริจาคที่ไม่มีเงื่อนไขของสินทรัพย์ที่โอน ไม่ว่าจะมีความจำกัดของสินทรัพย์ที่โอนหรือไม่ รับรู้เป็นรายได้เมื่อได้รับสินทรัพย์รับโอนที่เป็นไปตามเกณฑ์การรับรู้สินทรัพย์

- ข้อจำกัดของสินทรัพย์ที่โอน ไม่รวมถึงข้อกำหนดให้ต้องคืนสินทรัพย์ที่รับโอนหรือประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตหรือศักยภาพในการให้บริการอื่นที่ต้องคืนให้แก่ผู้โอน ถ้าไม่ใช้สินทรัพย์ตามที่ระบุไว้ ดังนั้นเมื่อเริ่มมีสิทธิควบคุมสินทรัพย์ภายใต้ข้อจำกัด ผู้รับโอนไม่ได้มีภาระผูกพันในปัจจุบันที่จะต้องโอนประโยชน์เชิงเศรษฐกิจหรือศักยภาพในการให้บริการให้แก่บุคคลที่สาม เมื่อผู้รับโอนทำผิดข้อจำกัด ผู้โอนหรือฝ่ายอื่นอาจมีทางเลือกในการใช้บทลงโทษต่อผู้รับโอน ดังนั้น เมื่อหน่วยงานได้รับสินทรัพย์ตามข้อจำกัดจึงรับรู้รายได้ทันที

- เงื่อนไขของสินทรัพย์ที่โอน กำหนดให้หน่วยงานจะต้องใช้ประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตหรือศักยภาพในการให้บริการของสินทรัพย์ตามที่ระบุไว้ หรือต้องคืนประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตหรือศักยภาพในการให้บริการแก่ผู้โอนในกรณีที่ผิดเงื่อนไขนั้น ดังนั้น หน่วยงานผู้รับโอนสินทรัพย์จึงมีภาระผูกพันในปัจจุบันที่ต้องส่งมอบประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตหรือศักยภาพในการให้บริการแก่บุคคลที่สามเมื่อเริ่มมีสิทธิควบคุมสินทรัพย์ที่อยู่ภายใต้เงื่อนไข ทั้งนี้เป็นเพราะผู้รับโอนไม่สามารถหลีกเลี่ยงกระแสไหลออกของทรัพยากร เนื่องจากมีข้อกำหนดให้ใช้ประโยชน์จากสินทรัพย์ในการส่งมอบสินค้าหรือบริการให้แก่บุคคลที่สาม หรือไม่เช่นนั้นต้องส่งคืนประโยชน์เชิงเศรษฐกิจในอนาคตหรือศักยภาพในการให้บริการให้แก่ผู้โอน ดังนั้น เมื่อผู้รับโอนเริ่มรับรู้สินทรัพย์ตามเงื่อนไข จึงเกิดขึ้นสินขึ้นด้วย

หมายเหตุ 4 เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด

	(หน่วย : บาท)	
	2567	2566
เงินสดในมือ (เงินสดย่อย)	100,000.00	200,000.00
เงินฝากสถาบันการเงิน	58,129,248.38	38,161,340.97
เงินฝากประจำที่มีกำหนดจ่ายคืนไม่เกิน 3 เดือน	60,331,803.28	-
รวม เงินสดและรายการเทียบเท่าเงินสด	118,561,051.66	38,361,340.97

หมายเหตุ 5 ลูกหนี้อื่นระยะสั้น

	(หน่วย : บาท)	
	2567	2566
ลูกหนี้เงินยืมในงบประมาณ	219,900.00	-
เงินประกันและเงินมัดจำ	9,500.00	9,500.00
รายได้ค้างรับ	202,741.79	78,755.82
รวม ลูกหนี้อื่นระยะสั้น	432,141.79	88,255.82

ลูกหนี้เงินยืมในงบประมาณ ณ วันสิ้นปี แยกตามกำหนดระยะเวลาส่งหลักฐานการจ่าย และ/หรือเงินเหลือจ่ายที่ยืม ดังนี้

ลูกหนี้เงินยืม ในงบประมาณ	(หน่วย : บาท)			
	ยังไม่เกิน กำหนด ระยะเวลา	เกินกำหนด ระยะเวลา ไม่เกิน 15 วัน	เกินกำหนด ระยะเวลา เกินกว่า 15 วัน	รวม
2567	219,900.00	-	-	219,900.00
2566	-	-	-	-

หมายเหตุ 6 เงินลงทุนระยะสั้น

(หน่วย : บาท)		
	2567	2566
เงินฝากสถาบันการเงิน ฝากประจำ 6 เดือน	14,805,761.90	8,343,463.38
รวม เงินลงทุนระยะสั้น	14,805,761.90	8,343,463.38

หมายเหตุ 7 สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น

(หน่วย : บาท)		
	2567	2566
ค่าใช้จ่ายจ่ายล่วงหน้า	185,425.44	177,234.66
รวม สินทรัพย์หมุนเวียนอื่น	185,425.44	177,234.66

หมายเหตุ 8 ที่ดิน อาคาร และอุปกรณ์ - สุทธิ

(หน่วย : บาท)		
	2567	2566
ครุภัณฑ์	198,026,614.80	194,081,118.42
หัก ค่าเสื่อมราคาสะสม - ครุภัณฑ์	180,070,948.49	171,724,791.05
ครุภัณฑ์ - สุทธิ	17,955,666.31	22,356,327.37
งานระหว่างก่อสร้าง	-	1,738,688.00
รวม ที่ดิน อาคารและอุปกรณ์ - สุทธิ	17,955,666.31	24,095,015.37

ครุภัณฑ์

	(หน่วย : บาท)	
	2567	2566
ราคาทุน		
ณ วันที่ 1 ตุลาคม	194,081,118.42	195,550,810.00
มูลค่าของสินทรัพย์ที่เพิ่มขึ้น	4,031,717.77	1,730,660.97
หัก การจำหน่ายออก	86,221.39	3,200,352.55
ณ วันที่ 30 กันยายน	198,026,614.80	194,081,118.42
ค่าเสื่อมราคาสะสม		
ณ วันที่ 1 ตุลาคม	171,724,791.05	165,740,504.93
ค่าเสื่อมราคาระหว่างปี	8,358,589.91	9,102,624.25
หัก การจำหน่ายออก	12,432.47	3,118,338.13
ณ วันที่ 30 กันยายน	180,070,948.49	171,724,791.05
มูลค่าตามบัญชี ณ วันที่ 30 กันยายน	17,955,666.31	22,356,327.37

หมายเหตุ 9 สินทรัพย์ไม่มีตัวตน - สุทธิ

	(หน่วย : บาท)	
	2567	2566
โปรแกรมคอมพิวเตอร์	44,289,852.06	34,674,052.06
หัก ค่าตัดจำหน่ายสะสม - โปรแกรมคอมพิวเตอร์	35,571,002.35	33,126,062.92
โปรแกรมคอมพิวเตอร์ - สุทธิ	8,718,849.71	1,547,989.14
โปรแกรมคอมพิวเตอร์ระหว่างทำ	-	2,680,890.00
รวม สินทรัพย์ไม่มีตัวตน - สุทธิ	8,718,849.71	4,228,879.14

สินทรัพย์ไม่มีตัวตน

	(หน่วย : บาท)	
	2567	2566
ราคาทุน		
ณ วันที่ 1 ตุลาคม	34,674,052.06	33,638,401.06
มูลค่าของสินทรัพย์ที่เพิ่มขึ้น	9,615,800.00	1,035,651.00
หัก การจำหน่ายออก	-	-
ณ วันที่ 30 กันยายน	44,289,852.06	34,674,052.06

สินทรัพย์ไม่มีตัวตน

	(หน่วย : บาท)	
	2567	2566
ค่าเสื่อมราคาสะสม		
ณ วันที่ 1 ตุลาคม	33,126,062.92	31,324,250.59
ค่าเสื่อมราคาระหว่างปี	2,444,939.43	1,801,812.33
หัก การจำหน่ายออก	-	-
ณ วันที่ 30 กันยายน	35,571,002.35	33,126,062.92
มูลค่าตามบัญชี ณ วันที่ 30 กันยายน	8,718,849.71	1,547,989.14

หมายเหตุ 10 เจ้าหนี้การค้า

	(หน่วย : บาท)	
	2567	2566
เจ้าหนี้การค้า - บุคคลภายนอก	396,777.52	50,581.04
รวม เจ้าหนี้การค้า	396,777.52	50,581.04

หมายเหตุ 11 เจ้าหนี้อื่นระยะสั้น

	(หน่วย : บาท)	
	2567	2566
ค่าสาธารณูปโภคค้างจ่าย	1,017,750.85	960,557.89
ภาษีหัก ณ ที่จ่ายรอนำส่ง	1,150,458.06	1,169,156.37
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	1,694,234.23	7,023,311.18
รวม เจ้าหนี้อื่นระยะสั้น	3,862,443.14	9,153,025.44

หมายเหตุ 12 เงินรับฝากระยะสั้น

	(หน่วย : บาท)	
	2567	2566
เงินประกันสัญญา	210,733.00	473,881.00
เงินประกันผลงาน	363,200.00	-
เงินรับฝากอื่น	2,314,200.00	1,491,500.00
รวม เงินรับฝากระยะสั้น	2,888,133.00	1,965,381.00

หมายเหตุ 13 เงินรับฝากระยะยาว

	(หน่วย : บาท)	
	2567	2566
เงินประกันสัญญา – ระยะยาว	202,552.00	157,711.00
เงินประกันผลงาน – ระยะยาว	3,000.00	211,737.50
รวม เงินรับฝากระยะยาว	<u>205,552.00</u>	<u>369,448.50</u>

หมายเหตุ 14 หนี้สินระยะยาว

	(หน่วย : บาท)	
	2567	2566
เงินบำเหน็จรอจ่าย	7,670,168.83	2,377,582.63
รวม หนี้สินระยะยาว	<u>7,670,168.83</u>	<u>2,377,582.63</u>

หมายเหตุ 15 หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น

	(หน่วย : บาท)	
	2567	2566
รายได้รอการรับรู้	21,620.69	21,282.41
รวม หนี้สินไม่หมุนเวียนอื่น	<u>21,620.69</u>	<u>21,282.41</u>

หมายเหตุ 16 ภาระผูกพัน

- ภาระผูกพันตามสัญญาเช่าดำเนินงาน

สำนักงานฯ ในฐานะผู้เช่ามีจำนวนเงินขั้นต่ำที่ต้องจ่ายในอนาคตตามสัญญาเช่าดำเนินงานที่ไม่สามารถยกเลิกได้ ณ วันที่ 30 กันยายน 2567 และ 2566 ดังนี้

	(หน่วย : บาท)	
	2567	2566
ไม่เกิน 1 ปี	410,452.00	324,070.00
เกิน 1 ปี แต่ไม่เกิน 5 ปี	5,772,646.11	5,367,638.11
รวม	<u>6,183,098.11</u>	<u>5,691,708.11</u>

ภาระผูกพันตามสัญญาเช่าดำเนินงาน จำนวน 6,183,098.11 บาท ประกอบด้วยสัญญาเช่ารถยนต์ ระยะเวลา 5 ปี จำนวน 4 สัญญา ดังนี้

- สัญญาเลขที่ 15/2563 ลงวันที่ 17 กุมภาพันธ์ 2563 เช่ารถยนต์เพื่อใช้เป็นรถประจำตำแหน่งของประธาน ผู้ตรวจการแผ่นดิน สำหรับงวดที่ 56 ถึงงวดที่ 60 เป็นเงิน 410,452.00 บาท

- สัญญาเลขที่ 18/2565 ลงวันที่ 28 ตุลาคม 2564 เช่ารถยนต์เพื่อใช้เป็นรถประจำตำแหน่งของ ผู้ตรวจการแผ่นดิน สำหรับงวดที่ 35 ถึงงวดที่ 60 เป็นเงิน 1,465,432.37 บาท

- สัญญาเลขที่ 63/2565 ลงวันที่ 15 ธันวาคม 2564 เช่ารถยนต์เพื่อใช้เป็นรถประจำตำแหน่งของ เลขาธิการ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน สำหรับงวดที่ 34 ถึงงวดที่ 60 เป็นเงิน 1,187,093.74 บาท

- สัญญาเลขที่ 26/2567 ลงวันที่ 28 มีนาคม 2567 เช่ารถยนต์เพื่อใช้เป็นรถประจำตำแหน่งของ ผู้ตรวจการแผ่นดิน สำหรับงวดที่ 7 ถึงงวดที่ 60 เป็นเงิน 3,120,120.00 บาท

- ภาระผูกพันตามสัญญาจ้างเหมาบริการ

สำนักงานฯ มีภาระผูกพันตามสัญญาจ้างเหมาบริการ เป็นจำนวนรวม 5,673,239.00 บาท (ปี 2566 จำนวน 8,169,193.90 บาท) ดังนี้

	(หน่วย : บาท)	
	2567	2566
ไม่เกิน 1 ปี	5,673,239.00	8,169,193.90
รวม	<u>5,673,239.00</u>	<u>8,169,193.90</u>

- ภาระผูกพันเกี่ยวกับรายจ่ายฝ่ายทุน

	(หน่วย : บาท)	
	2567	2566
สัญญาที่ยังไม่ได้รับรู้		
อุปกรณ์ และอื่น ๆ	-	8,364,082.00
รวม	<u>-</u>	<u>8,364,082.00</u>

ภาระผูกพันข้างต้นเกิดจากมูลค่าตามสัญญาจัดหาสินทรัพย์ 5 สัญญา จำนวน 8,364,082.00 บาท (ปี 2566)

- ภาระผูกพันตามสัญญาจัดซื้อจัดจ้างพัสดุและบริการอื่น ๆ

ณ วันที่ 30 กันยายน 2567 และ 2566 สำนักงานฯ มีภาระผูกพันที่เกิดจากสัญญาจัดซื้อจัดจ้างพัสดุและบริการอื่น ๆ จำแนกตามระยะเวลาของสัญญาได้ดังนี้

	(หน่วย : บาท)	
	2567	2566
ไม่เกิน 1 ปี	247,159.50	969,273.40
รวม	247,159.50	969,273.40

หมายเหตุ 17หนี้สินที่อาจเกิดขึ้น

ณ วันที่ 30 กันยายน 2567 หน่วยงานมีหนี้สินที่อาจเกิดขึ้นจากการถูกฟ้องร้องตามคดีปกครอง หมายเลขดำที่ บ.113/2566 ผู้ฟ้องคดีขอให้สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ชดใช้ค่าสินไหมทดแทนเป็นเงินจำนวน 276,000 บาท พร้อมดอกเบี้ยร้อยละ 5 ต่อปีนับจากวันฟ้องจนกว่าจะชำระครบถ้วน ปัจจุบันคดีอยู่ระหว่างพิจารณาของศาลปกครองกลาง ฝ่ายบริหารได้ใช้ดุลยพินิจในการประเมินผลของคดีที่ถูกฟ้องว่าเมื่อคดีถึงที่สุดอาจจะไม่มีความเสียหายเกิดขึ้นต่อฐานะการเงินและผลการดำเนินงานของหน่วยงาน

หมายเหตุ 18 รายได้จากงบประมาณ

	(หน่วย : บาท)	
	2567	2566
งบเงินอุดหนุน - ค่าใช้จ่ายบุคลากร	254,999,300.00	240,203,500.00
- ค่าใช้จ่ายดำเนินงาน	94,510,000.00	75,271,900.00
- ค่าครุภัณฑ์	84,061,800.00	7,768,400.00
รวม รายได้จากงบประมาณ	433,571,100.00	323,243,800.00

หมายเหตุ 19 รายได้จากการอุดหนุนอื่นและบริจาค

	(หน่วย : บาท)	
	2567	2566
รายได้จากการบริจาค	131,853.49	134,680.34
รวม รายได้จากการอุดหนุนอื่นและบริจาค	131,853.49	134,680.34

หมายเหตุ 20 รายได้อื่น

	(หน่วย : บาท)	
	2567	2566
รายได้ดอกเบี้ยเงินฝากจากสถาบันการเงิน	844,871.81	398,555.27
รายได้อื่น	361,521.98	8,390.81
กำไรสุทธิจากการจำหน่ายสินทรัพย์	367,379.29	1,137,375.99
รวม รายได้อื่น	<u>1,573,773.08</u>	<u>1,544,322.07</u>

หมายเหตุ 21 ค่าใช้จ่ายบุคลากร

	(หน่วย : บาท)	
	2567	2566
เงินเดือน	185,206,083.76	176,818,394.20
ค่าล่วงเวลา	598,680.00	717,620.00
เงินประจำตำแหน่ง	21,796,831.20	20,742,717.59
เงินช่วยค่าครองชีพ	15,468,516.15	15,441,600.35
ค่ารักษาพยาบาล	12,765,243.46	9,880,081.01
เงินช่วยการศึกษาบุตร	420,614.25	475,892.25
เงินสมทบกองทุนสำรองเลี้ยงชีพ	7,898,085.35	16,030,626.67
ค่าใช้จ่ายบุคลากรอื่น	26,370,857.04	25,072,792.59
รวม ค่าใช้จ่ายบุคลากร	<u>270,524,911.21</u>	<u>265,179,724.66</u>

หมายเหตุ 22 ค่าตอบแทน

	(หน่วย : บาท)	
	2567	2566
ค่าตอบแทนการปฏิบัติงาน	5,171,903.27	4,940,761.58
รวม ค่าตอบแทน	<u>5,171,903.27</u>	<u>4,940,761.58</u>

หมายเหตุ 23 ค่าใช้สอย

	(หน่วย : บาท)	
	2567	2566
ค่าใช้จ่ายฝึกอบรม	2,184,400.00	1,596,745.00
ค่าใช้จ่ายเดินทาง	8,859,016.95	9,055,835.50
ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษา	4,967,922.84	5,508,654.94
ค่าจ้างเหมาบริการ	5,874,202.55	19,805,572.85
ค่าจ้างที่ปรึกษา	3,025,000.00	5,821,000.00
ค่าใช้จ่ายในการประชุม	6,237,470.26	11,824,410.95
ค่าเช่า	3,189,361.70	3,394,375.84
ค่าประชาสัมพันธ์	3,222,568.55	7,559,666.88
ค่าใช้สอยอื่น	2,956,551.78	2,944,745.91
รวม ค่าใช้สอย	40,516,494.63	67,511,007.87

หมายเหตุ 24 ค่าวัสดุ

	(หน่วย : บาท)	
	2567	2566
ค่าวัสดุ	3,527,967.23	4,825,366.35
ค่าแก๊สและน้ำมันเชื้อเพลิง	154,239.00	189,326.00
ค่าจัดหาสินทรัพย์มูลค่าต่ำกว่าเกณฑ์	75,420.00	66,164.30
รวม ค่าวัสดุ	3,757,626.23	5,080,856.65

หมายเหตุ 25 ค่าสาธารณูปโภค

	(หน่วย : บาท)	
	2567	2566
ค่าไฟฟ้า	7,927,202.67	9,193,107.42
ค่าน้ำประปา	15,020.40	15,020.40
ค่าโทรศัพท์	1,333,710.79	1,342,233.87
ค่าบริการสื่อสารและโทรคมนาคม	2,157,886.73	2,028,437.42
ค่าบริการไปรษณีย์	649,522.00	813,132.70
รวม ค่าสาธารณูปโภค	12,083,342.59	13,391,931.81

หมายเหตุ 26 ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย

	(หน่วย : บาท)	
	2567	2566
ครุภัณฑ์	8,358,589.91	9,102,624.25
สินทรัพย์ไม่มีตัวตน	2,444,939.43	1,801,812.33
รวม ค่าเสื่อมราคาและค่าตัดจำหน่าย	<u>10,803,529.34</u>	<u>10,904,436.58</u>

หมายเหตุ 27 ค่าใช้จ่ายอื่น

	(หน่วย : บาท)	
	2567	2566
ขาดทุนสุทธิจากการจำหน่ายสินทรัพย์	22,541.21	13,660.41
รวม ค่าใช้จ่ายอื่น	<u>22,541.21</u>	<u>13,660.41</u>

หมายเหตุ 28 การจัดประเภทรายการใหม่

ตัวเลขเปรียบเทียบในรายงานการเงิน ปี 2567 มีการจัดประเภทใหม่เพื่อให้สอดคล้องกับการจัดประเภทและการแสดงรายการในรายงานการเงิน ปี 2566

	(หน่วย : บาท)		
	ก่อนจัด ประเภทใหม่	เพิ่ม/(ลด)	หลังจัด ประเภทใหม่
หนี้สินหมุนเวียน			
เจ้าหนี้การค้า			
เจ้าหนี้การค้า - บุคคลภายนอก	-	50,581.04	50,581.04
รวม เจ้าหนี้การค้า	<u>-</u>	<u>50,581.04</u>	<u>50,581.04</u>
เจ้าหนี้อื่นระยะสั้น			
เจ้าหนี้การค้า - บุคคลภายนอก	50,581.04	(50,581.04)	-
ค่าสาธารณูปโภคค้างจ่าย	960,557.89	-	960,557.89
ภาษีหัก ณ ที่จ่ายรอนำส่ง	-	1,169,156.37	1,169,156.37
ค่าใช้จ่ายค้างจ่าย	7,023,311.18	-	7,023,311.18
รวม เจ้าหนี้อื่นระยะสั้น	<u>8,034,450.11</u>	<u>1,118,575.33</u>	<u>9,153,025.44</u>

	(หน่วย : บาท)		
	ก่อนจัด ประเภทใหม่	เพิ่ม/(ลด)	หลังจัด ประเภทใหม่
เงินรับฝากระยะสั้น			
เงินประกันสัญญา	473,881.00	-	473,881.00
เงินรับฝากอื่น	1,491,500.00	-	1,491,500.00
ภาษีหัก ณ ที่จ่ายรอนำส่ง	1,169,156.37	(1,169,156.37)	-
รวม เงินรับฝากระยะสั้น	3,134,537.37	(1,169,156.37)	1,965,381.00
ค่าใช้จ่าย			
ค่าตอบแทน			
ค่าตอบแทนเฉพาะงาน	4,940,761.58	-	4,940,761.58
ค่าตอบแทนอื่น	741,610.00	(741,610.00)	-
รวม ค่าตอบแทน	5,682,371.58	(741,610.00)	4,940,761.58
ค่าใช้จ่าย			
ค่าใช้จ่ายฝึกอบรม	1,596,745.00	-	1,596,745.00
ค่าใช้จ่ายเดินทาง	9,055,835.50	-	9,055,835.50
ค่าซ่อมแซมและบำรุงรักษา	5,508,654.94	-	5,508,654.94
ค่าจ้างเหมาบริการ	19,805,572.85	-	19,805,572.85
ค่าจ้างที่ปรึกษา	5,821,000.00	-	5,821,000.00
ค่าใช้จ่ายในการประชุม	11,824,410.95	-	11,824,410.95
ค่าเช่า	3,394,375.84	-	3,394,375.84
ค่าประชาสัมพันธ์	7,559,666.88	-	7,559,666.88
ค่าใช้จ่ายอื่น	2,203,135.91	741,610.00	2,944,745.91
รวม ค่าใช้จ่าย	66,769,397.87	741,610.00	67,511,007.87

หมายเหตุ 29 อื่น ๆ

29.1 ตามมติคณะรัฐมนตรี เมื่อวันที่ 25 พฤษภาคม 2547 ให้กระทรวงการคลังจัดตั้ง บริษัท ธนารักษ์ พัฒนาสินทรัพย์ จำกัด (ธพส.) มีฐานะเป็นรัฐวิสาหกิจ ทำหน้าที่ก่อสร้างและบริหารโครงการศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550 ถนนแจ้งวัฒนะ และบริการจัดการทรัพย์สินอื่นของรัฐตาม

นโยบายรัฐบาล และให้กรมธนารักษ์ตั้งงบประมาณเพื่อชำระค่าเช่าพื้นที่สำนักงาน ค่าจัดหาเฟอร์นิเจอร์แทนทุกหน่วยงานในศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติฯ โดยรัฐสนับสนุนงบประมาณค่าเช่าพื้นที่สำนักงานตลอดอายุสัญญาเช่า 30 ปี และค่าจัดหาเฟอร์นิเจอร์ โดยทยอยจ่ายเป็นเวลา 5 ปี กรมธนารักษ์ได้ส่งมอบเฟอร์นิเจอร์ดังกล่าวให้สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินนับตั้งแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2556 และบันทึกรายการโอนสินทรัพย์เมื่อวันที่ 1 กันยายน 2558

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน ได้ย้ายที่ทำการมาปฏิบัติงานที่ศูนย์ราชการเมื่อวันที่ 12 ตุลาคม 2552 ซึ่งกรมธนารักษ์ได้จัดสรรพื้นที่ให้บริการอาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น 5 จำนวน 5,560 ตารางเมตร และชั้น 9 จำนวน 6,230 ตารางเมตร รวมเป็นพื้นที่ทั้งหมด 11,790 ตารางเมตร โดยคิดอัตราค่าเช่าพื้นที่และบริการ 360 บาท/ตารางเมตร/เดือน และอัตราค่าเช่าเฟอร์นิเจอร์ 50 บาท/ตารางเมตร/เดือน (ค่าเช่าเฟอร์นิเจอร์ มีกำหนดเวลา 5 ปี นับแต่วันที่ 1 กรกฎาคม 2551 ถึงวันที่ 30 มิถุนายน 2556)

29.2 ตามคำสั่งหัวหน้าคณะรักษาความสงบแห่งชาติ ที่ 19/2561 ลงวันที่ 26 พฤศจิกายน 2561 เรื่อง กลไกในการขับเคลื่อนการปฏิรูปประเทศ ยุทธศาสตร์ชาติ และการสร้างความสามัคคีปรองดอง ข้อ 5 ให้ยกเลิกหมวด 3 แห่งพระราชบัญญัติคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย พ.ศ.2553 และให้โอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน งบประมาณ สิทธิหนี้ และภาระผูกพัน และให้โอนพนักงาน ลูกจ้าง และอัตรากำลังของสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายไปเป็นของสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินหรือหน่วยงานของรัฐตามที่นายกรัฐมนตรีประกาศกำหนด โดยให้ได้รับยกเว้นไม่ต้องดำเนินการตามหลักเกณฑ์หรือขั้นตอนที่กำหนดไว้ในกฎหมาย กฎ ระเบียบ หรือมติคณะรัฐมนตรีที่เกี่ยวข้อง และประกาศสำนักนายกรัฐมนตรี ลงวันที่ 27 ธันวาคม 2561 เรื่อง การโอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน งบประมาณ สิทธิหนี้ และภาระผูกพัน และการโอนพนักงาน ลูกจ้าง และอัตรากำลังของสำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมาย

สำนักงานคณะกรรมการปฏิรูปกฎหมายได้ทยอยโอนบรรดากิจการ ทรัพย์สิน งบประมาณ สิทธิหนี้ และภาระผูกพัน พนักงาน ลูกจ้าง และอัตรากำลังให้กับสำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินครบถ้วนแล้วในวันที่ 22 พฤษภาคม 2562

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดินได้รับการจัดสรรงบประมาณรายจ่ายประจำปี งบเงินอุดหนุน เงินอุดหนุนทั่วไป จำนวน 433,571,100 บาท และใช้เงินเหลือจ่ายสะสม อีกจำนวน 15,897,300.00 บาท มาจัดทำแผนงบประมาณ ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567 รวมทั้งสิ้นจำนวน 449,468,400.00 บาท

รายงานฐานะเงินงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2567

(หน่วย : บาท)

รายการ	งบสุทธิหลัง โอน เปลี่ยนแปลง	เงินกันไว้ เบิกเหลื่อมปี (การสำรองเงิน)	ใบสั่งซื้อ/ สัญญา	เบิกจ่าย	คงเหลือ
1. แผนงานบุคลากรภาครัฐ	290,404,600.00	-	-	283,295,505.73	7,109,094.27
2. แผนงานพื้นฐานด้านการปรับ สมดุลและพัฒนาระบบการ บริหารจัดการภาครัฐ	146,696,600.00	91,566,235.00	5,022,809.38	41,196,518.08	8,911,037.54
3. แผนงานยุทธศาสตร์พัฒนา กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม	11,067,200.00	1,863,800.00	494,157.30	5,889,627.57	2,819,615.13
4. แผนงานบูรณาการต่อต้านการ ทุจริตและประพฤติมิชอบ - โครงการส่งเสริมธรรมาภิบาล เพื่อต่อต้านการทุจริต	1,300,000.00	-	4,714.99	1,263,776.04	31,508.97
รวม	449,468,400.00	93,430,035.00	5,521,681.67	331,645,427.42	18,871,255.91

รายงานฐานะเงินกันไว้เบิกเหลื่อมปี (ก่อนปีงบประมาณ พ.ศ. 2566)

(หน่วย : บาท)

รายการ	เงินกันไว้ เบิกเหลื่อมปี (สุทธิ)	เบิกจ่าย	คงเหลือ
1. แผนงานบุคลากรภาครัฐ	-	-	-
2. แผนงานพื้นฐานด้านการปรับ สมดุลและพัฒนาระบบการ บริหารจัดการภาครัฐ	2,127,500.00	2,127,429.52	70.48
3. แผนงานบูรณาการต่อต้านการ ทุจริตและประพฤติมิชอบ - โครงการส่งเสริมธรรมาภิบาล เพื่อต่อต้านการทุจริต	-	-	-
4. แผนงานยุทธศาสตร์พัฒนา กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม	-	-	-
รวม	2,127,500.00	2,127,429.52	70.48

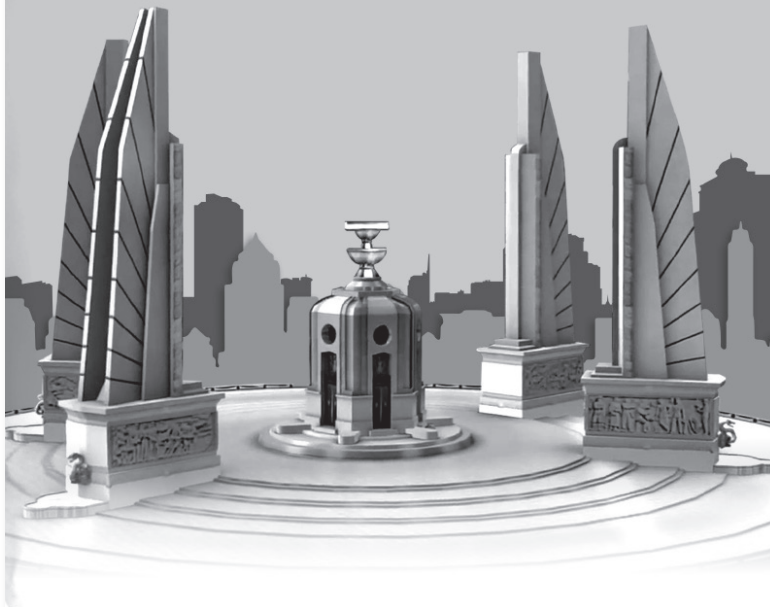
รายงานฐานะเงินงบประมาณรายจ่าย ประจำปีงบประมาณ พ.ศ. 2566

(หน่วย : บาท)

รายการ	งบสุทธิหลัง โอน เปลี่ยนแปลง	เงินกันไว้ เบิกเหลื่อมปี (การสำรองเงิน)	ใบสั่งซื้อ/ สัญญา	เบิกจ่าย	คงเหลือ
1. แผนงานบุคลากรภาครัฐ	280,892,000.00	-	-	273,915,701.74	6,976,298.26
2. แผนงานพื้นฐานด้านการปรับ สมดุลและพัฒนากระบวนการ บริหารจัดการภาครัฐ	101,859,309.77	2,470,800.00	23,339,485.09	72,006,109.97	4,042,914.71
3. แผนงานบูรณาการต่อต้านการ ทุจริตและประพฤติมิชอบ - โครงการส่งเสริมธรรมาภิบาล เพื่อต่อต้านการทุจริต	2,000,000.00	-	50,000.00	1,750,636.53	199,363.47
4. แผนงานยุทธศาสตร์พัฒนา กฎหมายและกระบวนการยุติธรรม	607,000.00	-	-	127,804.80	479,195.20
รวม	385,358,309.77	2,470,800.00	23,389,485.09	347,800,253.04	11,697,771.64

พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน
พ.ศ. ๒๕๖๐

ดาวนิโคลด
พระราชบัญญัติประกอบรัฐธรรมนูญ
ว่าด้วยผู้ตรวจการแผ่นดิน พ.ศ. 2560

การแก้ปัญหาเรื่องเบงระบบ
โดยผู้ตรวจการแผ่นดิน

ออกแบบและจัดรูปเล่มโดย : สำนักสื่อสารองค์กรและประชาสัมพันธ์ สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

สำนักงานผู้ตรวจการแผ่นดิน

ศูนย์ราชการเฉลิมพระเกียรติ 80 พรรษา 5 ธันวาคม 2550 อาคารรัฐประศาสนภักดี ชั้น 5

เลขที่ 120 หมู่ที่ 3 ถนนแจ้งวัฒนะ แขวงทุ่งสองห้อง เขตหลักสี่ กรุงเทพฯ 10210

โทรศัพท์ 0 2141 9100 โทรสาร 0 2143 8341 สายด่วน 1676 (โทรฟรีทั่วประเทศ) www.ombudsman.go.th